

635
Z
107
ΖΑΠΠΕΙΟΝ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

—✕—
Α'

ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ

1875 - 1900
—

Β'

ΕΠΕΤΗΡΙΔΕΣ

1900-1903

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΓΕΡΑΡΔΩΝ

—
1904

ΖΑΠΠΕΙΟΝ

1. 537

ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

2
107

Α'

ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ

1875 - 1900

Β'

ΕΠΕΤΗΡΙΔΕΣ

1900-1903

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΓΕΡΑΡΔΩΝ

1904

SISMANOGLIO

Α'

ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ

1875 - 1900

Α'

ΤΟ ΖΑΠΠΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΑΥΤΟΥ

Φοβερά ἐπελθοῦσα κατὰ μάϊον τοῦ 1870 ἡ πυρ-
καϊὰ ἀπειτέφρωσε μὲν τὸ Σταυροδρόμιον σχεδὸν
ὅλον, ἀλλ' ἡ καταστροφή αὕτη συνεβάλετο εἰς τὴν
ἀνάφλεξιν παρὰ τοῖς ὁμογενέσι ζήλου θαυμαστοῦ
πρὸς πνευματικὴν προαγωγὴν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.
'Απώλεσε μὲν τὸ πᾶν ὁ τότε καὶ νῦν ὑφιστάμενος
'Ελλην. Φιλολογικὸς Σύλλογος, ἀλλ' ἀκραιότερος
ἐκ τῆς τέφρας αὐτοῦ ἀνεγεννήθη καὶ ἴδια τέκνα
προσφιλῇ μετὰ μικρὸν ἐνταῦθα τε καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ
'Οθωμανικοῦ Κράτους παρέσχε τῷ ἔθνει, ὠφέλιμα
γενόμενά τε καὶ γιγνόμενα. Πρὸς τῷ Θρακικῷ
Φιλεκπαιδευτικῷ Συλλόγῳ, πρὸς τῷ Ἑπειρωτικῷ
τοιούτῳ καὶ Θεσσαλικῷ, πρὸς τῇ Μακεδονικῇ Φι-
λεκπαιδευτικῇ Ἀδελφότητι, πᾶσι πρὸς διάδοσιν τῆς

παιδείας ιδρυθείσιν, ιδρύεται κατὰ τὸ 1875 καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς Γυναικείας Παιδείσεως Σύλλογος ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες πατέρες ἢ ἐρίηροι ἐταῖροι τοῦ Φιλολογικοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἦσαν συλλόγων. Οὗτοι, σκεψάμενοι ὅτι οὐ καλὸν μόνον περὶ τῆς τῶν ἀρρένων ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως φροντίζειν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τῶν θηλέων, συνήλθον καὶ κατέστησαν τὸν ὑπὲρ τῆς Γυναικείας Παιδείσεως Σύλλογον, καταρτίσαντες τὸ πρῶτον Δ. Συμβούλιον αὐτοῦ ἐκ τῶν Χρ. Ζωγράφου, προέδρου, Ἡρ. Βασιάδου, ἀντιπροέδρου προεδρεύοντος, Ξ. Ζωγράφου, ἀντιπροέδρου, Δ. Μαλιάδου, γεν. γραμματέως, Σπ. Μαυρογένους, Α. Ζωηροῦ, Σ. Βουτυρά, Ν. Φωτιάδου, Ζ. Ἀλεξανδρίου καὶ Ν. Γεωργιάδου, εἰδ. γραμματέως.

Πρώτη δὲ καὶ κυρία μέριμνα αὐτοῦ ἐγένετο ἡ ἱδρυσις ἀνωτάτου παιδευτηρίου τῶν θηλέων καὶ σὺν αὐτῇ ἡ προαγωγή τῶν ὑφισταμένων παρθεναγωγείων. Εἰ καὶ ἡ ἱδρυσις ἀνωτάτου παιδευτηρίου τῶν θηλέων δυσχερὴς παρίστατό τισι τότε, ἅτε τοῦ χρήματος ἐλλείποντος, οὐχ ἦττον οἱ ιδρυταὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς Γυναικείας Παιδείσεως Συλλόγου οὐδαμῶς ἀπεδειλίασαν, πεποιθότες ὅτι ἀναρνήσεται ὁ ἰσχυρὸς, ὅστις στιβαρᾷ τῇ χειρὶ ἐγερεῖ ἱερὸν τέμενος ταῖς Μούσαις. Χαράς, χαρᾶς δὲ μεγίστης ἐπλήσθησαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, ὅτε ἠγγέλθη αὐτοῖς, ὅτι μεγάλθυμος ἀνὴρ, ἐφάμιλλος γιγνόμενος τῶν Ζωσιμαδῶν καὶ Ἀρσακῶν, Κωνσταντῖνος ὁ Ζάππας, παρέχει τὸ ἀπαιτούμενον χρήμα, χιλίας λίρας κατ' ἔτος, καὶ ιδρύει τὸ μελετώμενον παρθεναγωγεῖον. Εὐγνωμονοῦν δὲ τὸ Δ. Συμβούλιον αποφασίζει παμψηφεί

ὅπως τὸ ιδρυόμενον παρθεναγωγεῖον κοσμηθῇ τῷ τοῦ ιδρυτοῦ αὐτοῦ ὀνόματι καὶ ἀποκληθῇ ἀπ' αὐτοῦ ΖΑΠΠΕΙΟΝ.

Καλεῖται λοιπὸν εὐθὺς διευθύντρια αὐτοῦ ἡ ἐν Ἀθήναις τότε διδάσκουσα διακεκριμένη παιδαγωγὸς κ. Καλλιόπη Κεχαγιά, ἐξευρίσκεται τὸ κατάλληλον οἰκοδόμημα καὶ ἐνοικιάζεται, ἦν δὲ τοῦτο τὸ κατὰ τὴν ὁδὸν Μνηματακίων ὑπ' ἀριθμὸν 47, ἐνθα νῦν τὸ Hôtel Continental, συντάσσεται τὸ πρῶτον πρόγραμμα τοῦ παρθεναγωγείου, ἀποτελεσθέντος ἐκ νηπιαγωγείου, σχολείου καὶ γυμνασίου καὶ τῇ 22 Σεπτεμβρίου τοῦ 1875 γίνεται πανηγυρικῶς ἡ ἐναρξὶς τῶν μαθημάτων. Ἀναδεικνύονται δὲ καὶ πρῶται κοσμήτριαι αὐτοῦ αἱ Δορνίκη Χρ. Ζωγράφου, Εὐφροσύνη Κοντουριώτου, Ἀσπασία Ναοῦμ καὶ Ἀγγελικὴ Ὁρλάφ.

Οὕτω τὸ ἔργον προυχάρει καὶ ὁσημέραι ἀνεπτύσσεται, ὅτε, ἀποχωρήσαντος τοῦ ἀοιδίμου Ἡρ. Βασιάδου, ἐξελέγη πρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου ὁ ἀείμνηστος ἰατρὸς Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρῆ· μικρὸν δὲ μετὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ, ἦτοι τῇ 31 Νοεμβρίου 1876, αἰτήσῃ τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα, τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Ζαπείου παρθεναγωγείου καθίσταται ἀνεξάρτητον τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ ὑπὲρ τῆς Γυναικείας Παιδείσεως Συλλόγου καὶ ἔκτοτε λειτουργεῖ ὡς τοιοῦτον. Οὕτως ὁ ἀείμνηστος ἰατρὸς Κωνστ. Καραθεοδωρῆ, ἐγένετο ὁ πρῶτος πρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ζαπείου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ ὑπὲρ τοῦ Ζαπείου μέριμνα τοῦ ιδρυτοῦ αὐτοῦ σύντονος καταφαίνεται. Τῇ αἰτήσῃ δ' αὐτοῦ πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς παιδείας καὶ τῶν

ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργείον τῆς Ἑλλάδος ἀνακηρύσσεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ ἀπὸ 2 Ἰουλίου 1879, παρατιθεμένης ἐν ἄλλῃ σελίδι, τὸ Ζάππειον ἰσοβάθμιον τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείῳ διδασκαλείῳ.

Πρὸς δὲ ὁ μέγαθυμος ἰδρυτής, βουλόμενος ὅπως τὸ ἔργον αὐτοῦ καταστῇ οὐχὶ ἰδιωτικὸν ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα, ἀλλ' ἐθνικὸν κτῆμα ἐς αἰεὶ, εἰσηγήσατο πολλὰς διατάξεις πρὸς τοῦτο τῷ τῷ 1899 συνταχθέντι καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐγκριθέντι κανονισμῷ. Κατὰ τὸ 1ον ἄρθρον δὲ τοῦ κανονισμοῦ ἐκείνου ὁ σκοπὸς τοῦ Ζαπείου ἀνωτάτου ἑλληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ θήλεος φύλου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὡς ἐφέρετο τότε, ἦν ἡ τῶν θυγατέρων τῆς Ἀνατολῆς διαπαιδαγώγησις, ἠθικὴ μόρφωσις καὶ ἐπιστημονικὴ ἐπ' αὐτὰς διάδοσις τῆς πρώτης καὶ μέσης παιδείας, ἵνα ἐκτελέσωσι τὸν ἀληθῆ αὐτῶν προορισμὸν ἐν τε τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Εἰ καὶ δὲ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ μορφώσεως διδασκάλων, ἐν δὲ τῷ προγράμματι μόναι γυμνασιακαὶ τάξεις ἀναφέρονται, οὐχ ἦττον τέως ὑπελάνθανε τὸ διδασκαλεῖον ἐν ταῖς γυμνασιακαῖς τάξεσι· διὰ τοῦ 2ου ἁρθρου δὲ ὡς μέσον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Ζαπείου τίθεται ἡ σύστασις διδασκαλείου ἐν αὐτῷ καὶ ἡ συντήρησις ὑποτρόφων μαθητριῶν, ἐκλεγομένων ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Ὁθωμ. Κράτους καὶ ἰδίᾳ ἐκ Μακεδονίας καὶ Ἠπείρου, ὑποχρέων μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν αὐτῶν διδάσκειν ὅπου ἂν ἀποσταλῶσιν ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου. Διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ ἁρθρου ἐθεσπίζετο καὶ ἡ ἀποδοχὴ ἀπόρων ἐξω-

τερικῶν μαθητριῶν δωρεὰν διδασκωμένων ὑπὸ ἀριστέας ὑποχρεώσεις.

Ἐν τῷ Β' δὲ κεφαλαίῳ τοῦ αὐτοῦ κανονισμοῦ καθορίζοντο τὰ τῆς διοικήσεως τοῦ Ζαπείου, ἀνατιθεμένης εἰς δωδεκαμελὲς Δ. Συμβούλιον, τῆς ἀναπληρώσεως δὲ τῶν ἀποχωρούντων ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ γιγνομένης ἐπὶ τῇ βάσει καταλόγου ὑποψηφίων.

Ἀλλ' ἤδη, ὅτε τὸ Ζάππειον ἐδραιώθη, παρίστατο ἡ ἀνάγκη καὶ τῆς ἀποκτήσεως ἰδίου οἰκοδομήματος. Τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ τοῦ μεγαθύμου τοῦ Ζαπείου ἰδρυτοῦ ἀποφασισάντων τοῦτο, κατόπιν μακρῶν συσκέψεων ἐνεκρίθη ὅπως τὸ παρθεναγωγεῖον οἰκοδομηθῇ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Τριάδος καὶ τὸ Δ. Συμβούλιον σὺν τῇ ἐφορείᾳ τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων συνεννοήθησαν ἐπὶ τῶν ὅρων, ἡ δὲ συνεννόησις ἐπεκυρώθη καὶ καταχειρώθη διὰ τοῦ κατὰ τὸ 1881 ἐκδοθέντος πατριαρχ. καὶ συνοδικοῦ σιγιλλιώδους γράμματος, τοῦ ἐν ἄλλῃ ἐπίσης σελίδι παρατιθεμένου. Οὕτω τῇ 12 Δεκεμβρίου τοῦ 1882 ἐπὶ Σουλτάνου Ἀβδούλ Χαμίτ Χάν τοῦ Β' καὶ πατριαρχεύοντος τὸ πρῶτον τοῦ καὶ νῦν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', κατετέθη ὁ θεμέλιος λίθος, φέρων ἐπὶ τοῦ κάτω τεμαχίου αὐτοῦ τήνδε τὴν ἐπιγραφὴν: «Ἐπὶ Σουλτάνου Ἀβδούλ Χαμίτ Χάν τοῦ Β' καὶ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' Κωνσταντῖνος ὁ Ζάππας, ὁ καὶ ἄλλα πολλὰ τὸ ἡμέτερον ἔθνος ἀγαθὰ ἐργασάμενος, οἰκείᾳ βουλῇ ἀγαστῇ καὶ ἰδίᾳ δαπάνῃ πολλῇ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἐν Περαιᾷ ναοῦ τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἐν χώρῳ ἐπὶ ἰδίαις ὁμολογίαις ἐκχωρουμένῳ, εἰς ἀγωγὴν τῶν ὁμογενῶν παρθέ-

νων τόνδε ἐγείρει οἶκον, οὗ ὁ θεμέλιος ἐπ' εὐλογίαις κατατίθεται. "Ετει σωτηρίῳ ,αωπβ', Δεκεμβρίου δωδεκάτῃ».

Τὰ τῆς οἰκοδομῆς δὲ ὠρίσθησαν καθ' ὑψηλὸν αὐτοκρατορικὸν Διάταγμα ἀπὸ 9 'Ρεβιούλ-'Αχῆρ τοῦ 1301 (Δεκεμβρίου 1883), ἐπερατώθη δ' αὕτη ἀρχιτεκτονοῦντος τοῦ ἀρχιτέκτονος 'Ιωάννου Β. 'Ιωαννίδου. 'Ο αὐτοκρατορικὸς 'Ιραδὲς δημοσιεύεται ἐν ἄλλῃ ἐπίσης σελίδι.

Τῇ 9 δὲ ἰουλίου τοῦ 1885 ἐγένοντο πανηγυρικῶς, παρόντων τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὑπουργῶν, καὶ τοῦ κ. Χρ. Ζάππα, ἀνεψιοῦ καὶ ἀντιπροσώπου τοῦ κτίτορος, τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἰδίου κτιρίου τοῦ Ζαπείου, εὐρυχώρου καὶ πάσας τὰς παιδευτικὰς ἀνάγκας πληροῦντος.

Πρὸς τῷ νέῳ δὲ τούτῳ κτιρίῳ συνετάχθη καὶ νέος κανονισμὸς, μελετηθεὶς μὲν ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ τῆς διευθύνσεως, συντελεσθεὶς δὲ ἐν Βροσθενίῳ τῆς 'Ρουμανίας. Τὰ τοῦ σκοποῦ δὲ τοῦ Ζαπείου, ὅπερ νῦν 'Εθνικὸν καλεῖται, καθωρίσθησαν οὕτω: «Σκοπὸς τοῦ Ζαπείου 'Εθν. Παρθεναγωγείου ἐν Κων/πόλει ἐστὶν ἡ ἐθνικὴ καὶ ἠθικὴ διαπαιδαγώγησις τοῦ γυναικείου φύλου ἐν τῇ 'Ανατολῇ διὰ τῆς διαδόσεως τῆς κατωτέρας καὶ μέσης παιδεύσεως καὶ ἡ παρασκευὴ διδασκαλισσῶν παιδαγωγικῶς συγκεκροτημένων. 'Εκ τούτου φανερόν ὅτι τὸ Ζάππειον περιέλαβε καὶ τάξεις συστηματικοῦ διδασκαλείου, αἵτινες ἦσαν καὶ εἶνε δύο.

'Εκ τοῦ κανονισμοῦ δὲ τούτου καταφαίνεται ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τούτον ὁ μεγάλθυμος ἰδρυτὴς τοῦ Ζαπείου ἐξεχώρησε τὰ δικαιώματα αὐτοῦ πρὸς

ἐκλογὴν τῶν μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῖς δυσὶ διοικητικοῖς σώμασι τῆς 'Εκκλησίας ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. "Εκτοτε δὲ τὰ δύο Σώματα ἐκλέγουσι τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου.

'Αλλ' ἐπέπρωτο τὸ Ζάππειον, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν χαρᾶς εὐαγγέλια ἤκουε, καὶ θλιβερόν νὰ πλήξῃ αὐτὸ ἄκουσμα. Κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1892 ὁ μέγας τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἔθνους εὐεργέτης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΖΑΠΠΙΑΣ μετέστη εἰς τὰς μονὰς τῶν Μακάρων. 'Επένθησε τότε καὶ ἤλγησε, ὅτι τοιοῦτου ἐστερεῖτο πατρός.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς τὰ τοῦ Ζαπείου διὰ νέου ἐκανονίσθησαν κανονισμοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ 7 ἄρθρου τῆς διαθήκης αὐτοῦ, δι' ἧς ἐκληροδότησε λ. Τ. 1200 κατ' ἔτος ὑπὲρ τοῦ Ζαπείου. 'Ο νέος κανονισμὸς ἐνεκρίθη ἐν κοινῇ συνεδρίᾳ τῶν δύο σωμάτων τῆς 'Εκκλησίας καὶ ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Τὰ τῆς διοικήσεως δὲ τοῦ Ζαπείου οὕτως ὀρίζονται: «Τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου, ἐξ ὧν ἓν μὲν ἔσται πάντοτε ἐκ τῶν συνοδικῶν μελῶν καὶ ἓν ἐκ τῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν Δύο Διοικητικῶν Σωμάτων τῆς 'Εκκλησίας». Κατὰ τὸν κανονισμὸν δὲ τοῦτον αἱ ἐξετάσεις τῶν τελειοφοίτων τοῦ διδασκαλείου γίνονται ἐνώπιον ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, συγκειμένης ἐκ τριμελοῦς ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου, ἣτις καὶ ὑποβάλλει αὐτῷ γραπτῶς τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς.

Οὕτως ἐγένοντο τὰ τοῦ ἀνωτάτου παιδευτηρίου

τῶν θηλέων ἐν Τουρκίᾳ ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη, τὸ μὲν πρῶτον, ὡς εἴρηται, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς κ. Καλλιόπης Κεχαγιᾶ, εἶτα δέ, ταύτης ἀποχωρησάσης τὸ 1888, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς κ. Εὐθαλίας Ἀδάμ, τέκνου τοῦ Ζαπείου, τὰς σπουδὰς αὐτῆς συμπληρωσάσης ἐν τε τῇ Ἑλβετίᾳ καὶ ἐν Παρισίοις, δύναται δ' αὐτὸ καυχόμενον νὰ ἐπιδείξη τὰ ἔργα αὐτοῦ, τὰς ἀπανταχοῦ τοῦ Ὁθωμ. Κράτους καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ διδασκούσας θυγατέρας αὐτοῦ, δύναται νὰ ἐπιδείξη ἐν τῇ κοινωνίᾳ οἰκοδεσποίνας καὶ μητέρας ἀγαστάς, δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι συνεβάλετο εἰς τὴν μεταρρύθμισιν καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω προαγωγὴν τῆς παρ' ἡμῖν γυναικείας παιδεύσεως.

Καθ' ὅλον τὸν ἀπὸ τῆς ιδρύσεως μέχρι σήμερον χρόνον ἐνεγράφησαν ἐν τῷ μητρώῳ τοῦ Ζαπείου μαθήτριά 2180. Ἐξ αὐτῶν δὲ εἰς τὸ στάδιον τῆς διδασκαλίας ἐρρίθησαν ὡς παρθENAγωγοὶ μὲν 235, ὧν 81 δωρεὰν ἐκπαιδευθεῖσαι, ὡς νηπιαγωγοὶ δὲ 138 ὧν 86 δωρεὰν σπουδάσασαι. Ἀπελύθησαν δέ, μὴ ἐξακολουθήσασαι τὰς σπουδὰς αὐτῶν ἐν τῷ διδασκαλείῳ, μετὰ πτυχίου τοῦ γυμνασίου 73, ὧν 34 τῶν δωρεὰν φοιτησασῶν.

Πᾶσαι αὗται, ὡς καὶ ἀνωτέρω δεδήλωται, εἴτε ὡς οἰκοδέσποιναί, εἴτε ὡς διδάσκαλοι, αἱ μὲν ἐν τῷ οἴκῳ τὴν κατὰ Χριστὸν ἀρετὴν καλλιεργοῦσι, αἱ δὲ ἀπόστολοι τῆς θρησκείας καὶ τῆς παιδείας γινόμεναι, τὸν σκοπὸν τοῦ Ζαπείου, ὃν ὁ μεγάλθυμος ἱδρυτὴς ἐτάξατο αὐτῷ, πληροῦσιν ἐνθέῳ ζήλῳ· εὐλογεῖται δ' οὕτω πανταχοῦ τὸ ὄνομα Κωνσταντίνου τοῦ Ζάππα.

Β'

ΕΚ ΤΩΝ ΕΓΚΑΙΝΙΩΝ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ

α') ΛΟΓΟΣ ΗΡ. ΒΑΣΙΑΔΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ

ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ

1875

Πρὸ ὀλίγης ὥρας ἡ Α. Ε. ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως διεμήνυσεν τῷ Συλλόγῳ ἡμῶν ὅτι ἐπιγόμενος ἐξ ἐκτάκτων ἀσχολιῶν αὐτοῦ δὲν δύναται, καίτοι ἐπεθύμει πολὺ, νὰ παραστῇ ἐν τῇ δημοτελεῖ ταύτῃ τελετῇ. Ἐπίσης διὰ τηλεγραφήματος ὁ πρόεδρος ἡμῶν ἀγγέλλει μοι ὅτι ἔνεκα κατεπειγουσῶν ὑποθέσεων δὲν θέλει παρευρεθῇ. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ὁ πολύτιμος φίλος εἶπέ μοι ὅτι, πολυάσχολος ὢν, δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ παρευρίσκηται ἐν ταῖς συνεδριάσεσι καὶ προεδρεύῃ, καὶ ὅτι οὐχὶ ὡς πρόεδρος, ἀλλ' ἄλλως θέλει τελεσφόρως συντελέσει εἰς τὴν πρόοδον καὶ παγίωσιν τοῦ ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδεύσεως Συλλόγου, περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, ἥκιστα δὲ πάντων ἐγώ.

Παναγιώτατε δέσποτα,

σεβαστὴ καὶ φιλόμουσος δμήγυρις,

Λαμβάνων τὸν λόγον ἐν τῇ δημοσίᾳ ταύτῃ τελετῇ ἐξ ὀνόματος τοῦ ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδείσεως Συλλόγου, ὀφείλω πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ εὐχαριστήσω ὑμῖν, διότι εὐηρεστήθητε νὰ τιμήσητε τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ζαπείου καθιδρύματος, ὅπερ ἐστὶ τὸ πρῶτον ἔργον, ὃ πρῶτος ἀγλαὸς καρπὸς τοῦ Συλλόγου· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μὲν ἡ κοινωνία ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν πράγματα καὶ οὐχὶ λόγους, τὸ δὲ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν φίλος καὶ συνάδελφος κ. Ζωγράφος ἐπιτετραμμένος ἐστὶ νὰ ὁμιλήσῃ, ἐμοὶ οὐδὲν ἄλλο λείπεται ἢ νὰ παραχωρήσω αὐτῷ τὸν λόγον. Τόσαῦτα μόνον λέγω, ὅτι ἐπισκεψάμενος ἐσχάτως ὡς γινώσκετε, κατ' ἐντολὴν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τὸν φιλογενέστατον ἄνδρα, οὗ τὸ ὄνομα καὶ ἡ εἰκὼν κοσμοῦσι τὸ ἡμέτερον παρθεναγωγεῖον, καὶ θαυμάσας τὴν φιλογένειαν αὐτοῦ καὶ φιλοπατρίαν, τὴν φιλομουσίαν καὶ τὸν ἄπλετον ζῆλον, ὑφ' οὗ ἐμφορεῖται πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων κατὰ τὰς ἡμετέρας χώρας, δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω ὅτι οὐ πολὺς παρελεύσεται χρόνος καὶ ἔξομεν κατάλληλον οἰκοδομὴν διὰ τὸ Ζάππειον, οὐ πολὺς παρελεύσεται χρόνος, ἴσως οὐδὲ ὥραι, διότι σήμερον περιμένομεν ἐπιστολὴν καθὰ τηλεγραφικῶς δηλοῦται μοι, καὶ ἔξομεν οὐ μόνον Ζάππειον, ἀλλὰ καὶ δέκα, καὶ δεκαπέντε Ζαππόπουλα, ἃν ἐπιτρέπηταί μοι νὰ ἐκφρασθῶ οὕτως, δηλ. νηπιαγωγεῖα ἐνταῦθα τε καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐν αἷς μάλιστα ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ παιδεία χωλαίνουσιν ὑπὸ ἀτασθάλων ἐπιδρομῶν καὶ καταπιέσεων κατατρυνχόμεναι.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἔργων τοῦ Συλλόγου, ἅτινα οὐχ' ἤττον σπουδαῖά εἰσι καὶ συντόνους ἀπαιτοῦσι μερίμνας, ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς εὐδοκιμήσει ὁ Σύλλογος μηδεὶς ἀμφιβαλέτω, μανθάνων, ὅτι οἱ δύο διάσημοι προστάται τῶν γραμμάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει, οἱ κ. κ. Χρηστάκης Ζωγράφος καὶ Γ. Ζαρίφης, υἱοθέτησαν τρόπον τινὰ αὐτόν, ὃ μὲν χορηγῶν κατ' ἔτος διακοσίας λίρας, ὃ δὲ ὑποσχεθεὶς τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ καὶ ὑποστήριξιν· πάντες γινώσκομεν ὅτι αἱ ὑποσχέσεις τοῦ κ. Γ. Ζαρίφη εἰσὶ πράγματα καὶ οὐχὶ λόγοι κενοί· πάντες γινώσκομεν, ὅτι ἀμφοτέρω οὗτοι οἱ ὁμογενεῖς εἰσὶν οἱ Διόσκουροι ἡμῶν· διότι, ὡς οἱ Διόσκουροι τῶν ἀρχαίων χρόνων, ὅπου ἐφαίνοντο ἐπὶ ἔρχοντο βοηθοὶ καὶ σωτῆρες τῶν κλυδωνιζομένων, οὕτω καὶ νῦν οἱ ἡμέτεροι συμπολῖται πανταχοῦ ἀναφαίνονται πρόθυμοι βοηθοὶ καὶ σωτῆρες τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.

Ὑπὸ τοιούτους ἀγαθοὺς οἰωνοὺς ἀρχόμεθα τοῦ ἔργου ἡμῶν, διὸ θαρροῦντες χωροῦμεν πρὸς τὰ πρόσω καὶ εὐέλπιδες, ὅτι πάντες οἱ φιλόκαλοι καὶ φιλόμουσοι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων παρέξουσιν ἡμῖν προθύμως τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτῶν ἀρωγήν, ὅπως τὰ ἐκ τοῦ Συλλόγου ἀγαθὰ τῆς γυναικείας ἐκπαιδείσεως ἐπεκταθῶσι ταχέως εἰς πάσας τὰς ἐπαρχίας τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους. Εἴθε δὲ ὁ πατὴρ τῶν φώτων καὶ πάροχος παντὸς ἀγαθοῦ εὐλογῇσαι τοὺς καρποὺς τῶν μόχθων ἡμῶν καὶ ἀγώνων.

β') ΛΟΓΟΣ Ε. ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ

ΟΡΙΣΘΕΝΤΟΣ ΟΠΩΣ ΑΠΑΓΓΕΙΛΗ ΤΟΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΝ ΤΩΝ ΕΓΚΑΙΝΙΩΝ

Παναγιώτατε Δέσποτα, φιλόμουσος δμήγυρις,

Ὅτε πρὸ δύο ἐτῶν, κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ Θρακικοῦ Συλλόγου, ὁ φίλος καὶ συνεργάτης ἡμῶν κ. Σ. Ι. Βουτυρᾶς ἐξετίθει τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν τῆς παιδείας ἐν ταῖς ἡμετέραις χώραις, ἰδίως τοῦ γυναικείου φύλου, ἐξ οὗ μόλις τρισχίλια κοράσια εὐρέθησαν φοιτῶντα ἐν διαφόροις ἐκπαιδευτηρίοις, καθ' ἅπασαν τὴν εὐρείαν ταύτην πρωτεύουσαν, ηὐχέθη ἀπὸ καρδίας, ἵνα εὐρεθῇ καὶ παρ' ἡμῖν Ἀρσάκης ἢ ἕτερός τις δυνησόμενος νὰ πληρώσῃ τὸ μέγα τοῦτο κενόν, τὴν ἀνυπολόγιστον ταύτην ἔλλειψιν, κωλύουσιν ῥιζηδὸν πᾶσαν πρόοδον καὶ διαμόρφωσιν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἰδίως ἐν ταῖς χώραις ταύταις, ταῖς πάντων στερουμέναις. Αἱ εὐχαὶ αὗται, ἄλλως ἐνυπάρχουσαι ἐν ταῖς καρδίαις πάντων, τῶν περὶ τῶν ἡμετέρων πραγμάτων μεριμνώντων καὶ ἀπὸ δεκαπενταετίας ἐπαναλαμβανόμεναι, φαίνονται ἤδη θείᾳ συνάρσει ἀρχόμεναι ἐκπληροῦσθαι, διὰ τῆς συστάσεως τοῦ ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδείσεως ἡμετέρου Συλλόγου. Ἠκούσθη, κυρίαι καὶ κύριοι, ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἀκούεται φωνὴ δύσηχος, οὐκ ὀλίγους σκανδαλίζουσα «πρὸς τί τόσοι Σύλλογοι, τί καλὸν προσήνεγκον, ἢ δύνανται νὰ προσενέγκωσι τῷ ἔθνει ἡμῶν;»

Καὶ περὶ μὲν τούτου, ἦτοι περὶ τοῦ καλοῦ, ὅπερ οἱ Σύλλογοι, προσήνεγκον καὶ ὀσημέραι προσφέρουσιν ἡμῖν ὑπὸ τε τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἔποψιν, οὐδὲν λέγω, διότι ἤθελον περιπέσει εἰς τὸ ἄτοπον τοῦ ζητεῖν ἀποδείξαι τὸ αὐταπόδεικτον. Ἀλλὰ περὶ τῆς πληθύος τῶν Συλλόγων, τῆς οὐ μόνον περιττῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβοῦς θεωρουμένης ὑπὸ τῶν μὴ μελετησάντων ἐπισταμένως καὶ εἰλικρινῶς τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, ἐπιτραπήτω μοι νὰ εἶπω τινά. Τὸ ἔθνος ἡμῶν ἐν ταῖς δειναῖς αὐτοῦ περιστάσεσιν, ὅτε τὸ πᾶν ἀπώλεσεν, ὅτε ἀπωρφανισμένον καὶ ἄπελπι οὐκ εἶχε πού τὴν κεφαλὴν κλῖναι, ἔσχεν ὡς μόνον καταφύγιον, ὡς μόνην ἐλπίδα καὶ προστάτην τῆς δεινῆς καταστάσεώς του τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐν αὐτῇ εὗρε τὴν κιβωτόν, ἐν ἣ διέσωσε καὶ διεφύλαξε πᾶν ὅ,τι ἠδυνήθη «καὶ ἦν ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἡ κιβωτὸς ἡ σώσασα καὶ διαφυλάξασα ἡμᾶς».

Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία αὕτη, ἡ ἄλλοτε ἀκμαία καὶ ἰσχυρά, ἡ κοινὴ αὕτη μήτηρ, ἡ παρηγοροῦσα καὶ ἐνθαρρύνουσα ἡμᾶς, ἡ προεξάρχουσα καὶ πρωταγωνιστοῦσα ἐν παντί τῷ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους γιγνομένῳ, ἡ Ἐκκλησία, λέγω, αὕτη ἀπὸ τινος ἤδη χρόνου κατατρυχομένη ὑπὸ τῶν ἰδίων περισπασμῶν ἐπιδεῆς ἐγένετο, εἰμὴ τῆς θείας χάριτος, εἰμὴ τῆς αἵγλης τῆς οὐρανίας, ἀλλὰ πάντως τῆς πρωτοβουλίας καὶ τῆς ἰσχύος, μεθ' ἧς ἄλλοτε περιεφρούρει ἡμᾶς, καὶ ἐνίσχυεν οὐ μόνον ἐν τῇ πίστει, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς γράμμασιν, οὐ μόνον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς σχολίοις τῆς θύραθεν σοφίας. Ἡμεῖς δὲ ἐγκαταλελειμμένοι ἐν μέσῳ ἔθνων συναμιλλωμένων ἐν προόδῳ καὶ παντοίᾳ ἀναπτύξει, εἶδομεν ἡμᾶς αὐτοὺς κατακλυζομένους παντα-

χόθεν ὑπὸ τοῦ ρεύματος τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντιλήπτωρ ἡμῶν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ὁδηγῆσων ἡμᾶς πάντως δ' ἂν ἀπολοίμεθα, εἰμὴ συνερχόμενοι ἐσκεπτόμεθα, ὅτι δι' ἡμῶν ἡ σωτηρία ἡμῶν, καὶ διὰ τῶν ἰδίων ἐνεργειῶν ἡ βελτίωσις τῆς τύχης ἡμῶν. Καὶ ἰδοὺ ἡ σύστασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, τῆς φωτεινῆς ταύτης ἐστίας, ἀφ' ἧς ἄπλετον διαδίδεται τὸ φῶς, θερμαὶ ἐκπέμπονται αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἱεροῦ πυρός, οὗ τὸ ἔναυσμα ἕκαστος ἡμῶν, τὸ κατὰ δύναμιν, ἐναπέθεσεν ἐν αὐτῇ, ἰδίως δὲ οἱ εὐγενεῖς προστάται παντὸς ἐθνικοῦ ἔργου Χρηστάκης Ζωγράφος καὶ Γεώργιος Ζαρίφης.

Ἀλλὰ δὲν παρήλθε χρόνος πολὺς, καὶ ὁ Σύλλογος οὗτος ἔγνω τὴν ἀνεπάρκειαν αὐτοῦ πρὸς τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας ἀνάγκας τῆς ἐν τῇ εὐρείᾳ ταύτῃ αὐτοκρατορίᾳ ἐθνότητος ἡμῶν καὶ ἀπεφάσισε τὴν διαίρεσιν τῆς ἐργασίας κατὰ χώρας καὶ ἐπαρχίας, ἵνα ἀποτελεσματικωτέρα καὶ εὐχερεστέρα καταστή αὕτη, καὶ ἰδοὺ ἡ σύστασις τοῦ Ἑπειρωτικοῦ καὶ Θρακικοῦ καὶ Μακεδονικοῦ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀπανταχοῦ συλλόγων καὶ λεσχῶν καὶ ἀδελφοτήτων, τῶν κέντρων τούτων, ἐν οἷς ἡ διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ ἡμῶν ἀνάπτυξις μελετᾶται καὶ τελειοποιεῖται.

Ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ σύλλογοι οὗτοι ἔχοντες ἀντικείμενον σπουδῆς καὶ μελέτης τὴν ἐκπαίδευσιν μᾶλλον τῶν ἀρρένων ἢ τῶν θηλέων, δὲν ἠδύναντο νὰ ἱκανοποιήσωσι δεόντως τὰς ἀνάγκας τῶν τελευταίων, χρηζόντων ἰδίας μελέτης καὶ συντόνου προσοχῆς καὶ φροντίδων, ἅτε δὴ ἀπ' αὐτῶν ἀναμενομένης τῆς τε φυσικῆς καὶ ἠθικῆς ἡμῶν διαπλάσεως καὶ μορφώσεως, ἐφ' ᾧ πρὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν συνεπάγη ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου

συναδέλφου ἡμῶν κ. Ἡρ. Βασιάδου, συνεννοηθέντος καὶ μετ' ἄλλων μελῶν τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, κανονισμὸς κανονίζων τὴν σύστασιν ἰδίου συλλόγου κύριον σκοπὸν καὶ μέλημα ἔχοντος τὴν γυναικίαν παιδευσιν διὰ τῆς συστάσεως παρθεναγωγείων.

Ὁ κανονισμὸς οὗτος ἔμενεν ἔκτοτε ἀναμένων εὐνουστέρας περιστάσεις, ὅπως, λαβὼν ὅστ' αὐτὴ καὶ σάρκα τεθῇ εἰς ἐνέργειαν.

Αἱ περιστάσεις αὗται, ὡς ὁρᾶτε, κυρίαι καὶ κύριοι, ἐπαρουσιάσθησαν τέλος πάντων καὶ ὑπὲρ τὰς προσδοκίας ἡμῶν, χάρις εἰς τὰς συντόνους προσπάθειάς αὐτοῦ, τοῦ τὸν βίον ὅλον ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς παιδείσεως ἀφιερῶσαντος συναδέλφου ἡμῶν κ. Ἡρ. Βασιάδου, χάρις εἰς τὴν προθυμίαν καὶ ὄντως πατριωτικὸν ζῆλον, μεθ' οὗ ἀπεδέξατο τὴν προεδρίαν ὁ ἡμέτερος περιφανὴς συμπολίτης κύριος Χρηστάκης Ζωγράφος, ἐπὶ τῆς προστασίας τοῦ ὁποίου ἐρειδόμενος ὁ ἀρτισύστατος ἡμῶν Σύλλογος δικαιούται ν' ἀναμένῃ ἐν τῷ εὐρεῖ αὐτοῦ κύκλῳ πολλὰ καὶ μεγάλα, νέου οὕτω σταδίου φιλομούσων γενναιοδωριῶν ἀνοιγομένου τῷ ἡμέτερῳ προέδρῳ καὶ νέων παρεχομένων ἡμῖν ἀφορμῶν στεφάνων καὶ γενικῆς εὐγνωμοσύνης.

Πρῶτον δ' ἀγλαὸν ἔργον τοῦ ἐν λόγῳ Συλλόγου ἡμῶν ἐστὶ τὸ καθίδρυμα τοῦτο, οὗ τὰ ἐγκαίνια θεία ἀρωγῇ ἐπιτελοῦμεν σήμερον, καθίδρυμα φέρον ὡς εἰκὸς τὸ ὄνομα Ζάππειον, ἐπειδὴ χρεωστεῖται, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν ἀπειρον φιλογένειαν καὶ τὴν παραδειγματικὴν γενναιότητα τοῦ εὐγενοῦς κυρίου Κωνσταντίνου Ζάππα, τοῦ ἀγλαοῦ τούτου τῆς Ἑπείρου γόνου, τοῦ ζηλώσαντος τὴν ἀληθῆ καὶ ἀκήρατον δόξαν, τὴν δόξαν τῶν Καπλανῶν, τῶν Ζωσιμαδῶν, τῶν Σίνα, τοῦ ἀει-

μνήστου αὐτοῦ ἐξαδέλφου, καὶ τοσούτων ἄλλων περι-
κλεῶν καὶ ἀθανάτων συμπατριωτῶν αὐτοῦ.

Ἐμέμφθησαν πολλοὶ τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει, ὅτι ἐναβρυ-
νόμενον ταῖς ἀρεταῖς καὶ τῇ δόξῃ τῶν προγόνων αὐ-
τοῦ, οὐδὲν ἄξιον ἐκείνων ἔπραξεν, οὐδεμίαν κέκτηται
ιδίαν ἀρετὴν. Ἄλλ' οἱ ταῦτα λέγοντες εἰπάτωσαν ποῖον
ἔθνος, ὡς τὸ ἡμέτερον, ἐν ᾗ ὑπάρχει καταστάσει καὶ
ἀριθμῷ, ἀνέδειξε καὶ ἀναδεικνύει ἄνδρας τοιοῦτον
ἔχοντας πατριωτισμόν, τόσῃν φιλογένειαν, τόσῃν αὐ-
ταπάρνησιν; Τίς ὁ θνητὸς ὁ καταδικάζων ἑαυτὸν εἰς
ισόβιον χηρείαν καὶ στέρησιν πάντων τῶν ἀγαθῶν τῆς
γῆς, ὁ κλείων τὴν καρδίαν του πρὸς τὰ εὐγενέστερα
τῶν αἰσθημάτων τοῦ συζυγικοῦ βίου, τῆς στοργῆς τῶν
τέκνων, ὁ καταστέλλων καὶ καταπνίγων ἐν αὐτῇ πάντα
ἄλλον πόθον, ἵνα ἀφιερῶσῃ καὶ καρδίαν, καὶ νοῦν καὶ
πλοῦτον, καὶ ὑπαρξιν, καὶ τὸ πᾶν εἰς ἓνα μόνον τοῦ
βίου σκοπόν, τὴν τοῦ γένους του ὠφέλειαν, τὴν τῆς
πατρίδος του εὐκλειαν; Τίς λέγω, ὁ θνητὸς ἐκεῖνος ὁ
μὴ ἀθάνατος καὶ τῶν ἀθανάτων προγόνων του ἀντά-
ξιος; Τοιοῦτοι οἱ παρ' ἡμῖν μεγάθυμοι τοῦ ἔθνους
εὐεργέται, καὶ τοιοῦτος ὁ Κωνσταντῖνος Ζάππας!

Αἱ τοιαῦται δὲ φύσει μεγάλαι ψυχαὶ δὲν ἀνέχονται
ἀναβολὰς καὶ τροπολογίας καὶ σκέψεις ἀτελεσφορή-
τους. Εἶπεν ὁ Βασιάδης, ἤκουσεν ὁ Κωνσταντῖνος
Ζάππας καὶ ὁ κῦβος ἀμέσως ἐρρίφθη, καὶ ἡ ἀπόφασις
ἐγένετο· καὶ ἰδοὺ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου τὸ πρῶτον
περισπούδαστον ἔργον ἡ σύστασις τοῦ παρόντος κεν-
τρικοῦ παρθεναγωγείου ἐπὶ βάσεων ἐδραίων, ἐπὶ ἐπι-
χορηγήσεως παριστώσης κεφάλαιον πλεον τῶν 30000.

Ὁ κύριος δὲ σκοπὸς τοῦ πρώτου τούτου καθιδρύ-
ματος ἐστὶν ἡ νηπιακὴ, μέση καὶ ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις

τοῦ γυναικείου φύλου καὶ ἰδίᾳ ἡ μόρφωσις ἀξίων νη-
πιαγωγῶν καὶ διδασκαλισσῶν κατὰ τὸ νέον παιδαγω-
γικὸν σύστημα. Ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ τούτῳ τὰ κο-
ράσια εὐρήσουσι παιδαγωγίαν τε καὶ διδασκαλίαν,
ὅσον οἷόν τε τελείαν καὶ συνάδουσαν τῇ φυσικῇ ἀνα-
πτύξει καὶ εὐρωστίᾳ αὐτῶν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς
καλῶς ἐννοουμένης ὑγιεινῆς. Εὐγνωμοσύνη ἄρα ἄπει-
ρος ὀφείλεται τῷ φιλογενεστάτῳ εὐεργέτῃ τοῦ ἔθνους
Κ. Ζάππα.

Ὅτι δὲ ἡ σύστασις τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου τούτου
ἦν ἐκ τῶν πρωτίστων καὶ κυρίων ἀναγκῶν τῆς καθ' ἡ-
μᾶς κοινωνίας, ὅτι ἀσύγγνωστος ἡ περαιτέρω ἀκηδία
ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐλληνοπρεποῦς μορφώ-
σεως τοῦ ἡμετέρου γυναικείου φύλου, οὐδεὶς ἐκ τῶν
εὖ φρονούντων ὁ ἀντιλέξων, ἂν ἦναι ἀληθές, ὅτι ἡ
γυνὴ ἡ ἀποτελοῦσα τὴν εὐγενεστάτην μερίδα τῆς ἀν-
θρωπότητος, ἐστὶν ὁ ἀρχικὸς τύπος, ἐν ᾧ τὰ ἔθνη καὶ
ἡ ἀνθρωπότης σύμπασα ἐντυπουμενὴ διαπλάττεται
καὶ μορφοῦται φυσικῶς τε καὶ ἠθικῶς, ὅτι αἱ μητέρες
εἰσὶν ἐν τῷ οἴκῳ αἱ πρῶται ἰέρειαι τῆς ἠθικοποιήσεως
τῶν τέκνων, ὡς οἱ διδάσκαλοι ἐν τῷ σχολείῳ, ὡς οἱ
ἰθύντορες ἐν τῇ πολιτείᾳ.

Καὶ ἀληθῶς, κυρίαι καὶ κύριοι, οἶκος, σχολεῖον, πα-
τρὶς εἰσὶν οἱ τρεῖς σταθμοί, τὰ κυριώτερα σημεῖα τοῦ
βίου τῶν ἐθνῶν, ἐφ' ὧν δέον νὰ ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ
καὶ ὑπὲρ ὧν πᾶσα διάνοια, πᾶσα λογικὴ ὑπαρξὶς ὀφεί-
λει ἑαυτήν. Οἰκογένεια, ἐκπαίδευσις, ἔθνικὸς χαρακτήρ
εἰσὶν αἱ τρεῖς φάσεις, ὑφ' ἃς ἡ ἀνθρωπότης ἐμφανίζε-
ται ἐπὶ τῆς γῆς, αἱ χαρακτηριστικώτεραι ἐνδείξεις τῆς
ἠθικῆς καταστάσεως, δι' ἧς τὰ ἔθνη παρίστανται ἐν τῇ
κοινωνίᾳ τῶν ἀνθρώπων καλῶς ἢ κακῶς ἐπάξια τοῦ

προορισμοῦ αὐτῶν ἢ ἐλλιπῇ καὶ παρεμφερῇ τοῖς κτήνεσιν.

Ἡ οἰκογένεια ἐστὶν ἡ ἀρχικὴ μονάς, ἐξ ἧς καταρτίζονται τὰ ἔθνη, ἢ δὲ μήτηρ ἢ ἐστιάς, ἣτις μεταδίδει ταῖς ἀπαλαῖς τῶν τέκνων ψυχαῖς τὸ ἐξευγενίζον τὰ ἦθη καὶ διανοῖγον τὸν νοῦν εἰς τὰς μαθήσεις· ἡ μήτηρ ἐστὶν ἡ κρηπίς, ἐφ' ἧς ἡ οἰκογένεια στηρίζεται· ἀνάγκη ἄρα νὰ καταβληθῇ πᾶσα φροντίς ὅπως ἡ μήτηρ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων διδαχῇ καὶ μορφωθῇ σκοπίμως καὶ ἐθνοπρεπῶς.

Εὐτυχῇ τὰ ἔθνη τὰ κατανοήσαντα τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀρχῆς ταύτης καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐδράσαντα τὴν μόρφωσιν καὶ ἠθικοποίησιν αὐτῶν· τὸ μέλλον αὐτῶν ἔσται πάντως ἀσφαλές καὶ ὄλβιον· τὸνναντίον δὲ «τοῖς μητρόθεν οὐκ εὖ γεγονόσιν ἀνεξάλειπτα παρακολουθεῖ τὰ τῆς δυσγενείας ὀνειδῆ παρὰ πάντα τὸν βίον καὶ πρόχειρα τοῖς ἐλέγχειν καὶ λοιδορεῖσθαι βουλομένοις» κατὰ Πλούταρχον.

Εἶπον, ὅτι αἱ μητέρες πρέπει νὰ μορφῶνται ἐθνοπρεπῶς, ἵνα δι' αὐτῶν μετοχετεύηται ὁ πάλαι πολιτισμός, ὅστις ἐστὶ καὶ ὁ μόνος ἀληθής, εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ εἰμὴ ὅταν κατορθώσωμεν νὰ ἔχωμεν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἡμετέρων παρθεναγωγείων διδασκαλίσσας Ἑλληνίδας, ἐλληνικῶς ἀνατεθραμμένας καὶ μεστὰς παιδείας ἐλληνικῆς. Δὲν λέγω δὲ ταῦτα ἐξ ἐθνικοῦ ἐγωῖσμοῦ ὀρμώμενος, ἢ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐκπαίδευσιν κατακρίνων, ἢ τὴν ἐκμάθησιν ξένων γλωσσῶν ἀποδοκιμάζων, ἅπαγε! Οὐδ' ἐννοῶ τὸ παράπαν ὅτι πρέπει νὰ ἐμμένωμεν ἐν τῷ ἡμαρτημένῳ καὶ ἀσκόπῳ συντάγματι τῆς πολυχρονίου σπουδῆς καὶ ἐκμαθήσεως τῆς

ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης, τιθέμενοι αὐτὴν ὡς σκοπὸν μᾶλλον τῆς παιδεύσεως τῶν τέκνων ἡμῶν, ἐνῷ κυρίως οὐκ ἔστιν ἢ μέσον πρὸς κτήσιν γνώσεων αὐτοτελῶν καὶ οὐχὶ πρὸς ἐναποταμίευσιν ὀρμαθοῦ λέξεων καὶ σωρείας κανόνων γραμματικῶν, οὓς ὁ παῖς μετὰ τόσους ἀγῶνας καὶ μόχθους λησμονῶν μετ' οὐ πολὺ, μένει καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν ἀδαῆς καὶ ἄμοιρος καὶ αὐτῶν τῶν στοιχειωδεστέρων γνώσεων τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πρακτικοῦ βίου· μανθάνει π. γ. ὁ παῖς νὰ κλίνη γραμματικώτατα καὶ νὰ ὀρθογραφῇ τὰς λέξεις, κεραυνός, δρόσος κ.τ.λ., οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ γαλλιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ καὶ γερμανιστὶ νὰ λέγῃ αὐτάς, ἀλλ' οὐδέποτε ἐδιδάχθη τί ἐστὶ κεραυνός, οὐδέποτε παρ' οὐδενὸς ἐδιδάχθη τί ἐστὶ δρόσος. Εὐτυχῶς ὅμως ἀπὸ τινος ἠρξάμεθα ἐννοεῖν τὴν ἀνάγκην τῆς ῥιζικῆς τροποποιήσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἡμῶν συστήματος καὶ πέπεισμαι, ὅτι οὐ πολὺς παρελεύσεται χρόνος καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἐκπαιδευτηρίοις μετὰ τῆς γραμματικῆς θέλουσι διδάσκεισθαι καὶ τὰ μικρότερα παιδία ὑποχρεωτικῶς καὶ σκοπιμώτερον, παίζοντα πάντοτε, τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν τὰ στοιχεῖα· «παῖδ' ἔτ' ἐόντα χρεῶν δὴ καλὰ διδασκέμεν ἔργα», καὶ οὐχὶ λέξεις κατὰ Φωκυλίδην.

Ἑλληνικὴν ἀνατροφὴν καὶ ἐλληνίδας διδασκάλους λέγων, ἐννοῶ τὴν μετοχέτευσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νεανίδων τῆς ἠθικῆς καταστάσεως τῆς ἐμπρεπούσης ἡμῖν τοῖς Ἑλλησι καὶ ἐχούσης ἴδιον χαρακτῆρα ἀπορρέοντα ἀπὸ τῆς προγονικῆς ἡμῶν ἱστορίας, καὶ τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων, οὐδὲν κοινὸν ἔχουσιν μετὰ ὀθνείων καὶ ἀλλοτρίων διδαγμάτων.

Ναί, κυρίαι καὶ κύριοι, μακρὰν ἀφ' ἡμῶν ἡ ὀλεθρία

ξενοζηλία, ἥτις ἐπ' ἐσχάτων κατεκυρίευσεν ἡμᾶς, ἀπολέσαντας τὸ ἀρχέτυπον καὶ ἀπλοῖκὸν τῶν ἡθῶν ἡμῶν, μακρὰν ἀφ' ἡμῶν ἡ σφαλερὰ ἰδέα, ὅτι ὁ πολιτισμὸς τῆς Δύσεως, ὃν μεταφέρουσιν ἡμῖν γυναῖκες τινες ἐκεῖθεν, εἰς ἃς πάνυ ἀσκέπτως παραδίδομεν τὰ τέκνα ἡμῶν, ἢ ὃν σπεύδομεν ἡμεῖς ἐκζητοῦντες λίαν ἀπρονοήτως ἐν ἐκπαιδευτηρίοις καὶ μάλιστα παρθεναγωγείοις ἀλλοθρήσκους καὶ ἀλλογλώσσους, ὅτι, λέγω, ὁ πολιτισμὸς οὗτος ἀναβαπτῆσει ἡμᾶς καὶ ποδηγετήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς προόδου καὶ τοῦ ἡθικοῦ μεγαλείου· μακρὰν ἀφ' ἡμῶν ἡ τυφλὴ μίμησις τῶν ξένων ἡθῶν καὶ ἐθίμων, εὖ εἰδότες ὅτι τοιαύτη μίμησις ἐπιφέρει ἀφεύκτως τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν θάνατον.

Καὶ ἀληθῶς, παρῆλθον οἱ αἰῶνες ὥς νεφέλαι ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἡμῶν, παρῆλθον οἱ χρόνοι ὥς ἄελλαι, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀλλοιοῦντες τὸ πᾶν καὶ μετατρέποντες, γενεαὶ διεδέχθησαν γενεάς, καὶ δυναστεῖαι δυναστείας, καὶ πολιτεύματα τὰ πολιτεύματα· ἀλλ' ὁ Ἕλληνας ἔμεινε πάντοτε ὁ αὐτός, πάντοτε Ἕλληνας, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ ἐπὶ τῶν βράχων τῶν ὀρέων, καὶ ἐν ταῖς τρικυμίαις τῶν θαλασσῶν πάντοτε ἀναλλοίωτος, κἂν διαρραγῇ ὁ Φαλμεράϋερ γράφων καὶ οἱ μίσθαργοι ὁμόφρονες αὐτοῦ. Ἦν ἀπλοῖκός καὶ πλήρης στουργῆς ὁ Ἕλληνας ἐν τῷ οἴκῳ, ἀγχίνους καὶ ἐπιχειρηματίας ἐν τῇ ἀγορᾷ, πολυμήχανος ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἀτρόμητος καὶ ῥυψοκίνδυνος ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ ἐν τοῖς ὠκεανοῖς· ὁ Ἕλληνας ἦν ὁ τύπος τῆς πρὸς τὰ πάτρια πίστεως, ἦν ἡ ἐνσάρκωσις τῆς πρὸς τὰς παραδόσεις ἀφοσιώσεως. Ἀλλ' ἐπῆλθεν ὁ ἀτμός, ἐφευρέθη ὁ ἠλεκτρισμός, οἷτινες ὥς διὰ μαγικῆς ῥάβδου ἡλλοίωσαν καὶ μετέβαλον

τὴν ὄψιν τῆς οἰκουμένης, καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς οἰονοὶ ἀτμήρεις μηχαναί, ἢ ἠλεκτροφόρα σύρματα μεταφέρουμεν ὅσον τάχος καὶ ἀστραπηδὸν τὰ ἀλλότρια παρ' ἡμῖν, ἀποβάλλοντες ὅσημέραι τὸ ἰθαγενὲς καὶ ἀποδεχόμενοι τὸ ξενίζον... Ὁ δὲ κίνδυνος τοῦ ἐκφυλισμοῦ ἐστὶν ἔτι μᾶλλον δεινότερος, καθ' ὅσον τῆς τοιαύτης ξενοζηλίας προεξάρχουσιν φαίνονται αἱ κυρίαι, αἱ τὰ πρῶτα φέρουσιν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ.

Τὴν ὁρμὴν τοῦ ξενικοῦ χειμάρρου ἐπεχείρησεν ὁ ἡμέτερος Σύλλογος διὰ παντὸς μέσου ν' ἀναχαιτίσῃ ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοῦ καθιδρύματι, καταβαλὼν πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἵνα ἐπιτύχῃ διευθυντρίας τοῦ διδασκαλείου τούτου, οὐ μόνον εἰδικῆς περὶ τὰς παιδαγωγικὰς γνώσεις τῶν πεφωτισμένων ἐθνῶν, ἀλλὰ καὶ Ἑλληνίδος μεστῆς παιδείας ἑλληνικῆς, καὶ φρονήματος ἑλληνικοῦ. Τοιαύτην πέποιθεν ὅτι εὔρεν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς κ. Καλλ. Κεχαγιᾶ, ἀριγνώτου ἀνὰ πᾶν τὸ ἑλληνικὸν ἐπὶ ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ καὶ διοικητικῇ ἱκανότητι. Ἐπὶ τοῖς πλεονεκτήμασι δὲ τούτοις πεποιθὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, ἀνέθετο αὐτῇ καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπιλοίπου προσωπικοῦ τῶν διδασκαλιστῶν, ὅπως ἡ ἐργασία βαίνει ἀπροσκόπτως, καὶ ἡ διδασκαλία ὁμοιόμορφως καὶ ὁμοιοφρόνως, καὶ δὴ ἐξελέξατο αὐτὰς ἐκ τῶν ἀρίστων, φερουσῶν πτυχία διδασκαλικά πρώτου βαθμοῦ. Ὅτι δὲ ἡ προαγωγή καὶ ἐπιτυχὴς συντήρησις καὶ τὸ μέλλον παντὸς παρθεναγωγείου, καὶ ἰδίως τοῦ ἡμετέρου Ζαπτείου εὐρύτερον κύκλον ἔχοντος, ἔξαρχαται τὰ μάλιστα ἀπὸ τῆς πεφωτισμένης ἐνεργείας τῆς διευθύνσεως καὶ τῆς εὐσυνειδήτου ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ, ὥς καὶ τῆς αὐστηρᾶς τηρήσεως τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ κανονι-

σμοῦ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς ἐφορείας, μόνον οἱ μηδεμίαν πεῖραν τῶν τοιούτων ἔχοντες δύνανται νὰ ἀρνηθῶσιν.

Ἄλλ' ἄρα γε ἀρκοῦσι ταῦτα μόνον πρὸς εὐόδωσιν τοῦ μεγάλου ἔργου, οὗ ἐπελήφθημεν, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, ὃν προεθέμεθα; Οὐδαμῶς! Τὸ κατ' ἐμὲ ταῦτα μόνον ὡς ἀρχὴν θεωρητέα καὶ θεμέλιον τοῦ ὑψιτενοῦς οἰκοδομήματος, οὗ τὴν ἀνέγερσιν ἠρξάμεθα, θεμέλιον στερρὸν μὲν καὶ ἀσφαλές, καὶ ἄξιον τῶν θεμελιωτῶν Χρηστάκη Ζωγράφου καὶ Κωνσταντίνου Ζάππα, ἀλλὰ πολλῷ ἀπέχοντος τῆς τελείας οἰκοδομῆς, ἣς ὁ εὐρύκολπος περίβολος ἐκτεινόμενος ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς αὐτοκρατορίας θέλει περιβάλει καὶ περιθάλψει καὶ παιδαγωγήσει μυριάδας παρθένων, στερουμένων καὶ τῶν ψυχῶν τοῦ πνευματικοῦ ἄρτου καὶ τῆς χρηστῆς ἀγωγῆς, δι' ἣς ἀναδειχθήσονται ἀναμορφωταὶ τῆς φυλῆς των, ὡς μητέρες ἢ ὁδηγήτραι πεφωτισμένοι αὐτῆς, ὡς διδασκάλισσαι.

Πολλῆς ἄρα καὶ ποικίλης οὔσης τῆς πρὸς τελειοποίησιν καὶ ἐπιστέγασιν τοῦ ἐν λόγῳ οἰκοδομήματος ἀναγκαιούσης ὕλης, ὀφείλομεν ἀποταθῆναι πρὸς πάντας τοὺς δυναμένους νὰ συντελέσωσιν, ὁδηγούμενοι πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῶν λίαν ἐλληνίζόντων Γερμανῶν, παρ' οἷς ἡ παιδεία παρέχεται βαθμιαία καὶ ὁ παῖς ἀνέρχεται τὰς βαθμίδας ὡς ἐν κλίμακι ἀπροσκόπτως καὶ ἀσφαλῶς ποδηγετούμενος ὑπὸ τῆς πεφωτισμένης παιδαγωγικῆς μεθόδου. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον συντρέχουσι πάντες ὁμοιομόρφως καὶ ὁμοιοφρόνως, καὶ συγγραφεῖς συγγράφοντες βιβλία διδακτικὰ καὶ ψυχωφελῆ κατάλληλα, καὶ ποιηταὶ ποιοῦντες ποιήματα διαπλάττοντα τὴν καρδίαν καὶ ἐξευγενίζοντα τὸ φρό-

νημα, καὶ μουσουργοί, καὶ ζωγράφοι, καὶ φυσιοδίφαι καὶ πάντες κατὰ τὸ ποιὸν καὶ τὸ μέτρον τῆς αὐτῶν ἱκανότητος.

Πρὸς πάντας οὖν τοὺς παρ' ἡμῖν τοιούτους ἀποτείνοντες τὸν λόγον νῦν, ἐπικαλούμεθα τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν καὶ ἐπικουρίαν, βέβαιοι ὄντες ὅτι καὶ αὐτοὶ θέλουσι καταβάλει τὸ ἐπ' αὐτοῖς μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας καὶ φιλογενείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ, μεθ' οἷας ὁ μέγας εὐεργέτης τοῦ ἔθνους Κωνσταντῖνος Ζάππας κατέθετο πλούσιον καὶ στερρὸν τὸ θεμέλιον τοῦ καταστήματος τούτου.

Ἡμεῖς δέ, οἱ τοῦ ἔργου ἀρξάμενοι καὶ τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ μετὰ θάρρους ἀναλαμβάνοντες, φύλακες ἄγρυπνοι καὶ ἐργάται ἀκάματοι, ὑποσχόμεθα πανδήμως ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἐνώπιον τῆς σεβαστῆς καὶ πεφωτισμένης κυβερνήσεως τοῦ ἡμετέρου ἡγετοῦ τὴν τοῦ καθήκοντος ἐκπλήρωσιν ἐν πλήρει συνειδήσει τῆς εὐθύνης, ἣν φέρομεν. Τοὺς δὲ πρὸς τὸν Σύλλογον ἡμῶν ἐχθαιρομένους ἀνατιθέμεθα τῷ χρόνῳ, τῷ σοφῷ τούτῳ διδασκάλῳ, ὅστις πάντας ὄψεται ἡμᾶς τε καὶ αὐτοὺς «πρὸς ἀλλήλους σπείσασμένους» κατὰ τὸν Ἰσοκράτην, καὶ τὰς ἔχθρας τὰς ἐνεστηκυίας διαλυομένους, συνελθεῖν εἰς ταῦτόν, μετὰ δὲ τοῦτο εὐχὰς καὶ θυσίας κοινὰς ποιησασμένους, ἀναμνησθῆναι μὲν τῆς συγγενείας τῆς πρὸς ἀλλήλους ὑπαρχούσης, εὐμενεστέρας δ' εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον διατεθεῖναι πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. Γένοιτο.

Υ') ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥ Α' ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ ΤΟΥ ΖΑΠΠΕΙΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΗΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ

Κ. ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΚΕΧΑΓΙΑ

Ὅτε τὸ πρῶτον τὸ γενικὸν ἐτέθη πρόγραμμα τῆς γυναικείας παιδείας ἐν Ἑλλάδι, αἱ κοινωνικαὶ ἀνάγκαι ἦσαν κατεπείγουσαι, ἡ δὲ διάδοσις τῶν γραμμάτων ἀπῆτει τὴν ὅσον οἶόν τε ταχεῖαν αὐτῆς ἀκτινοβολίαν· ὅθεν ἀναλόγως ὀργανώθησαν καὶ τὰ ἐν Ἑλλάδι παρθεναγωγεῖα ὡς τοῦτο φαίνεται εἰσέτι ἐκ τοῦ πολλαχοῦ ἐπικρατοῦντος προγράμματος, ἐν ᾧ παρατηρεῖται τάσις τις πρὸς φιλολογικὴν μᾶλλον ἢ ἐγκύκλιον παιδευσιν τὴν τόσον ἀρμόζουσαν τῇ γυναικί. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἡ περίοδος αὕτη ἔφερε, κατὰ τὰς προσδοκίας τοῦ ἔθνους, τοὺς ἀρίστους αὐτῆς καρπούς; Δὲν κατεπλημύρησαν τὰς ἐπαρχίας παρθένοι τρυφεραί, ὡς ἱεραπόστολοι τῆς μητρικῆς γλώσσης; Ἀλλ' ἡ ἀνάγκη ἐκείνη τῆς ταχείας διαδόσεως τῶν γραμμάτων παρῆλθεν, αἱ περιστάσεις ἡμῶν ἤλλαξαν φάσιν, ἡ πρὸς τὴν Δύσιν συγκοινωνία ηὔξησε, καὶ δι' αὐτῆς ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ ἀνάγκαι, αἱ δὲ πρόοδοι τῶν συνοικούντων ἡμῖν ἐθνῶν ἐξήγειραν τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν φιλοτιμίαν καὶ παρώρμησαν ἡμᾶς εἰς ἐνεργητικώτερον βίον. Τὴν σπουδαίαν δὲ ταύτην ἀνάγκην πολλοὶ τῶν ἡμετέρων συνορῶντες, σπεύδουσιν ἕκαστος κατὰ τρόπον ἴδιον πρὸς θεραπείαν αὐτῆς. Ἄν λοιπὸν εἴπωμεν ὅτι καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἀπαιτεῖται ἀπαραιτήτως καὶ ἡ τῆς γυναικὸς σύμπραξις ὡς διδασκάλου, μητρὸς καὶ

πολίτιδος, δὲν θέλομεν φανεῖ πολὺ τολμηραί. Τὸ δὲ συμβούλιον τοῦ Ζαππείου, ἔχον ταῦτα πάντα ὑπ' ὄψιν, ἐμβριθῶς δὲ καὶ μετ' ἐπιστάσις τὰ παιδαγωγικὰ μελετήσαν ζητήματα καὶ ὅσα ἐν Ἑλλάδι περὶ τῆς ἐθνικῆς παιδείας ἐδημοσιεύθησαν, νομίζει, ὅτι, τὸ ἐφ' ἑαυτὸ τοῦλάχιστον, διέγραψε πρόγραμμα μᾶλλον σύμφωνον πρὸς τοὺς παρόντας καιροὺς, ὅπερ εὐχομαι εἰς χεῖρας ἱκανωτέρας καὶ παιδαγωγικωτέρας τῶν ἐμῶν νὰ εὔρη καὶ ἐπιτυχεστέραν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελειοποίησιν.

Τὸ πρόγραμμα τοῦτο συνετάχθη ἐν παιδαγωγικῇ ἐνότητι, καθ' ἣν οὐ μόνον τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τῆς διδασκτέας ὕλης, ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας ὠρίσθη κατὰ κανόνας τινὰς ἀκριβεῖς, δι' ὧν ἐπετεύχθη ἡ ἐναρμόνιος ἀνάπτυξις τῶν μαθητευουσῶν, ὧν δείκτης ἀλάνθαστος εἶναι αὕτη ἡ ἠθικὴ αὐτῶν κατάστασις καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους καὶ πρὸς ἀλλήλους ὄντως ἀφοσίωσις καὶ ἀγάπη, ἐξ ὧν ἀποτυποῦται ἰδιὸς τις χαρακτήρ. Βάσις δὲ τοῦ προγράμματος κατὰ τὴν μερικωτέραν αὐτοῦ ἐφαρμογὴν ἐτέθη ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὡς διδασκάλου, μητρὸς καὶ πολίτιδος· ὅθεν πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀποβλέποντες, ἅπαντες οἱ καθηγηταὶ καὶ αἱ διδάσκουσαι προσήρμωσαν τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν καὶ κατὰ σκοπὸν ὠρίσαν τὴν διδασκτέαν ὕλην, πρὸς ἃ θαρροῦσα καὶ ἡ διευθύνουσα ἐν ἀδελφικῇ συμπνοίᾳ καὶ συσκέψει ἡδυνήθη νὰ συναρμόσῃ κατὰ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν, καὶ νὰ ἐνοποιήσῃ τὴν ἐργασίαν τῶν κατὰ μέρος ἐνεργούντων.

Ἀλλ' ὅπως κατανοηθῇ βέλτιον ἢ τε διαίρεσις καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ προγράμματος τοῦ παρθεναγωγείου, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβέστερον καὶ τὸν χαρακτήρα τῶν μερῶν τῶν συναποτελούντων αὐτὸ καὶ νὰ διαγράψωμεν τὸν σκοπὸν ἐκάστης γνώσεως ἰδίᾳ τε καὶ πρὸς ἀλλήλας. Καὶ πρῶτον περὶ τοῦ νηπιακοῦ σχολείου.

Ὁ προορισμὸς τῆς νηπιαγωγείας δὲν φαίνεται καθαρῶς διαγεγραμμένος εἰς τὸν νοῦν τῶν ἡμετέρων· ἐπειδὴ ἡ μέθοδος ἡ ἀπὸ τίνος καιροῦ ἐπικρατοῦσα ἐν τοῖς νηπιαγωγείοις, οὕσα ξενικὴ ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἐφαρ-

μογήν αὐτῆς, ἐμφαίνει μίμησιν μᾶλλον ξένων ἰδεῶν καὶ ἐθίμων ἢ αὐτόθυμον ἐνέργειαν. Τίς ἐλληνικὴν ἔχων καρδίαν δὲν βλέπει δυσαρέστως τὴν εἰσαγωγὴν π.χ. τῆς ὑποκλίσεως (rénégence) μεταξὺ τῶν ἀπλοϊκῶν καὶ ἀφελῶν ἡμῶν νηπίων; Δὲν εἶναι ἄρα ἀφελέστερος ὁ τρόπος, καθ' ὃν τὰ ἡμέτερα νήπια μετὰ τινος ἐρυθήματος καὶ συστολῆς τείνουσι τὴν παιδικὴν αὐτῶν χεῖρα εἰς τὸν χαιρετῶντα αὐτά; Τὸ δὲ σπουδαιότατον καὶ ἀνώτατον τῶν παιδικῶν καθηκόντων, ἡ προσευχή, ἦτο ποτὲ δυνατόν παρ' ἡμῖν νὰ καταταχθῇ μεταξὺ τῶν ἐπιδεικτικῶν μαθημάτων; "Αν ἡ διδάσκαλος προσεύχεται μετὰ τῶν νηπίων, τοῦτο πρέπει νὰ γίνηται μετὰ τοῦ ἀναγκαίου ἁγιασμοῦ, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων καὶ κατ' ἰδίαν. Πλείονα τούτων δυνατόν ἦτο νὰ παρατηρήσῃ τις ὅλας ἀντιβαίνοντα πρὸς τὴν ἀληθῆ νηπιαγωγίαν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἔργον τοῦ παρόντος· διότι σκοπὸς ἡμῶν δὲν εἶναι τῶν γιγνομένων ἡ ἐξέλεγχξις, ἀλλ' ὁ πόθος τῆς βελτιώσεως αὐτῶν. Τὸ δὲ σπουδαιότερον μέρος, πρὸς ὃ ἐν τῷ προγράμματι ἐπεστήσαμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἶναι αὐτὸς ὁ χαρακτήρ τῆς νηπιαγωγοῦ, ὅς πρέπει νὰ ἔχῃ ὅλα τὰ φυσικὰ καὶ ἠθικὰ προσόντα, δι' ὧν νὰ δύνῃται, ὡς τρυφερὰ μήτηρ, νὰ ἀνταποκρίνηται εἰς ὅλας τὰς ψυχικὰς τοῦ νηπίου ἀνάγκας, ὑποβοηθοῦσα τὴν ἐξέγερσιν τῆς παρατηρήσεως ἐπὶ αἰσθητῶν ἀντικειμένων καὶ διευθύνουσα τὴν ἐλευθέραν αὐτοῦ κρίσιν, ὅπως ἡ γνῶσις κατασταθῇ κτῆμά του. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ περιορίσωμεν τὰ περὶ τὸ νήπιον φυσικὰ ἀντικείμενα, εἶναι ἀπαραίτητος ἀνάγκη ἡ νηπιαγωγὸς νὰ κατέχῃ ἀκριβῶς καὶ ὠρισμένως τὰ στοιχεῖα τοῦλάχιστον τῶν ἱστορικῶν, φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν γνώσεων. Δὲν εἶναι δὲ ποσῶς τολμηρὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ φιλοσοφῇ παίζουσα μετὰ τῶν νηπίων, τῶν ὁποίων ὁ ἀφελὴς νοῦς ἀποκαλύπτει ἐνίοτε τὰ λαμπρότερα καὶ θειότερα τοῦ ἠθικοῦ βίου φαινόμενα, ἐκ τῶν ὁποίων προαγγέλλεται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὁ μέλλων νὰ σχηματισθῇ χαρακτήρ. Ποσάκις ἡ ἄγνοια τῶν παιδαγωγῶν δὲν ἐπνίξεν ἐν σπέρματι τὰς

ἐπιφανεστέρας κλίσεις, ἐξ ἧν ἡδύνατο νὰ ἀποτελεσθῇ χαρακτήρ γενναῖος; "Οθεν ἡ νηπιαγωγὸς οὐ μόνον πρέπει τὰς ἀναγκαίας νὰ κατέχῃ γνώσεις, ἀλλὰ καὶ νὰ ἦναι ὀρθῶς καὶ σκοπίμως μεμορφωμένη πρὸς τὴν ἑαυτῆς ἐντολήν. Ἀλλὰ καὶ τῆς νηπιαγωγοῦ οὕτω παρεσκευασμένης τὸ ἔργον ἠθέλεν εἶσθαι δυσχερὲς ἂν δὲν ἠθέλεν ὀρισθῇ ἀκριβῶς ἡ ἡλικία τῶν ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ διδασκομένων, ἥτις πρέπει νὰ κυμαίνεται ἀπὸ τοῦ 4 μέχρι τοῦ 7 ἔτους, ὅτε καὶ αἱ ἀντιλήψεις σχεδὸν τὸν αὐτὸν ἔχουσι χαρακτήρα καὶ τὰ κοινὰ μαθήματα δύνανται νὰ ὦσι καταληπτά. Ὡς πρὸς δὲ τὰ διδακτικά, ὅσα μείζων εἶναι ἡ ποικιλία τοσοῦτω τερπνωτέρα ἀποβαίνει ἡ διδασκαλία. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀπαιτεῖται, ὡς εἴπομεν, ἡ αὐτόθυμος τῆς νηπιαγωγοῦ ἐνέργεια πρὸς τὰς παρισταμένας ἀνάγκας, ὥστε τὸ πρόγραμμα τοῦ νηπιαγωγείου δύναται νὰ περιλάβῃ ἐν τῇ στοιχειωδεστάτῃ αὐτοῦ ἐνεργείᾳ τὰς γνώσεις, αἵτινες μέλλουσι ν' ἀναπτυχθῶσιν εὐρύτερον ἐν τῷ σχολείῳ.

Τὸ δὲ πρόγραμμα τοῦ Σχολείου περιέχει πάσας τὰς γνώσεις τὰς συντελούσας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὅλου ἀνθρώπου κατὰ σκοπὸν ὠρισμένον παιδευομένου· ἡ δὲ μητρικὴ γλῶσσα, οὕσα ἡ βᾶσις καὶ τὸ ὄργανον τῆς παιδείσεως, θεωρεῖται καὶ ἡ βᾶσις τοῦ προγράμματος· καλλιεργεῖται δὲ ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ Σχολείου τάξεως μέχρι τῆς τετάρτης δι' εἰδικῶν γραφικῶν, ὀρθογραφικῶν καὶ τεχνολογικῶν γυμνασμάτων, δι' ἐνδελεχοῦς ἀναγνώσεως καὶ μελέτης πεζῶν καὶ ποιητῶν τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας, διὰ τῆς ἀπαγγελίας ἐκλεκτῶν ποιημάτων καὶ μάλιστα διὰ τῶν μηνιαίων διαγωνισμῶν· ὥστε ἡ μαθήτρια τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ Σχολείου νὰ δύνῃται νὰ ἐκθέτῃ εὐχερῶς τὰς ιδέας αὐτῆς καθ' ὅλους τοὺς κλάδους τῶν γνώσεων, καὶ νὰ ἐννοῇ τὰ οὐσιωδέστερα μέρη τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας, καὶ ὅταν ἀδυνατῇ νὰ ἐξακολουθῇ τὴν σειρὰν τῶν γυμνασιακῶν τάξεων, ἐξερχομένη τοῦ Σχολείου, νὰ ἦναι ὅπως οὖν καλῶς συγκεκροτημένη, κατέχουσα σύστημά τι γνώσεων αὐτοτελὲς καὶ αὐταρκες εἰς τὰς παρουσιασθησομένας αὐτῇ κοινωνικὰς ἀνάγκας.

Κατὰ δὲ τὰς ἱστορικὰς γνώσεις, δι' ὧν καταφαίνεται ὁ ἀληθὴς ἐνεργὸς βίος καὶ διὰ παραδειγμάτων συντελεῖ εἰς τὴν ὀρθὴν παιδαγωγῆσιν πρὸς τὸν πρακτικὸν βίον, διδάσκεται κατὰ σύστημα ἴδιον βιογραφικῶς ἢ γενικὴ ἱστορία. συγκρατουμένης δὲ μετὰ τινος ἐλευθερίας τῆς ἱστορικῆς συνεχείας μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐθνῶν, ὁ διδάσκαλος ὑποδεικνύει καὶ τὰ κύρια αἷτια τὸ ἐπαγαγόντα τὰς μεγάλας ἱστορικὰς περιόδους. Ἐννοεῖται οἷκοθεν ὅτι οἱ βίοι τῶν ἀρχαίων κατέχουσιν εὐρύτερον κύκλον.

Ἡ δὲ Γεωγραφία ἀφορῶσα κυρίως τὰς στοιχειώδεις γνώσεις, ὅσαι ἐκ τῶν γνωστῶν πρὸς τὰ ἄγνωστα ἄγουσιν προκαταβάλλουσιν ἐν σπέρματι τὰς βάσεις τῆς ἐπιστημονικωτέρας ἀναπτύξεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἀνωτέρας τάξεις, διδάσκεται κυρίως διὰ γυμνασμάτων πινακογραφικῶν καὶ ἐξηγήσεων διαφόρων φυσικῶν ἀντικειμένων, ἅπερ πλήττουσι τὰς αἰσθήσεις τοῦ παιδὸς κατὰ τοὺς περιπάτους καὶ ἐκδρομὰς. Τὰ δὲ στοιχειώδη μέρη τῆς μαθηματικῆς Γεωγραφίας, ἅτινα καὶ ἀλλαχοῦ καὶ παρ' ἡμῖν συνήθως προτάσσονται τῶν γεωγραφικῶν γνώσεων, ἡγουν τὸ περὶ ἀξόνων μικρῶν καὶ μεγάλων κύκλων Ἰσημερινοῦ, ἀντιβαίνοντα πρὸς αὐτὴν τὴν φύσιν τῆς παιδικῆς ἀντιλήψεως, καθ' ἣν ἢ ἐκ τῶν γνωστῶν πρὸς τὰ ἄγνωστα μέθοδος πρέπει νὰ ἐπικρατῇ, οὐ μόνον εἶναι ἀκατάλληλα ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμια εἰς τὴν ὀρθὴν παιδείαν τοῦ νοῦ.

Ὡς πρὸς τὰς φυσικομαθηματικὰς γνώσεις, ἥτοι Ἀριθμητικὴν, Γεωμετρίαν, Φυσικὴν, Ὀρυκτολογίαν, Βοτανικὴν καὶ Ζωολογίαν, ἡ μέθοδος, ἥτις βραδύτερον δύναται νὰ ὀδηγήσῃ ἀσφαλῶς τὸν παιδικὸν νοῦν εἰς τὴν κατάληψιν τῆς ἐνότητος τῆς φύσεως εἶναι ἢ πραγματικὴ, ἢ ἐπὶ τῶν φαινομένων εἰκόνων καὶ πραγμάτων διδασκαλία, διὸ καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἱστορίαν, προκαταβάλλεται ἡ ὕλη ἐξ ἧς μέλλει νὰ ἐποικοδομηθῇ ἐν τῇ διανοίᾳ τῶν διδασκομένων ἢ τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστήμη. Καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ σχολείου μαθήματα. Περὶ δὲ τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων εὐρύτερον θέλομεν διαλάβει, ὅτε καὶ περὶ τῶν γενικῶν καλλιτεχνικῶν γενήσεται λόγος.

Οὕτω λοιπὸν ἐπιτυγχανομένου ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ σκοποῦ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς παιδαγωγίας, αἱ γυμνασιακαὶ τάξεις δύνανται καρποφόρως νὰ περιλάβωσι καὶ τὴν ἐπιστημονικωτέραν διδασκαλίαν αὐτῶν τούτων τῶν μαθημάτων, ἐξ ὧν καὶ ἡ διὰ τῶν πραγμάτων κρίσις ὠριμωτέρα ἀποβαίνει καὶ ὁ λόγος τῶν γιγνομένων καταληπτότερος· ὅθεν ἐνταῦθα κυρίως λαμβάνει τὸν ἀκριβῆ ὅρισμὸν ἐκάστη γνώσις.

Τὸ σπουδαιότατον ὅμως καὶ τὸ χαρακτηρίζον τὴν ἐθνικὴν παιδείαν ἐνταῦθα εἶναι ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς σπουδῆς τῆς ἀρχαίας ἡμῶν γλώσσης· ἐπειδὴ τὰ ὅρια τῆς ὁμιλουμένης καὶ τῆς ἀρχαίας δὲν εἶναι εἰσέτι διαγεγραμμένα, ἔνεκα αὐτῆς τῆς διαπλαστικῆς δυνάμεως τῆς νέας γλώσσης, τεινούσης αἰεὶ πρὸς τὴν ἀρχαίαν καὶ ὡς πρὸς τὰς ιδέας καὶ ὡς πρὸς τὴν παράστασιν, διὰ τοῦτο πλὴν τῶν συνήθων γυμνασμάτων, τῆς ἐξηγήσεως καὶ θεματογραφίας τῶν συντακτικῶν καὶ γραμματικῶν ἀσκήσεων, ἐδόθη μεγίστη σπουδαιότης καὶ εἰς τὴν ἐλευθέραν τῶν συγγραφέων ἀνάγνωσιν, καθ' ἣν αἰρουμένων τῶν διαλεκτικῶν δυσκολιῶν ἀνεπαίσθητος καθίσταται ἡ διαφορὰ ἢ μεταξὺ τῶν δύο γλωσσῶν· ἐφ' ᾧ εἰς ἐκάστην τάξιν εἶναι ὀρισμένοι ἐκ παραλλήλου καὶ οἱ πρὸς ἐρμηνείαν καὶ οἱ πρὸς ἀνάγνωσιν συγγραφεῖς. Ὑποβοηθούτων δὲ τῶν παιδαγωγικωτέρων καὶ καλλιτεχνικωτέρων τεμαχίων τῆς ἀρχαίας λυρικῆς, ἐπικῆς καὶ δραματικῆς ποιήσεως, ἢ διελθοῦσα μαθήτρια τὰς τρεῖς γυμνασιακὰς τάξεις εἶναι ἱκανῶς παρεσκευασμένη πρὸς ἀντίληψιν καὶ τῆς καθόλου ποιήσεως, ὅταν ταύτην εἰδικώτερον διδαχθῇ. Ὁ δὲ σκοπὸς τῆς ἐκλογῆς τῶν τεμαχίων καθ' ὅλας τὰς τάξεις, τηρουμένης τῆς παιδαγωγικῆς ἐνότητος, συντελεῖ οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς καλαισθησίας. Διὰ δὲ τῶν δις τῆς ἐβδομάδος γραφικῶν γυμνασμάτων ὑποτυποῦται καὶ ἰδιὸς τις χαρακτήρ τοῦ γράφειν, καθ' ὃν πλὴν τοῦ ἀτομικοῦ τρόπου σχηματίζεται τὸ κυρίως λεγόμενον ὕφος (style), ἥτοι ὁ τρόπος τοῦ γράφειν· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δυστυχῶς ἐλλείπουσι τὰ κατάλληλα γραφικὰ ὑπο-

δείγματα, ὅπως καὶ οἱ διδάσκοντες ὑποβοηθῶνται κατὰ τὴν διόρθωσιν, ὅπερ κυρίως ἀποτελεῖ τὸ δυσχερέστατον μέρος τῆς γλώσσης.

Κατὰ δὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἱστορίας, προῖποτιθεμένης τῆς γνώσεως τῆς γενικῆς ἱστορίας βιογραφικῶς διδασκομένης, καταβάλλεται κυρίως προσοχὴ εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰ αἷτια τῶν ἱστορικῶν συμβάντων, συγκρατεῖται καὶ συνεχίζεται ἡ ἱστορικὴ ἐνότης, ὀρίζονται καὶ καταφαίνονται αἱ περίοδοι καὶ διαγράφεται τέλος ἡ πορεία τοῦ ἀνθρωπίνου βίου κατὰ τὸν αἰώνιον τῆς προόδου νόμον, πρὸς ὃν, ἐστραμμένον ἔχων ὁ διδάσκων τὸν νοῦν, συγκρατεῖ ἐν τῇ πολλαπλότητι τῶν ἱστορικῶν φαινομένων τὴν ἐνότητα.

Διὰ τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, δι' ὧν νέος κόσμος ἰδεῶν ἀνοίγεται, εἰσέρχεται ὁ νοῦς εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ τῆς δημιουργίας ναόν, διὰ τῆς ἐπιστήμης ἀναζητεῖ τοὺς λόγους τῶν περὶ αὐτῶν φαινομένων, συνδέει τὰ μερικὰ φαινόμενα πρὸς γενικωτέρους νόμους, κατανοεῖ τὴν σκοπιμότητα τῆς δημιουργικῆς πλάσεως, ἥς ἀναπόσπαστον ἀποτελεῖ μέρος καὶ ὁ ἄνθρωπος, καὶ τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς δημιουργίας ὄντα διαγινώσκει, τὸν προορισμὸν αὐτοῦ κατανοεῖ καὶ πρὸς τοῦτον σκοπὶμωσπεύδει. Αἱ φυσικομαθηματικαὶ λοιπὸν ἐπιστήμαι εἰσὶ τὰ πράγματα, ἐφ' ὧν ψηλαφητῶς ὁ νοῦς καθορᾷ καὶ τοὺς μηχανικοὺς νόμους τοὺς διακυβερνῶντας τὸν μεγαλοπρεπῆ διάκοσμον.

Ἐν τῇ συντάξει τοῦ προγράμματος ἐδόθη μεγίστη προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος· ὅθεν ἀπὸ τοῦ νηπιακοῦ μέχρι τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ Σχολείου διδάσκεται τὸ μάθημα τοῦτο κατὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον, καθ' ἣν καὶ ἡ ἱστορία, διὸ γίνεται ἐκλογὴ καὶ ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς, ἐκ τῆς Χριστιανικῆς καὶ ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῶν βίων ἐκείνων, ὧν τὸ παράδειγμα δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπογραμμὸς κατὰ τὸν ἔπειτα βίον. Ὅσον δὲ διὰ τὴν κατήχησιν, ἣν ἠναγκάσθημεν νὰ περιλάβωμεν διὰ τὸ πρῶτον ἔτος εἰς τὸ πρόγραμμα, νομίζομεν ἀπαραίτητον νὰ παρασιωπῶμεν τὰ δογματικὰ αὐτῆς

μέρη, ἀλλὰ καὶ νὰ διαγραφῇ ἐκ τοῦ προγράμματος τοῦ Σχολείου, ἀφοῦ πρόκειται εὐρύτερον νὰ διδαχθῇ εἰς τὰς γυμνασιακὰς τάξεις, ἔνθα ὁ νοῦς εἶναι καταλλήλως ἀνεπτυγμένος καὶ παρεσκευασμένος πρὸς ἀνωτέραν ἀντίληψιν· διδάσκεται δὲ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ, καὶ ἐρμηνεύονται κατ' ἐκλογὴν σκοπίμωσ πολλαὶ ἐπιστολαὶ τῶν Ἀποστόλων, συμπληροῦνται δὲ τὸ ἔργον διὰ τῆς καταλλήλου ἐρμηνείας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Ψαλμῶν. Εἶναι λυπηρὸν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἐλλείπουσι παρ' ἡμῶν παιδαγωγικὰ ἀναγνώσματα, δι' ὧν σκοπιμώτερον ἢ δύνατο νὰ καλλιεργηθῇ τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα. Ἀλλὰ καὶ ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία καὶ τὰ ἀναγνώσματα ἤθελον ἀποβῇ μάταια, ἂν διὰ τῆς καθ' ἐκάστην στιγμὴν ἀφανοῦς ἐνεργείας τοῦ παιδαγωγοῦ ἐπὶ τῶν ψυχῶν τῶν παιδαγωγουμένων δὲν ἐξηγείρετο ἀνὰ πᾶσαν πρᾶξιν αὐτῶν ἡ δύναμις τῆς διακρίσεως τοῦ πρακτέου καὶ ἡ γνῶσις τοῦ καλοῦ. Ἐνταῦθα κεῖται ἡ μεγάλη καὶ θεία τοῦ παιδαγωγοῦ ἀποστολή! Μάτην ἤθελε προσπαθήσει διὰ μόνης τῆς διδασκαλίας νὰ ἐγχαράξῃ εἰς τὰς ἀπαλὰς καρδίας τῶν παίδων τὴν ἀγάπην τοῦ καλοῦ καὶ τὴν λατρείαν τοῦ ὁσίου, ἂν ἐπὶ τῶν πράξεων καὶ τῆς μορφῆς αὐτοῦ δὲν ὑπετυποῦτο ἀκριβῶς καὶ ὠρισμένως ὁ εὐσεβὴς καὶ χριστιανικὸς βίος.

Τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ ἐπιρροή τοῦ παιδαγωγοῦ καὶ κατ' ἄτομον καὶ καθ' ὁμάδα, ὥστε καὶ ὀλίγον πρὸς τοῦτο γεγυμνασμένος ὁφθαλμὸς δύναται νὰ συνίδῃ ἢ ἐπὶ τῶν παίδων ἢ ἐπὶ τῶν διδασκάλων τὸν χαρακτῆρα τοῦ κρατοῦντος τὴν ἐνότητα τοῦ ὅλου ἔργου. Ποσάκις ἄνδρες σοφώτατοι καὶ εὐσεβέστατοι δὲν ἠσθάνθησαν ἀνάγκην πλείονος ψυχικῆς προπαρασκευῆς, ὅπως παρασταθῶσιν ἐνώπιον παίδων, ἢ ἐνώπιον βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων! Ποσάκις παιδαγωγὸς εὐσυνείδητος δὲν ἠσθάνθη ἀνάγκην πολλάκις νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν θείαν ἀρωγὴν κατὰ τὴν ἡμερησίαν αὐτοῦ δρᾶσιν! Τοιοῦτον λοιπὸν καὶ τηλικούτον εἶναι τὸ παιδαγωγικὸν ἔργον, ὥστε ἂν ὄντως δὲν εὕρισκεν ὁ παιδαγωγὸς νέας δυνάμεις διὰ τῆς ἀληθοῦς προσευχῆς καὶ διὰ τῆς πε-

ποιήσεως, ὅτι ὁ δίκαιος ἀγὼν ἀμείβεται, ἤθελεν ἀποθαρρυνθῆ πρὶν ἢ προβῆ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ἐπισφραγίζεται δὲ τὸ ἱερὸν μάθημα καὶ διὰ τῆς εἰλικρινοῦς ἐκπληρώσεως τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων, ἅτινα ἐπιβάλλει ἡ ἀγία ἡμῶν ἐκκλησία εἰς τὰ τέκνα αὐτῆς. Ὅθεν ἐνταῦθα ὀρίζονται τὰ καθήκοντα ὡς πρὸς τὸν Θεόν, τὸν πλησίον καὶ τὰ πρὸς ἑαυτὸν δι' ὧν διαγράφεται ἡ χριστιανικὴ πολιτεία. Αἱ στιγμαί, αἱ συνάπτουσαι στενότερον τοὺς μαθητευομένους πρὸς ἀλλήλους, εἶναι αἱ ἅγιοι ἐκεῖναι τῆς Ἐκκλησίας ἑορταί, καθ' ἃς μέλλουσι νὰ μεταλάβωσι τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ χριστιανικοῦ καθήκοντος, τῆς συνδιαλλαγῆς ἐκάστου πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, δύναται νὰ ἀποβῇ ἰσχυρώτατον μέσον διαπλαστικὸν ὅταν κατάλληλος καὶ εἰλικρινὴς προηγηθῇ ἐξομολόγησις.

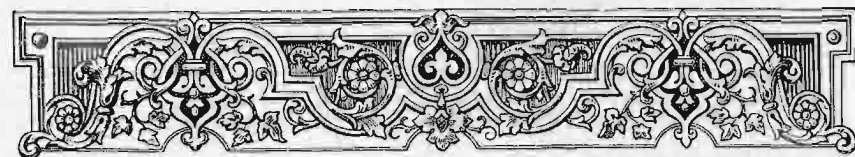
Ἡ μουσικὴ, ἡ τε ὀργανικὴ καὶ ἡ φωνητικὴ, τὸ ἀναγκαῖον τοῦτο τῆς ἀγωγῆς ἀγλαΐσμα, οἷα διδάσκεται παρ' ἡμῖν, πολὺ ἐν γένει ἀπέχει τοῦ παιδαγωγικοῦ αὐτῆς σκοποῦ. Ὅθεν ἀποβαίνει μέσον προσφορώτατον εἰς διέγερσιν ἀνοικείων εἰς κόρην καὶ νοσῶδων αἰσθημάτων, παρορμῶσα εἰς ματαιόσχολόν τινα ῥεμβασμόν, ἐν ᾧ ματαιῶς ἀναλίσκονται οἱ θησαυροὶ τῆς γυναικείας καρδίας. Ἐκ δὲ τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως ἐθνικῆς παιδαγωγικῆς μουσικῆς σχεδὸν ἀπανταχοῦ ἀποτυγχάνει τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῆς προορισμοῦ. Ἡμεῖς προσεπαθήσαμεν διὰ τῆς ἐκλογῆς καταλλήλων μουσικῶν θεμάτων νὰ συντελέσωμεν, τὸ ἐφ' ἡμῖν, εἰς τὸν παιδαγωγικὸν αὐτῆς σκοπόν. Μεγάλως δὲ ἤθελον εὐεργετήσῃ οἱ δυνάμενοι, ἂν ἔσπευδον νὰ καταρτίσωσιν ἐθνικὴν παιδαγωγικὴν μουσικὴν ἐκ τῶν σωζομένων μουσικῶν μνημείων τοῦ ἔθνους καὶ ὑποτυπώσωσιν ἴδιον χαρακτῆρα εἰς αὐτήν, ἐπιφέροντα τὴν ἀληθῆ τῆς καρδίας διαπλαστικὴν δύναμιν, οἷαν εἶχον ὀρίσει καὶ ἐννοήσῃ οἱ πρόγονοι ἡμῶν. Ὡς πρὸς τὴν καλλιγραφίαν, ἥς ὁ σκοπὸς εἶναι ἡ μόρφωσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς γραφῆς, καὶ καθ' ἣν ἐπεκράτησεν ἐσφαλμένως ἴσως ὁ εὐρωπαϊκὸς τρόπος, καλὸν ἦτο νὰ εἰσαχθῇ ὁ μᾶλλον σύμφωνος πρὸς αὐτὸ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων τῆς γλώσσης

ἡμῶν χαρακτῆρ, καθ' ὃν ἔγραφον οἱ προγενέστεροι, ἥτοι ἀντὶ τῶν γωνιωδῶν γραμμῶν νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ στρογγύλον εἶδος, καθ' ὃ τὰ γράμματα δὲν σκιάζονται κατὰ τοὺς νόμους τῶν στερεῶν σωμάτων, ἀλλὰ παρίστανται ὡς γραμμαί. Οὐσιωδέστατον δὲ γύμνασμα πρὸς τὴν καλλιγραφίαν ἐθεωρήθη, μετὰ τὴν ἐπὶ τῶν γραμμῶν ἄσκησιν, ἡ διὰ τῆς ταχυγραφίας μόρφωσις τοῦ χαρακτῆρος ἐπὶ τὸ στρογγυλώτερον.

Ἡ δὲ ἰχνογραφία καὶ ἡ ζωγραφικὴ, δι' ὧν ὀριστικώτερον καλλιεργεῖται τὸ καλλιτεχνικὸν αἶσθημα, προσελήφθη ὡς μέσον προσφορώτατον πρὸς διαπαιδαγώγησιν τῆς τοῦ καλοῦ αἰσθήσεως. Εὐχῆς δὲ ἔργον θὰ ἦτο, ἂν δι' εἰκόνων καλλιτεχνικῶν, σκοπίμως ἠθροισμένων καὶ ἐξ ὅλων τῶν μορφῶν τῆς τέχνης εἰλημμένων, καὶ αἰσθητῶς διεπαιδαγωγεῖτο ἡ καλαισθησία τῶν παιδων, διότι ἀναμφισβήτητος εἶναι ἡ μυστηριώδης καὶ βαθεῖα ἐπιρροή, ἣν ἐξασκεῖ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἔργον εὐσεβοῦς καλλιτέχνου. Τίς ἐξ ἡμῶν δὲν ἠσθάνθη ἐναρμόνιον καὶ γλυκύ τι αἶσθημα ἀτενίζων πρὸς τὸ Θεσεῖον, ἢ τὸν χαριέστατον ναὸν τῆς ἀπτέρου Νίκης, καίπερ ἀγνοῶν τοὺς νόμους τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἀρμονίας; Τίς δὲν κατελήφθη ὑπὸ ὑψηλοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας; Διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον εἶναι νὰ κοσμηθῶσιν αἶθουσαί τε καὶ παραδόσεις, οὐ μόνον διὰ τῶν εἰκόνων τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ δι' εἰκόνων καλλιτεχνικῶν.

Πλὴν τῆς ἐντολῆς ταύτης ἡ ἰχνογραφία καὶ ἡ ζωγραφικὴ ὑποβοηθοῦσι καὶ τὸν εἰδικώτερον τῆς γυναικὸς καλλιτεχνικὸν βίον, ἥτοι τὰ ἐργόχειρα. Ταῦτα δυστυχῶς ἐν πολλοῖς, ἀποβαλόντα τὴν ἀληθῆ καλλιτεχνικὴν αὐτῶν οὐσίαν, ἔπαθον ὅ,τι ἡ ζωγραφικὴ μετὰ τὴν τῆς φωτογραφίας ἀνακάλυψιν, ἀπέβησαν δηλαδὴ μηχανικὰ ὡς τὰ ἐπὶ τοῦ Κανόβου, ἐν ᾧ δυνατόν ἦτο, παρ' ἡμῖν μάλιστα, βοηθεία τῆς τῶν προγόνων ἀμιμήτου κοσμηματογραφίας τὰ κάλλιστα νὰ ἐφαρμοσθῶσι σχήματα καὶ ὄντως ἑλληνοπρεπῆ. Διὰ δὲ τοῦ ἀνατολικοῦ τριχάπτου πολλὰ τῶν ποικιλικῶν ἔργων δύνανται νὰ συνδυασθῶσιν, ὅπερ πολλὰς ἀφορμὰς

πρὸς τὴν καλὴν ταύτην τέχνην ἤθελε διεγείρει. Μείζων δὲ προσοχὴ ἐδόθη εἰς τὸ οἰκονομικὸν μέρος τῶν ἐργοχειρῶν, καθ' ὃ διδάσκονται ἅπαντα τὰ εἶδη, ὧν χρεῖαν ἔχει ἡ καλὴ οἰκονόμος, καὶ πρὸς διακόσμησιν τοῦ οἴκου αὐτῆς καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ματαίας δαπάνης. Δὲν περιωρίσθημεν ὅμως εἰς τοῦτο μόνον, διότι ἱκανὴν παρέχομεν ἀφορμὴν πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ἀτομικῆς φιλοκαλίας ἐπὶ τῶν διαφόρων ποικιλικῶν ἔργων, ἂν καὶ εἶναι ὁμολογούμενον, ὅτι ὁ ἐσωτερικὸς βίος κατ' ἀνάγκην διαπλάττει καὶ τὸ ἐξωτερικὸν σῶμα, τοῦ ὁποῦ ἡ ὑγεία εἶναι ἐκ τῶν πρωτίστων τοῦ παιδαγωγοῦ καθηκόντων, διὰ τὰς ἐπικρατούσας παρ' ἡμῖν ἔξεις καὶ τὴν ἔλλειψιν καταλλήλου ἀσκήσεως, πολλάκις τὸ σῶμα αὐτὸ δὲν εἶναι ἀληθῆς τῆς ψυχῆς εἰκὼν. Ἡμεῖς δὲ ἀσπαζόμενοι ὡς μέσον προσφορώτατον σωματικῆς διαπλάσεως τὴν γυμναστικὴν, δὲν λησμονοῦμεν, ὅτι τὸ κυρίως διαπλάττον τὸ σῶμα εἶναι ὁ ἐσωτερικὸς βίος· ὅθεν παραλείποντες ὅλως τὸ ἀθλητικὸν μέρος τῆς γυμναστικῆς, ὅπερ εἰς εἰδικὰς μόνον ἀρμόζει περιστάσεις, παραβιάπτει δὲ τὴν χάριν τοῦ γυναικείου σώματος, ἡσπάσθημεν τὴν κυρίως παιδαγωγικὴν γυμναστικὴν, ἥτις λαβοῦσα ἐκ τῆς ὑγιεινῆς ὅ,τι εἰδικῶς ἐκάστη τῶν μαθητριῶν ἀρμόζει, ὥρισεν ὡς σκοπὸν αὐτῆς τὴν κυρίως καλλιτεχνικὴν τοῦ σώματος διάπλασιν, ὡς πρὸς τὴν στάσιν, τὸ βάδισμα, τὰ σχήματα καὶ τὰς διαφόρους μιμητικὰς κινήσεις, δι' ὧν κυρίως διαδηλοῦνται μετὰ χάριτος αἱ ψυχικαὶ διαθέσεις. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔργον τοῦ παρόντος δὲν εἶναι εἰδικὴ τις περὶ γυμναστικῆς πραγματεία, ἀρκοῦμαι εἰς ταῦτα μόνον, εὐχομένη ὅπως οἱ περὶ τὴν γυμναστικὴν διδάσκαλοι χαρακτηρίσωσιν ὀριστικώτερον καὶ παρ' ἡμῖν τὴν παιδαγωγικὴν γυμναστικὴν.....

Γ'

ΕΓΓΡΑΦΑ

α') ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΝ ΦΙΡΜΑΝΙΟΝ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ

دستور مكرم مشير مفخم نظام العالم مدير امور الجمهور بالفكر
تاقب مفخم مرام الانام بالرأى الصائب ممر به بنياه الدوله والاقبال
مشير اربابه السعادة والاجهول المحفوف بصنوف عواطف المللك
الاعلى وزراى عظام سلطنت سنيه مدنه شهر امينى اولوب مرصع
عثمانى و برنجى ربه مجبرى نشانه زبانه ندى هان و هامل اولاده وزيرم
مظهر ياشا ارام الله تعالى اجاله توقيع رفيع لهمايونم واصل اوليجو
معام اوله كه بك اوغلنده روم ملتك قز جو مقبرينه مخصوص اولو
اوزره تقسيمده طائى آيه زياده نام روم كلباسنك بغيرسى دروننده
طولا قزو و قدأ يكرمى بسره مترو اولوه مجردأ بر باب انات مكنتنك

انسانه مساعدۀ سنیم ارزانه قلنسی روم بطریقخانه سی جانبندہ با تقریر
استدعا اولنسمہ و اولبارہ دیوانہ ہمایونمدہ یازیدلہ مقتضای اوزرینہ
طرفکندہ و التجبی دائرہ بلدیہ وہ مأمور مخصوص تعیینہ کشف و
معاینہ و ضبطہ سی تنظیم ایتدیربلرک مکتب بالیلمہ سی استنبیہ
اولفمار محکم ملک و بغیہ اولوب کلیای مزبورک تہ سندہ اولدیغی
و ملت سائرہ ملک علاقہ سی و مدخل و اشتراکی و وقف و خاندہ
اولدیغی و محل و موقعہ بر کونہ محذوری و کھسبہ دخی مضرت
صحیحہ سی بولندیغی تبیین و تحقق ایدرک اعلام و امثالہ توفیقاً معارف
نظارتہ دخی مجاہدہ ایدرسمہ اولطیبہ کیفیت طرف اشرف یادشاہانہ
عرصہ ایلہ لدی الاستیذانہ مذکور مکتبک اولوجہرہ بنا و انسانہ
مساعدہ سنیم ملوکیم ارزانه قلندرہ امر ہمایونہ شاہانہ منوع و
صدور ایلسمہ اولطبع مقتضای منیفی اوزرہ رضنی ہادی دیوانہ
ہمایونمدہ اشبو امر جلیل القدرم اصدار و اعطا اولندی سنکہ مشار
الیسن مالف الزکر مکتبک بالادہ بیانہ اولناتہ طول و قدر ذرا علمینی
بجواز ایتماک اوزرہ کلیای مزبورک تہ سندہ اولادہ بغیہ بنا و
انسانہ محافعت اولنماسی خصوصہ وقت و خاندہ بغایت توفی و
مباعدت ایلیمین تحریراً فی الیوم التاسع من شہر ربیع الآخر لسنہ
اصری و ثلثمائۃ و الف

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ τουρκικοῦ).

Τετιμημένε Ὑπουργέ, μεγάλε Μουσίρη, ὁ προβλέπων τὰ κοινὰ
πράγματα μετὰ διορατικότητος, τὰς σπουδαίας κοινὰς ὑποθέσεις εὐ-
στόχως, ὁ εὐρύνων τὰ θεμέλια τοῦ Κράτους καὶ τῆς εὐημερίας, ὁ ἀνυ-
ψῶν τοὺς κίονας τῆς εὐδαιμονίας καὶ τοῦ μεγαλείου, ὁ περιεστοιχισμέ-
νος ὑπὸ διαφόρων χαρίτων τοῦ Ὑψίστου βασιλέως, Μεγάλε Βεζίρη
τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, Νομάρχᾳ τῆς πρωτεύουσας, κεκτημένε τὰ ἐν-
δοξα παράσημα τοῦ Ὁσμανιᾶ ἀδαμαντοκόλλητον καὶ τοῦ Μετζηδιᾶ Ἀ-
τάξεως, Μαζχάρ Πασσᾶ, ὁ Ὑψιστος διατηροίῃ τὴν δόξαν Σου. Ἄμα τῇ
λήψει τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Μου Μονογράμματος, γνωστὸν ἔστω ὅτι
ἐπειδὴ τὸ Ῥωμαϊκὸν Πατριαρχεῖον διὰ Τακριοῦ ἐξητήσατο τὴν πα-
ραχώρησιν τῆς ὑψηλῆς Μου συγκαταθέσεως πρὸς ἀνέγερσιν ἐκ βάθρων,
χάριν τῶν ἐν Σταυροδρομίᾳ κορασίων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἔθνους, Παρθε-
ναγωγείου μήκους 40 καὶ ὕψους 25 μέτρων, ἐντὸς τοῦ κήπου τῆς ἐν
Ταξιμίᾳ Ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Τριάδος, συνεπείᾳ μουκτεζᾶ τοῦ αὐτο-
κρατορικοῦ Μου Διβανίου, διορισθέντος ἐκ μέρους Σοῦ καὶ τοῦ 5' δη-
μαρχιακοῦ Τμήματος εἰδικοῦ ὑπαλλήλου, ἐγένετο ἡ δέουσα αὐτοψία
καὶ συνετάχθη ὁ Χάρτης· ἐπειδὴ δὲ ἐκ τούτων κατεδείχθη ὅτι ὁ τόπος,
ἐφ' οὗ πρόκειται νὰ κτισθῇ τὸ Σχολεῖον, εἶναι μούλκιον καὶ κήπος, ὅτι
εἶναι παράρτημα τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ὅτι αἱ ἄλλαι κοινότητες δὲν
ἔχουσι συμμετοχὴν ἐν αὐτῷ, ὅτι δὲν εἶναι ἐντὸς βακουφίου, ὅτι δὲν
ὑπάρχει κώλυμά τι ὡς πρὸς τὴν τοποθεσίαν, καὶ δὲν βλέπτει οὐδένα,
ἐγένετο ἀπόφασις (Ἰλὰμ) καὶ συνωδὰ τῇ τάξει ἐγένετο ἡ δέουσα συνεν-
νόησις μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας. Τούτων ὑποβληθέντων Μοι
καὶ ἀδείας πρὸς τοῦτο ἐξαιτηθείσης, ἐπεδαψιλεύθη ἡ Ὑψηλὴ Μου συγ-
κατάθεσις εἰς τήν, ὡς εἴρηται, ἀνέγερσιν τῆς Σχολῆς ταύτης, καὶ ἐξεδόθη
ὁ αὐτοκρατορικός Μου Ὁρισμός, ἐφ' ᾧ συνωδὰ ἀπελύθη παρὰ τοῦ
αὐτοκρατορικοῦ Μου Διβανίου ἡ παροῦσα Πανέκλαμπρος Διαταγή.

Σὺ τοίνυν ὁ προδιαληφθεὶς πρόσεχε ἵνα μὴ κωλύσῃ τις τὴν ἀνέ-
γερσιν τῆς Σχολῆς ταύτης ἐντὸς τοῦ κήπου, ὅστις εἶναι παράρτημα τῆς
Ἐκκλησίας ταύτης κατὰ τὸ ἀνωτέρω μῆκος καὶ ὕψος, καὶ προφυλάττου
ἀπὸ τοῦ ἐναντίου.

Εγράφη τῇ 9 Ῥεβιούλ Ἀχῆρ τοῦ 1301 (Δεκεμβρίου 1883).

β') ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΣΙΓΙΛΛΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτοκόλλου 5433.

*ΙΩΑΚΕΙΜ ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

† Τὰς προσαγομένους αἰτήσεις τῶν εὐσεβῶν, ὅσαι μάλιστα εἰς κοινὴν συντελοῦσιν ὠφέλειαν, οἷα ἐστὶν ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ ἀνάπλασις ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου τῆς ὀρθοδόξου νεολαίας ἡμῶν, οὐχ ὅπως εὐμενῶς ἀποδέχεται ἡ καθ' ἡμᾶς Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐπιρρώννυσι καὶ ἐπικυρώσεως ἀξιοῖ, ὅπως παρὰ πάντα τὸν εἰσέπειτα χρόνον ἀδιάσειστα μείνωσι πολλαπλασιαζόμενα βαθμηδὸν τὰ ἐκ τούτων εὐεργετήματα, δαψιλεῖς καὶ ἀγλαοὺς παράγοντα τοὺς καρποὺς τῷ γένει ἡμῶν διὸ δὴ καὶ ἡμεῖς αὐτὸ τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος ποιούμεθα. Ὁ γὰρ ἐν Βροσθενίῳ κατὰ τὴν Ῥουμανίαν διατελὼν εὐγενέστατος καὶ ἡμέτερος κατὰ πνεῦμα υἱὸς λίαν ἀγαπητὸς Κωνσταντῖνος Ζάππας, μμούμενος τὸν ἄριστον καὶ συνετὸν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου οἰκονόμον καὶ τὸ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ τάλαντον πολλαπλασιάσαι προθέμενος τῇ μετοχετεύσει τῶν ζωηρῶν τῆς παιδείας ναμάτων εἰς τὴν διηρῶσαν ὁμογενὴ νεολαίαν, συνέστησε πρὸ τινων ἐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὴν συνοικίαν Σταυροδρομίου κεντρικὸν παρθεναγωγεῖον πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν ὀρθοδόξων κορασίων, καὶ τοῦτο τῇ ιδίᾳ αὐτοῦ τιμήσας ἐπωνυμίᾳ, ἰδίῳις τε συντηρῶν ἀναλώμασιν ἐν οἴκῳ ἐτησίως ὑπ' αὐτοῦ μισθουμένῳ, ποθὼν δὲ καὶ διανοούμενος συμπληρῶσαί τε καὶ διαιωνίσαι τὸ ἀγαθὸν δι' ἀνεγέρσεως ἐκ βάθρων εὐρυχώρου οἰκοδομήματος ἐν τόπῳ καταλλήλῳ, ἀνεκοινώσατο πρὸ τινων καὶ τῇ Ἡμῶν Μετριότητι τὸν θεάρεστον καὶ κοινωφελῆ τοῦτον σκοπὸν αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ τὴν γενομένην αὐτῷ παρὰ τινων ἐνταῦθα φιλομούσων ὁμογενῶν πρότασιν περὶ παραχωρήσεως γηπέδου ἐκ τοῦ ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ ἐν Ταξιμίῳ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοῦ ἀνήκοντος τοῖς ἐν Ἑπταπυργίῳ Φιλανθρωπικοῖς Καθιδρύμασι, πρὸς ἀνέγερσιν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ζαπλείου παρθεναγωγείου, ἐφ' ᾧ καὶ πρὸς τῇ ἐπιδοκιμασίᾳ καὶ τὴν

ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἐξελιπάρει συνδρομὴν καὶ ἀντίληψιν. Ἐνθεν τοι καὶ ἡ Μετριότης Ἡμῶν ἀρρήτῳ τῆς θείας Προνοίας συγκαταβάσει τοὺς οἷακας τῆς νοητῆς τοῦ Κυρίου νηὸς ἰθύνειν λαχοῦσα καὶ τὴν εὐθυπλοῖαν τοῦ ἐν αὐτῇ χριστωνύμου πληρώματος ἀγρύπνως στοχαζομένην χρεῶν ἀπάντων ἡγήσατο ἱερώτερον μὴ μόνον τὴν ἀγαθὴν τοῦ φιλογενοῦς ἀνδρὸς πρόθεσιν ἄσμενος ἀποδέξασθαι, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνθεον αὐτοῦ ζῆλον ἀναρριπίσαι πρὸς τὴν τελείαν τοῦ ἔργου ἐξάνυσιν, ἐξ οὗ δὲ καὶ ἡ αὐτοῦ περισπούδαστος Ἡμῖν εὐγένεια ἐνθαυρνόμενος ἐπέστειλε τῷ ἐκ τῶν ἐνταῦθα ὁμογενῶν τραπεζιτῶν κυρίῳ Εὐσταθίῳ Εὐγενίδῃ, ἀξιῶν αὐτὸν καὶ παρακαλῶν συνεννοηθῆναι περὶ τοῦ προκειμένου μετὰ τῆς ἐντίμου Ἐφορίας τῶν εἰρημένων ἐν Ἑπταπυργίῳ Φιλανθρωπικῶν Καθιδρυμάτων, πᾶσαν αὐτῷ πληρεξουσίστητα μετὰ καὶ τῶν προσηκουσῶν ὁδηγῶν παρασχὼν ἐν ταῖς πράξεσι καὶ ἐνεργείαις αὐτοῦ· ὁ δὲ ἀποδεξάμενος προθύμως τὴν ἐντολήν, σπουδῇ τε πάσῃ ἀσχοληθεὶς καὶ συνεργασθεὶς μετὰ τῆς μνησθείσης Ἐφορίας καὶ τὰς προκαταρκτικὰς βάσεις θέμενος τῆς ἐπὶ τοῦ εἰρημένου γηπέδου ἀνεγέρσεως τοῦ Ζαπλείου παρθεναγωγείου, κατὰ τὸν ὑπὸ ἐπιστήμονος ἀρχιτέκτονος σχεδιασθέντα καὶ ἐκατέρωθεν ἐγκριθέντα καὶ ὑπογραφέντα χωρογραφικὸν χάρτην, προσῆλθεν Ἡμῖν καὶ ἐμφανίσας τὴν τοῦ εἰρημένου ἐντολήν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἀπευθυνομένην ἐπιστολήν, μηνολογουμένην τῇ κα' Σεπτεμβρίου τοῦ παρελθόντος, ἀπ' ἔτους, ἐν ᾗ λεπτομερῶς ἐξετίθετο ἢ τε πληρεξουσίστης καὶ αἱ παρεχόμεναι αὐτῷ περὶ τοῦ προκειμένου ὁδηγαί, ἐξητήσατο κατακυρωθῆναι διὰ τε συμβολαιογραφικῆς πράξεως καὶ δι' Ἡμετέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Σιγίλλιδος Γράμματος τὰ μετὰ αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐφορίας τῶν Νοσοκομείων ἀμοιβαίως συμπεφωνημένα, αὐτὸ τοῦτο ἐξαιτησαμένου καὶ τοῦ συμπροσελθόντος ἐξοχωτάτου καὶ λίαν ἡμῖν περισπούδαστου ἐν Χριστῷ υἱοῦ κυρίου Γεωργίου Ζαρίφη, προέδρου καὶ πληρεξουσίου τῆς διαληφθείσης Ἐφορίας, καταθεμένου καὶ τούτου τὸ ἑαυτοῦ πληρεξούσιον, μηνολογούμενον τῇ ιδ' τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου. Ἐφ' ᾧ καὶ κατιδόντες τὸ ἐν πᾶσι σύμφωνον τῶν συμβαλλομένων μερῶν καὶ ὑπ' ὅσιν λαβόντες τὰ διαμειφθέντα ἐν τῷ μετὰ χρόνικῳ διαστήματι μετὰ τε τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ φιλογενοῦς ἱδρυτοῦ κυρίου Κωνσταντίνου Ζάππα ἔγγραφα, συνάδοντα τῷ προκειμένῳ σκοπῷ, μετὰ τὴν συνταχθεῖσαν, Ἡμετέρα ἀδεία καὶ ἐπινεύσει, δεόντως τε ὑπογραφείσαν, μαρτυρηθεῖσαν καὶ ἐπικυρωθεῖσαν ἐν τῷ ἡμετέρῳ πατριαρχικῷ συμβολαιογραφείῳ ἐπίσημον προᾶξιν καὶ τὴν ἐκ τοῦ συμβολαιογραφικοῦ κώδικος ἔκδοσιν ἐπισήμων ταύτης ἀντιγράφων πρὸς χρῆσιν τῶν συμβληθέντων μερῶν, ἔγνωμεν ἐκδοῦναι τῇ θεομῇ ἐκατέρωθεν αἰτήσει καὶ τὸ παρὸν Ἡμέτερον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Σιγίλλιδες Γράμμα καὶ τὸ ἔμπροσθεν προμνηστεῦσαι τοῖς ἐκατέρωθεν διὰ τῆς ῥηθείσης Πράξεως συντεθεῖσιν ὅροις, ἔχουσιν ἐπὶ λέξεσιν ὡς ἑξῆς. Α'] Ἡ Ἐφορία τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων παραχωρεῖ τῷ Κωνσταντίνῳ Ζάππᾳ ἐκ τοῦ τῆς περιοχῆς τοῦ ἐν Ταξι-

μὴν ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Τριάδος γηπέδου, ἀνήκοντος εἰς τὰ ἐν λόγῳ Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα, καὶ ἐκ τῆς νοτιανατολικῆς τοῦ ναοῦ πλευρᾶς τρεῖς χιλιάδας πήχεων τετραγωνικῶν τουρκικῶν, συμφώνως πρὸς τὸν ἐπὶ τούτῳ καταστρωθέντα καὶ συνυπογραφέντα ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων μερῶν χωρογραφικὸν χάρτην πρὸς ἀντίδρυσιν τοῦ Ζαπτείου παρθεναγωγείου ὑπὸ τὸ ὄνομα ΖΑΠΠΕΙΟΝ κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ κυρίου Κωνσταντίνου Ζάππα ὁρισθησόμενον σχέδιον τῆς οἰκοδομῆς μετὰ τῆς δεούσης ἔξωθεν περιοχῆς κατὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ καθιδρύματος, ὅπερ ἔσεται κτῆμα ἐθνικόν, χρησιμεῦον ἔσθαι πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν προῶρισται τὸ Ζάππειον. Β'] Ὁ κύριος Κωνσταντῖνος Ζάππας ἀπέναντι τῆς παραχωρήσεως ταύτης ἀναδέχεται τὴν ὑποχρέωσιν, ἵνα ἀποτίῃ πρὸς τὰ ἐν Ἑπταπυργίῳ Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστήματα ἤδη μὲν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἡμιτοῦ ἔτους τὸ ποσὸν λιγῶν ὀθωμανικῶν χρυσῶν ἑκατὸν ἑτησίως, λόγῳ τῆς ἐπὶ τοῦ γηπέδου τούτου κατοχῆς (ἐμβατικίου), ἀπὸ δὲ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν τὸ Ζάππειον παρθεναγωγεῖον ἐγκαθιδρυθῇσεται ἐν τῷ νέῳ οἰκοδομήματι, θέλει ἐξακολουθεῖ ὑφιστάμενον καὶ λειτουργοῦν ὡς τοιοῦτον, ἀποτίῃ ἑτησίως τὸ ποσὸν διακοσίων λιγῶν ὀθωμανικῶν χρυσῶν. Γ'] Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν τὸ παρθεναγωγεῖον τοῦτο δὲν ἤθελεν ἔχει τοὺς ἀναγκαίους πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ χρηματικὸς πόρους, καὶ ὡς ἐκ τούτου μὴ δυνάμενον πλέον νὰ ἐξακολουθῇ, ἤθελε παύσει ὁριστικῶς καὶ διὰ παντὸς λειτουργοῦν ὡς τοιοῦτον, τότε καὶ μόνον τὸ ἀνιδρυθησόμενον οἰκοδόμημα θέλει περιέλθει εἰς τὴν κυριότητα τῶν εἰρημένων Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, μηδενὸς τῶν συγγενῶν καὶ κληρονόμων τοῦ κυρίου Κωνσταντίνου Ζάππα δυναμένου ἐξασκήσαι τὸ ἐλάχιστον ἐπὶ τοῦ οἰκοδομήματος τούτου δικαίωμα ὡς ὄντος κτήματος ἐθνικοῦ. Δ'] Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς λειτουργίας τοῦ Ζαπτείου παρθεναγωγείου ἐν τῷ ἀνεγερθησομένῳ οἰκοδομήματι, ἡ διοργάνωσις καὶ διοίκησις τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου ἔσται ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ κυρίου Κωνσταντίνου Ζάππα, μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ θέλουσιν ἰσχύει ὡς πρὸς τοῦτο αἱ διατάξεις τῆς διαθήκης αὐτοῦ. Ε'] Ἡ σύμβασις αὕτη διὰ κοινῆς ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αἰτήσεως κατοχυρωθήσεται καὶ διὰ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Σιγίλλιδους Γράμματος. Ταῦτα ἀπεφάνθη καὶ κεκύρωται Συνοδικῶς ὡς καὶ διὰ κοινῆς ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αἰτήσεως καὶ συμβάσεως συμβληθέντα καὶ διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐκτιθεμένης αὐτολεξεί Συμβολαιογραφικῆς, ὡς εἴρηται, Πράξεως συνομολογηθέντα, ἅπερ καὶ ὁριζόμεθα ἔχειν τὸ κῦρος καὶ τὴν ἐνέργειαν ἀπαράτρεπτον ἐν παντί. Ἀπονέμεμεν δ' ἐπὶ τούτοις τῷ φιλομούσῳ ἰδρυτῇ τοῦ Ζαπτείου Ἐκπαιδευτηρίου, τῷ ἀντιπροσώπῳ αὐτοῦ καὶ τοῖς εἰς τὴν τούτου ἀνέγερσιν φιλοτίμως συντελέσασιν φιλογενέσιν Ἐφόροις τῶν Ἐθνικῶν ἡμῶν Νοσοκομείων τὰς ἀπὸ κέντρου ψυχῆς πατρικᾶς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας, θερμὰς πρὸς τὸν Ὑψιστον ἀνατείνοντες δεήσεις, ὅπως χαρίζηται αὐτοῖς ὑγίαν καὶ εὐημερίαν ἄληκτον, πολλοὺς τε καὶ ἄλλους τῶν ὁμογενῶν μιμητὰς ἀνα-

δεικνύη τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ ἀγαθοεργημάτων αὐτῶν. Ὅς δ' ἂν καὶ ὁποῖος τῶν ἀπάντων γνώμης σκαιότητι καὶ κακοβουλίᾳ κεκνημένος τολμήσῃ διασεῖσαι ἢ ἀνατρέψαι τὰ ἐν τῷ παρόντι Συνοδικῶς ἐκπεφασμένα καὶ ἐπικεκυρωμένα, ὡς πολέμιος τῶν ἐθνικῶν ἀγαθῶν καὶ ἰδιοτελῆς καὶ μισόκαλος, ἐνοχος ἢ καὶ ὑπόλογος ἐνώπιον τοῦ ἀδελφῶν καὶ ἀπροσωπολήπτου βήματος τοῦ Θεοῦ ἐν καιρῷ τῆς τῶν ἔργων ἀνταποδόσεως. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ διηνεκῇ ἀσφάλειαν ἐγένητο καὶ τὸ παρὸν Ἡμέτερον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Σιγίλλιδες ἐν μεμβράναις Γράμμα, καταστρωθὲν καὶ ἐν τῷ ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἐδόθη τῷ διαληφθέντι φιλογενεῖ ἰδρυτῇ τοῦ Ζαπτείου παρθεναγωγείου κυρίῳ Κωνσταντίνῳ Ζάππα.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ πρώτῳ κατὰ μῆνα Ἰούνιον Ἐπινεμέσεως.

ΙΩΑΚΕΙΜ ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ὁ Ἐφέσου	ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ
† Ὁ Νικομηδείας	ΦΙΛΟΘΕΟΣ
† Ὁ Δέρκων	ΙΩΑΚΕΙΜ
† Ὁ Ἀμασείας	ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ
† Ὁ Προύσης	ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Ὁ Νεοκαισαρείας	ΙΕΡΟΘΕΟΣ
† Ὁ Μιτυλήνης	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
† Ὁ Δήμου	ΙΩΑΚΕΙΜ
† Ὁ Βοδενῶν	ΙΕΡΟΘΕΟΣ
† Ὁ Κορυτσαῶν	ΔΩΡΟΘΕΟΣ
† Ὁ Κασσανδρείας	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Υ') ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν φιλογενέστατον κύριον Κωνσταντῖνον Ζάππαν.

Λαβόντες ἐν ᾧψει τὰς περὶ τοῦ φερωνύμου ὑμῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει παρθεναγωγείου ἀξιώσεις ὑμῶν, ὡς διὰ τῆς ἀπὸ 28 παρελθόντος Μαΐου ὑμετέρας αἰτήσεως πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς ὑπουργεῖον ἀπηυθύνετε, περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει *Ζαπείου* ὡς ἰσοβαθμίου τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείῳ παρθεναγωγείῳ, τῷ ὑπὸ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας συντηρουμένῳ, καὶ τὸ συνημμένον ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὑμῶν ταύτῃ ἀντίτυπον τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ *Ζαπείου* καὶ τοῦ γενικοῦ προγράμματος τῶν ἐν αὐτῷ διδασκομένων μαθημάτων, ἐξ οὗ προκύπτει ὅτι ἐν τῷ *Ζαπείῳ* διδάσκεται τῷ ὄντι κύκλος μαθημάτων εὐρύτερος καὶ πληρέστερος τῶν ἐν τῷ Ἀρσακείῳ διδασκαλείῳ διδασκομένων· καὶ τὴν ἐπίδοσιν τῶν μαθητριῶν τοῦ *Ζαπείου* ἐν τοῖς διδασκομένοις μαθήμασιν ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς διευθυντρίας αὐτοῦ παρουσιασθέντων εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς ὑπουργεῖον θεματογραφικῶν ἀγωνισμάτων τῶν μαθητριῶν τοῦ *Ζαπείου*, ὧν τὸ γνήσιον προσεπιμαρτυρεῖ ἡ ὑπογραφή λίαν ἀξιοτίμων καὶ σεβασμίων ἀνδρῶν παραστάντων κατὰ τὴν ἔγγραφον τῶν μαθητριῶν ἐξέτασιν, τεκμηριώμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ συντελέσωμεν εἰς παγίωσιν τοῦ ἐθνωφιλεστάτου τούτου καθιδρύματος τοῦ ἐπαγγελλομένου τὴν διάδοσιν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ γλώσσης κατὰ τὴν Ἀνατολήν· ἀποδεχόμεθα τὴν εὐλογωτάτην αἴτησιν ὑμῶν ταύτην καὶ ἀνακηρύσσομεν διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν ἀποφάσεως ἰσοβάθμιον τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείῳ διδασκαλείῳ, παρέχοντες αὐτῷ τὴν προνομίαν ὅπως αἱ ἐξ αὐ-

τοῦ ἀπολυόμεναι τελειοδίδακτοι μαθήτριάι ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλλωνται εἰς ἐξέτασιν ἐπὶ δημοδιδασκαλικῷ πτυχίῳ ὑπὸ τῆς πρὸς τοῦτο ἐντελλομένης ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας, τῆς ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων προεδρευομένης, ὅπως ὑποβάλλονται καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ Ἀρσακείου παρθεναγωγείου ἀπολυόμεναι τελειοδίδακτοι αὐτοῦ μαθήτριάι. Ἀντίγραφα τῆς παρούσης ἀποφάσεως ἡμῶν θέλουσι κοινοποιηθῇ τῷ τε Διοικητικῷ Συμβουλίῳ τοῦ *Ζαπείου* καὶ τῷ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ἰουλίου 1879

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

[Γ. Σ.] (Ὑπογ.) Α. Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΕΩΣ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

(Ὑπογ.) Ι. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κύριον πρόεδρον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει «Ζαπείου».

Εὐχαρίστως κοινοποιῶ ὑμῖν ἀντίγραφον τῆς ὑπὸ χθεςινὴν ἡμερομηνίαν ἀποφάσεώς μου, δι' ἧς ἀναγνωρίζεται ὡς ἰσοβάθμιον τῷ ἐν ταῦθα ἀπὸ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας συντηρουμένῳ Ἀρσακείῳ διδασκαλείῳ τὸ καθ' ὑμᾶς *Ζάππειον* παρθεναγωγεῖον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰουλίου 1879.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

(Ὑπογ.) Α. Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

Δ'

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

α) ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΟΥ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΝΥΝ

- † Χρ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ
- † Ηρ. ΒΑΣΙΛΑΗΣ ιατρός
- † Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ »
- † Δ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ »
- † Αλ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ »
- † Ξ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ »
- Ἰωαννίνων (νῦν Ἡρακλείας) ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
- † Μηθύρνης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ
- Σμύρνης ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
- † Δήμου (εἶτα Σάμου) ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
- † Βυζύης ΙΕΡΟΘΕΟΣ
- Μαρωνείας (νῦν Ρόδου) ΙΩΑΚΕΙΜ
- Βάρνης ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ
- Σερβίων καὶ Κοζάνης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

β) Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΤΡΙΑΙ

ΤΗΣ ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1899 - 1900

Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Μητρ. Μαρωνείας ΙΩΑΚΕΙΜ, πρόεδρος
ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Γ., γεν. γραμματεὺς
ΓΑΓΚΟΣ Αλ.
ΗΛΙΑΣΚΟΣ Ι.
ΣΟΥΡΛΑΣ Α.
ΤΣΟΥΝΗΣ Θ., ταμίας
ΦΕΝΕΡΛΗΣ Π.

ΚΟΣΜΗΤΡΙΑΙ

ΜΙΝΑ Α. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ, ἐπίτιμος πρόεδρος
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΓΥΡΩ ΚΑΛΒΟΚΟΡΕΣΗ
† ΒΡΙΣΗΙΣ Κ. ΡΟΥΚΑΝΗ
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ Γ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ
ΑΙΜΙΛΙΑ Π. ΜΑΡΣΑΝ

Υ) ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΕΚΑΣΤΟΤΕ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΩΣ

† ΣΠ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ	† Ν. ΜΠΛΕΣΣΑΣ
† Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	† ΙΩ. ΚΟΥΠΑΣ
ΑΛ. ΖΩΗΡΟΣ	† Π. ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚ
ΣΤ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ	† Δ. ΠΑΣΠΑΛΛΗΣ
† ΔΗΜ. ΜΑΛΙΑΔΗΣ	Μητρ. Ἐλευθερουπόλεως
† Ν. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ	ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Ζ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ	» Λέρου καὶ Καλύμνου
Σ. ΣΠΗΛΙΟΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ
† ΘΡ. ΓΙΑΝΝΑΡΟΣ	† Ε. ΑΜΑΞΟΠΟΥΛΟΣ
† ΓΕΩΡΓ. ΤΣΟΛΑΣ	Π. ΦΕΝΕΡΛΗΣ
† Ν. ΑΚΑΤΟΣ	ΑΛ. ΓΑΓΚΟΣ
† Ν. ΦΑΜΠΙΑΤΟΣ	ΑΝΤ. ΣΟΥΡΛΑΣ
† ΣΠ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ	ΔΗΜ. ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ
† Γ. ΜΑΡΙΑΝΟΣ	Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ
† Δ. ΤΑΜΒΑΚΟΣ	Θ. ΤΣΟΥΝΗΣ
† Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΗΣ	Γ. Φ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
† Δ. ΚΟΚΚΩΝΗΣ	ΙΩ. ΗΛΙΑΣΚΟΣ
Ε. ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ	Β. ΔΕΣΙΡΗΣ
† Β. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ	Γ. ΝΟΥΛΗΣ
† Δ. ΓΕΝΙΔΟΥΝΙΑΣ	ΑΛΕΞ. ΠΑΝΤΖΕΙΡΗΣ
† Ν. ΨΥΧΑΡΗΣ	ΙΩ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

Ε'

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1899—1900

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

Τρίτον ἤδη ἔτος, τῇ ἐντολῇ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὑποβάλλεται δι' ἐμοῦ ἡ ἐτησία αὐτοῦ ἔκθεσις.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ Μητρώῳ ἐγγραφεισῶν μαθητριῶν ἀνῆλθεν ἐφέτος εἰς 258, ὑπερβὰς τὸν μὲν τοῦ παρελθόντος κατὰ 16, τὸν δὲ τοῦ προπαραελθόντος κατὰ 51. Ἡ βαθμιαία τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν αὐξησης εἶναι γνώρισμα εὐοίωνον ὅτι ἀνιούσαν κλίμακα διατρέχομεν καὶ ὅτι, μεθ' ὅλην τὴν οἰκονομικὴν καχεξίαν, ἥτις ἀπὸ τινων ἐτῶν κατέχει δυσapaλλάκτως πάσας τὰς κοινωνικὰς τάξεις, τείνομεν σταθερῶς νὰ πλησιάζωμεν τὸν πρὸ δεκαετίας ἀριθμὸν τῶν ἐγγραφῶν, ἀνελθουσῶν τότε εἰς 300 ἕως 330. Τοῦτο ἴσως μαρτυρεῖ ὅτι ἐκρατύνθη παρὰ τοῖς γονεῦσιν ἡ ἰδέα ὅτι πᾶσα στέρησις εἶναι ἀνεκτή, ἀρκεῖ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ τροφή καὶ ἀνατροφή τῶν τέκνων, καὶ ὅτι τελευταία περιστολὴ καὶ τελευταία ἐξοβέλσις δαπάνης πρέπει νὰ εἶναι ἡ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων ἀφορῶσα.

Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου τῶν μαθητριῶν ἐσωτερικαὶ ἦσαν, τρόφιμοι μὲν 50 (ἀντὶ τῶν 54 περυσινῶν) ὑπότροφοι δὲ 16. Αἱ ἐξωτερικαὶ ἐπὶ πληρωμῇ, συμπεριλαμβανομένων καὶ 15 ἡμιτροφίμων, ἀνῆλθον εἰς 114, αἱ δὲ δωρεὰν εἰς 78. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ παρελθὸν ἔτος ἔχομεν 24 περισσοτέρας ἐξωτερικὰς ἐπὶ διδάκτρους καὶ 2 ὀλιγωτέρας ἐκ τῆς τάξεως τῶν δωρεάν, ἥτις πέρυσι ἠρίθμει 80. Κατὰ τὸν Κανονισμόν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξωτερικῶν δωρεάν ὀρίζεται εἰς 50, ἀναλόγως δὲ τῶν πόρων τοῦ Ζαπείου καὶ τῶν παιδευτικῶν ἀναγκῶν δύναται ν' αὐξηθῇ. Ἐπιεικῶς ἡ αὐξησης ἐγένετο χάριν τῶν ἀπόρων κατὰ 28, νομίζομεν ὅμως ὅτι δὲν ὀφείλομεν νὰ ὑπερβάλωμεν τό γε νῦν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον.

Ὁκτὼ (8) εἶναι, ὡς πέρυσι, αἱ ἀποφοιτῶσαι ἐκ τοῦ Διδασκαλείου καὶ λαμβάνουσαι πτυχίον, ἀφ' οὗ ὑπέστησαν τὰς τε προφορικὰς καὶ γραπτὰς δοκιμασίας τῶν ἐξετάσεων ἐνώπιον τῆς ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἐκλεγομένης κατ' ἔτος τριμελοῦς ἐπιτροπῆς.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη συγκειμένη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. Δωροθέου, τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Μ. Κεφάλαι καὶ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κ. Π. Παπακωνσταντίνου, μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας τελέσασα τὸ ἀνατεθὲν αὐτῇ ἔργον, ὑπέβαλεν ἀρμοδίως τὴν ἐκθεσιν αὐτῆς, ἐν ἣ ἐυλόγως ἀποκαλεῖται ἀληθοῦς ψυχὴ τοῦ Ζαπείου ἡ διευθύντρια κ. Εὐθαλία Ἀδάμ. Περὶ ἐξετάσεων δὲ ἀναγράφονται τάδε: «Αἱ ἐξετάσεις αὗται διεξαχθεῖσαι αὐστηρῶς, ἐφ' ὅσον εἰς ἐφήβους νεάνιδας ἔξεστιν, ἐπὶ θεμάτων ὀριζομένων ὑφ' ὑμῶν, ἔπεισαν ἡμᾶς ὅτι ἡ ἐν τῷ Διδασκαλείῳ τοῦ Ἑθν. Ζαπείου Παρθεναγωγείου γενομένη ἐργασία

εἶναι ἐμβριθῆς καὶ σοβαρὰ καὶ ὅτι διὰ τοῦτο τὸ Διδασκαλεῖον ἄριστα ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν φιλοπάτριδα πρόθεσιν τοῦ ἀοιδίου ἱδρυτοῦ Κωνστ. Ζάππα, οὗ τὸ ὄνομα εἴη ἐσαεὶ εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον, καὶ τὰς ἀγαθὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐλπίδας, ὅτι δι' αὐτοῦ ὀσημέραι ἀναπλάσσεται, ὡς δεῖ, ἡ γυναικεία παρ' ἡμῖν ἀγωγή καὶ μόρφωσις. Ὁ προσήκων ἄρα ἀπονεμητέος ἔπαινος τοῖς τοῦ Διδασκαλείου τοῦτου ὁτρηροῖς ἐργάταις».

Τὸ πατριαρχικὸν Πιπτάκιον, δι' οὗ ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως ἀπεστάλη τῷ ἡμετέρῳ Συμβουλίῳ, ἐκδηλοῖ τὴν πλήρη εὐαρέσκειαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος: «ταῖς μὲν ἀποφοιτώσαις χρησταῖς νεάνισιν ἐπὶ τῇ εὐδοκίμῃσιν ἐν τῇ δοκιμασίᾳ, τοῖς δὲ διδάξασιν καὶ ἰδίᾳ τῇ τὴν εὐθύνην τῆς διευθύνσεως ὑπεχούσῃ ἐλλογίμῳ κ. Εὐθ. Ἀδάμ, ἀνθ' ὧν ἐμόχθησαν καὶ συνεβάλοντο πρὸς τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν, τὴν ἠθικὴν ἀνάπλασιν καὶ τὴν πνευματικὴν πρόοδον πασῶν τῶν εἰς χεῖρας αὐτῶν διαπεπιστευμένων μαθητριῶν¹».

Αἱ λαμβάνουσαι ἀπολυτήριον Γυμνασιακὸν εἶναι 13, Νηπιαγωγῶν δὲ 3. Αἱ ἐξετάσεις αὐτῶν ὡς καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν τάξεων τοῦ τε Γυμνασίου καὶ τοῦ Σχολείου κατέδειξαν, ὅτι ἐργασία εὐσυνείδητος κατεβλήθη παρὰ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ.

Ἡ πρόοδος ἐν τῇ Γαλλικῇ γλώσσῃ γίνεται κατ' ἔτος καταφανεστέρα καὶ εἶναι εὐφρόσυνον γεγονός, ὅτι αἱ ἐμφανιζόμεναι Ζαπίδες ἐνώπιον τῆς ἐν τῇ Γαλλικῇ Πρεσβείᾳ ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς οὐ μόνον δὲν ὑστεροῦσι τῶν ἄλλων, αἵτινες ἐδιδάχθησαν εἰς Γαλλικὰ

1. Ἀμφότερα τὰ ἔγγραφα παρατίθενται κατωτέρω.

Παρθεναγωγεία, ἀλλὰ πολλάκις πρωτεύουσι. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δύο Ζαππίδες ἔλαβον τὸ ἴδιον ἐνδεικτικὸν (certificat) μετ' ἐπαίνων, ἡ Αἰκατερίνη Τρανοῦ, τελειόφοιτος τοῦ Διδασκαλείου, ἰδιαζόντως ἐπαινεθεῖσα, καὶ ἡ Ἀσπασία Βερνίκου. Ἡ πρώτη μετὰ μῆνας δύναται νὰ ὑποβληθῇ καὶ εἰς ἀνωτέρας ἐξετάσεις, ὅπως λάβῃ τὸ ἀνώτερον πτυχίον (brevet) παρὰ τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας.

Εἰς τὰ χειροτεχνήματα, τὴν μουσικὴν, ἰχνογραφίαν καὶ τὴν καλλιγραφίαν πολλὴ ἐπιμέλεια καταβάλλεται παρὰ τε διδασκόντων καὶ διδασκομένων καὶ οὕτως ἀναπτύσσεται τὸ καλαισθητικὸν αἶσθημα τῶν μαθητριῶν. Δίκαιον νὰ μνημονευθῶσι μετ' ἐγκωμίων τὰ ὀνόματα τῶν κ. κ. καλλιτεχνῶν, Γ. Γραμανδάνη, διδάσκωντος ἐπὶ 25 ἔτη συνεχῇ τὴν ἰχνογραφίαν, σεβαστοῦ καὶ ἀγαπητοῦ παρ' ὅλων διὰ τε τὴν εὐσυνείδητον αὐτοῦ ἐργασίαν καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ χαρακτῆρος του, καὶ τοῦ διακεκριμένου μουσικοῦ P. Lange, ἀπὸ μακροῦ χρόνου λίαν εὐμεθόδως καὶ καρποφόρως τὴν ᾠδικὴν καὶ ὁργανικὴν μουσικὴν διδάσκωντος, ὡς καὶ τῆς δεσποινίδος H. Philips, ἄριστα διδασκούσης τὴν ὁργανικὴν μουσικὴν ἐν ταῖς κατωτέραις τάξεσι, τῆς δεσποινίδος Ζωῆς Συρμακέση, παραγούσης χειροτεχνήματα, θαῦμα ἰδέσθαι, καὶ τῆς δεσποινίδος Μαρίας Παπαριστείδου, ἐπιτυχῶς τὴν καλλιγραφίαν διδασκούσης.

Ὁ καλὸς γραφικὸς χαρακτὴρ κατέστη σπάνιον τοῦ ἀνδρὸς κόσμημα ἔνεκα τῆς ὀλιγωρίας τούτου καὶ τῆς ταχυγραφίας, εἰς ἣν μᾶς ὥθησεν ὁ λήγων οὗτος αἰὼν τοῦ ἀτμοῦ καὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ὁ κατορθώσας νὰ ἐξισώσῃ τὸ δευτερόλεπτον πρὸς τὴν ὥραν τοῦ παλαιοῦ καιροῦ. Αἰσχυνόμενος ἴσως τὴν κακογραφίαν του ὁ

ἀνὴρ ἐφεῦρεν ἴδιον μηχανήμα, καταργοῦν ταύτην, ἀλλ' ἐκμηδενίζον τὴν ἐν τῇ γραφῇ ἀτομικότητα· οὕτω δὲ κινδυνεύομεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ μὴ γνωρίζωμεν οὔτε τὴν γραφήν, οὔτε τὰς ὑπογραφὰς τῶν φίλων μας, οὐδὲ πῶς γράφομεν ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ νὰ θεωρῶμεν ἀπηρχαιωμένον καὶ ἄξιον τῆς προσοχῆς μόνων τῶν ἀρχαιολόγων τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο συναίσθημα, ὅπερ γεννᾷ ἡ θέα μόνῃ ἐπιστολῆς, γεγραμμένης παρὰ φίλης χειρὸς φίλου ἀποδημοῦντος. Τὸ κόσμημα καλοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος δέον ν' ἀποκτηθῇ παρὰ τῆς θηλείας νεολαίας, ὡς τοῦτο ἐγένετο ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου αἱ γυναῖκες φιλοτίμως ἐργασθεῖσαι ἀπέκτησαν τὴν δικαίαν φήμην, ὅτι ἔχουσι τὴν καθαρωτέραν καὶ κομψοτέραν γραφήν. Δὲν ὑπάρχει δὲ φόβος ὅτι παρὰ τῇ ῥαπτομηχανῇ τῶν Ἑλληνίδων θὰ ἐγκαθιδρυθῇ καὶ ἡ γραφομηχανή.

Ἡ ῥαπτική, τὸ χρησιμώτατον τοῦτο ἐφόδιον πάσης οἰκοδεσποίνης, εἶναι ἀνατεθειμένη ἀπὸ τινων ἐτῶν εἰς Γαλλίδα λίαν πεπειραμένην καὶ ἀόκνως ἐργαζομένην. Ὁ συνδυασμὸς δύο σκοπῶν συνάμα, τῆς ἐκμαθήσεως τῆς ῥαπτικῆς καὶ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ὥρῶν τοιαύτης χειροτεχνίας εἰς ἐκγύμνασιν τῆς γαλλικῆς ὁμιλίας, ἀπεδείχθη σκόπιμος καὶ λυσιτελέστατος. Διότι ἐδῶ ἡ ψαλὶς καὶ ἡ γλῶσσα συνάπτουν συμμαχίαν ἔχουσαι ἐλεύθερον στάδιον νὰ κόπτουν καὶ νὰ ῥάπτουν· εἶναι δὲ ἡ μόνῃ εὐκαιρία καὶ ὁ τόπος, καθ' ὃν ἐπιτρέπεται ἐν τῷ Καταστήματι νὰ φανῇ ἡ γλῶσσα, ἂν δύναται, λαλιστέρα τῆς ψαλίδος.

Ὁ χρόνος καὶ μόνος αὐτὸς ἐπιτελεῖ ἀπὸ τινος τὸ ἔργον τῆς βαθμιαίας ἀνανεώσεως τοῦ προσωπικοῦ ἐν τῷ Ζαπείῳ. Πέρυσιν ἀφῆρπασε τὸν κάλλιστον καθη-

γητήν τῶν Ἱερῶν μαθημάτων Κωνστ. Παρίτση, πρὸ δύο δὲ μόλις μηνῶν εἶχομεν τὴν θλιβεράν ἀπώλειαν τοῦ ἀειμνήστου Ἀναστ. Τάγη, ἀρχαίου καθηγητοῦ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, διδάξαντος μετ' ἐκτάκτου ἐπιτυχίας παρ' ἡμῖν ἐπὶ 17 ἔτη περίπου καὶ καταλεγομένου μεταξὺ τῶν κρατίστων ἡμετέρων ἐλληνιστῶν. Ἐπίσης λόγῳ τῆς δεινωθείσης σωματικῆς παθήσεως, καθιστώσης ἀδύνατον τὴν περαιτέρω ἐξακολουθήσιν τῆς διδασκαλίας, παρητήθη περὶ τὰ τέλη τοῦ σχολικοῦ τούτου ἔτους ὁ κ. Ν. Παρανίκας. ὅστις ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ζαπείου ἐπὶ 25 συνεχῇ ἔτη μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ καρποφόρως ἐδίδαξεν, ἐπιδειξάμενος ἀγαστὸν χαρακτήρα καὶ κτησάμενος τὴν συμπάθειαν τῶν τε συναδέλφων, τῆς Διευθύνσεως καὶ τοῦ ἐκάστοτε Συμβουλίου, οὔτινος ἦτο ἔμμισθος γραμματεὺς. Τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον ἐκφράζει αὐτῷ καὶ δημοσίᾳ εὐχαριστίας διὰ τὴν μακρὰν καὶ εὐδόκιμον διδασκαλίαν καὶ τὴν πιστὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του.

Ἀπασχόλησεν ἡμᾶς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ ζήτημα τῆς συντάξεως πρὸς τοὺς πολυετῶς καὶ εὐδοκίμως διδάξαντας καὶ ὑπηρετήσαντας ἐν τῷ Ζαπείῳ. Ὁ τελευταῖος Κανονισμός, ὁ ἀπὸ τοῦ 1897 ἰσχύων, ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην καταρτίσεως ἐιδικοῦ Κανονισμοῦ Συντάξεως.

Σχέδιον τοιοῦτον καταρτισθέν, συμπληροῦται ὅσον-οὔπω καὶ ὑποβάλλεται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅπως ἅμα τῇ ἐγκρίσει τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν. Ἡ δικαιοσύνη πρὸς τοὺς πολυετῶς ἐργασθέντας καὶ φθείραντας τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑγείαν ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ἐκπαιδεύσεως, αὕτη ἡ ἀξιοπρέπεια Καταστήματος ἐθνικοῦ, ἀποκτῶντος τὴν ἀθανασίαν ἔνεκα αὐτῆς ἀκριβῶς τῆς φθορᾶς τῶν ὑπὲρ

αὐτοῦ ἐργαζομένων, ἀπαιτοῦσιν ἐπιτακτικῶς τὴν μέριμναν ἐν τινι μέτρῳ ὑπὲρ βοηθείας τῶν καλῶς καὶ πολυχρονίως ἀγωνισαμένων. Τὸ Ζάππειον, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν γενικῶς, εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ ὑπηρετῇται ὑπὸ προσωπικοῦ ἐπιδειξάντος πολὺν ζῆλον, πολλὴν ἀφοσίωσιν, προσωπικοῦ σταθεροῦ μὴ γνωρίσαντος σχεδὸν τὰς συγκινήσεις τῶν παύσεων ἢ τῶν ἀναγκαστικῶν παραιτήσεων, μηδὲ τὰς διακυμάνσεις εὐμενῶν ἢ δυσμενῶν διαθέσεων τοῦ διοικοῦντος ἐκάστοτε Συμβουλίου.

Ἡ μετ' ἀφοσιώσεως ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος ἐγένετο ὁρατὴ τοῖς πᾶσιν ἄχρι τοῦδε, καί τοι δὲν ὑπῆρχεν οὔτε βεβαιότης, ἀλλ' οὐδὲ ἐλπίς κἂν συντάξεως μετὰ πολυχρόνιον διδασκαλίαν. Τὴν ἀφοσίωσιν ταύτην ἀμείωτον θὰ ἔχωμεν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἐὰν τὸ παρελθὸν εἶναι ἀσφαλὲς γνώμων διὰ τὸ μέλλον. Ὡστε ἡ μέριμνα περὶ συντάξεως δὲν λαμβάνεται κυρίως πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ ἡμετέρου προσωπικοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον χάριν αὐτῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ Ἐθνικοῦ ιδρύματος.

Ἐλθωμεν ἤδη εἰς τὰ Οἰκονομικά. Εἰσεπράχθησαν ἐκ διδάκτρων καὶ τροφίμων Λ. Τ. 2641.80, ἐξ ὀφειλομένων παλαιᾶς χρήσεως, Λ. Τ. 28.91, ἐκ δικαιωμάτων ἐξωτερικῶν Λ. Τ. 106, ἐκ πτυχίων καὶ κλινῶν Λ. Τ. 27, ἥτοι Λ. Τ. 2803.71 καὶ ἐκ τῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ ἴδρυ-τοῦ Λ. Τ. 1100 ἥτοι ἐν ὅλῳ Λ. Τ. 3903.71. Ἐκ τῆς ἐπιχορηγήσεως ταύτης τοῦ λήγοντος ἔτους καθυστεροῦσι Λ. Τ. 100 καὶ ἐκ τῶν διδάκτρων καὶ τροφείων Λ. Τ. 55, ὥστε καὶ τούτων ὑπολογιζομένων τὸ ὅλικόν τῶν εἰσπράξεων ἀνέρχεται εἰς Λ. Τ. 4058.71.

Ἐδαπανήθησαν ἐκ τούτων δι' ἐξοφλήσιν μισθῶν καὶ προμηθειῶν καὶ προσωρινῶν δανείων τῆς παρελθούσης χρήσεως (1898—99), Λ. Τ. 1159,90 (ἐν τῷ ποσῷ τούτῳ χάριν ἀκριβείας δέον νὰ λεχθῇ ὅτι καταλέγεται τὸ ποσὸν Λ. Τ. 33, δι' οὗ ἐξωφλήθη παλαιὰ τις ἀπὸ τοῦ 1893 ὀφειλή)· καὶ ἀπέναντι τῶν ὀφειλῶν τῆς χρήσεως τοῦ παρόντος σχολικοῦ ἔτους Λ. Τ. 2895,70. Τὸ ὅλον τῶν δαπανῶν ἀνέρχεται εἰς Λ. Τ. 4055,60. καὶ ἰσοφαρίζει τὸ ἄνω ῥηθὲν ποσὸν τῶν εἰσπράξεων εἰς Λ. Τ. 4058,71.

Ἄλλ' ἔχομεν ὀφειλὰς τῆς παρούσης χρήσεως ἀνεξοφλήτους συμποσούμενας ἐν ὧν εἰς Λ. Τ. 971,73, ἐξ ὧν Λ. Τ. 504,75 διὰ μισθοδοσίας, καὶ Λ. Τ. 200 δι' ἐτήσιον πρὸς τὰ Ἐ. Φ. Καταστήματα καὶ τὸ ὑπόλοιπον εἰς διαφόρους προμηθευτὰς καὶ εἰς ἔξοδα ἐπισκευῆς καὶ λοιπά.

Ἐὰν προστεθῶσιν Λ. Τ. 700 ὀφειλόμεναι πρὸς τὰ Ἐ. Φ. Καταστήματα ἐκ καθυστερήσεων τῆς παρ' ἡμῶν ἐτησίας ὑποχρεώσεως πρὸς πληρωμὴν τοῦ ὀρισθέντος κανόνος διὰ τὸ γήπεδον, ἐφ' οὗ ιδρύθη τὸ Ζάππειον, ἀνέρχεται τότε τὸ ὅλον τῶν χρεῶν τοῦ Ζαπείου εἰς Λ. Τ. 1671,73.

Ἀντισταθμίζεται ὅμως τὸ ὀλικὸν τῶν χρεῶν τούτων διὰ τῆς ἀπαιτήσεως, ἣν ἔχομεν παρὰ τῆς ἐν Ἀθήνοις Ζαπείου ἐπιτροπῆς ἐκ Λ. Τ. 1800 προερχομένων ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε καθυστερήσεών της, ὥστε εἰσπραττομένων τούτων, πληρόνομεν πᾶσαν ὀφειλὴν ἔχοντες καὶ τι μικρὸν πλεόνασμα.

Ἡ Ζάππειος Ἐπιτροπή, ὡς ἐβεβαιώθημεν, θέλει καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως ἐμβάσῃ ἡμῖν ἄχρι τοῦ προσεχοῦς Δεκεμβρίου ἅπαν τὸ καθυστερού-

μενον ποσὸν τῶν Λ. Τ. 1800. Τούτου γενομένου καὶ τακτικῶς ἐν τῷ μέλλοντι καταβαλλομένου τοῦ ἐτησίου ἐπιδόματος τῶν 1200 λιρῶν, ἐξ ὧν αἱ λίραι 200 διατίθενται ὡς εἴρηται ὑπὲρ τῶν Ἐ. Φ. Καταστημάτων, τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Ζαπείου ἀσφαλῶς θὰ διεξάγονται, δυνάμενα νὰ φέρωσι καὶ μικρὸν τι περίσσευμα ἐτησίως, χρήσιμον δι' ἐπισκευὰς καὶ ἄλλας ἐκτάκτους ἀνάγκας τοῦ Καταστήματος.

Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς παρούσης χρήσεως γενόμενος ἀσχέτως πρὸς δαπάνας καὶ εἰσπράξεις προηγουμένων χρήσεων δεικνύει ὅτι ἔχομεν βέβαιον σχεδὸν περίσσευμα ἐκ Λ. Τ. 189,68. Λέγομεν δὲ τοῦτο ὑπολογίζοντες ὅτι αἱ τοῦ ἔτους τούτου καθυστερήσεις διδάκτρων ἐκ Λ. Τ. 55 θὰ εἰσπραχθῶσι καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον θὰ εἰσπραχθῶσι. Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οὐδεμίαν ἔκτακτον δωρεὰν ἢ πρόσοδον ἔχομεν, ἐνῶ πέρυσιν ἐλάβομεν Λ. Τ. 166 ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἐν Παρισίοις θανόντος ἀρχιμανδρίτου Γρηγ. Παλαμᾶ.

Ἄλλως τε ἡ μελέτη τῶν ἐπὶ τὰ τελευταίων χρήσεων ἀποδεικνύει ὅτι ἡ εἰσπραξις Λ. Τ. 2800 ἐκ διδάκτρων καὶ τροφείων καὶ Λ. Τ. 1200 ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ αἰοιδίμου ἱδρυτοῦ, ἀνερχομένη ἐν συνόλῳ περὶ τὰς 4000 Λίρας καλύπτει ὡς ἔγγιστα τὰς δαπάνας τοῦ Ζαπείου.

Καιφαλαιωδῶς αἱ δαπάναι ἔχουσιν ὡς ἑξῆς: 1) διὰ μισθοδοσίας Λ. Τ. 2,100 περίπου· 2) διὰ τροφοδοσίαν Λ. Τ. 1000· 3) διὰ φωτισμόν, θέρμανσιν, ὕδωρ, φάρμακα καὶ ἄλλα ἔκτακτα Λ. Τ. 500—550 καὶ διὰ τὰ Ἐ. Φ. Καταστήματα Λ. Τ. 200, ἥτοι ἄνευ σπουδαιοτέρων ἐξόδων δι' ἐπισκευὰς, στρέφονται περὶ τὰς 3,900 λίρας.

Μὴ λησμονῶμεν δὲ ὅτι τὸ Ζάππειον ἐτησίως καὶ συμφώνως τῇ θελήσει τοῦ ἀοιδίου ἰδρυτοῦ τρέφει καὶ ἐκπαιδεύει δωρεὰν 18 ὡς 24 ὑποτρόφους αὐτοῦ καὶ πλὴν τούτου δέχεται δωρεὰν ἐξωτερικὰς περὶ τὰς 80 πτωχὰς μαθητρίδας.

*
* *

Τὸ Ζάππειον συμπληροῖ ἐφέτος εἰκοσιπενταετίαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ, γενομένης τὴν 12 Σεπτεμβρίου 1875. Τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον μετὰ σκέψιν ἀπεφάσισε νὰ μὴ τελέσῃ ἐπίσημον ἐορτὴν τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος. Οἱ φιλέορτοι στεροῦνται ἴσως μιᾶς τόσο καλῆς ἀφορμῆς πρὸς ἀκρόασιν καλλιπεπῶν πανηγυρικῶν λόγων καὶ ἐκδήλωσιν αἰσθημάτων ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης διὰ τόνου ζωηροτάτου καὶ ἐνθουσιώδους.

Προετιμήθη νὰ διέλθωμεν ἐν συνήθει ἡρεμίᾳ τὸν σταθμὸν τοῦτον, ἀρκούμενοι εἰς σύντομον ἐπισκόπησιν τοῦ παρελθόντος καὶ καθιστῶντες γνωστοὺς ἀριθμοὺς τινὰς ἐκ τοῦ Μητρώου, δυναμένους νὰ ὁμιλήσωσιν εὐγλωττότερον περὶ τῆς εὐεργετικῆς δράσεως τοῦ Καταστήματος τούτου.

Ὁ ἀοιδίμος Κωνστ. Ζάππας ἔσχε τὸ 1875 τὴν φαινήν ιδέαν νὰ ἰδρύσῃ καὶ διὰ προικοδοτήσεως ἐξασφαλίσῃ ἐσαεὶ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ταύτῃ ἀνώτερον Παρθεναγωγεῖον, διπλοῦν ἔχον σκοπὸν, πρῶτον τὴν ἀρτίαν ἐκπαίδευσιν καὶ ἀγωγὴν τῆς θηλείας ὁμογενοῦς νεολαίας καὶ δεύτερον τὴν κατάρτισιν καλῶν διδασκαλισσῶν, ὅπως δι' αὐτῶν μεταδοθῶσι βαθμηδὸν αἱ ὑγιεῖς ἀρχαὶ καὶ ἡ μορφωτικὴ μέθοδος ἐκ τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου ὡς κέντρου πρὸς τὰ ἀπαντα-

χοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας Παρθεναγωγεία τῶν ὁμογενῶν Κοινοτήτων.

Καὶ ἐπίκουρον μὲν εἶχε κατὰ τὴν σύλληψιν, μελέτην καὶ πρώτην ἐμφάνισιν τῆς λαμπρᾶς ὄντως ἐθνικῆς ιδέας τοῦ τὸν ἀείμνηστον Ἡροκλῆ Βασιάδην, ὅστις εὐεργετικῶς καὶ ἀκαμάτως ἐπὶ 30 ἔτη καὶ πλέον εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς παιδείας ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἀφῆκεν ἀνεξίτηλα μνημεῖα τῆς δράσεώς του καὶ παράδειγμα σπάνιον λογίου ἔχοντος ἐπίμονον τὸν ἐνθουσιασμόν, μαγνητίζοντος τοὺς Μαικήνας καὶ ἔλκοντος τὸ χρυσίον αὐτῶν ὑπὲρ τῶν Μουσῶν.

Πρώτην δὲ ἐργάτιδα πρὸς διοργανισμόν καὶ διεύθυνσιν τοῦ ἀρτιπαγοῦς ἰδρύματος ἐκάλεσε τὴν κ. Καλλιόπην Κεχαγιᾶ, ἥτις διὰ τῆς εὐρυμαθείας καὶ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως, προσόντων ὅχι συνήθων τῇ γυναικείᾳ φύσει, ἐπιτυχῶς κατενίκησε τὰς παρομαρτούσας εἰς πᾶν νέον καὶ μέγα ἔργον πολυειδεῖς δυσχερείας καὶ μετὰ ἐπίμονον καὶ καρτερικὴν ἐργασίαν ἐπὶ 13 ἔτη ἀπεχώρησε κατὰ τὸ 1888 τῆς Διευθύνσεως, ἀφ' οὗ εἶδε τὸ ἔργον καλῶς ἐδραιωμένον καὶ ἐστεγασμένον ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ.

Κατὰ τὰ 4 πρῶτα ἔτη συμπληρωθεισῶν τῶν πέντε Γυμνασιακῶν τάξεων, ἐξῆλθον τὸν Ἰούνιον 1879 αἱ πρῶται πτυχιοῦχοι τοῦ Ζαππείου, 6 τὸν ἀριθμόν, ὧν αἱ 4 ἦσαν ὑπότροφοι τοῦ Ζάππα. Πρώτη ἐξ αὐτῶν ἦτο ἡ ἐκ Σερρῶν προσληφθεῖσα τῇ συστάσει τοῦ προχθὲς θανόντος λαμπροῦ καθηγητοῦ Χρ. Σαμαρτσίδου, ὑπότροφος τοῦ Ζάππα, ἡ τότε νεαρὰ τελειόφοιτος Εὐθαλία Ἀδάμ, τὸ πρωτότοκον τέκνον τοῦ Ζαππείου, ὅπερ διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ἐπιμέλειαν, νοημοσύνην καὶ χρηστότητα ἐστάλη, δαπάναις τοῦ Ζάππα,

ἐπὶ τρία ἔτη εἰς Παρισίους καὶ Ἑλβετίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν αὐτῆς, προωρισμένης ν' ἀναλάβῃ ἡμέραν τινὰ τὴν Διεύθυνσιν.

Ἡ κ. Κεχαγιᾶ μεταβᾶσα εἰς Ἀθήνας τῷ 1879 ὑπέβαλε τὸ γενικὸν πρόγραμμα καὶ τὸν Κανονισμὸν τοῦ Ζαπτείου καὶ τὰ θεματογραφικὰ ἀγωνίσματα τῶν πρώτων ἐκείνων πτυχιούχων Ζαπτίδων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ὅπερ διὰ δύο ἐγγράφων του, 2 καὶ 3 Ἰουλίου 1879, ἐβεβαίωσε ἐπισήμως, ὅτι ὁ ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ κύκλος τῶν μαθημάτων εἶναι εὐρύτερος καὶ πληρέστερος τῶν ἐν τῷ Ἀρσακείῳ Διδασκαλείῳ διδασκομένων καὶ συνεπῶς ἀνεγνώρισε τὸ Ζάπτειον ἰσοβάθμιον τῷ Ἀρσακείῳ.

Ὁ ἰδρυτὴς ἐκτὸς τῶν 1000 Λιρῶν, ἃς ἐτησίως διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ὑποτρόφων ἐχορήγει τακτικῶς, κατέβαλε τὸ ἐτήσιον ἐνοίκιον καὶ πᾶν ἔλλειμμα τῆς ἐτησίας διαχειρίσεως, ἀνερχόμενον εἰς σπουδαῖον ποσόν. Ἐννοήσας δὲ ὅτι ἀπαραίτητον διὰ τὴν διαρκῆ τοῦ ἔργου εὐδοκίμησιν εἶναι ἡ οἰκοδομὴ ἰδίου κτιρίου, ἤγειρε τὸν μεγαλοπρεπῆ τοῦτον οἶκον, δαπανήσας 32.000 Λίρας διὰ τε τὴν οἰκοδομὴν καὶ τὴν ἀγορὰν τῶν χρησίμων σκευῶν, ὀργάνων καὶ ἐπίπλων. Τὰ ἐγκαίνια ἐγένοντο τὸν Ἰούλιον τοῦ 1885, τοῦ ἰδρυτοῦ ἐκπροσωπηθέντος ὑπὸ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ κ. Χρήστου Ζάππα.

Τότε ἐψηφίσθη ὁ δεύτερος Κανονισμὸς τοῦ Ζαπτείου ὅστις τὸ μὲν Παρθεναγωγεῖον Ἐθνικὸν ἀνεκήρυξε συμφώνως τῷ ἐπὶ Ἰωακείμ τοῦ Γ' (1881) ἐκδοθέντι Πατριαρχικῷ Σιγιλλίῳ, τὴν δὲ διοίκησιν αὐτοῦ καὶ ἐξέλεγξιν ὑπήγαγεν ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τῶν Πατριαρχείων, τοῦ ἰδρυτοῦ ἐπιφυλαξαμένου δι' ἑαυτὸν ὅρους τινάς.

Διευρύνωσεν ὁ ἔθνικὸς ἀνὴρ τὴν φιλοστοργίαν του πρὸς τὸ φίλτατον ἴδρυμα καὶ τὴν ἑκτακτον αὐτοῦ κρίσιν ἐν πάσαις ταῖς πράξεσι δι' αὐτῆς τῆς διαθήκης του, δι' ἧς ἐξεσφάλισεν ἑσαεὶ ἐκ τῆς περιουσίας του, τῆς διαχειριζομένης ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ζαπτείου Ἐπιτροπῆς ἐτήσιον εἰσόδημα ἐκ 1200 Λιρῶν, ὧν αἱ 1000 διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ὑποτρόφων καὶ αἱ 200 διὰ τὸ Ἐθνικὸν Νοσοκομεῖον, ὡς ἔγγειον κανόνα τοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ ὠκοδομήθη τὸ Κατάστημα.

Ἀπέθανεν ὁ Ἐθνικὸς Εὐεργέτης τὴν 20 Ἰανουαρίου 1892, ἀλλὰ τὸ ἴδρυμα τοῦτο, ἐν ἐκ τῶν πολλῶν, ἀλλ' οὐχὶ τὸ ὀλιγώτερον ἀγαπητόν, δὲν θ' ἀποθάνῃ, ἐὰν ὁ Θεὸς θέλῃ. Τὸ ὄνειρόν του εἶδε πραγματωθέν· ἐπεσκέφθη ἅπαξ μόνον τὸ 1888 τὸν οἶκον τοῦτον καὶ τὰ τέκνα του, καὶ ἠξιώθη ἐπὶ 16 ἔτη νὰ χαρῇ τὸ δημιουργημά του, τὴν ἐστίαν αὐτὴν, ὅπου ἐτέθη διὰ τῆς χειρὸς του τὸ ἀκοίμητον πῦρ, τὸ δαδουχούμενον ὑπὸ τῶν Ζαπτίδων καὶ προωρισμένον ν' ἀνακαινίσῃ βαθμηδὸν καὶ βελτιώσῃ τὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ ὀρθοδόξου γυναικείου φύλου ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Τὰ διανυθέντα ἤδη 25 ἔτη μαρτυροῦσιν ὅτι καλῶς καρποφορεῖ τὸ ἴδρυμα. Ἀπεφοίτησαν 228 πτυχιούχοι παρθεναγωγοί, ἐξ ὧν 140 δωρεὰν διδαχθεῖσαι, καὶ 124 νηπιαγωγοί, ἐξ ὧν 79 δωρεάν, ἥτοι τὸ ὅλον 352 διδασκάλισσαι μεταδίδουσαι ὡς ἀπόστολοι τὰ διδάγματα τοῦ Ζαπτείου οὐ μόνον καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρωπαϊκὴν καὶ Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, ἀλλὰ καὶ ἐν Ρωσσίᾳ, ἐν Ρουμανίᾳ, ἐν Βουλγαρίᾳ, Κρήτῃ, Τριπόλει τῆς Βαρβαρίας, ὅπου δύο ἐδίδαξαν, ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου μετὰ διδασκαλίαν δύο ἐνυμφεύθησαν, ἐν Καίρῳ, Σάμῳ καὶ Μονάχῳ, ὅπου καλ-

λιεργεῖ τὸ καλλιτεχνικὸν αὐτῆς τάλαντον ἢ εἰς τὴν Ζωγραφικὴν ἐπιδοθεῖσα Δ^ς Θάλεια Φλωρᾶ. Πλεῖσται δὲ ἄλλαι διακρίνονται ὡς χρησταὶ οἰκοδέσποιναι καὶ καλαὶ μητέρες.

Ἀπὸ τοῦ 1885 συμφώνως τῷ ψηφισθέντι τότε Κανονισμῷ δίδονται ἀπολυτήρια Γυμνασίου εἰς τὰς ἀποφοιτώσας. Ἐξεδόθησαν δὲ ἔκτοτε ἄχρι σήμερον 230 ἀπολυτήρια. Ἐπομένως πτυχία παρθεναγωγῶν, ἀπολυτήρια Γυμνασίου καὶ ἐνδεικτικὰ νηπιαγωγῶν ἐξέδωκε τὸ Ζάππειον ἐν ὧν 562. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη τὸ Παρθεναγωγεῖον συνεπλήρου τὰς τάξεις αὐτοῦ, ὅτι κατὰ τὸ 10^{ον} ἔτος (1884 — 1885) προστεθείσης β' τάξεως εἰς τὸ Διδασκαλεῖον ὡς καὶ κατὰ τὸ 23^{ον} ἔτος (1899—1900) ἀνασυσταθείσης τῆς τάξεως ταύτης, ἣτις λόγῳ οἰκονομίας εἶχε καταργηθῇ ἐν τῷ μεταξύ, δὲν ἐξῆλθον πτυχιούχοι, ὁ ἀριθμὸς 562 δεικνύει τὴν καρποφορίαν οὐχὶ 25 ἀλλὰ μόνον 20 ἐτῶν. Ἐπομένως κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίως ἐκ τοῦ Ζαπείου ἐξέρχονται 28 παρθεναγωγοί, τελειόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου καὶ νηπιαγωγοί.

Ἐκ τῶν 208 πτυχιούχων 8 ἀπεβίωσαν, 67 μετὰ διδασκαλίαν ἐτῶν τινων ὑπανδρεύθησαν καὶ αἱ λοιπαὶ 133, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ἐξακολουθοῦσι διδάσκουσαι ἀπανταχοῦ, ὡς προεῖρηται, τιμώμεναι καὶ τιμῶσαι τὸ Κατάστημα.

Ἐκ τῶν δωρεὰν διδαχθεισῶν 140 πτυχιούχων, 81 κατάγονται ἐκ Κῶν/πόλεως, Θράκης καὶ Βουλγαρίας, 25 ἐκ Μακεδονίας καὶ Ἡπείρου, 19 ἐκ Μ. Ἀσίας καὶ τῶν παρακειμένων νήσων, 12 ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῶν Κυκλάδων νήσων καὶ 3 ἐξ Ἱερουσαλήμ, Κρήτης καὶ Κύπρου.

Αἱ ἀριστεύσασαι ἐν τῷ Διδασκαλείῳ ἐλαμβάνοντο καὶ λαμβάνονται, ἐὰν ὑπάρχῃ θέσις κενή, ὡς ἐσωτερικαὶ διδασκάλισσαι τοῦ Ζαπείου. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς κηρυχθέν, ἐφηρομόσθη αὐστηρῶς καὶ μετὰ δικαιοσύνης, ἐπήνεγκε, δυνάμεθα εἰπεῖν, τὴν στερεότητα τοῦ ὀργανισμοῦ, ἀπήλλαξε τὸ Κατάστημα παντὸς κλονισμοῦ, ὃν προσωπικαὶ διαφοραὶ καὶ ἀνομοιοειδεῖς μορφώσεις μοιραίως προξενοῦν, καὶ ἔδωκεν ὁμαλότητα καὶ οἰκειότητα ἐν ταῖς σχέσεσι τοῦ ἐσωτικοῦ προσωπικοῦ, ὥστε ἀπῆρτιζε τοῦτο μίαν οἰκογένειαν, ἀναγνωρίζουσιν τὴν διευθύντριαν ὡς ἀρχηγὸν αὐτῆς.

Ἡ κ. Εὐθαλία Ἀδὰμ ἐπιστρέψασα ἐξ Εὐρώπης τὸ 1882 ἐδίδαξεν ἐπὶ τρία ἔτη καὶ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν ἀπὸ τοῦ 1888, ἀντικαταστήσασα τὴν κ. Κεχαγιᾶ.

Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1880, προσληφθεῖσαι δύο ἀριστεύσασαι τότε τελειόφοιτοι, διατελοῦν ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὅλην ἐσωτερικαὶ διδασκάλισσαι, εὐδοκιμώτατα ἐξυπηρετοῦσαι τὸ Ζάππειον. Εἶναι αἱ δευτερότοκοι θυγατέρες αὐτοῦ, ἡ κ. Ἑλένη Στρούβαλη, ὑποδιευθύντρια ἀπὸ 12 ἐτῶν καὶ ἡ κ. Πολύμνια Φιλικοῦ, ἀμφότεραι προσφέρουσαι πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὸ κατάστημα διὰ τῆς ἀόκνου αὐτῶν προσοχῆς καὶ διὰ τῆς αὐστηρᾶς τοῦ καθήκοντος ἐκτελέσεως. Ἡ κ. Ἑλένη Στρούβαλη, ἀποτελεῖ σπουδαῖον παράγοντα τῆς διευθύνσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως ἐν τῷ Ζαπείῳ, οὐ μόνον ἐπιτυχῶς ἐν τῷ Γυμνασίῳ διδάσκουσα, ἀλλὰ καὶ ἀόκνως ἐργαζομένη ὡς Ἄργος πολυόμματος διὰ τὴν τηρητέαν τάξιν καὶ εὐκοσμίαν τῶν μαθητριῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ ἐν γένει. Οἰκειωθεῖσα μετὰ τῶν Μουσῶν, χρησιμοποιεῖ τὸ τάλαντον αὐτῆς μεταφράζουσα ἐκ

τῆς Γερμανικῆς καὶ Γαλλικῆς γλώσσης ἄσματα παι-
δαγωγικὰ χάριν τῶν μαθητριῶν, ὑπὸ πολλῶν πολλά-
κις ἐκτιμηθέντα. Αἱ ἀξιόλογοι διδασκάλισσαι Μα-
ρία Γεωργιάδου καὶ Ζωὴ Συρμακέση ἀπὸ 12 ἐτῶν,
ἡ Εὐφ. Γενιδουνῆ καὶ Μ. Παπαριστείδου ἀπὸ 9 ἐτῶν
καὶ ἡ Ἰουλία Αὐγερινοῦ ἀπὸ 4, πιστῶς καὶ ἐπιτυχῶς
ἐκτελοῦσαι ἐκάστη τὸ ἑαυτῆς καθήκον, ἀπολαύουσι τῆς
ἐκτιμήσεως τῶν ἀνωτέρων καὶ τῆς ἀγάπης ὅλων.

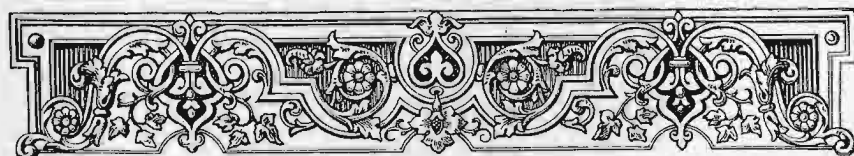
Δίκαιον εἶναι νὰ μνημονεύσωμεν καὶ τῶν καθηγη-
τῶν Ἡλία Βαλσαμάκη ἀπὸ δεκαετίας ἐπιτυχῶς τὰ
Μαθηματικὰ καὶ τὰ Φυσικὰ μαθήματα διδάσκοντος,
Ἀνδρέου Σπαθάρη καὶ Φιλίππου Τάγῃ ἀπὸ 22 ἐτῶν
ἀφειδῶς τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν μεταδόντων εἰς ὅλας
τάς ἐν τῷ Ζαπτεῖω μορφωθείσας νεάνιδας. Ἐμειναν
οἱ τελευταῖοι ἐκ τῶν ἀρχαίων διδασκάλων· εὐχόμεθα
δὲ νὰ ἔχωσιν ἀκόμῃ ἀκμαίας τὰς δυνάμεις διὰ
πολλὰ ἔτη.

Ἡ συνεκτικὴ δύναμις ἡ παραγομένη ἐκ τῆς κοινῆς
καταγωγῆς καὶ ἀνατροφῆς τοῦ προσωπικοῦ μορφω-
θέντος ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ, συγκεντροῦται ἀπὸ 12 ἐτῶν ἐν
τῷ προσώπῳ τῆς κ. Εὐθαλίας Ἀδάμ, τῆς πρωτοτόκου,
ὡς εἵπομεν, θυγατρὸς. Αἱ ἀρεταὶ αὐτῆς ὡς καλῆς Διευ-
θυντρίας ἐδοκιμάσθησαν καὶ ὡμολογήθησαν παρὰ τε
τῶν προσώπων, ὅσα προσεκτικῶς ἀκολουθοῦν καὶ ἐξε-
τάζουν τὰ τοῦ Ζαπτεῖου καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων.
Μειλίχιος καὶ ἐπιεικῆς πρὸς πάντας, εἶνε ἀνεπιεικῆς
καὶ αὐστηρὰ πάντοτε πρὸς ἑαυτήν· ἰέρεια οὐσα τοῦ
καθήκοντος ἐν τῷ ιδρύματι τούτῳ, καθιστᾷ δι' ἐπιβάλ-
λοντος παραδείγματος εὐχερῇ τὴν ὑπακοὴν καὶ τὴν
πειθαρχίαν, εἰς ἣν διδασκάλισσαι καὶ μαθήτριάι μετ'
ἀγάπης ἅμα καὶ σεβασμοῦ ἐναμίλλως ἔλκονται. Ἡ δὲ

ἀγαστὴ μετριοφροσύνη καὶ τὸ ἥθος τῆς κ. Ἀδάμ νέον
προσθέτει κόσμον εἰς ὅλα τὰ χαρίσματα τοῦ νοῦ καὶ
τῆς καρδίας τῆς καὶ διατηρεῖ ἔμμονον καὶ αὐξουσαν
τὴν γενικὴν πρὸς αὐτὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν σεβασμὸν
ἀπάντων.

Τιμήσωμεν λοιπὸν τὸ ὄνομα τοῦ ιδρυτοῦ καὶ τὰ ὀ-
νόματα τῶν πρώτων συνεργατῶν καὶ ὀργανωτῶν τοῦ
ἐθνικοῦ τούτου παρθεναγωγείου, τιμήσωμεν ἐπίσης
καὶ τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα, ὅσα συνεχίσαντα τὴν ἐργασίαν
ἐξησφάλισαν τὸ γόητρον τοῦ Ζαπτεῖου, ὡς ἐπόθησεν
ὁ αἰετὶς Κωνσταντῖνος Ζάππας!

ζ'

α) ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΠΙΠΤΑΚΙΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ

κατ' ἐτὸ σχολικὸν ἔτος 1899—1900

Λριθ. Πρωτοκ. 3134

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Μαρωμείας, ὑπέρτιμε καὶ ἑξαρχε
ῖ Ῥοδόπης, ἐμ' ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ συλλει-
τουργεῖ τῆς Ἡμῶν Μητριότητος κύριε Ἰωακείμ, Πρόεδρε
τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἑθνικοῦ Ζαπτείου Παρ-
θεμαγωγείου, χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήμῃ παρὰ
Θεοῦ. Τῇ ἀμαρτεθείσῃ αὐτῇ ἐμτολὴν περατώσασα ἡ τῶν
καθ' ἡμᾶς Πατριαρχείων τριμελὲς ἀντιπροσωπεῖα ὑπέβαλεν
ἡμῖν περὶ τῶν προφορικῶν καὶ τῶν γραπτῶν ἀπολυτη-
ρίων ἐξετάσεων τῶν ἀποφοιτῶν τοῦ Διδασκαλείου τοῦ Ἑ-
θνικοῦ Ζαπτείου Παρθεμαγωγείου τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς, ἐξ ἧς
πολλὴν προσεγέμετο ἡμῖν, ὡς εἶκός, εὐφροσύνη, διότι ἔ-
κτ' αὐστηρᾶς δοκιμασίας καὶ ἐλέγχου κριτῶν ἐμβριθῶν καὶ
ἀρμοδίων ἀπορρέουσα εἰμουςτάτη περὶ τῆς γερομένης ἐρ-
γασίας κρίσις, ἀμαμφίβολον καθίστησιν ὅτι διδάσκοι τὲ
καὶ διδασκόμενοι τὸ ἑκάστῳ ἐπιβαλλόμενον καθῆκον ἐσπού-
δαζον καὶ κατὰ τὸ διαμυθὲν σχολικὸν ἔτος ἐκπληροῦν ἐν
ἀμειψίᾳ ἀκριβείᾳ καὶ φιλοτίμῳ ἐπιμελείᾳ. Ὅταν δὲ τοιοῦ-
τος περὶ ταμεῖσιν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς ἡμῶν ἰδρύμασι ζῆ-
λος καὶ τοῦ καθήκοντος εἰς συμβαίνειν ἐκπλήρωσις, ἐθωφε-

λαῖς ὁρτοῦ καὶ οὐ μάταιαι ἀποβαίνοσιν αἱ πρὸς ἰδρύσιν καὶ
συρτήρησιν αὐτῶν μεγάλαι θυσίαι ἀειμνήστων ἐθνικῶν εὐερ-
γετῶν ἢ τὰ ὑπὸ τοῦ Γέροντος καὶ τὰ ὑπὸ κοινοτήτων ἢ καὶ
τῶν φιλοστόργων γορέων, παρὰ τὸ δυσχερὲς τῶν περιστά-
σεων καταβαλλόμενα δαπανήματα. Χαίρομεν τοίμην ἐπὶ τῇ
καλῇ καὶ τοῦ ἔτους τούτου συγκομιδῇ τοῦ πνευματικοῦ τού-
του ἀγροῦ, τὸν δίκαιον παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀπομέμονεν
ἔπαινον καὶ τὴν πλήρη ἡμῶν ἐκδηλοῦμεν εὐαρέσκειαν, ταῖς
μὲν ἀποφοιτώσῃς χρησταῖς μεάρισιν ἐπὶ τῇ εὐδοκίμῃ ἐν
τῇ δοκιμασίᾳ, τοῖς δὲ διδάζουσι, καὶ ἰδίᾳ τῇ τῇ εὐθύμῃ τῆς
διευθίσεως ὑπεχούσῃ ἐλλογίμῳ κυρίᾳ Εὐθαλίᾳ Ἀδὰμ,
ἀμθ' ὧν ἐμόχθησεν καὶ συνεβάλετο πρὸς τὴν θρησκευτικὴν
μόρφωσιν, τὴν ἠθικὴν ἀράπασιν καὶ τὴν πνευματικὴν περὶ
δομὴν πασῶν τῶν εἰς χεῖρας αὐτῶν διαπεπιστευμένων μα-
θητῶν. Χάριτας δ' ὁμολογοῦμεν καὶ τῷ φιλοπονοτάτῳ
Διοικητικῷ Συμβουλίῳ σὺν τῷ φιλοκάλῳ ὁμίλῳ τῶν εἰγε-
μεστάτων κυριῶν Κοσμητῶν, ὧν εἰς τὰς διηρεκεῖς φροντί-
δας καὶ τὴν ἀδιάκοπον ἐπιβλεψιν κατὰ μέγα μέρος ὀφείλε-
ται ἡ ὁμαλὴ τοῦ ἀγροῦ καλλιέργεια καὶ ἡ τῶν καρπῶν
εὐφορία. Ἐπὶ τούτοις, ἀντίγραφον τῆς ἐμ' λόγῳ ἐκθέσεως
ἐν τῷ Ἡμετέρῳ τῷδε ἐγκλείομεν Πιπτακίῳ, αἰτούμεθα
παρὰ Θεοῦ πᾶσι τοῖς ἐν τῷ ἑθνικῷ τοίτῳ ἰδρύματι φι-
λοτίμως κοπιῶσι τὴν παρσθενῆ Αὐτοῦ ἐμίσχυσιν σὺν τῇ
ἐπιδαφίλῃ παρτὸς ἀγαθοῦ, τῇ δ' αὐτῆς Ἱερότητι τὴν
χάριν Αὐτοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος.

ἀπὸ Ἰουνίου θ'

Ὁ Κορσταντινουπόλεως ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς ἀγαπητός.

β) ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ

ΤΟΥ 1899—1900

Πειθόμενοι τῇ σεπτῇ τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ἐπιταγῇ, ὅπως, παρακολουθήσαντες τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις τῶν τελειοφοίτων τοῦ Διδασκαλείου τοῦ Ἐθνικοῦ Ζαπείου Παρθεναγωγείου ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν Πατριαρχείων ὑποβάλλομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι γραπτὴν τὴν περὶ αὐτῶν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, προφορῶς τὸ ἀνατεθὲν ἡμῖν ἔργον ἀναλαμβάνοντες.

Αἱ ἀπολυτήριοι αὗται ἐξετάσεις, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἀρξάμεναι κατὰ τὸ ὑπὸ τῶν καθεστικησιῶν ἀρχῶν τοῦ κτιδρύματος δημοσιευθὲν πρόγραμμα τῇ 24 Μαΐου, ἤχθησαν εἰς πέρας τῇ 27 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐγένοντο δὲ συμφώνως πρὸς τὸν κανονισμόν, προφορικῶς μὲν εἰς τὰ Θρησκευτικὰ μαθήματα, τὰ Ἑλληνικά, τὰ Φιλοσοφικά, τὰ Παιδαγωγικά, τὰς Διδακτικὰς ἀσκήσεις, τὴν Πολιτικὴν Ἱστορίαν, τὰ Φυσικὰ καὶ τὰ Γαλλικά, τὰ Μαθηματικά καὶ τὰς Συνθέσεις. Καὶ ἐκ μὲν τῶν Θρησκευτικῶν ἐξητάσθησαν αἱ ὀκτὼ εὐέλπιδες ἀπόφοιτοι εἰς τὴν

Χριστιανικὴν Ἡθικὴν, ἐκ δὲ τῶν Ἑλληνικῶν εἰς τέσσαρας Ῥαψωδίας τοῦ Ὀμήρου, τὸ α' βιβλίον τῶν Ξενοφῶντος Ἀπομνημονευμάτων, τὸν Πλουτάρχου Κίμωνα — ἐξ ἰδίας μελέτης εἰς ταῦτα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἔτους παρασκευασθεῖσαι — παράφρασιν ὑφ' ἡμῶν δοθείσης περικοπῆς ἐκ τῆς νέας εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον, καὶ εἰς γραπτὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ὑφ' ἡμῶν ὁρισθέντος θέματος «ἡ ἐθελουσία καθ' ἑαυτὴν καὶ ἐπιδράσεις αὐτῆς εἰς τὴν τῆς ἀνθρωπότητος πρόοδον», ἐκ δὲ τῶν Φιλοσοφικῶν, εἰς τὴν Ψυχολογίαν καὶ τὴν Λογικὴν, ἐκ δὲ τῶν Παιδαγωγικῶν εἰς τὴν Διδακτικὴν, τὴν Ἱστορίαν τῆς Παιδαγωγίας καὶ τὰς διδακτικὰς Ἀσκήσεις, ἐκ δὲ τῶν Μαθηματικῶν εἰς τὴν Θεωρητικὴν Ἀριθμητικὴν καὶ τὴν Γεωμετρίαν, καὶ ἐκ τῶν Γαλλικῶν εἰς μετάφρασιν ἐξ ὑπογυίου καὶ συνθετικὴν ἐργασίαν.

Αἱ ἐξετάσεις αὗται, Παναγιώτατε Δέσποτα, διεξαχθεῖσαι αὐστηρῶς, ἐφ' ὅσον εἰς ἐφήβους νεάνιδας ἔξεστιν, ἐπὶ θεμάτων ὠρισμένων ὑφ' ἡμῶν, ἔπεισαν ἡμᾶς ὅτι ἡ ἐν τῷ διδασκαλείῳ τοῦ Ζαπείου Ἐθνικοῦ Παρθεναγωγείου γινομένη ἐργασία εἶναι ἐμβριθῆς καὶ σοβαρὰ καὶ ὅτι διὰ τοῦτο τὸ διδασκαλεῖον τοῦτο ἄριστα ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν φιλόπατριν πρόθεσιν τοῦ ἀοιδίμου ἰδρυτοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου Ζαππα, οὗ τὸ ὄνομα εἴη ἔσαει εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον, καὶ τὰς ἀγαθὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους ἐλπίδας, ὅτι δι' αὐτοῦ ὀσημέραι ἀναπλάσσεται ὡς δεῖ ἡ γυναικεία παρ' ἡμῖν ἀγωγή καὶ μόρφωσις. Ὁ προσήκων ἄρα ἀπονειμητέος ἔπαινος τοῖς τοῦ

Λιδασκαλείου τούτου ὁριζοῦς ἐργάταις. Διὸ συνιστύντες
ταῖς πατρικαῖς εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις τῆς Ὑμετέρας Θειο-
τάτης Παναγιότητος τὴν ἐλλόγιμον Διευθύντριαν κ. Εὐ-
θαλίαν Ἀδάμ, τὴν ἀληθῆ ψυχὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Ζαπτείου
Παρθεναγωγείου, τοὺς ἐλλογίμους καθηγητὰς καὶ τὰς ἀ-
ποφοιτώσας εὐθαλεῖς νεάνιδας, ὅπως καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ
σταδίῳ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις εὐαρεστήσωσι,

διατελοῦμεν

τῆς Ὑμετέρας Προσκυνητῆς Παναγιότητος
ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

καὶ εὐπειθεὶς ἐν Χριστῷ υἱοὶ καὶ πρόθυμοι
θεράποντες

Π. Γ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Μ. Ι. ΚΕΦΑΛΑΣ

Ἐν Πέτραι, τῇ 31 Μαΐου 1900.

Ζ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 25 ΙΟΥΝΙΟΥ, ΗΜΕΡΑΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΩΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ Κ. ΕΥΘΑΛΙΑΣ ΑΔΑΜ

Εὐλογητὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομα τοῦ Παντο-
δυνάμου Θεοῦ, τοῦ καταξιώσαντος ἡμᾶς ἵνα καὶ τὸ σχολι-
κὸν τοῦτο ἔτος αἰσίως διανύσωμεν καὶ ἴδωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ταύτῃ ταῖς εὐλογίαις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπιστεφο-
μένους τοὺς καρποὺς τῶν κόπων καὶ προσπαθειῶν ἡμῶν!
Εὐλογητὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομα τοῦ Παναγάρχου
Θεοῦ τοῦ φρουρήσαντος τῇ πανσθενεῖ αὐτοῦ χάριτι τὴν ἡ-
μετέραν σχολὴν ἐν τῷ 25ετεί αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἐκ-
παιδεύσεως εὐγενεῖ ἀγῶνι καὶ καταξιώσαντος αὐτὴν νὰ
αἰσθανθῇ σήμερον τὴν ἀγίαν τῆς μητρὸς ἀγαλλίασιν καὶ
εὐφροσύνην βλέπουσα κύκλῳ τῆς τραπέζης αὐτῆς τέκνα
τέκνων ὥς νεόφυτα ἐλαιῶν. Εὐλογημένη καὶ μακαριστὴ ἡ
μνήμη Σου, ἀείμνηστε τοῦ τεμένου τούτου ἰδρυτά, ὅστις
τὴν πόλιν ταύτην ἐξέλεξας ὡς κέντρον τῶν εὐσεβῶν
πόθων καὶ ἐθνωφελῶν Σου ἐνεργειῶν, ἐν αὐτῇ, θυσίαις ἡ-
γεμονικαῖς, ἰδρύσας τὸ ἀνώτερον τοῦτο τῆς παρ' ἡμῖν θη-
λείας νεότητος παιδευτήριον, ἐν ᾧ αἱ θυγατέρες τοῦ
ἔθνους ὑπὸ τὴν φιλόστοργον σκέπην τῆς Μεγάλης τοῦ
Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τὴν πατρικὴν αἰγίδα περινου-
στάτου ἄνακτος τὰ πολύτιμα διδάγματα τῆς Ὁρθοδοξίας

καὶ προγονικῆς σοφίας διδασκόμεναι, μορφοῦνται καὶ παρασκευάζονται διὰ τὸ ὑψηλὸν ἔργον τῶν μητέρων καὶ παιδαγωγῶν τῆς νέας γενεᾶς. Ἡ μεγάλη αὕτη πανήγυρις, ἥς προΐσταται ὁ σοφὸς ἡμῶν καὶ σεπτὸς Πρωθιεράρχης μετὰ τῶν σεβασμιωτάτων ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἡ ἐν τῇ τελετῇ ταύτῃ παρουσία τοῦ ἐξοχωτάτου τῆς Ἑλλάδος Πρεσβευτοῦ μετὰ τῆς εὐγενεστάτης πριγκηπίσης συζύγου Του, ἡ παρουσία τῶν εὐγενῶν ἀντιπροσώπων τοῦ σεβαστοῦ αὐτοκρατορικοῦ Ὑπουργείου, τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ συγκίνησις ἀπάσης τῆς φιλοκάλου ταύτης ὁμηγύρεως μαρτυρεῖ ὅποσον μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ πρὸς τὸ ἔθνος Σου εὐεργεσία καὶ ποίας τὸ ἔργον τῆς μεγάλης Σου ψυχῆς ἀπολαύει παρὰ τῆς κοινωνίας ἐκτιμήσεως καὶ στοργῆς. — Τὸ τέκνον τῆς ἀγάπης καὶ φιλογενείας Σου, ὦ Ζάππα, ἐν εὐλογίαις γεννηθὲν ἐν κόποις καὶ μόχθοις ἀνζηθέν, παρίσταται σήμερον πλήρες νεότητος καὶ ἀκμῆς δοξάζον τὸν Ὑψιστον, τὸν σκεπάσαντα αὐτὸ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων Του, εὐγνωμονοῦν πᾶσιν ἐκείνοις, οἵτινες ὑπὸ τῆς σῆς ἐμπνεόμενοι ἀγάπης καὶ πρὸς τὸ σὸν ἰδεῶδες ἀτενίζοντες, ἐχειραγώγησαν αὐτὸ φιλοστόργως καὶ ἐστήριζαν τὰ ἀσθενῆ του βήματα κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ ζωῆς, καὶ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐξαιτούμενον ὑπὲρ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι τελεσφορωτέρας καὶ κοινωφελεστέρας αὐτοῦ σταδιοδρομίας. Εὐλόγησον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ τὸ Ζάππειόν σου, μακάριε τοῦ ἔθνους εὐεργέτα, εὐλόγησον αὐτό, ὅπως ἐξακολουθῇ προκόπτον καὶ μεγαλυνόμενον ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς.

Ἡμεῖς δέ, ἀγαπηταὶ Ζαππίδες, αἱ παριστάμεναι ἐν τῇ εὐσήμερῳ ταύτῃ τελετῇ καὶ πᾶσαι αἱ μακρὰν τῆς μητρὸς σχολῆς ἐν ὀνόματι αὐτῆς τὸν καλὸν ἀγωνιζόμεναι ἀγῶνα ἐν ἀγάπῃ ἠνωμένοι πανηγυρίσωμεν εὐγνώμονι καρδίᾳ τὸ σήμερον τελούμενον γεγονός. Δῶμεν ἀλλήλαις ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν καί, τὴν συγκίνησιν τῆς σεβαστῆς ὁμηγύρεως ἐρμηνεύουσαι, ἐνώσομεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν εἰς τὸν ὕμνον τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ τιμηθέν ὄνομα τοῦ κοινῶν ἡμῶν πατρὸς καὶ εὐεργέτου! — Πατέρες ἀγαθοί,

οἵτινες ἐν τοῖς κόλποις τοῦ παιδευτηρίου τούτου ἐμπιστεύεσθε τὸ ἀγιώτερον τῶν μελημάτων σας, τὴν ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν τῶν φιλτάτων ἡμῶν τέκνων, δέεσθε μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ τῆς μακαρίας ψυχῆς τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα καὶ ἀγαπᾶτε τὸ Ζάππειον, ὅπως ἐκεῖνος ἡγάπησε τὰς θυγατέρας σας, τὰς θυγατέρας τοῦ ἔθνους. Μητέρες φιλόστοργοι, ἅς συνδέουσι μεθ' ἡμῶν δεσμοὶ οἰκογενειακῆς στοργῆς καὶ ἀμοιβαίας ἐκτιμήσεως, διδάξατε τὰ πεφιλημένα ἡμῶν τέκνα ἵνα τιμῶσι καὶ γεραίρουσι τὸν οἶκον τοῦτον, ὅστις ἴσα τῷ πατρικῷ οἴκῳ μεριμνᾷ καὶ μοχθεῖ ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν καὶ τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀποκαταστάσεως. Βουλευφόροι τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, οἱ τεταγμένοι ὑπὸ τῆς θείας προνοίας εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων καὶ σθεναρῶς τὰ ἱερὰ ἡμῶν φρουροῦντες καὶ περιέποντες φρουρεῖτε καὶ περιθάλπετε τὸ ἴδρυμα τοῦτο, ὅπερ εἶναι κέντρον ἐθνικῆς ζωῆς καὶ κοινωφελοῦς δράσεως. Ἐξοχωτάτε τῆς Ἑλλάδος Πρεσβευτά, ἄγγειλον εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν Ἕλληνας ὅτι ὑπὸ τὴν πατρικὴν προστασίαν πεφωτισμένου μονάρχου ἀπροσκόπτως λειτουργοῦν ἐν τῇ μεγαλουπόλει ταύτῃ τὸ Ζάππειον, ἐκτρέρει φιλοστόργως τὰ τέκνα τῶν Ὀρθοδόξων ἐν ταῖς ἐθνικαῖς παραδόσεσιν, ἐν τῇ ἱερᾷ θρησκείᾳ καὶ τῇ γλώσσῃ τῶν πατέρων των! Σὺ δέ, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὁ σεπτὸς ἡμῶν ἀπάντων πατὴρ ἐλόγησον τῇ παναγίᾳ σου χειρὶ τοὺς καρποὺς τῆς πνευματικῆς ταύτης ἀμπέλου, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ εὐσεβοῦς τοῦ ἡμετέρου γένους υἱοῦ, καὶ στήριξε αὐτὴν πατρικῶς κατὰ τῶν ὀμβρῶν καὶ τῶν λαιλάπων ὅπως ἀγλαότερους ἐν τῷ μέλλοντι ἀποδώσῃ τοὺς καρποὺς καὶ πλουσιωτέραν τὴν συγκομιδὴν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἑλληνικοῦ οἴκου καὶ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐκπαιδεύσεως.

Οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν, κυρίαί καὶ κύριοι, ἔχει ἀνάγκην νὰ μάθῃ παρ' ἐμοῦ ποίαν σημασίαν ἔχει δι' ἡμᾶς ἡ πάνδημος αὕτη ἐορτή, ἥτις στεφανοῖ τὴν συμπλήρωσιν εἰκοσιπενταετοῦς δράσεως ἐθνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου. Τοιαῦται τῶν γραμμάτων τελεταὶ εἶναι ἐορταὶ ἐθνικαί, διότι ἐπισφραγίζουν

κόπους καὶ μόχθους εὐγενεῖς ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ εὐ-
δαιμονίας τοῦ ἔθνους καὶ ὑπομιμνήσκουσιν ἡμῖν τοὺς ἐνω-
τικούς δεσμούς καὶ τὰς ἱεράς ὑποχρεώσεις, ἅς τείνει νὰ
χαλαρώσῃ πνεῦμα ψυχρότητος καὶ ἀδιαφορίας πρὸς πᾶν
ὅ,τι Ἑλληνικόν. Οὐδεὶς ἔχει ἀνάγκην νὰ μάθῃ παρ' ἐμοῦ
ὁποίας ὑπηρεσίας τὰ σχολεῖα παρέχουσιν εἰς τὰς κοινωνίας
καὶ τὰ ἔθνη. Τῶν ἀρχόντων αἱ μέριμναι, τῶν μεγάλων
εὐεργετῶν αἱ γεναῖαι θυσίαι, τῶν διδασκάλων αἱ φιλό-
τιμοι προσπάθειαι, τῶν πολιτῶν ἡ ἀγαστή σύμπραξις ἐπι-
μαρτυρεῖ πόσον μεγάλη ἀποδίδεται σημασία εἰς τὴν ἐκ-
πολιτιστικὴν τῶν σχολείων δρᾶσιν ἰδίᾳ παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς
ἐλλείπουσιν οἱ ἄλλοι παράγοντες τῆς γενικῆς μορφώσεως.
Εὐχρηθῶμεν ὅπως καὶ τὸ ἡμέτερον Ζάππειον, αὐξάνον καὶ
κραταιούμενον διὰ τῆς ἀγάπης καὶ προστασίας πάντων
ἡμῶν, ἀποδοῇ ἄξιον τῆς ἐν τῷ ἔθνει ἱεράς ταύτης ἀπο-
στολῆς.

Ἡ οἰκογένεια, ἡ πρώτη αὕτη τῶν ἀνθρώπων κοινωνία,
ἦν καὶ ἔσται εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα τὸ προσφορώτερον ἔ-
δαφος εἰς ὃ δύναται νὰ βλαστήσῃ ὁ σπόρος τῆς παιδαγω-
γίας. Αὕτη ἐστὶν ἡ φυσικὴ καὶ διὰ τῆς πείρας μακρῶν αἰώ-
νων καὶ πολλῶν γενεῶν καθαγιασθεῖσα ἐστία ἐν ἣ, κυ-
ριαρχούσης τῆς ἱερᾶς καὶ πανσθενοῦς ἀγάπης, οἱ παῖδες
ἡρέμα καὶ ἄνευ κόπου ἄγονται εἰς τὸ ἀγαθόν· ἐν αὐτῇ
ὑπάρχει ἡ πρώτη ἐστία τῆς ἠθικῆς. «Νὰ συμβουλευσῶ,
λέγει ὁ πατήρ τοῦ Tom Brown, ὁδηγῶν τὸν υἱόν του εἰς
τὴν σχολήν, νὰ συμβουλευσῶ τὸν υἱόν μου νὰ προσεύ-
χεται καὶ νὰ ἔχῃ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ; Ἀλλ' ἂν πρὸς
τοῦτο δὲν ὠφέλησαν τὰ διδάγματα καὶ τὸ παράδειγμα τῆς
μητρὸς καὶ τοῦ πατρὸς εἰς οὐδὲν θὰ χρησιμεύσῃ ἡ παραι-
νεσίς μου αὕτη». Ναί, τὴν ἀγάπην, τὴν εὐγνωμοσύνην,
τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, ὅ,τι γλυκύτερον καὶ ἱερώτερον ἐγ-
κλείει ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, διδάσκει εἰς αὐτὸν ἡ γλυ-
κεῖα καὶ μαγικὴ τῆς μητρὸς φωνή, τὸ εὐγλωττον παρά-
δειγμα τῶν γονέων· ἐντεῦθεν ἡ μεγάλη τῆς οἰκογενείας εὐ-
θύνη ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων.

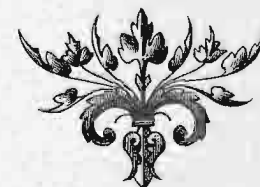
Ἀλλ' ἡ ἱστορία τῶν ἐθνῶν ἀπάντων διδάσκει καὶ ἡ

πεῖρα ἐπιβεβαιοῖ, ὅτι αἰείποτε τοῦ οἴκου συνπλήρωμα ἐν τῷ
πολυμερεῖ ἔργῳ τῆς τῶν παίδων μορφώσεως ἐθεωρήθη ἡ
σχολή! «Ἡ δημοσία σχολή, λέγει ἐπιφανὴς πολιτικός, ὁ
John Russel, μορφώνει τὸν χαρακτήρα. Αὕτη μεταθέτει
τὸν παῖδα ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας, ἐνθα ἦν ὁ ἀτίθασος καὶ
πεφιλημένος υἱός, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ μαυρία του θεωρεῖται εὐ-
τραπελία, ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη του ὡς δύναμις τοῦ πνεύ-
ματος, εἰς τόπον, ἐν ᾧ καταλαμβάνει τὴν θέσιν τὴν ἀνα-
λογουσαν πρὸς τὰς πραγματικὰς δυνάμεις καὶ τὰ προτε-
ρήματα αὐτοῦ. Ἐὰν εἶναι στρυφνὸς καὶ ἰδιότροπος, οὐδεὶς
πλησιάζει αὐτόν, ἐὰν εἶναι ὀργίλος ῥαπίζουσιν αὐτόν· οὕτω
προπαρασκευάζεται ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοὺς
κονδύλους τοῦ μετέπειτα βίου». Προπαρασκευὴ λοιπὸν
τῶν παίδων διὰ τὸν μετέπειτα βίον, μόρφωσις τοῦ χαρα-
κτῆρος, ἰδοὺ ὁ σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς· ἀλλ' ὁ βίος αὐτός, τὸ ἀ-
γνωστον αὐτὸ καὶ μεμακρυσμένον μέλλον, τί ἄλλο εἶναι ἢ
ἐνέργεια διαρκῆς, ἀγῶν δυσκαταγώνιστος; Πῶς δὲ ὁ παῖς
ὁ ἐν τῇ ἡρεμίᾳ καὶ τρυφερότητι τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς
ἀνατραφεῖς, ὁ οὐδέποτε ἀντιμετωπίσας δυσχερείας καὶ
προσκόμματα, πῶς ὁ νέος, ὅστις δὲν ἐμέτρησε τὰς ἑαυτοῦ
δυνάμεις πρὸς τὰς δυνάμεις ἄλλων, ὅστις παιδιόθεν δὲν
ἔμαθε νὰ νικᾷ καὶ νὰ ἡτᾶται, θ' ἀποδυθῇ εἰς τὸν ἀγῶνα
τοῦτον ἄνευ προηγουμένης ἀσκήσεως καὶ προπαρασκευῆς.
Ἡ σχολὴ ἀναλαμβάνει τὸ ἔργον τοῦτο τῆς βιωτικῆς προπαι-
δεῖας· διὰ τῆς διδασκαλίας φωτίζουσα, ἀσκοῦσα καὶ ἐνισχύ-
ουσα τὸ πνεῦμα καθιστᾷ αὐτὸ ἱκανὸν νὰ διευθύνῃ ἑαυτὸ
καὶ παρέχει εἰς τὴν βούλησιν ἰσχυρὸν στήριγμα ἐν τῷ ἀ-
γῶνι αὐτῆς κατὰ τῶν ὁρμῶν καὶ παθῶν· διὰ δὲ τῶν λοιπῶν
αὐτῆς παιδαγωγικῶν δυνάμεων ρυθμίζουσα τὴν ἐνέργειαν
τοῦ παιδὸς ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ πρέποντος καὶ τοῦ νομίμου
μυεῖ αὐτόν εἰς τὰς δυσχερείας τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Ἡ
σχολὴ ἐστὶν ὁ μικρόκοσμος ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος συνειθίζει νὰ
παλαίῃ διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ δυνάμεων. Ἐν τῇ πατρικῇ
οἰκίᾳ ἡ ἀγάπη τῶν γονέων αἶρει πάντα κόπον, προλαμ-
βάνει πᾶσαν στέρησιν· εἶνε προπύργιον ἰσχυρὸν κατὰ
παντὸς δυναμένου νὰ ταραξῇ τὴν γαλήνην καὶ τὴν

χαράν τοῦ παιδός. Ἐν αὐτῇ μήτηρ καὶ πατήρ ζῶσι μετὰ τῶν τέκνων ἐν τελείᾳ αὐταπαρνησίᾳ τὰ πάντα θυσιάζοντες καὶ οὐδὲν εἰς ἀντάλλαγμα ζητοῦντες. Ἐν τῇ σχολῇ δὲν ἄρχει μόνῃ ἡ ἀγάπη, μετ' αὐτῆς ἐνεργεῖ καὶ ἄλλη δύναμις, τὸ ἀξίωμα τοῦ διδασκάλου καὶ τὸ κύρος τοῦ ἀμετατρέπτου νόμου, τοῦ φρουροῦ τούτου τῆς τάξεως καὶ τῆς καλῶς ἐννοουμένης ἐλευθερίας. Ἐνταῦθα δὲν εἶναι πλέον τὸ μαρμόθρεπτον παιδίον, τὸ ἐγωϊστικὸν ὄν, τὸ διευθύνον διὰ τῶν μειδιαμάτων αὐτοῦ καὶ τῶν δακρύων τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, ἀλλ' ὁ μαθητής, ὁ ὑποχρεωμένος νὰ ὑποτάσσεται ταῖς ἀπαιτήσεσι τῆς γενικῆς τάξεως. Ζῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀνθρώπων μὴ συνδεομένων μετ' αὐτοῦ διὰ τῶν φυσικῶν τῆς συγγενείας δεσμῶν μανθάνει τὰ ὅρια τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων αὐτοῦ καὶ ἄγεται εἰς τὴν γνῶσιν ποικιλοτέρων τοῦ βίου σχέσεων. Δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῷ μητρώῳ τῆς σχολῆς οἰκογενειακαὶ ἢ κοινωνικαὶ ἀνισότητες, δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλαι θέσεις ἢ ἐκεῖναι, ἃς δημιουργοῦσιν αὐτοῖς οἱ μαθηταὶ διὰ τῆς ἰδίας ἰκανότητος καὶ τῆς πραγματικῆς ἀξίας, ἀγωνιζόμενοι ὁ εἰς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἄλλου καὶ διὰ τῶν ἰδίων ἑκαστος προσόντων ἐπιδιώκων τὴν δάφνην τῆς νίκης. Πόσον μεγάλην ἐπίδρασιν ἀσκεῖ ἐπὶ τῆς ἐν γένει μορφώσεως ἡ ἐντασις αὕτη τῶν δυνάμεων ὅπως διακριθῇ μετὰ τῶν συμμαθητῶν του διὰ τῆς πνευματικῆς ὑπεροχῆς ἢ διὰ τῶν λοιπῶν προσόντων τῶν χαρακτηριζόντων τὸν ἐπιμελῆ, τὸν εὐσυνείδητον, τὸν εὖ ἡγμένον ἄνθρωπον ! Εἰς τὴν εὐγενή ταύτην ἀμίλλαν ὀφείλεται μέγα μέρος τῆς δυνάμεως τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ χαρακτήρος τοῦ ἀνθρώπου αἱ αἰθουσαι τῶν παραδόσεων, τὰ γυμναστήρια, οἱ τόποι τῶν παιδιῶν εἶναι αἱ πρῶται παλαίστραι ἐνθα μορφοῦνται οἱ μέλλοντες τοῦ βίου ἀγωνισταί.

Ἑμεῖς, φίλταται Ζαππίδες, αἵτινες ὑπὸ τὸ ἄγρυπτον ὄμμα πατρικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, εὐγενοῦς Κοσμητείας καὶ φιλοστόργων διδασκάλων φιλοτίμως ἀγωνιζόμεναι διέρχεσθε ἐν τῷ Ζαππεῖῳ τὸν χρόνον τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ταύτης δοκιμασίας, ἐπικυρώσατε τὴν ἀλήθειαν

ταύτην. Ἑμεῖς, ἀγαπηταί, αἱ διανύσασαι ἐν εὐγενεῖ ἀμίλλῃ τὸ στάδιον τοῦ μαθητικοῦ ἀγῶνος καὶ διὰ τῆς σεπτῆς χειρὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τὸν στέφανον λαμβάνουσαι σήμερον τῆς τιμῆς, δεῖξατε δι' ἔργων ὅτι ἡ σχολή, ἐν ἣ ἑμορφώθητε, καλλιεργεῖ πράγματι τὴν ἀληθῆ παιδείαν, ἣτις ἐστὶ καλοκαγαθίας πηγή. Φίλοι, φοβεῖσθε τὸν Θεόν, ἀγαπάτε τὸν πλησίον, ἐργάζεσθε τὸ ἀγαθόν. Ἐν εὐτυχίαις μετριοφρονεῖτε, ἐν δυστυχίαις ἐστὲ γενναίοψυχοι φέρετε γενναίως τοὺς πόνους καὶ τοὺς μόχθους, οὓς ἐπιβάλλει ὁ ἀγὼν τῆς ζωῆς καὶ δι' ἐνδελεχοῦς ἐργασίας ἀναδεικνύεσθε νικηφόροι καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ σταδίῳ φωτίζεσθε ἀδιαλείπτως διὰ τοῦ φωτὸς τῆς ἀληθείας, διότι «Χωρὶς ἐπιστήμης ψυχὴ οὐκ ἀγαθὴ». Διδάσκετε ὅσα ἐνταῦθα ἠκούσατε σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀληθῆ, ἀλλ' ἔχετε πάντοτε ἐν νῷ ὅτι ἐκείνων μάλιστα ὁ λόγος ἰσχύει, ὢν ἡ πρᾶξις συνακολουθεῖ τῷ λόγῳ. Φρουρεῖτε εὐλαβῶς τὰ τίμια δῶρα, ἅτινα παρὰ τοῦ Ζαππεῖου ἐλάβετε καὶ εὐλογεῖτε ἀείποτε τὸ ὄνομα τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα.

Η'

ΚΟΣΜΗΤΡΙΑΙ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΩΣ

ΔΟΜΝΙΚΗ ΧΡ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ	ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΟΡΛΩΦ	ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΜΠΛΕΣΣΑ
ΑΣΠΑΣΙΑ ΝΑΟΥΜ	ΒΡΙΣΗΙΣ ΡΟΥΚΑΝΗ
ΑΝΤΙΟΠΗ ΨΑΘΗ	ΑΙΜΙΛΙΑ ΜΑΡΣΑΝ
ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΚΡΙΚΟΤΣΟΥ	ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ Γ. ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗ
ΑΡΓΥΡΩ Μ. ΚΑΛΒΟΚΟΡΕΣΗ	ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΕΡΓΗ
ΕΥΘΑΛΙΑ ΚΟΚΩΝΗ	ΜΑΡΙΑ ΣΤ. ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ
ΛΟΥΚΙΑ ΣΤ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ	ΕΛΕΝΗ ΣΤ. ΜΠΑΛΙΔΗ
ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΤΑΜΒΑΚΟΥ	ΜΑΡΙΑ ΦΟΥΡΤΟΥΝΙΔΟΥ
ΜΙΝΑ Α. ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗ	ΕΥΑΝΘΙΑ Ν. ΦΩΤΙΑΔΟΥ
ΑΡΓΥΡΩ Ι. ΚΑΛΒΟΚΟΡΕΣΗ	

Θ'

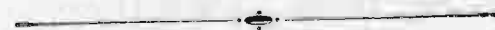
ΖΑΠΠΕΙΟΣ ΥΜΝΟΣ

Χαρά Θεοῦ, Ἰδρυτά, τῇ ψυχῇ σου
Καὶ δάφνη δόξης δροσερά·
Τὸ εὖ ποιεῖν τοὺς θνητοὺς εἶν' ἀρχή σου,
Τῇ σῇ ψυχῇ Θεοῦ χαρά!

Ζαππῶν βλαστὲ ζηλωτὲ Κωνσταντῖνε,
Τὴν σὴν γεραίρω ἀρετὴν·
Ἡ μνήμη σου αἰωνία θὰ εἶναι
Χορὸς κορῶν ὑμνεῖ αὐτήν.

Ψυχὴ ἀγνή Κωνσταντίνου, ἀγάλλου!
Χορὸς Ζαππίδων ὑμνητῆς
Τοῦ κλέους σου ἐπὶ γῆς τοῦ μεγάλου
Καὶ τῆς μεγάλης ἀρετῆς!

Ποίησις Χρ. ΣΑΜΑΡΤΖΙΔΟΥ

Γ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΝΥΝ

1) ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΙ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΚΕΧΑΓΙΑ | ΕΥΘΑΛΙΑ ΑΔΑΜ

2) ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΙ

ΣΩΤΗΡΙΑ ΚΛΕΟΜΕΝΟΥΣ | ΕΥΘΑΛΙΑ ΑΔΑΜ
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΠΑΙΔΤΣΙΚΑ | ΕΛΕΝΗ ΣΤΡΟΥΒΑΛΗ

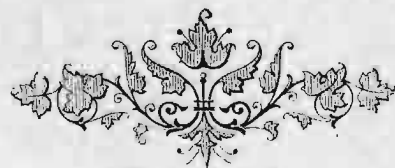
3) ΔΙΔΑΞΑΝΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

† ΑΝΑΣΤ. ΤΑΓΗΣ	Γ. ΓΡΑΜΜΑΝΔΑΝΗΣ, ἰχνο- γραφίας
† Θ. ΣΑΛΤΕΛΗΣ	† Α. ΡΩΣΣΑΚΗΣ, καλλιγρα- φίας
† ΑΠ. ΔΙΟΥΜΑΣ	† ΝΕΖΕΡ, γυμναστικής
Ν. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ	† ΔΕΛΑΡΛΑΝΤΣΕ, γαλλικῶν
Γ. ΠΙΤΣΙΔΑΔΗΣ	† ΛΕ ΡΟΥΧ, γαλλικῶν
Β. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ	
Γ. ΠΑΠΑΣ	

† J. JIUNTI, ᾠδικῆς	ΑΔΕΞ. ΖΩΤΟΣ
† Α. BREGOZZO, μουσικῆς	Ι. ΑΣΠΡΙΩΤΗΣ
† Ν. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ	ΔΑΜ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
ΜΑΤΘ. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ	Ι. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, ζω- γραφικῆς
† Ν. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ	Ρ. GAUBERT, γαλλικῶν
† Β. ΒΡΑΝΟΣ	S. GLYMNOS, γερμανικῶν
Ι. ΔΙΒΑΔΕΥΣ	M. BRUNISCHOLZ, γερ- μανικῶν
† Ι. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ	C. BECKER, γυμναστικῆς
† ΑΝΔΡ. ΣΠΑΘΑΡΗΣ	M. KRALOVITZ, γερμα- νικῶν
ΑΘ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ	ΕΛΕΝΗ ΑΛΙΦΕΡΗ
ΦΙΛ. ΤΑΓΗΣ	ΕΥΦΡΟΣ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗ
ΔΟΥΛΑΣ	EMMA SCHLOSS, γαλλικῶν
† ΕΥΑΓ. ΑΜΑΞΟΠΟΥΛΟΣ	Mme STOLZEMBERG, γαλ- λικῶν
† ΣΤΕΚΑΣ, θρησκευτικῶν	ΑΣΠΑΣΙΑ ΖΗΣΗ
Ὁ ΚΩΟΥ ΠΑΥΛΟΣ	† ΙΟΥΛΙΑ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ
ΛΕΟΝΤΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ- ΔΗΣ, ὁ νῦν Αἰνίου	† ΑΘΗΝΑ ΜΑΥΡΙΔΟΥ
† Α. ΠΕΤΑΛΙΔΗΣ	ΑΘΗΝΑ ΚΑΛΛΙΟΥ, μουσικῆς
† Κ. ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ, Διδυμοτεί- χου	Melle HARTLEBEN, γαλ- λικῶν καὶ μουσικῆς
ΑΠ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, νῦν Ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως	Melle LEMKER, γαλλικῶν καὶ μουσικῆς
† Κ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ	ΠΟΛΥΜΝΙΑ ΦΙΛΙΚΟΥ
ΗΛ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ	ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ ΖΕΝΑΒΑΡΟ- ΠΟΥΛΟΥ
Κ. ΤΣΟΥΚΑΣ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΛΑΖΑΡΟΥ
L. CHARVET, γαλλικῶν	† ANNA ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ
† Γ. ΜΟΡΦΙΑΔΗΣ, καλλι- γραφίας	Mme DEVAUX, γαλλικῶν
ΓΡ. ΚΑΛΛΙΓΑΣ, καλλι- γραφίας	ΚΕΡΚΥΡΑ ΜΑΣΣΑΛΗ, ῥα- πτικῆς
† Κ. ΠΑΡΙΤΣΗΣ	MARIA ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
Γ. ΡΩΣΣΕΤΟΣ, χοροῦ	
Ρ. LANGE, μουσικῆς	
ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΡΡΟΥΣΗΣ	

ΖΩΗ ΣΥΡΜΑΚΕΣΗ
 ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΝΙΩΤΗ
 † ΕΛΕΝΗ ΜΑΡΑΓΚΟΥ
 ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ
 ΕΥΦΗΜΙΑ ΓΕΝΙΔΟΥΝΙΑ
 ΙΟΥΣΤΙΝΗ ΛΑΓΟΥΔΑΚΗ
 Melle SCHWEIZER, γαλ-
 λικῶν
 Mme FLEURY, γαλλικῶν
 Melle J. DEMILLEVILLE,
 γαλλικῶν
 Melle P. LEMAIRE, γαλ-
 λικῶν
 Melle ANNA PÈRE, γαλ-
 λικῶν
 Melle HENR. PHILIPS,
 μουσικῆς

Melle J. PHILIP, γαλ-
 λικῶν
 Melle SERAPHINE STÜTZ,
 ῥαπτικῆς
 EMMA VOGEL
 ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΕΥΤΥΧΙΑΟΥ
 ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΔΑΡΑΤΖΗ
 ΑΙΚ. ΛΑΖΑΡΑΤΟΥ
 ΧΡΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
 ΕΛΕΝΗ ΤΡΑΝΟΥ
 ΛΟΥΚ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ, ῥα-
 πτικῆς
 ΕΛΕΝΗ ΕΥΤΥΧΙΑΟΥ
 Melle J. MONZINI, γαλ-
 λικῶν
 Miss JESSIE BROWNLEY,
 ἀγγλικῶν

ΙΑ'
 ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΦΟΙΤΗΣΑΣΩΝ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ

ΕΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΝ	ΔΩΡΕΑΝ	ΕΠΙ ΔΙΔΑΚΤΡΟΙΣ	ΟΛΙΚΩΣ
Α' 1875—76....	43	70	113
Β' 1876—77....	47	80	127
Γ' 1877—78....	50	65	115
Δ' 1878—79....	63	120	183
Ε' 1779—80....	49	135	184
Σ' 1880—81....	46	156	202
Ζ' 1881—82....	8	174	182
Η' 1882—83....	42	130	172
Θ' 1883—84....	77	122	199
Ι' 1884—85....	90	133	223
ΙΑ' 1885—86....	140	182	322
ΙΒ' 1886—87....	145	186	331
ΙΓ' 1887—88....	149	139	288
ΙΔ' 1888—89....	151	127	279
ΙΕ' 1889—90....	129	174	303
ΙΣ' 1890—91....	139	192	331
ΙΖ' 1891—92....	130	200	330
ΙΗ' 1892—93....	108	172	280
ΙΘ' 1893—94....	100	142	242
Κ' 1894—95....	107	157	265
ΚΑ' 1895—96....	95	165	260
ΚΒ' 1896—97....	86	134	220
ΚΓ' 1897—98....	83	129	212
ΚΔ' 1898—99....	96	139	235
ΚΕ' 1999—900...	92	166	258
ΚΣ' 1900—901...	80	212	292
ΚΖ' 1901—902...	91	193	284
ΚΗ' 1902—903...	99	201	300
ΚΘ' 1903—904...	89	187	293

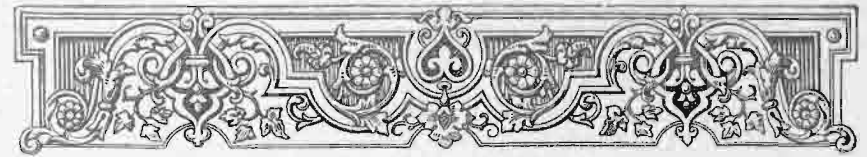
Β'

ΕΠΕΤΗΡΙΔΕΣ

1900-1903

SISMANOGLIO

1900—1901

Α΄

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΤΡΙΑΙ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1900—1901

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Μητρ. { Μαρωνείας Ιωακείμ } πρόεδροι
 { Βάρνης Πολυκαρίπος }
Αποστολίδης Γ., γεν. γραμματεὺς
Γαγκος Αλ.
Ηλιασκος Ιω.
Σούρας Αντ.
Τσουνης Θ., ταμίας
Φενεράης Π.

ΚΟΣΜΗΤΡΙΑΙ

Μίνα Κ. Μπαλατζή
Αρτεμίσια Κ. Νικολοπούλου
Αργύρω Καλβοκορέση
Μαρία Στ. Μουσούρου
Ελενη Καλέρη

Β'

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΚΣ' ΕΤΟΥΣ (1900-1)

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ, ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

τὴν 24 Ἰουνίου 1901

Παναγιώτατε,

Χαίροντες καὶ συγκεκινημένοι βλέπομεν τὴν Υ. Π. προΐσταμένην τῆς σημερινῆς τελετῆς ἐν τῷ σεμνῷ τούτῳ τεμένει τῶν Μουσῶν.

Τὸ Ζάππειον ἰδρύθη ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ἀειμνήστου Ἰωακείμ τοῦ Β' τὸ 1875. Ἀλλὰ τρία ἀξιωμακόμενα γεγονότα τῆς σταδιοδρομίας του ἠξιώθησαν τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς Υ. Π., ὥστε δίκαιον ν' ἀναμνησθῶμεν αὐτῶν ἐν κατανύξει κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην ὥραν.

Αἱ πρῶται τελειόφοιτοι Ζαππίδες ἔλαβον πρὸ 22 ἐτῶν τὸ πτυχίον ἐκ τῶν χειρῶν Σου, τὸ δὲ ἀριστεῖον ἐδόθη εἰς τὴν μικρὰν τότε κόρην Εὐθαλίαν Ἀδὰμ ἀποκομίζουσαν τὰς εὐλογίας σου, αἵτινες τόσον δαψιλῶς ἐκαρποφόρησαν· διότι ἡ δικαίως κληθεῖσα πρωτότοκος κόρη τοῦ Ζαπλείου μετὰ περισσῆς ἀφοσιώσεως καὶ πολλῆς ἰκανότητος διατελεῖ ἐνασκουσα τὰ καθή-

κοντα τῆς πρωτοτοκίας, ἥτις παρ' ἡμῖν ἀντὶ προνομίων βάρη μόνον ἔχει καὶ ὑποχρεώσεις.

Πατριαρχικὸν Σιγιλλιδες γράμμα ἐπεκύρωσε τὸ 1881 τὰς μεταξὺ τοῦ ἀοιδίου Κ. Ζάππα καὶ τῆς Ἐφορείας τῶν Ε. Φ. Καταστημάτων συμφωνίας περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ζαπλείου καὶ ἐκήρυξε τὸ ἴδρυμα *κτῆμα Ἐθνικόν*.

Καὶ τρίτον ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ μεγάρου τούτου ἐτέθη πρὸ 17 ἐτῶν ὑπὸ τῆς Υ. Παναγιότητος.

Ἡ ἀνάμνησις τῶν ἀρχαίων τούτων δεσμῶν τῆς πατρικῆς πρὸς τὸ ἴδρυμα στοργῆς καὶ μερίμνης εἶναι ἄκρως συγκινητικὴ, ὅταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι ἡ Υ. Π., ἡ τὸν θεμέλιον θεῖσα, τὸ πρῶτον ἤδη βλέπει τὸ καλλίμορφον τοῦτο οἰκοδόμημα καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν αἰθουσάν ταύτην διὰ νὰ εὐλογήσῃ τὴν δευτέραν γενεάν τοῦ Ζαπλείου, ὡς ἠϋλόγησε τὴν πρώτην.

Καὶ ὄντως μετὰ τὴν διανυθεῖσαν εἰκοσιπενταετίαν ἀρχόμεθα σήμερον τῆς δευτέρας εἰκοσιπενταετίας.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ζαπλείου Ἐθν. Παρθεναγωγείου θεωρεῖ αἰσιώτατον τὸ γεγονὸς τοῦτο, ὅτι ἐν τῇ ἀρχῇ δύο περιόδων, τόσον ἀπ' ἀλλήλων ἀπεχουσῶν, παρίσταται καὶ προΐσταται ὁ αὐτὸς λαοπότης Πατριάρχης. Ὑπὸ τὴν λίαν εὐφρόσυνον ταύτην ἐντύπωσιν τὸ Συμβούλιον ὑποβάλλει δι' ἐμοῦ τὴν ἔκθεσιν τῶν κατὰ τὸ 26^{ον} ἔτος πεπραγμένων.

Ἡ βαθμιαία αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητριῶν κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἔτη ἐξηκολούθησε καὶ ἐφέτος. Αἱ ἐγγραφαὶ εἰς τὸ Μητροῶν ἀνῆλθον εἰς 292 ὑπερτερήσασαι κατὰ 34 τὰς τοῦ παρελθόντος. Τὰ δύο ἔτη 1896—1898, ὅτε, ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν ἐγγραφῶν εἶχε καταπέσει εἰς 212 ἡ δὲ Ζάππειος ἐπιτροπὴ ἤρξατο

τῶν πρὸς ἡμᾶς καθυστερημάτων, ἦσαν ἔτη δεινῆς δοκιμασίας, ἀποδείξαντα βαθμὸν ἀντοχῆς ἀξιόλογον τοῦ Ζαπείου.

Ἄλλ' ὥς συμβαίνει εἰς τὰ ἄτομα, οὕτω καὶ εἰς τὰ ἰδρύματα. Τὰ ἔτη τῆς δοκιμασίας διανοίγουν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ κλείουν τὰς ῥωγμάς, περισυλλέγουν τὰς δυνάμεις, σκορπίζουν οἰκονομίαν καὶ τάξιν, ὅπως κατισχύσωσι τῆς ἀταξίας τῶν καιρῶν. Κατὰ τοῦτο τυγχάνουσι διδακτικαὶ αἱ ἀντίξοοι περιστάσεις, καθίστανται δὲ καὶ σωτήριοι, ὑπενθυμίζουσιν εἰς τοὺς φρονίμους, ὅτι πρέπει ν' ἀσκῶσι τὴν ἐν ἡμέραις πονηραῖς κτηθεῖσαν ἀρετὴν, ὅπως φανῶσιν ἐτοιμῶς ἰσχυροὶ εἰς νέαν τῶν πραγμάτων δυσμενῇ μεταβολήν. Τὸ ἀσταθὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου ἔχει ἐν μόνον ἀντίρροπον, τὴν εὐστάθειαν τοῦ ἐσωτερικοῦ, καὶ δι' αὐτῆς μόνον δύναται ἐκεῖνο νὰ καταπολεμηθῇ καὶ νὰ ἡττηθῇ.

Δίδακτρα ἐπλήρωσαν 208 μαθήτριά, ἥτοι ἐσωτερικαὶ 66 καὶ ἐξωτερικαὶ 142. Δωρεὰν δὲ 84 ἥτοι ὑπότροφοι 16 καὶ ἐξωτερικαὶ 68. Οὕτως ἔχομεν 44 πλείονας ἐφέτος ἐν τῇ τάξει τῶν πληρονουσῶν, ὅπερ εἶναι ἐνθαρρυντικὸν ἅμα καὶ εὐχάριστον. Οἱ εὐποροὶ τῶν ἐπαρχιῶν οἰκογενειάρχαι εἰσάγουσι πλέον τὰς θυγατέρας των εἰς τὸ Ζάππειον κατὰ προτίμησιν, καὶ οἱ ἡμέτεροι συμπολῖται συνέρχονται ἐκ τῆς ξενομανίας καταδεχόμενοι νὰ μανθάνωσι τὰ ἡμέτερα. Ἄλλ' ὑπάρχουν ἀκόμη ἀρκετοὶ ἔχοντες καταρράκτην καὶ εἰς τοὺς δύο ὀφθαλμοὺς καὶ μὴ βλέποντες τὸ Ἐθνικὸν ἡμῶν τοῦτο Παρθεναγωγεῖον. Δὲν εὐχόμεθα εἰς αὐτοὺς νὰ ὑποστῶσι τὴν ἐγγείρησιν παρὰ τῶν ἰδίων θυγατρῶν μετὰ τὴν ἐπάνοδον τούτων ἐκ τῶν ξενογλώσσων σχολείων.

Ὁ ἀριθμὸς μόνος τῶν ἐν τῷ μητρώῳ ἐγγραφῶν οὐδὲν ἀποδεικνύει, οὐδὲ ἀποτελεῖ ὁ μείζων ἀριθμὸς τεκμήριον ἀσφαλὲς τῆς ἀκμῆς καὶ προόδου τοῦ Ζαπείου. Πράγματι κατὰ τὸ ἔτος 1890—1 ὑπῆρχον 331 μαθήτριά, ἀλλ' αἱ πληρόνουσαι ἦσαν ὀλιγώτεραι τῶν σημερινῶν. Ὡστε ὅχι ὁ τοῦ Μητρώου ἀριθμὸς, ἀλλ' ὁ τῶν πληρονουσῶν δίδακτρα δεικνύει τὴν οἰκονομικὴν ἰσχὺν τοῦ καταστήματος.

Τὸ Ζάππειον εἶναι μὲν τὸ ἀνώτατον Ἐθνικὸν Παρθεναγωγεῖον, ἀλλ' ἐξαιρετικῶς διατελεῖ ὀργανωμένον ὡς οἰκοτροφεῖον καὶ χορῆζει διὰ τὸν λόγον τοῦτον πολλαπλῆς ἐπιστασίας, ἐργασίας καὶ πολλῶν δαπανῶν. Ἐνεκα τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου καὶ ὡς ἐκ τοῦ τριπλοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκει διαπαιδαγωγεῖν ἐσωτερικῶς μαθητρίας, δεχόμενον ἐξωτερικῶς καὶ διὰ τοῦ διδασκαλείου μορφοῦν διδασκαλίσσας, τὸ Ζάππειον δὲν εἶναι ἀνοικτὸν εἰς τοὺς ἀπόρους εἰμὴ ἐν μέτρῳ ὀρισμένῳ καὶ κατὰ τρόπον σοφῶς καὶ συνετώτατα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδρυτοῦ κανονισθέντα.

Αἱ ὑπότροφοι κατ' ἀνώτατον ὅρον εἶναι 24, αἱ δὲ ἐξωτερικαὶ δωρεὰν ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ εἰς 50, κατὰ δὲ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ ἄλλοτε μεγαλείτερος κατὰ πολὺ ἀριθμὸς τῶν ἐξωτερικῶν δωρεὰν ἡλαττώθη εἰς 68.

Ὁ Κανονισμὸς, ὡς ὁ νόμος ἐν τῇ πολιτείᾳ, μὲ τὸ ψυχρὸν καὶ ἀπαθὲς αὐτοῦ γράμμα τίθεται φραγμὸς σωτήριος κατὰ τῆς πλημμύρας τῶν αἰσθημάτων. Τὴν πλήμμυραν αὐτὴν προκαλοῦν οἱ ἐν ἀρχῇ ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους ἐκλιπαροῦντες τὴν δωρεὰν παραδοχὴν τῶν θυγατρῶν των ὡς ἐξωτερικῶν καὶ γνωρίζοντες νὰ θίγῃ τὰς εὐαισθήτους χορδὰς τῆς φιλανθρωπίας καὶ φιλομουσίας. Ὅλοι ἐν συμφωνίᾳ θαυμαστῇ συνιστῶσι

τὰς θυγατέρας των ὡς πλήρεις νοημοσύνης, εὐαγώ-
γους, φιλομαθεστάτας, χάρμα τοῦ οἴκου των καὶ μέλ-
λον αὐτοῦ στήριγμα, θαρρούντως δὲ βεβαιόνουν ὅτι
ἔσονται ἡμέραν τινὰ καὶ τοῦ Ζαπτείου ἀγλάϊσμα καὶ
ἐγκαλλώπισμα. Ὅταν δὲ ἴδωσιν ὅτι οἱ θερμοὶ οὗτοι
λόγοι δὲν συγκινοῦσι τὸν ἀκούοντα, τότε προβάλλουν
τὸ ἀκαταμάχητον κατ' αὐτοὺς ἐπιχείρημα: «Καὶ τί
πειράζει μία ἐπὶ πλέον δωρεὰν ἐξωτερική, ἀφ' οὗ οὔτε
τροφὴν οὔτε κλίνην παρὰ τοῦ Ζαπτείου ζητεῖ; τὰ ἔξοδα
γίνονται ποῦ γίνονται». Ἐὰν ἦτο ὀρθὸν τὸ ἐπιχείρημα
καὶ ἐδεχόμεθα τὴν αἴτησιν τῶν οὕτω λογιζομένων,
ἄφευκτον συμπέρασμα θὰ ἦτο τόδε: οἱ μὴ πληρόνον-
τες θὰ ὑπερεπλήρουν τὸ Ζάππειον, οἱ δὲ πληρόνοντες
θὰ ἡναγκάζοντο ν' ἀποσύρῳσι τὰ τέκνα των βλέπον-
τες ὅτι ἐλαττοῦται ἡ πρὸς αὐτὰ ἀναλογουσα ποσότης
τοῦ ἀέρος καὶ τῆς παιδείας. Διότι ἡ παιδεία ἀραιοῦται
καὶ μολύνεται ὡς ὁ ἀήρ, ὅταν πλεονάζωσιν οἱ εἰσπνέ-
οντες. Ὡς δὲ πρὸς ἐξυγίανσιν τοῦ ἀέρος διατάσσεται τὸ
ἄνοιγμα τῶν παραθύρων, οὕτω καὶ διὰ τὴν ὑγιᾶ δια-
τήρησιν τῆς παιδευτικῆς δυνάμεως τῆς σχολῆς ἀναγ-
καῖον καθίσταται τὸ ἔγκαιρον κλείσιμον τῶν θυρῶν.

Ἀπολυτήρια Γυμνασίου λαμβάνουν ἐφέτος 20,
πτυχία Νηπιαγωγοῦ 2 καὶ πτυχία πρωτοβαθμίων δι-
δασκαλισσῶν 7 ἀπόφοιτοι τοῦ διδασκαλείου, ἐξ ὧν αἱ
3 ἦσαν ὑπότροφοι. Ἐν ὅλῳ τὰ διδόμενα πτυχία τῶν
τριῶν κατηγοριῶν εἶναι 29. Κατὰ τὴν διαρρέυσαν
εἰκοσιπενταετίαν ὁ μέσος ὅρος αὐτῶν εὐρέθη ὢν 28
κατ' ἔτος.

Αἱ ἀπόφοιτοι τοῦ διδασκαλείου ὑπέστησαν γραπτὰς
καὶ προφορικὰς ἐξετάσεις ἐνώπιον τῆς ὑπὸ τῶν Πα-
τριαρχείων ὀρισθείσης Ἐπιτροπῆς συγκειμένης ὑπὸ

τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μηθύμνης Στεφάνου καὶ τῶν
κ. κ. Κ. Ζαχαριάδου καὶ Μ. Κεφάλαι. Ἐκ τῆς ἀναγνώ-
σεως τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Πατριαρχι-
κοῦ Πιπτακίου¹ τοῦ ἀνακοινώσαντος ἡμῖν ταύτην βε-
βαιούμεθα ὅτι εὐδοκίμως γίνεται ἡ ἐν τῷ φυτωρίῳ
τούτῳ καρποφορία, ἐφ' ᾧ καὶ ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία
ἐξαγγέλλει τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῆς.

Ἀποφάσει τοῦ Συμβουλίου 7 ὑπότροφοι προσλη-
φθήσονται κατὰ τὸ ἐπιδὼν ἔτος ἐκ Βιτωλίων, Σερρών,
Κοζάνης, Κων/πόλεως, Βάρνης, Καισαρείας καὶ Ἰκο-
νίου. Οὕτω μετὰ τῶν ὑπαρχουσῶν αἱ ὑπότροφοι ἔσον-
ται 19. Προσπαθοῦμεν νὰ τηρῶμεν τὴν ὑπὸ τοῦ κα-
νονισμοῦ ἐπιβαλλομένην κατὰ τὴν πρόσληψιν τῶν ὑπο-
τρόφων τοῦ ἰδρυτοῦ ἀναλογίαν τοῦ $\frac{1}{4}$ ἐκ Κωνσταντι-
νουπόλεως καὶ Θράκης, $\frac{1}{4}$ ἐκ Μ. Ἀσίας καὶ τῶν νή-
σων καὶ $\frac{2}{4}$ ἐξ Ἡπείρου καὶ Μακεδονίας. Ἐγράψαμεν
δὲ ἐγκαίρως πρὸς τὰς Μητροπόλεις τῶν ἄνω πόλεων,
ὅπως μετὰ τῶν ἀποφοίτων τῶν κατὰ τόπους σχολῶν,
γενομένου διαγωνισμοῦ, ὀρισθῶσιν αἱ ἀριστεύσασαι
καὶ ἀποσταλῶσιν ἐνταῦθα.

Ἐθρηνήσαμεν πρὸ ὀλίγων μηνῶν τὴν ἀπώλειαν τοῦ
καθηγητοῦ Ἀνδρέου Σπαθάρη, τοῦ ἀρχαίου καὶ σοφοῦ
διδασκάλου ὅλων σχεδὸν τῶν ἐν τῷ Ζαπτείῳ διδα-
σκόντων καὶ διδασκουσῶν. Τὸ ὄνομά του ἐπὶ 23 ἔτη
ἐκόσμει τὸν κατάλογον τοῦ ἡμετέρου διδάσκοντος
προσωπικοῦ, προσέδιδεν αἵγλην καὶ δικαίαν φήμην εἰς
πᾶν διδακτήριον, ὅπου ἠκούετο ἡ καὶ τὰ Μαθηματικὰ
εὐγλώττως ἐρμηνεύουσα φωνή του, καὶ ἦτο εἰς ἄκρον
συμπαθὲς καὶ ἀγαπητὸν παρ' ἅπασιν μικροῖς καὶ μεγά-

1. Δημοσιεύεται κατωτέρω.

λοις ἔνεκα τοῦ χαρακτήρος καὶ τῶν ἐκτάκτων χαρισμάτων τοῦ αἰοδίου ἀνδρός. Ἀξιομνημόνευτον παράδειγμα τῆς εὐόρκου ἐκτελέσεως τοῦ καθήκοντος παρέχει ἡ τελευταία πρὸς τὸ Ζάππειον ἐπίσκεψίς του. Ἐνεκα τῆς ἀκροσφαλοῦς υἱείας του τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον μετ' ἀπόφασιν ἀνεκοίνωσε τῷ καθηγητῇ ὅτι ἡδύνατο ἐφ' ὅσον ἤθελε ν' ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του διδάκτορος τῶν Μαθηματικῶν εἰς τὰς ὀλίγας ὥρας, ἃς εἶχεν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ. Τὴν 13 Φεβρουαρίου ἐν ἡμέρᾳ βροχερᾷ καὶ χειμερινῇ ἔρχεται ἐκ Φαναρίου λησμονήσας ὅτι τὴν Τρίτην τῆς καθαρᾶς ἑβδομάδος σχολάζει τὸ Ζάππειον· ἦτο ἡ τελευταία ἐπίσκεψις καὶ ὁ τελευταῖος χαριεντισμός του: «Δὲν μὲ θέλετε πλέον ὡς ἄρρωστον, εἶπεν, ἀλλ' ἰδοὺ ποῦ ἔρχομαι ἐγὼ νὰ ἐργασθῶ καὶ σεῖς ἐδῶ ἀργεῖτε». Μετὰ 5 ἡμέρας ἔπεσε νεκρὸς ὁ στρατιώτης τοῦ καθήκοντος.

Ὁ θάνατος κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη ἐπήνεγκε τὴν μερικὴν ἀνανέωσιν τῶν καθηγητῶν ἡμῶν. Λόγῳ σωματικῆς παθήσεως μετὰ εἰκοσιπενταετῇ διδασκαλίᾳ καὶ ἀφοσίωσιν ἀπεχώρησεν ὁ κ. Νικ. Παρανίκας, ὑπὲρ οὗ ἐψηφίσαμεν βοήθημα 5 λιρῶν μηνιαίως.

Καὶ τὸν μὲν αἰοδὶμον ἱερέα Κωνστ. Παρίτην ἀντικατέστησεν ἐπαξίως ὁ αἰδ. ἱερεὺς κ. Ἀλέξανδρος Ζῶτος, τὸν δὲ πέρυσι θανόντα δοκιμώτατον ἑλληνιστὴν Ἀναστ. Τάγην ἀντικατέστησαν ἀρξάμενοι τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ἱστορικῶν μαθημάτων ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου δύο καθηγηταί, ἀμφοτέρω διδάκτορες τῆς Φιλολογίας, ὁ κ. Γ. Ἀσπριώτης τέως Γυμνασιάρχης Σερρῶν καὶ Θεσσαλονίκης καὶ πρῶην ἐπὶ πολλὰ ἔτη διδάξας ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Σχολῇ Χάλκης καὶ ἐν Ὁδησῶ, καὶ ὁ κ. Δ. Ἰωαννίδης τέως ἐν τοῖς

Ζαριφείοις διδασκαλείοις Φιλιππουπόλεως διδάξας. Τὰ ὀλίγα μαθηματικὰ τοῦ Ἀνδρ. Σπαθάρη προσετέθησαν εἰς τὰς ὥρας τοῦ ἀρχαίου ἤδη καὶ εὐδοκιμώτατου ἡμῶν μαθηματικοῦ κ. Ἡλ. Βαλσαμάκη. Τὸν δὲ κ. Παρανίκαν διεδέχθη ὁ κ. Π. Παπαρρούσης εἰς τὰ Ἑλληνικὰ τῆς 6ης τάξεως καὶ ἄλλοτε παρ' ἡμῖν διδάξας καὶ διατελῶν ἐκ τῶν ἀρχαίων παρ' ἡμῖν διδασκάλων. Ὡς γραμματέα τοῦ Συμβουλίου ἀντὶ τοῦ ἀποχωρήσαντος κ. Παρανίκα ἐξελέξαμεν τὸν κ. Ὁδ. Ἀνδρεάδην. Φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἐκλογή τοῦ νέου τούτου προσωπικοῦ εἶναι ἐπιτυχὴς καὶ ὅτι ἐνισχύσαμεν μᾶλλον τὴν παιδευτικὴν δύναμιν τοῦ ιδρύματος.

Ἀλλ' ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἐφέτος καὶ εἰς τὸν κύκλον τῶν κοσμητριῶν. Ἀπωλέσαμεν τὴν ἀγαθὴν καὶ φιλόστοργον πρὸς τὰς Ζαππίδας δέσποιναν Βρισηῖδα Ρουκάνη, ἥτις ἐπὶ 16 ἔτη μετὰ πολλοῦ ζήλου ἐξεπλήρου τὰ πρὸς τὸ Ζάππειον καθήκοντα, μειλίχιος πάντοτε καὶ σεβαστῇ. Τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον ἐξέφρασε τὰ πρὸς τὴν οἰκογένειάν της συλλυπητήριά του.

Εἰς τὴν κ. Χαρίκλειαν Γ. Βαλτατζῆ, ἐγκαταλείψασαν ὀριστικῶς τὴν ἡμετέραν πόλιν, θερμὰς εὐχαριστίας ἀπένειμε τὸ Συμβούλιον διὰ τὴν μετ' ἀγάπης, προερχομένης καὶ ἐξ οἰκογενειακῶν παραδόσεων, ἐκπλήρωσιν τῶν τῆς κοσμητρίας καθηκόντων.

Αἱ κυρίαι Μαρία Στ. Μουσούρου καὶ Ἑλένη Καλέργη εὐηρεστήθησαν ν' ἀποδεχθῶσι τὴν ὁμόθυμον τοῦ τε Συμβουλίου καὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κοσμητριῶν Κυριῶν Ἀρτεμισίας Νικολοπούλου καὶ Ἀργυροῦς Καλβοκορέση παράκλησιν καὶ οὕτω ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς σεβαστῆς Κα^ς Μίνας Ἀρ. Βαλτατζῆ ἔχομεν ἀρίστας δεσποίνας πρὸς ἐξέτασιν τῆς διαίτης καὶ ἀγω-

γῆς τῶν ἐν τῷ Ζαπείῳ ἐκπαιδευομένων καὶ διόρθω-
σιν τῶν παρουσιαζομένων ἀναγκῶν.

Τὸν τέως Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου Σεβ. Μητρο-
πολίτην Μαρωνείας κ. Ἰωακείμ, μετατεθέντα εἰς τὴν
Μητρόπολιν Ρόδου καὶ ἀπελθόντα κατὰ τὸν παρελ-
θόντα Νοέμβριον, διεδέχθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Βάρνης κ. Πολύκαρπος. Ἐκ δὲ τῶν πέρυσιν ἐκλεγέντων
νέων μελῶν ὁ μὲν ἔξ. Φενερχῆ Πασᾶς λόγῳ ἀσχολιῶν
του δὲν ἠδυνήθη νὰ μετάσχη τὸ παράπαν τῶν συνε-
δριῶν, ὁ δὲ κ. Ἰωάννης Κ. Ἡλιάσκος μετέσχεν αὐτῶν
ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου· κατ' εἰσήγησιν αὐ-
τοῦ ἀπεφασίσθη νὰ τηρῶνται διπλογραφικῶς τὰ λογι-
στικὰ ἡμῶν βιβλία.

Τὸ Ζάππειον ἡσθάνθη ἀπὸ πολλοῦ τὴν ἔλλειψιν
Βιβλιοθήκης ἀπαραιτήτου διὰ τοιοῦτον κατάστημα.
Ἀπεφασίσσαμεν τὴν ἐκ τῶν ἐνόντων ἰδρυσιν καὶ τὸν
βαθμιαῖον πλουτισμὸν αὐτῆς προκαλοῦντες δωρεὰς εἰς
βιβλία καὶ χρήματα. Ὁ ἐν Ὁδησσῷ ἔξ. Γρ. Μαρασλῆς
προσῆνεγκεν τὴν σειρὰν τῆς δαπάναις αὐτοῦ ἐκδιδο-
μένης ὁμωνύμου Βιβλιοθήκης. Ὁ Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος
τοὺς 8 τόμους τῆς λαμπρᾶς Ζωγραφείου Βιβλιοθήκης.
Ὁ κ. Ἡλ. Βαλσαμάκης 100 σῶματα δίτομα τῶν Ἐπι-
στημονικῶν αὐτοῦ μελετῶν, καὶ ἄλλα τινὰ βιβλία ὁ κ.
Ν. Παρανίκας καὶ οἱ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου
κ. κ. Ἀλ. Γάγκος καὶ Θεόδ. Τζούνης. Κόσμημα δὲ αὐ-
τῆς εἶναι λεύκωμα περιέχον τὰ συμπλέγματα τῶν φω-
τογραφιῶν ἀπασῶν τῶν τελειοφοίτων τῆς πρώτης εἰ-
κοσιπενταετίας τοῦ Ζαπείου, δῶρημα τῆς κ. Διευ-
θυντρίας.

Ἐτερον δῶρον ἔλαβε τὸ Ζάππειον ἐπὶ τῇ εἰκοσι-
πενταετηρίδι του ὥραϊον κλειδοκύμβαλον *Erard*,

προσενεχθὲν παρὰ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Κ^α Φωτ.
Ξενοκράτους εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν
σχολήν, ἐν ᾗ ἐσπούδασαν αἱ τρεῖς αὐτῆς θυγατέρες.

Χάριν λαβὼν μέμνησο καὶ δοὺς ἐπιλάθου.

Τὸ παλαίφατον τοῦτο καὶ βαθείας ψυχολογικῆς ἐν-
νοίας γνωμικὸν ἔχει διπλοῦν παράγγελμα· ἐν τῷ πρώτῳ
ἡμιστίχῳ ἐπιβάλλει τὴν μνήμην εἰς τὸν εὐεργετηθέντα,
ἐν τῷ δευτέρῳ τὴν λήθην εἰς τὸν εὐεργέτην.

Τὸ Ζάππειον ἡσθάνθη βεβαίως γλυκὺ συναίσθημα,
ὅτι τὸ παρ' αὐτοῦ λησμονηθὲν ἡ κυρία Ξενοκράτους
δὲν ἐλησμόνει.

Ἀλλὰ τοιούτων ἡδέων συναισθημάτων στερεῖ ἡμᾶς
τὸ μέγα πλῆθος τῶν εὐεργετηθέντων. Οὗτοι, πιστοὶ εἰς
τὸ γράμμα τοῦ γνωμικοῦ, ἐννοοῦν ὅτι ἡ φύσις καὶ ὑπό-
στασις τοῦ εὐεργέτου κεῖται εἰς τὸ δίδειν, τοῦ δὲ εὐερ-
γετουμένου εἰς τὸ λαμβάνειν· ὅταν δὲ ὁ εὐεργέτης λαμ-
βάνῃ ἐνθύμιον, ἀναγκάζεται ἄκων νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν
χάριν, ἀλλὰ τότε καταστρέφεται ἡ ἀδαμάντινος ἰδέα
τοῦ δευτέρου ἡμιστίχου: «δοὺς ἐπιλάθου». Λοιπὸν,
λέγουσι, πρέπει ν' ἀφίνωμεν πάντα εὐεργέτην εἰς τὴν
μακαρίαν λήθην τῆς ἀγαθῆς του πράξεως. Ὁ εὐεργέ-
της ἔχει καθῆκον νὰ λησμονῇ, καὶ ἡμεῖς καθῆκον ἱερὸν
νὰ μὴ τῷ ἐνθυμίζωμεν τίποτε. Μὴ στέλλοντες λοιπὸν
ἐνθύμια, εὐεργετοῦμεν τὸν εὐεργέτην μας καὶ οὕτως
ἐξοφλοῦμεν τὴν ληφθεῖσαν χάριν.

*
* *

Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Ζαπείου δυνάμεθα
νὰ εἴπωμεν πλεόν ὅτι εἶναι εὐάρεστος. Διότι εἰσεπρά-
ξαμεν ἐπὶ τέλους τὰ καθυστερήματα παρὰ τῆς ἐν Ἀθή-
ναις Ζαπείου Ἐπιτροπῆς, ἅτινα ἀπὸ τοῦ 1897 ἀρξά-

μενα συνεποσώθησαν εἰς Λ. Τ. 1800. Τῶν καθυστερημάτων τούτων μνείαν ἐποιούμεθα ἐκάστοτε ἐν ταῖς λογοδοσίαις ἡμῶν.

Ὅφειλομεν πολλὰς χάριτας εἰς τὴν προστατευτικὴν ἐνέργειαν τῶν Πατριαρχείων καὶ εἰς τὴν τελεσφόρον ἀρωγὴν τῆς Α. Ἐξ. τοῦ πρέσβευς τῆς Ἑλλάδος κ. Ν. Μαυροκορδάτου διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς εἰσπράξεως τόσον σπουδαίου καθυστερήματος, οὗ ἔνεκεν εὗρισκόμεθα εἰς δεινὴν στενοχωρίαν κατὰ τὰ τέσσαρα τελευταῖα ἔτη.

Διὰ τῶν εἰρημένων 1800 λιρῶν προσθέσαντες καὶ Λ. Τ. 40.93 ἐκ τῆς τρεχούσης χρήσεως ἐπληρώσαμεν:

1) Λ. Τ. 896.93, ἥτοι τὸ ὑπόλοιπον, ὅπερ ὄφειλεν ἡ χρῆσις τοῦ προηγουμένου σχολικοῦ ἔτους (1899 — 1900) εἰς μισθοὺς, τρόφιμα καὶ ἐπισκευὰς, ἐξοφληθέντων συνάμα καὶ τινων προσωρινῶν δανείων.

2) Λ. Τ. 247 δι' ἐξόφλησιν 2 μηνιαίων ὀφειλομένων εἰς τὸ διδάσκον προσωπικὸν ἀπὸ τοῦ 1897· ἡ πληρωμὴ τούτων ἐγένετο συμφώνως τῇ σχετικῇ ἀποφάσει τοῦ Συμβουλίου.

3) Λ. Τ. 197 δι' ἐξόφλησιν παλαιῶν ὀφειλῶν καὶ προμηθευτάς.

4) Λ. Τ. 500 εἰς τὰ Ε. Φ. Καταστήματα ἀπέναντι τῆς ἐξ 900 λιρῶν ὀφειλῆς τοῦ Ζαπείου. Ἡ πρὸ τοῦ 1893 ἀπαίτησις τῶν Ε. Φ. Καταστημάτων λόγῳ καθυστερήσεων τοῦ ἐτησίου ἐκ Λ. Τ. 1000 εἶναι κυρίως ἀπαίτησις κατὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ζαπείου Ἐπιτροπῆς, διότι αὕτη εὐθύνεται διὰ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ αἰοιδίου Κων. Ζάππα, ὅστις ζῶν δὲν ἐπρόφθασε νὰ πληρώσῃ Λ. Τ. 1359.36 εἰς τὸ ἡμέτερον Ζάππειον πρὸς ἐξόφλησιν συσσωρευθέντων ἐλλειμμάτων. Διὸ ἡ πλη-

ρωμὴ τῶν Λ. Τ. 1000 ἐξηρητήθη ἐκ τῆς εἰσπράξεως τῶν εἰρημένων ποσῶν παρὰ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο ἡ δέουσα μετὰ τῆς Σ. Ἐφορείας τῶν Καταστημάτων πρὸς τοῦτο συνεννόησις.

Εἰσπράξεις ἐκ διδάκτρων τῆς τρεχούσης χρήσεως ἔχομεν Λ. Τ. 3,237.69 ἥτοι κατὰ Λ. Τ. 467 πλέον τῶν περυσινῶν. Προστιθεμένου τοῦ ἐτησίου ἐπιδόματος Λ. Τ. 1200 (ἐξ ὧν τὸ ἥμισυ ὁσονοῦπα καταβληθήσεται ἡμῖν ὑπὸ τῆς Ζαπείου Ἐπιτροπῆς), τὸ ὅλικόν τῶν εἰσπράξεων ἀνέρχεται εἰς Λ. Τ. 4,443.41.

Τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν, ὑπολογιζομένων κατὰ προσέγγισιν τῶν ἐξόδων τῶν τριῶν μηνῶν Ἰουνίου, Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου καὶ Λ. Τ. 100 δι' ἐπισκευὰς ἀναγκαίας τοῦ κτιρίου, ἀνέρχεται περίπου εἰς Λ. Τ. 4240. Ὡστε ἔχομεν βέβαιον περίσσευμα περὶ τὰς 200 λίρας.

Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο εὐαρέστως θέλει ἀκουσθῇ παρ' ἀπάντων. Ἡ περίοδος τῶν ἐτησίων ἐλλειμμάτων, ἅτινα εἶχον πικρᾶναι τὸν διαρκῶς αὐτὰ καταβάλλοντα αἰοιδίμον ἰδρυτὴν, ἔληξεν εὐτυχῶς πρὸ καιροῦ. Ἀπὸ τοῦ 1893 τὸ Ζάππειον ἀφεθὲν εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεις καὶ μὴ ἀναμένον πλέον τι τοῦ ἐτησίου ἐπιδόματος, ὅπερ διὰ τῆς διαθήκης τοῦ Ζάππα ἐξησφαλίσθη, ἀπέδειξεν ὅτι διὰ τῆς περισυλλογῆς καὶ τῆς οἰκονομίας, μεθ' ὅλας τὰς ἐν τῷ μεταξὺ ἐπελθούσας δυσμενεῖς καιρικὰς περιστάσεις, ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ ὅτι ἦσαν ὀρθοὶ οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ ἰδρυτοῦ καὶ βάσιμοι αἱ προσδοκίαι αὐτοῦ.

Εἶναι ὁμῶς δίκαιον νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι τοὺς πρώτους καὶ δεινοὺς πρὸς τοῦτο ἀγῶνας κατέβαλεν ἀπὸ τοῦ 1893 ἐπὶ τρία κατὰ σειρὰν ἔτη ἡ κ. Διευθύν-

τρια, εἰς ἣν εἶχεν ἀναθέσει τὴν καθημερινὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τὸ ἐξ ὀφικίου ἐκλεγέν τότε Διοικητικὸν Συμβούλιον, καὶ νὰ κηρύξωμεν ὅτι ἡ κ. Εὐθαλία Ἀδάμ ἀνεδείχθη ἀνταξία πολλῶν ἀνδρῶν διὰ τὴν ἀνορθωτικὴν ταύτην τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Ζαπτείου ἐργασίαν, καὶ ἀξίαν οὐχὶ ἐπαίνων, ἀλλ' εὐγνωμοσύνης.

Τελευτῶντες ἐκφράζομεν θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς τὴν Υ.Θ. Παναγιότητα εὐαρεστηθεῖσαν νὰ προεδρεύσῃ τῆς τελετῆς ταύτης, πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Σεβ. Αὐτ. Κυβερνήσεως, πρὸς τὴν Α. Ἐξ. τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος κ. Ν. Μαυροκορδάτον, πρὸς πάντας τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας, τὰ μέλη τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἀντιπροσώπους Ἐκκλησιῶν, σχολῶν καὶ σωματείων τοὺς ἐπιδείξαντας διὰ τῆς ἐνταῦθα παρουσίας αὐτῶν ὅτι διατηροῦσιν ἀκμαῖον πρὸς τὸ Ζάππειον ἐνδιαφέρον καὶ πολλὴν τὴν ἀγάπην.

Γ'

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΠΙΠΤΑΚΙΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ

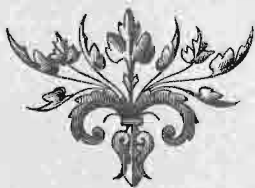
Αριθ. Πρωτοκ. 3198

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Βάρης, ὑπέρτιμε καὶ ἐξαρχε Μαύρης θαλάσσης, ἐμ' ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ συλλειτουργε τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Πολύκαρπε, Πρόεδρε τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἑθνικοῦ Ζαπτείου Παρθεναγωγείου, χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήμῃ παρὰ Θεοῦ. Ἡ ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων διορισθεῖσα κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν τριμελὲς ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ, ἐπιμελῶς τὴν ἀρατεθεῖσαν αὐτῇ ἐμτολήν ἐκπληρῶσασα ὑπέβαλεν ἡμῖν τὴν γνωμοδοτικὴν αὐτῆς ἔκθεσιν, ἐμ' ἡμῶν ἀσμέσως βλέπομεν ἐκφερομένην κρίσιν εὐρουστάτην περὶ τῆς δοκιμασίας, εἰς ἣν ὑπεβλήθησαν αἱ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκ τοῦ Διδασκαλείου τοῦ Ἑθνικοῦ τούτου ἰδρύματος ἀποφοιτῶσαι, τέως μὲν μαθήτριά, νῦν δὲ φέρουσιν τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν ἐπιστήμην πρωτοβαθμίων διδασκαλισσῶν. Χαίρομεν τοίνυν ἐπὶ τῇ καὶ κατὰ τὸ σχολικὸν τοῦτο ἔτος εὐκαρπείᾳ τοῦ πνευματικοῦ τούτου ἀγροῦ, καὶ περικλείομεν ἐμ' τῷ ἡμετέρῳ τῷδε Πιπτακίῳ ἐμτίγραφον τῆς ἐμ' λόγῳ

ἐκθέσεως, ἐκφράζομεν τὴν πλήρη ἡμῶν εὐαρέσκειαν τῷ τε Ἐρτίμῳ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ, τῇ εὐγεμεῖ καὶ φιλοκάλῳ κοσμηταίᾳ, τῇ λίᾳ φιλοπόμῳ Διευθύνσει καὶ πᾶσι τοῖς μετὰ ζήλου διδάσκουσιν, εἵχόμενοι πατρικῶς ταῖς μὲν ἀποφοιτώσαις πλήρῃ εὐδοκίμῃσιν καὶ ἐν τῇ κοινοῖᾳ διὰ τε βίου σεμνοῦ καὶ εὐαρέστου καὶ διὰ διδασκαλίας καρποφόρου, τῷ δὲ κοινωφελεί τούτῳ φυτωρίῳ πορείαν ἐπὶ τὰ κρείττω ὁμαλήν καὶ ἀπρόσωπον πρὸς χάριν ἡμῶν καὶ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, πρὸς αἰωνίαν δὲ μνήμην καὶ εὐλογίαν τοῦ ὁνόματος τοῦ αἰοδίου ἱδρυτοῦ. Ὁ δὲ Οὐράμιος Πατὴρ τῶν φώτων καταπέμψει πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῷ φιλοτίμως κοινῶσι τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος.

Ἀθῶν Ἰουνίου κα΄

Ὁ Κομσταρτινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπῆτος ἀδελφός.

Δ΄

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ

ΤΟΥ 1900-1901

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα,

Ὑπείκοντες τῇ ἐντολῇ τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, παρέστημεν ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν Πατριαρχείων εἰς τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις τῶν κατὰ τὸ σχολικὸν τοῦτο ἔτος ἐπὶ ἀποφοίτων πρωτοβαθμίων διδασκαλιστῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ζαπτείου Παρθεναγωγείου, ἀρξαμένας τῇ κη΄ καὶ ληξάσας τῇ λα΄ τοῦ παρελθόντος μηνός.

Αἱ ἀπόφοιτοι αὗται, αἱ προωρισμέναι ὅπως συντελέσωσι πρὸς τὴν χριστιανικὴν καὶ ἐθνοπρεπῇ διάπλασιν τῶν τεκνίων τοῦ ἡμετέρου Γένους, συμφώνως πρὸς τὸν διέποντα τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦτο κανονισμόν, ἐξετασθεῖσαι προφορικῶς μὲν εἰς Ἑλληνας ποιητὰς καὶ πεζογράφους μὴ προεξημενηθέντας, τὰ μαθηματικά, τὴν φυσικὴν, τὴν νεωτέραν ἱστορίαν, τὴν ἱστορίαν τῆς παιδαγωγικῆς, τὴν ψυχολογίαν, τὴν παιδαγωγικὴν, τὰ γαλλικά, τὰ στοιχεῖα τῆς ὥδικῆς καὶ τὰς διδακτικὰς ἀσκήσεις, γραπτῶς δὲ εἰς θεματογραφίαν καὶ ἐπεξεργασίαν τοῦ

ὅφ' ὑμῶν ὁρισθέντος θέματος «τί ἂν εἴποι κόρη πρὸς μητέρα θρηνοῦσαν ἐπὶ τῷ προώρῳ θανάτῳ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς», διὰ τῶν εὐστόχων αὐτῶν ἀπαντήσεων καὶ τῆς λελογισμένης δυνατῆς ἐπεξεργασίας ἐπὶ τῶν θεμάτων, ἅτινα ἐδόθησαν αὐταῖς πρὸς διδασκαλίαν καὶ σύνθεσιν, κατέδειξαν ὅτι ἢ τε πρόθεσις τοῦ ἀοιδίου ἰδρυτοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα, οὗ τὸ ὄνομα εἴη εὐλογημένον, ἐκπληροῦται, καὶ ἡ ἐνδελεχὴς ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἐκπαιδευτικοῦ φντωρίου μέριμνα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἱκανοποιεῖται καὶ ὁ ζῆλος τῶν ὑπὲρ αὐτῶν ὁτρηρῶς ἀγωνιζομένων ἀμείβεται.

Διὸ συνιστάντες ταῖς θεοπειθέσιν εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος τὴν ἀπὸ τοσοῦτων ἐτῶν τὸ τοῦ ἡμετέρου Γένους πνευματικὸν τοῦτο τῆς θηλείας νεότητος σέμνωμα εὐδοκιμώτατα διενθύνουσαν ἐλλόγιμον κ. Εὐθαλίαν Ἀδάμ, ὡς καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ λίαν σκοπίμως διδάσκοντας ἐλλογίμους καθηγητὰς καὶ τὰς ἀποφοιτώσας δὲ ταύτας σεμνὰς καὶ κοσμίως νεάνιδας, διατελοῦμεν εὐσεβάστως.

Ἐν Φαναρίῳ, τῇ 18ῃ Ἰουνίου 1901

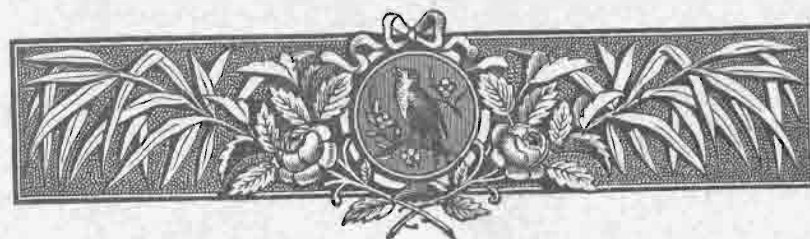
Τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι

Ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ

† Ο ΜΗΘΥΜΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Κ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ

Μ. Ι. ΚΕΦΑΛΑΣ

Ε'

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 24 ΙΟΥΝΙΟΥ 1901 ΗΜΕΡΑΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΩΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ Κ. ΕΥΘΑΛΙΑΣ ΑΔΑΜ

Ἀγαπηταὶ Ζαππίδες,

Ἐν τόπῳ ἱερῷ, ὅπου ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἀκάκῃ εὐδαιμονία διέρρευσαν τὰ παιδικὰ ὑμῶν ἔτη, ἐν τῷ σεμνῷ οἴκῳ, ἐν ᾧ πολλάκις ἠκούσατε τὴν φωνὴν τῆς στοργῆς καὶ τοῦ καθήκοντος παραινοῦσαν, ἐλέγχουσαν, τιμωροῦσαν ἢ ἀμείβουσαν ὑμᾶς, ἐν ᾧ ὡρᾷ ὑψίστη καὶ τὰ μάλιστα συγκινητικῇ, ἦν γηθοσύνης πάντες καὶ ἐν κοινῷ αἰσθήματι σεβασμοῦ καὶ συμπαθείας πανηγυρίζομεν, ἐνώπιον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ τρισεβάστου καὶ φιλοστοργοτάτου ἡμῶν πρωθιεράρχου καὶ πατρός, ἐν μέσῳ τῆς ἐκλεκτῆς ταύτης καὶ φιλοκάλου ὁμηγύρεως, ἣν κοσμοῦσι διὰ τῆς εὐγενοῦς αὐτῶν παρουσίας ἀγαστοὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους καὶ τῆς πολιτείας, ἀσπασμὸν ἀγάπης δίδωσιν ὑμῖν τὸ Ζάππειον ἐν εὐχαῖς καὶ χρησταῖς ἐλπίσι, καλοῦν ὑμᾶς ὑπὸ τὰς ἱεράς σημαίας τῶν στρατιωτῶν τοῦ καθήκοντος. Εὐλογία οὐρανία ἃς κατέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς, ᾧ φίλταται καὶ εὐέλπιδες κόραι! Ἡ ὑπερθεὺς ὑμῶν ἐν τῇ ᾧ ταύτῃ πτερυγίζουσα ψυχὴ τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα, τοὺς σχολικοὺς ἡμῶν ἀγῶνας στεφανοῦσα, φωνεῖ ὑμῖν πατρικῶς τεκνία, ὡς ἐγὼ τὸν καλὸν ἡγώνισμαι ἀγῶνα, ὡς ἐγὼ τὴν πίστιν τετήρηκα, ὡς ἐγὼ

τὸν δρόμον τετέλεκα, οὕτως ἀγωνίσασθε καὶ ὑμεῖς, τηρήσατε τὴν πίστιν, τελέσατε τὸν δρόμον, ἵνα λάβητε τῆς δικαιοσύνης τὸν στέφανον. Ὁ Κωνσταντῖνος Ζάππας, ὁ ἀείμνηστος τοῦ τεμένουστος τούτου ἰδρυτῆς, ὁ φιλόστοργος τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος πατήρ, ὁ ὁλόκληρον τὸν βίον αὐτοῦ ἀφιερῶσας εἰς τὴν μελέτην τῶν κοινωνικῶν ἡμῶν καὶ ἔθνικῶν ἀναγκῶν, ἀείποτε ἔτοιμος ὢν εἰς πάντα μόχθον καὶ πᾶσαν θυσίαν ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας, τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, εἶπερ τις καὶ ἄλλος ἐγνώριζεν ὅτι ὑψίστη καὶ ἱερωτάτη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τιμιωτάτη ἀποστολὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶναι ἡ πιστὴ καὶ αὐστηρὰ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος.

Ἡ ἰδέα τοῦ καθήκοντος, ἀγαπηταί, τὴν θείαν ἐρμηνεύουσα θέλησιν καὶ τὸν σκοπὸν ἀποτελοῦσα τῆς ἠθικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας, εἶναι νόμος καθολικὸς τῆς ἀνθρωπότητος· οἱ μικροὶ καὶ ταπεινοί, οἱ περιορισμένον ἔχοντες κύκλον δράσεως, οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροί, οἱ κεκλημένοι χάριν τῆς κοινῆς ὠφελείας εἰς εὐρυτέραν νὰ δράσῃ σφαῖραν, πάντες, ἄρχοντες καὶ ἰδιῶται, πλούσιοι καὶ πένητες, ὀφείλουσι νὰ κλίνωσι γόνυ πρὸ τοῦ πανισχύρου τούτου καὶ ἀμειλίκτου κυριάρχου, πάντες ὀφείλουσι νὰ τελέσωσι τὸν φόρον τοῦ καθήκοντος· σύμβολον δὲ ἱερὸν τῆς ἐννοίας τοῦ καθήκοντος ἐστὶν ὁ **σταυρός**, ὃν περιβάλλει ἡ φρικτῆς αἵγλη τῆς θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ. Σταυρὸν ὀνομάζει ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς τὸ καθῆκον, εἰκονίζων οὕτω τὰς στερήσεις τὰς θυσίας, τὰ δάκρυα, τοὺς πόνους, τοὺς ἀγῶνας, τοὺς διωγμούς, οὓς συνεπάγεται ἡ πιστὴ αὐτοῦ ἐκπλήρωσις. Ὅσοι μικρὰν ἔχουσι πεῖραν τοῦ βίου ἐννοοῦσι τί σημαίνει ὁ σταυρός· ἐννοοῦσιν ὅλους τοὺς μόχθους, ὅλας τὰς δυσχερείας, ὅλας τὰς πικρίας, ἃς δοκιμάζει ὁ ἐργάτης τοῦ καθήκοντος ἐν μέσῳ τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν ἀντιζῶν περιστάσεων τῆς ζωῆς· αἰσθάνονται ὅλον τὸ ἄλγος, ὅλην τὴν θλίψιν, δι' ἧς πληροῖ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἡ αὐθαιρεσία, ἡ κακία, ἡ ἀμάθεια, ἡ ἀγυρτεία, ἡ ἀγνωμοσύνη τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν γλυκεῖαν παραμυθίαν, ὅτι, τὸν σταυρὸν φέρων ὁ πιστὸς τοῦ καθήκοντος ἀγωνιστής, ἀνα-

δεικνύεται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἄξιος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ. Ὁ δίκαιος σταυροῦται! Ἡλικὴ ἡ δύναμις τοῦ καθήκοντος! Ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ραπισθεὶς καὶ προπηλακισθεὶς ἀποθνήσκει ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἵνα μείνῃ πιστὸς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πιστὸς εἰς τὸ καθῆκον. Ὁ Σωκράτης εἰς τὸ καθῆκον ὑπέικων, ἔργα ἀρεστὰ τῷ Θεῷ καὶ οὐχὶ τοῖς ἀνθρώποις παραινῶν, κηρύττει τὸ βαρυσήμαντον ἐκεῖνο καὶ τόσον παρήγορον διὰ τὸν πιστὸν ἐκτελεστήν τοῦ καθήκοντος· «οὐ φροντιστέον τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅτι ὁ ἐπαῖων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων» καὶ μετὰ θαυμαστῆς σταθερότητος καὶ γαλήνης δέχεται τὸ κώνειον, τὴν πικρὰν ταύτην ἀμοιβὴν τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τοὺς εὐεργέτας αὐτῆς. Ἡ ἐκπλήρωσις ὑπερτάτου καθήκοντος ὑπαγορεύει εἰς τὴν φιλόστοργον καὶ γενναιόφρονα Ἀντιγόνην τοὺς ἡρωϊκοὺς καὶ εὐσεβεῖς ἐκείνους λόγους:

Οὐ γάρ τί μοι, Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε,
Οὐδ' ἡ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
Τοιοῦςδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
Οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον φόβον τὰ σά
Κηρύγμαθ', ὥστ' ἄγραπτα κάσφαλῇ θεῶν
Νόμιμα δύνασθαι θνητὸν δνθ' ὑπερδραμεῖν·
Οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' ἀείποτε
Ζῇ ταῦτα, κοῦδεὶς οἶδεν ἐξ ὅτου ῥά νῃ.

Ἡ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος ἀναδεικνύει τοὺς μεγάλους χαρακτήρας, τοὺς ἥρωας τῆς ἐλευθερίας, τοὺς μάρτυρας τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιστήμης. Ἡ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος ἐνθαρρύνει τὸν ἐν μέσῳ τοῦ μαινομένου πελάγους ἀγωνιζόμενον θαλασσοπόρον. Ἡ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος θερμαίνει τὸν ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρικῶν σφαιρῶν παλαίοντα μαχητὴν· αὕτη στηρίζει πάντα ἀνθρώπον ἐν μέσῳ τῶν θλίψεων καὶ τῶν δυσχερειῶν τῆς βιωτικῆς πάλης. Τὰς διαβολάς, τοὺς διωγμούς, τὰς ἀδικίας, τὰς θυσίας εἰς οὐδὲν λογίζεται ὁ αὐστηρὸς ἐκτελεστής τοῦ καθήκοντος· καὶ ἂν τὰ προσκόμματα ἀνυπέρβλητα ἐγείρωνται πρὸ αὐτοῦ καὶ ἂν ὅλα τὰ στοιχεῖα ὁρόσωσιν ἐναντίον αὐτοῦ καὶ ἂν οἱ φίλοι καὶ οἱ πλησίον στήσωσι τὰ

βέλη κατ' αὐτοῦ, ἀπτόητος οὗτος καὶ ἀκατάβλητος βαδίζει τὴν κοπιώδη ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, ἐστηριγμένης ἔχων τὰς ἐλπίδας ἐπὶ τὴν πανσθενουργὸν ἀντίληψιν τοῦ εἰπόντος «γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς».

Ἡλική ἡ δύναμις τοῦ καθήκοντος! ἀλλὰ καὶ ὁπόση εὐφροσύνη ἐκ τῆς πιστῆς αὐτοῦ ἐκπληρώσεως! Δὲν γνωρίζομεν, ἀγαπηταί, ἡδονὴν ἀγνοτέραν ἐκείνης, ἣν αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀφωσιωμένου εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος. Δὲν γνωρίζομεν ἀμοιβὴν γλυκυτέραν, δὲν γνωρίζομεν εὐτυχίαν ἀγιωτέραν ἐκείνης, ἣν ἀπολαμβάνει ἡ συνείδησις τοῦ πιστοῦ ἐκπληρωτοῦ τοῦ καθήκοντος. Ὅσῳ πλείονα τὰ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ παρεμβαλλόμενα προσκόμματα, ὅσον ἀγριώτεραι αἱ ἐπιχειρόμεναι θύελλαι καὶ καταιγίδες, ὅσον πικρότεραι αἱ δοκιμασίαι, ὅσῳ μεγαλείτεραι αἱ θυσίαι, ἅς ἐπιβάλλει ὁ ἀγὼν τοῦ καθήκοντος, τόσῳ μείζων ἡ ἱκανοποίησις τοῦ ἀγωνιστοῦ καὶ ἡ ἐκ τῆς νίκης ἐπιγιγνομένη ἐνίσχυσις καὶ ἠθικὴ εὐεξία. Εἶναι πολύτιμον, ἀγαπηταί φίλοι, διὰ τὸν ἄνθρωπον εὐεργέτημα ἡ ἐντελής καὶ εἰλικρινὴς εἰς τὸ καθῆκον ἀφοσίωσις, διότι ἀνυψοῦσα τὸ φρόνημα δὲν ἀφίνει νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἡ κολακεία, ἡ ταπείνωσις, τὸ δουλόφρον πνεῦμα, οἱ εὐτελεῖς λογισμοί. Ἡ ἀπαρέγκλιτος ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος καὶ ἡ πεποίθησις εἰς τὰς ιδίας αὐτοῦ δυνάμεις καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς ιδιοτροπίας τῆς τύχης· ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς εὐνοίας καὶ δυσμενείας τῶν ἰσχυρῶν, ἀπτόητον πρὸ τοῦ κινδύνου, ἄτρωτον πρὸ τῆς διαβολῆς, ἰσχυρὸν πρὸ τῆς ἀπειλολούσης ἔστιν ὅτε τὸν ἄνθρωπον ἠθικῆς ἀδυναμίας, φιλόσοφον πρὸ τῆς μωρίας, ἀνεξίκακον πρὸ τῆς κακίας, πιστὸν καὶ ἀφωσιωμένον ἐργάτην τοῦ Κυρίου, τὸν ὁποῖον καὶ μόνον φοβεῖται, εἰς ὃν ἀνέθηκεν ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐλπίδας καὶ παρ' οὗ ἀρύεται τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν, ἵνα ὑπηρετῇ τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα. Εἶναι πολύτιμον διὰ τὸν βίον ἀγαθὸν ἡ ἰσχὺς τῆς θελήσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος, ἣν ἀποκτᾷ ὁ διηγεκῶς παλαίων κατὰ τῶν δυσχερειῶν, ἅς ἀντι-

τάσσει αὐτῷ ὁ κοινωνικὸς σάλος, ἡ ἀντίθεσις τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων, ἡ σύγκρουσις τῶν παθῶν, ἡ σφαλερὰ ἐκτίμησις τῶν διαθέσεων καὶ ἐνεργειῶν αὐτοῦ. Εἶναι πολύτιμον ἀπόκτημα ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ καρτερία, τὴν ὁποίαν διδάσκει εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ εἰς τὸ καθῆκον τελεία ὑποταγή, καὶ δι' ἧς καὶ μόνης δύναται οὗτος νὰ φέρῃ τὰ δυσβάστακτα βάρη τῆς ζωῆς.

Γονεῖς φιλόστοργοι, οἵτινες ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας ἐκλήθητε οἱ πρῶτοι παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι τῆς τρυφερᾶς νεότητος, εἰς οὓς πρωτίστως ἀνήκει ἡ μέριμνα περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ τῆς εὐτυχίας τῶν τέκνων σας, ὑμῖν δέδοται τὸ καθῆκον ἵνα πρῶτοι διὰ τῆς ἐν τῇ οἰκογενεῖα ἠθικῆς ὑμῶν αὐθεντίας διδάξητε αὐτὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸ θεῖον θέλημα, ὑμῖν δέδοται τὸ καθῆκον ἵνα πρῶτοι ἐμρυτεύσητε εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν τὴν ιδέαν τοῦ καθήκοντος καὶ δώσητε αὐτοῖς τὴν δύναμιν πρὸς ἐλευθέραν καὶ πρόθυμον αὐτοῦ ἐκτέλεσιν. Ὅτι διὰ τῶν ἰδρώτων καὶ τῆς ἐργασίας ὑμῶν θέλετε κληροδοτήσῃ αὐτοῖς, τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα, ἡ κοινωνικὴ θέσις, ὁ πλοῦτος εἶναι ἀγαθὰ ἐφήμερα μὴ ἐγγυώμενα αὐτοῖς τὴν μόνιμον εὐτυχίαν καὶ τὴν ἐν τῷ βίῳ εὐδόκιμον σταδιοδρομίαν. Ὁ ἠθικὸς μόνον κόσμος, ὃν θ' ἀποκτήσῃ διὰ τῶν ἰδίων μόχθων καὶ ἀγώνων, διὰ τῆς ἐντάσεως τῶν ἰδίων δυνάμεων καὶ διὰ τῆς ἀσκήσεως τῶν προσωπικῶν προσόντων, ὁ κόσμος τῆς ἀρετῆς, ἧς κρητὶς καὶ κορύφωμά ἐστιν ἡ πρὸς τὸ καθῆκον ἀφοσίωσις, ἔσται τὸ μόνον ἀναφαίρετον αὐτῶν κτῆμα. Τὰ τέκνα ἡμῶν δὲν εἶναι εἰδωλα προωρισμένα νὰ τέρπωσιν ἡμᾶς καὶ κοσμῶσι τοὺς οἴκους μας, ἀλλ' εἶναι μέλλοντες ἐργάται τοῦ καθήκοντος, ἀνάγκην ἔχοντες ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ζωῆς ν' αὐξάνωσιν ἐν τῷ πνεύματι τῆς αὐστηρᾶς πειθαρχίας τῆς διευθυνούσης τὸν ἄπειρον αὐτῶν νοῦν καὶ χαλιναγοῦσιν τὴν ἀσθενῆ των θέλησιν.

Ἡ πλουσία στοργὴ καὶ ἡ ἀδυναμία τῶν γονέων, ἡ τὰ πάντα ἀφειδῶς παρέχουσα, ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ παιδὸς τὸ αἶσθημα τῆς ιδίας δυνάμεως, ὁ εὐκόλος καὶ κατὰ πάντα

ἄλυπος βίος ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἐνεργὸν δύναμιν, δι' ἧς ἀναπτύσσεται ὁ νοῦς, ἐνισχύεται ἡ κρίσις καὶ μορφοῦται ὁ χαρακτήρ. Ἡ ἄδεια, φίλταται μαθήτριά, ἦν μετὰ τοσαύτης θελκτικῆς ἐπιτηδειότητος ζητεῖτε παρὰ τῶν γονέων ὑμῶν, ἵνα παραλίπητε ἐν δύσκολον μάθημα, ἢ μίαν ἐπίπονον ἐργασίαν καὶ τὴν ὁποίαν ἐκεῖνοι ἐν τῇ ἀπειρῶ των στοργῇ τόσον εὐκόλως καὶ ἄνευ πολλάκις ἀποχρώντων λόγων παραχωροῦσιν ὑμῖν, εἶναι τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιπολαιότητος καὶ τῆς ραθυμίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἔχομεν καθῆκον πάντες πάσῃ δυνάμει νὰ σὰς ἀποτρέπωμεν. Ἀγωγή ἀποκλείουσα ἀπὸ τοῦ προγράμματος αὐτῆς τὴν λελογισμένην ἔντασιν τῶν δυνάμεων, ἀγωγή μὴ ἐξαναγκάζουσα τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα εἰς πλήρη ἐνέργειαν, οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ἀνθρωπιστικὸν αὐτῆς σκοπὸν, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἀγωγή, διότι δὲν δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀνθρώπον τὴν δύναμιν τοῦ νὰ διευθύνῃ ἑαυτόν, ὅταν χειραφετηθῇ ἀπὸ τῆς ἐπιρροῆς τῶν παιδαγωγῶν του. Ἀγωγή ἐκνευρίζουσα τὴν ψυχὴν μορφώνει πλάσματα ἀσθενῆ, ἅπερ ἀποβαίνουν εἰς ἔρμαιο τῆς ἀπογοητεύσεως καὶ δυστυχίας κατὰ τὴν πρώτην τῆς τύχης τροπὴν, μορφώνει νευρόσπαστα στερούμενα τῶν ἀναγκαίων διὰ τὸν βιωτικὸν ἀγῶνα ἐφοδίων τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ χαρακτῆρος, τὰ ὁποῖα ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ τῶν φώτων καὶ τῆς προόδου ὀρίζουσι τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν τῶν ἀτόμων. Ἀκούσατε, φίλταται, τί λέγει περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου μετὰ κύρους ἀδιαφιλονικήτου ἐπιφανῆς γαλάτης, ὁ πολὺς Guizot. «Ἡ ἀτομικὴ ἀξία εἶναι σήμερον ἡ πρώτη δύναμις, ἡ πρώτη συνθήκη τῆς ἐν τῷ βίῳ εὐδαιμονίας. Ἐπὶ τρία ὅλα τέταρτα αἰῶνος παριστάμεθα μάρτυρες τοῦ φαινομένου τῆς ἀνεπαρκείας καὶ ἀσταθείας πάσης ὑπεροχῆς, ὀφειλομένης εἰς τὸ γένος, τὸν πλοῦτον καὶ τὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις· βλέπομεν δ' ἐξ ἄλλου, καθ' ὅλα τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας καὶ εἰς ὅλα τὰ στάδια πληθὺν ἀνδρῶν ἀφ' ἑαυτῶν ἀνυψωθέντων καὶ θέσιν ὑπέροχον καταλαβόντων διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τοῦ πνεύματος, τοῦ χαρακτῆρος, τῶν

γνώσεων καὶ τῆς ἐργασίας. Ἐκ τῶν συγκρούσεων καὶ ἀντιθέσεων τούτων, ἐξακολουθεῖ λέγων, μέγα προκύπτει ἠθικὸν δίδαγμα: ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πρὸ παντὸς ἀτομικὴ καὶ ὅτι ἐκ τῆς προσωπικῆς ἱκανότητος ἐξαρτᾶται κυρίως ἡ μέλλουσα τύχη αὐτοῦ».

Ταῖς ἀρχαῖς ταύταις τῆς ὑγιoῦς παιδαγωγίας, Παναγιώτατε Δέσποτα, στοιχοῦσα ἡ ἡμετέρα σχολή, ἐπιμελεῖται πάσῃ δυνάμει ἵνα ὡς ἄριστα καὶ κατὰ τὰς ἐθνικὰς καὶ κοινωνικὰς ἡμῶν ἀνάγκας μορφώνῃ τὰς μητέρας καὶ παιδαγωγοὺς τῆς νέας γενεᾶς. Ὑπὸ τὴν κραταιὰν καὶ πατρικὴν προστασίαν πεφωτισμένου Ἀνακτος καὶ τὴν φιλόστοργον σκέπην τῆς ἁγίας Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἥτις ἀπ' αἰώνων ὑπάρχει ἡ ἱερὰ νομοθέτις καὶ κηδεμὼν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀγωγῆς καὶ παιδείας, ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον ἐποπτείαν τοῦ σεβαστοῦ Διοικητικοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς εὐγενoῦς Κοσμητείας ἐργαζόμενον τὸ Ζάππειον, ἐπιμελεῖται, ὅπως μετὰ τῆς ἀρτίας ἐν τῇ πατρίδι πίστει καὶ τῇ προγονικῇ σοφίᾳ καταρτίσει, ἥτις ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ἀναπόδραστον ἔρεισμα τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἐκπαιδευτηρίων παρέχῃ εἰς τὰς θυγατέρας τοῦ ἔθνους τὰ ἀναπόφευκτα διὰ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ εὐδοκίμησιν εὐφρόδια τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας.

Τοιοῦτος, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὁ ἀμπελὼν, ὃν ἐφύτευσεν εὐλογημένη χεὶρ μεγάλου τοῦ γένους ἡμῶν εὐεργέτου, καὶ ἐφ' οὗ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἐπικαλούμεθα τὰς θεοπειθεῖς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Σου. Ὅποιοι δὲ οἱ καρποὶ αὐτοῦ, κρινάτω ἡ κοινωνία τῆς μεγαλουπόλεως ταύτης ἢ ἐκ τοῦ σύνεγγυς μετ' ἐνδιαφέροντος πολλοῦ παρακολουθοῦσα τὴν ἐν αὐτῷ γιγνομένην ἐργασίαν, κρινάτωσαν αἱ ἀπανταχοῦ τῆς αὐτοκρατορίας καὶ πολλαχοῦ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὁμογενεῖς κοινότητες, αἱ δι' ἀμερίστου ἐμπιστοσύνης τιμῶσαι τὸ ἡμέτερον Ζάππειον καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ διὰ Ζαππιδῶν διδασκαλιστῶν καταρτίζουσαι τὰ ἑαυτῶν Παρθεναγωγεῖα, κρινάτωσαν οἱ γονεῖς, εἰς τοὺς κόλπους τῶν ὁποίων ἡ Σχολὴ αὕτη ἀπέδωκε χρηστὰς καὶ ἀφωστωμένας θυγατέρας, ἀληθῆ σεμνώματα τοῦ πατρικοῦ οἴκου.

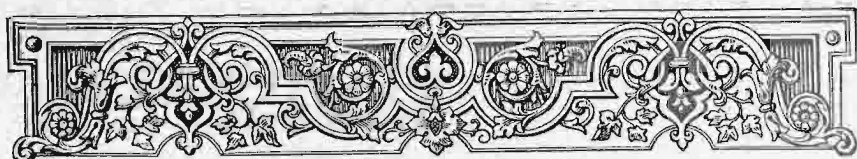
Τοὺς καρποὺς δείξατε ὑμεῖς, φίλταται Ζαππίδες, αἱ παριστάμεναι σήμερον μάρτυρες τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀγάπης, ἧς ἀπολαύει τὸ Ζάππειόν μας, μάρτυρες τῆς εὐθύνης, ἣν αὐτὸ ἐν ἐπιγνώσει τῆς ἐν τῷ ἔθνει ἀποστολῆς του ἀναλαμβάνει ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Τοὺς καρποὺς δείξατε ὑμεῖς, ἀγαπηταί, αἱ ἀφικόμεναι εἰς τὸ τέρμα τοῦ μαθητικοῦ σταδίου, ὑμεῖς αἱ διὰ τῆς σεπτῆς χειρὸς τοῦ μεγαλοπράγμονος τῆς Ὁρθοδοξίας πρωθιεράρχου προβιβαζόμεναι εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ διδασκάλου καὶ παιδαγωγοῦ ἁγίωμα. Ὁ οἶκος, ὃν θέλει ἐμπιστευθῇ ὑμῖν ὁ Θεός, ἔστω οἶκος ἐλληνικός, ἐν ᾧ θὰ βασιλεύῃ ἡ πίστις, ἡ δικαιοσύνη, ἡ εἰρήνη, ἡ τὰ πάντα ἐξομαλύνουσα καὶ τὰ πάντα ἁγιάζουσα ἀγάπη. Ἡ Σχολή, ἣν θέλει ἐμπιστευθῇ ὑμῖν ἡ κοινωνία, ἔστω ἐργαστήριον ἀληθοῦς μορφώσεως καὶ ἀνθρωπισμοῦ, παρασκευάζον ἀνθρώπους εὐσυνειδήτους, δραστηρίους, σώφρονες, ἐνθουσιῶντας πρὸς πᾶν καλὸν καὶ ἀγαθόν, ἔχοντας κανόνα τοῦ βίου τὸ «γινῶθι σαυτὸν» ἀσκοῦντας τὴν σεμνοπρέπειαν καὶ τὴν μετριοφροσύνην, ἣτις εἶναι ὁ ὠραιότερος τῆς νεότητος στολισμὸς καὶ τὴν ὁποίαν μετὰ τοσαύτης ἀρχαϊκῆς ἀφελείας καὶ χάριτος περιγράφει ὁ Πλούταρχος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὴν ὑπεροψίαν, ὑφ' ἧς κατέχονται πολλὰκις οἱ νέοι, λαμβάνων τὴν εἰκόνα ἐκ τῶν σταχύων τοῦ ἀγροῦ. «Οἱ μὲν οὖν γεωργοί, λέγει, τῶν σταχύων ἥδιον ὀρῶσι τοὺς κεκλιμένους καὶ νεύοντας ἐπὶ γῆς, τοὺς δ' ὑπὸ κουφότητος αἰρομένους ἄνω κενοὺς ἡγοῦνται καὶ ἀλαζόνας· οὕτω δὲ καὶ τῶν φιλοσοφεῖν βουλομένων νέων οἱ μάλιστα κενοὶ καὶ βάρος οὐκ ἔχοντες θράσος ἔχουσι καὶ σχῆμα καὶ βάδισμα καὶ πρόσωπον ὑπεροψίας καὶ ὀλιγωρίας μεστὸν ἀφειδούσης ἀπάντων».

Πολεμεῖτε λοιπόν, ἀγαπηταί, ἐν ὑμῖν τὴν οἴησιν, ἣτις εἶναι δῶρον τοῦ Σατανᾶ, ἀσκεῖτε τὴν μετριοφροσύνην, ἡ ὁποία εἶναι τὸ ἀσφαλέστατον μέσον τῆς βελτιώσεως καὶ προόδου. Φοβεῖσθε τὸν Θεόν, διότι ἐν αὐτῷ ἡ ἀληθὴς σοφία. Τιμᾶτε τοὺς γονεῖς ἡμῶν, διότι μόνον, ἐὰν αὐτοὺς τιμᾶτε θὰ τιμήσητε καὶ ὅ,τι ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχει ἅγιον σεβασμοῦ καὶ

τιμῆς. Ἀφοσιώθητε ὁλοψύχως εἰς τὸ ἔργον ὑμῶν, μὴ ἀποθαρρυνόμενοι ἐὰν αἱ ἀγαθαὶ ὑμῶν διαθέσεις προσκρούωσιν εἰς δυσχερείας καὶ προσκόμματα, ἂν οἱ ἄνθρωποι παραγνωρίσωσιν ὑμᾶς καὶ τὸ ἱερὸν ὑμῶν ἔργον ἀναμνησκόμεναι ὅτι ὁ διδάσκαλος, ὡς «ὁ ἐπίσκοπος τοῖς πάντων ὑπόκειται στόμασι, ταῖς πάντων κρίσεσι σοφῶν τε καὶ ἀσόφων». Ἐργάζεσθε διαρκῶς ὑπὲρ τῆς ἰδίας ὑμῶν τελειοποιήσεως καὶ τοῦ ἔργου, ὅπερ ἀναλαμβάνετε. Ἡ κοινωνία εἶναι τὸ μέγα σχολεῖον, ἐνθα συμπληροῦνται αἱ ἐν τῇ σχολῇ ἀρυόμεναι γνώσεις, ὅπου μορφοῦται ὁ ἐργάτης τοῦ καθήκοντος· εἶναι ἔγκλημα διὰ πάντα ἄνθρωπον, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἔγκλημα διὰ τὸν διδάσκαλον τὸν προωρισμένον νὰ διδάξῃ καὶ μορφώσῃ ἄλλους νὰ θεωρῇ τέρμα τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἰκανότητος αὐτοῦ τὸν ἐν τῇ σχολῇ ἀποκτώμενον πλοῦτον τῶν γνώσεων.

Χαίρετε, ἀγαπηταί μοι φίλοι, προσέλθετε εὐλαβῶς ἵνα λάβητε τὰ βραβεῖα τοῦ μαθητικοῦ ὑμῶν ἀγῶνος, ἅτινα αἱ εὐχαὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου ἡγίασαν μετὰ τοῦ Θεοῦ τὰς εὐλογίας. Πρὶν δὲ τὸ Ζάππειον καταλίπητε, στρέψατε ἄνω τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἴδετε τὴν μακαρίαν σκιάν τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα, ζητοῦσαν παρ' ὑμῶν πίστιν εἰς τοὺς ἱεροὺς θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀφοσίωσιν εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ ἔθνους, εὐλάβειαν καὶ τιμὴν εἰς τὰς ἀρχάς, ἃς ἐθεμελίωσεν ἡ Ἱστορία αὐτοῦ, πίστιν καὶ ὑποταγὴν εἰς τὸ *καθῆκον*!

1901—1902

Α'

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΤΡΙΑΙ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1901—1902

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Μητρ. Βάρνης Πολυκαρπος, πρόεδρος
Αποστολίδης Γ., γεν. γραμματεὺς
Γαγκος Αλ.
Δεσπρης Β.
Ηλιασκος Ιω. ταμίας
Νουλης Γ.
Παντζερης Αλ.

ΚΟΣΜΗΤΡΙΑΙ

Μίνα Κ. Μπαλτατζη, ἐπίτιμος πρόεδρος
Αρτεμισία Κ. Νικολοπούλου
Αργυρὸ Καλβοκορεση
Μαρία Στ. Μουσουρού
Ελενη Καλερτη
Ελενη Μπαλδαν.

Β'

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΚΖ' ΕΤΟΥΣ (1901-2)

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ, ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

τὴν 23 'Ιουνίου 1902

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ζαπείου ὑποβάλλει σύντομον αὐτοῦ ἔκθεσιν περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου Παρθεναγωγείου κατὰ τὸ λήξαν 27^{ον} ἔτος αὐτοῦ.

Ἐν τῷ Μητρώφ ἐνεγράφησαν μαθήτριαι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 284 ἥτοι κατὰ 5 ὀλιγότεραι τῶν περυσινῶν.

Ἐκ τούτων ἐσωτερικαὶ ἐπὶ διδάκτροις 57, ὑπότροφοι 19 καὶ ἐξωτερικαὶ 208· ἥτοι 138 πληρόνουσαι καὶ 70 δωρεάν.

Ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ παρελθὸν ἔτος ἔχομεν ὀλιγότερας πληρονοῦσας δίδακτρα 13, ἥτοι 9 ἐσωτερικὰς καὶ 4 ἐξωτερικὰς, καὶ συγχρόνως αὔξησιν τῶν μὲν ὑποτρόφων κατὰ 3 ἀντὶ τῶν πέρυσι 16, τῶν δὲ ἐξωτερικῶν κατὰ 5. Οὕτως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ διδάκτροις ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν κατῆλθεν ὀλίγον,

ἀπὸ 207 εἰς 195, ἀλλ' εἶναι ὑπέρτερος κατὰ 31 τοῦ πρὸ διετίας.

Τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον ἐνθαρρυνθὲν ἐκ τῆς οἰκονομικῆς εὐεξίας τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ἐκ τῆς οἰκονομικῆς πορείας, εἰς ἣν εἰσῆλθον τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Ζαππείου μετὰ τὴν ἀπότισιν ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ζαππείου Ἐπιτροπῆς πάντων τῶν καθυστερουμένων τῶν ἀπὸ τοῦ 1896 σωρευθέντων, εἶχεν ἀποφασίσει ἀμέσως ν' αὐξήσῃ ἀπὸ 16 εἰς 19 τὰς ὑποτρόφους ὅπως ὁ ἐτήσιος ἀριθμὸς αὐτῶν μὴ εἶναι πλέον ὑποδεέστερος τοῦ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ (ἄρθ. 62) ὀριζομένου μεταξὺ 18 καὶ 24. Ὡς γνωστόν, ἀπὸ τοῦ 1897 εἶχεν ἐλαττωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποτρόφων μέχρι 15 ἕνεκα τῆς εὐνοήτου στενοχωρίας, ἣν τὰ ὑπὸ τῆς εἰρημένης Ἐπιτροπῆς καθυστερήματα προεκάλουν.

Ἀντὶ τῶν ἀποφοιτωσῶν σήμερον τριῶν ὑποτρόφων ἐξελέγησαν ἕτεραι τρεῖς, ὥστε διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος αἱ ὑπότροφοι ἔσονται 19. Μίαν ἐκ τούτων προσελάβομεν ἐκ Δοξάτου τῆς ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως, ἐξ ἧς κατήγετο ὁ ἀοίδιμος ἰδρυτής.

Πρὸ πενταετίας (1897—98) ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑσωτερικῶν, μὴ λογιζομένων τῶν ὑποτρόφων, εἶχε κατέλθει εἰς 41· ἔκτοτε κατὰ τὰ τέσσαρα ἔτη βαθμηδὸν ἀνέρχεται εἰς 54, εἰς 52, εἰς 66 καὶ ἐφέτος εἰς 57.

Ὁ δὲ τῶν Ἑξωτερικῶν ὅλων πρὸ πενταετίας ἦτο 151· ἔκτοτε ἐπὶ τέσσαρα ἔτη διαρκῶς αὐξάνει εἰς 170, 190, 207 καὶ 208 ἐφέτος.

Ἐν τῇ ἀνιούσῃ ταύτῃ κλίμακι, τὸ λῆγον ἔτος ἐν σχέσει πρὸς τὸ περυσινὸν διατελεῖ στάσιμον καὶ δεικνύει μάλιστα μικρὰν ὕφεσιν ὥς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπὶ διδάκτορις ἑσωτερικῶν καὶ ἑξωτερικῶν. Ἐλ-

πίζομεν ὅμως ὅτι ὁ σταθμὸς οὗτος ἔσται ἀρετηρία νέας προόδου.

Ἐκ τῶν ἑξωτερικῶν δωρεὰν πολλαὶ ἀπεδείχθησαν διαρκούντος τοῦ ἔτους καὶ ἐκ τοῦ βαθμοῦ, ὃν ἔλαβον κατὰ τὰς τελευταίας ἐξετάσεις, ὡς ὅλως ἀνάξια τῆς χορηγηθείσης αὐταῖς δωρεᾶς. Ὑποχρεοῦται τό τε Συμβούλιον καὶ ἡ Διεύθυνσις ὅπως μὴ ἀνανεώσῃ δι' αὐτὰς κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος τὸ εὐεργέτημα τοῦτο, δυνάμενον δικαιότερον καὶ συμφωνότερον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Κανονισμοῦ νὰ χορηγηθῇ εἰς πτωχάς, ἀλλὰ ἐπιμελεστέρας καὶ νοημονεστέρας· διότι ἡ ἐν ταῖς Γυμνασιακαῖς τάξεσι δωρεὰν φοίτησις συνεπάγεται ὑποχρεώσεις, ἃς αἱ ἀνίκανοι ἀποδειχθεῖσαι ἀτελῶς ἢ οὐδόλως δύνανται νὰ ἐκτελέσωσι πρὸς τὸ Ζάππειον, (ἄρθ. 66 § 5).

Αἱ ἐπὶ διδάκτορις 57 ἑσωτερικαὶ κατάγονται κατὰ πατρίδας ὡς ἐξῆς: Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως 15, καὶ 1 ἐκ Σηλυβρίας· ἥτοι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Θράκης 16· ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας 17· ἥτοι 9 ἐκ τῶν παραλίων αὐτῆς πόλεων ἐν τῇ Εὐξείνῃ Πόντῳ ἐκ Κασταμονῆς καὶ Καισαρείας, 4 ἐκ Λαρδανελλίων, 4 ἐκ Μουδανίων καὶ Κίου καὶ τῆς παρακειμένης Προικονήσου καὶ οὐδεμία ἐκ Προύσης. Ἐξ Ἑλλάδος 3. Ἐκ Ρουμανίας καὶ Βουλγαρίας 3, ἐκ Μακεδονίας, Κρήτης καὶ Ἱερουσαλὴμ ἀνὰ μίαν· ἐκ Γαλλίας μίαν, ἀνεψιὰν τῆς γαλλίδος διδασκαλίσσης ἡμῶν Mlle Philippe. Ἐκ δὲ τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς Μεσημβρινῆς Ρωσσίας οἱ ἐκεῖ ἐγκατεστημένοι ὁμογενεῖς ἀπέστειλαν 14 νεάνιδας, ὅπως ἐν τῇ πατρίῳ γλώσσῃ καὶ ἑλληνοπρεπῶς μορφώσωσιν αὐτάς. Αἱ θυγατέρες ὅμως τῶν εὐπόρων οἰκογενειῶν τῆς Ἡπείρου ὅλης καὶ τόσων πόλεων τῆς

Μακεδονίας καὶ Θράκης, αἵτινες στεροῦνται ἢ ὅλως ἢ ἐν μέρει Γυμνασίου θηλέων, ποῦ διδάσκονται καὶ ποίαν μόρφωσιν καὶ παρὰ τίνων λαμβάνουσι;

Τὸ ἐρώτημα τοῦτο τίθεται ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκ τῆς ἀνω στατιστικῆς. Ἐὰν δὲ οἱ ἐνδιαφερόμενοι γονεῖς σιγῶσιν ἢ ἀδιαφορῶσιν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο, τὰ πράγματα θὰ λύσωσι τὴν σιγὴν, καὶ οἱ γονεῖς βοήν κατακρίσεως κατὰ τῆς ἀδιαφορίας ἢ τῆς ἀκρισίας αὐτῶν θ' ἀκούσωσι τάχιστα.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου, τὰ δύο Διοικητικὰ Σώματα εἰς ἀντικατάστασιν τῆς Α. Ε. τοῦ Παυλάκη Φενερλή πασᾶ καὶ τῶν ἀποχωρούντων μετὰ συμπλήρωσιν τριετοῦς θητείας μελῶν τοῦ ἡμετέρου Διοικητικοῦ Συμβουλίου κ.κ. Ἀλ. Γάγκου, Θεοδ. Τζούνη καὶ Γ. Ἀποστολίδου, ἐξελέξαντο τὴν Α. Ε. τὸν Ἀλέξανδρον Παντζίρη βέην καὶ τοὺς κ.κ. Γ. Νούλην, ἱατρόν, καὶ Β. Δεσίρην, δικηγόρον, καὶ τὴν Α. Ε. τὸν Κωστάκη ἐφέντην Καραθεοδωρῆ, ἀντὶ τοῦ ὁποίου, ἀποποιηθέντος, ἐξελέγη καὶ πάλιν ὁ κ. Γ. Ἀποστολίδης.

Ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἐν τῷ ἡμέτερῳ Συμβουλίῳ διετέλεσε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ κ. Ἀντ. Σούρλας, ἀποχωρήσας τὸν παρελθόντα Μάρτιον ἔνεκα τῆς ἐν τῷ Ε. Μ. Συμβουλίου λήξεως τῆς περιόδου αὐτοῦ. Διεδέξατο δὲ αὐτὸν συνεπείᾳ προσφάτου ἐκλογῆς ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων ὁ κ. Ἀλ. Γάγκος, ὃν εὐχαρίστως βλέπει ἐπανερχόμενον τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον.

Οἱ κ.κ. Ἀλ. Γάγκος καὶ Ἀντώνιος Σούρλας ἐν τῷ Διοικ. Συμβουλίῳ ἐπὶ ἐξαετίαν καὶ πλέον ἀνέπτυξαν

πολλὴν ἐνεργητικότητα ὥς ἀπλᾶ μέλη, ὥς ταμίαι καὶ ὥς ἀντιπρόεδροι, καὶ ἐπεδείξαντο εὐστάθειαν καὶ κρίσιν ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῶν συμφερόντων τοῦ Ζαπτείου. Ὅμοίως καὶ ὁ κ. Θ. Τζούνης ἐπὶ τετραετίαν ὥς τε μέλος καὶ ὥς ταμίας πολλὰς ὑπηρεσίας παρέσχεν εἰς τὸ κατάστημα ἐπιβλέπων αὐστηρῶς τὰς προμηθείας τροφίμων καὶ λαβὼν τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τινὰς ἐπισκευὰς χρησιμοτάτας, ἐν αἷς ἡ μεταβολὴ τοῦ δαπέδου τοῦ ἐστιατορίου καὶ ἡ τῆς συγκοινωνίας τοῦ ὑπογείου πρὸς τὸ ἰσόγειον.

Ὅμολογοῦντες τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας τῶν τέως τούτων συναδέλφων, καθήκον ἡμῶν θεωροῦμεν εἰς τὰς εὐχαριστίας, δι' ὧν ἡ Μήτηρ Μ. Ἐκκλησία κατέσπειρεν αὐτούς, νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰς ἡμετέρας διὰ τε τὰς πραγματικὰς ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς τοῦ Παρθεναγωγείου ὑπηρεσίας ἐν ἐποχαῖς μάλιστα χρησιμότηταις, καὶ διὰ τὸν ἀγαστὸν καὶ εὐθὺν χαρακτῆρα, ὃν ἔδειξαν πρὸς τε τοὺς συναδέλφους τὴν Διεύθυνσιν καὶ τὸ λοιπὸν προσωπικόν, ἀποδείξαντες συνάμα ἐμπράκτως ὅτι ἀρμονικὴ ἐν τῷ Συμβουλίῳ συνεργασία εἶναι ὁ πρῶτιστος ὅρος πρὸς τὴν ἀρμονικὴν λειτουργίαν τοῦ Ζαπτείου.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καθήκοντα Ταμίου ἀνέλαβεν ὁ κ. Ι. Ἡλιάσκος, τὰ δὲ τοῦ γενικοῦ γραμματέως καὶ πάλιν ὁ κ. Γ. Ἀποστολίδης.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων μελῶν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου ὁ θάνατος ἀφῆρπασε κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος τὸν Παῦλον Στεφάνοβιχ Σκυλίτην, τὸν Σπ. Μαυρογένη πασᾶν, τὸν Ν. Φωτιάδην καὶ τὸν Εὐάγγελον Ἀμαξόπουλον, ὅστις ὑπῆρξεν καὶ τακτικὸς ἄλλοτε τοῦ Ζαπτείου Καθηγητής. Ἐν ταῖς κηδείαις αὐτῶν ἀντεπρο-

σωπεύθη τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον καὶ συλλυπητήρια ἐστάλησαν εἰς τὰς πενθούσας οἰκογενείας των πρὸς ἔνδειξιν εὐγνώμονος μνήμης δι' ὅσα ἔπραξαν ὑπὲρ τῆς παγιώσεως τοῦ ιδρύματος τούτου.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ

Μεταβολαὶ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ ἐλάχισται ἐγένοντο, συμφώνως πρὸς τὰ κρατοῦντα ἐν τῷ Ζαππεῖῳ. Ἀντὶ τῆς Ζωῆς Σιρμακέση τὰ ἐργόχειρα ἐπὶ 13 ἔτη εὐδοκιμώτατα διδασίας, ἀποχωρησάσης δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους, προσελήφθη ἡ δεσποινὶς Ἀρετὴ Ματαράγκα ἐκ τῶν πρώην μαθητριῶν τοῦ Ζαππείου, καλλίτεχνος ἐπίσης, ὡς τὰ ἐκτιθέμενα ἐργόχειρα μαρτυροῦσι.

Ἡ ὑγεία τῶν μαθητριῶν ἦτο κατὰ πάντα ἐξαίρετος καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Ἀλλ' ἡ τῆς διευθυντρίας κ. Εὐθαλίας Ἀδὰμ προσεβλήθη ἐπανειλημμένως, ἀναγκασθείσης νὰ μείνῃ ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας κλινῆρης, καὶ θὰ ὑφίστατο μείζονα ἔτι κλονισμόν ἐὰν καὶ ἐν τῇ παρατεινομένῃ ἀσθενείᾳ δὲν ἐπετείνετο καὶ δὲν ἐνισχύετο ἡ πεποίθησις αὐτῆς ὅτι ἔχει ἐξόχως ἀφωσιωμένην καὶ δεξιωτάτην εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων τῶν τῆς διευθύνσεως καθηκόντων τὴν δεσποινίδα Ἑλένην Στρούβαλη. Καὶ τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον συμμερίζεται τὴν πεποίθησιν ταύτην ἰδὼν ἐμπράκτως ὅτι δὲν συννοσεῖ τὸ κατὰστημα εὐμοιροῦν τοιαύτης πεπειραμένης καὶ ἀφωσιωμένης πρὸς τὸ καθῆκον ὑποδιευθυντρίας καὶ ὅτι τοιαύτη ἀρχαία καὶ δεδοκιμασμένη φιλία καὶ ἀμοιβαία ἐκτίμησις τῶν δύο ἀποτελεῖ πρόσθετον δύναμιν ἐν τῇ διευθύνσει καὶ παρὰδειγμα διαρκὲς ἐν τῇ ἀρμονικῇ συμβίώσει καὶ ἀλληλοβοηθείᾳ ὅλου τοῦ προσωπικοῦ.

Εἶχομεν καὶ ἕτερον ἀτύχημα· ὁ ἀρχαῖος καὶ δοκιμώτατος ἡμῶν καθηγητὴς κ. Φίλιππος Τάγης συνεπεία κατάγματος τῆς κνήμης εὐρίσκεται ἀπὸ τεσσάρων μηνῶν νοσηλευόμενος ἐν τῷ Γαλλικῷ Νοσοκομείῳ, ὅθεν προσεχῶς ἐξέρχεται ἰαθείς. Δι' ὀλίγας μόνον ἡμέρας αἱ μαθήτραι δύο τάξεων τοῦ Γυμνασίου ἐστερήθησαν τῆς διδασκαλίας τῶν ἐλληνικῶν διότι τὰ μαθήματα τοῦ κ. Τάγης ἀνεδέχθησαν φιλαδέλφως δι' αὐτὸν καὶ προφρόνως διὰ τὸ Ζάππειον ν' ἀναπληρώσωσι κατὰ τὴν ἀσθενείαν του οἱ συνάδελφοι αὐτοῦ καθηγηταὶ κ. κ. Ἀσπριώτης καὶ Ἰωαννίδης. Οὕτως ἐγένετο διατάραξις τις τοῦ ὥρολογίου, ἀλλὰ σχεδὸν ἀνελλιπῶς τὰ διδακτέα μαθήματα παρεδόθησαν, ἄνευ προσφυγῆς εἰς ἐξωτερικοὺς ἄλλους καθηγητάς.

*
* *

Λαμβάνουσι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο *πτυχία διδασκαλίας* 9 τελειόφοιτοι τοῦ Διδασκαλείου, ἐξ ὧν 3 εἶναι ὑπότροφοι καὶ μία ἐξωτερικὴ δωρεάν, *ἀπολυτήρια Γυμνασίου* 10 τελειόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου, καὶ *πτυχία Νηπιαγωγείου* 6 νηπιαγωγοί.

Ἐν ὅλῳ τὰ διδόμενα ἀπολυτήρια καὶ πτυχία εἶναι 25, ἐνῶ πέρουσι ἦσαν 29. Ἀλλ' ἐκ τῶν 29 αἱ τελειόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου ἀνήρχοντο εἰς 20, ἥτοι εἰς διπλάσιον τοῦ ἐφετεινοῦ ἀριθμοῦ. Ὡστε ἐφέτος ὑπερέχει ὁ τῶν τελειοδιδάκτων τοῦ Διδασκαλείου κατὰ 2 καὶ ὁ τῶν νηπιαγωγῶν κατὰ 4 τὸν περυσινὸν ἀριθμόν.

Αἱ πτυχιοῦχοι τοῦ Διδασκαλείου ὑπέστησαν τὰς γραπτὰς καὶ προφορικὰς ἐξετάσεις ἐνώπιον τῆς ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ὀρισθείσης ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Νεοκαισαρείας κ. Ἀλεξάν-

δρου καὶ τῶν καθηγητῶν κ. κ. Κων. Βασιματζίδου καὶ Βασ. Μυστακίδου. Ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς κατ' ἔτος ἄλλης ἐκλεγομένης ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἐλέγχεται ἐπισήμως ἡ τελουμένη ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ ἐργασία, ἡ δράσις καὶ ἡ λειτουργία αὐτοῦ.

Ὁ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ οὕτω σοφώτατα ἐξευρεθεὶς τρόπος ἐλέγχου τῆς ἐν τῷ Ζαπείῳ ἀσκουμένης διδασκαλίας καὶ τῆς παιδαγωγικῆς μεθόδου καὶ ἱκανότητος τῶν διδασκόντων ἀπαλλάττει τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον τῆς ὑποχρεώσεως νὰ ἐκφέρῃ ἰδίαν κρίσιν ἐκάστοτε ἐπὶ τῶν ἐτησίων ἀποτελεσμάτων τοῦ Διδασκαλείου.

Αἱ ἀπόφοιτοι τοῦ Διδασκαλείου παριστῶσιν ὡς ἐν εἰκόνι τὴν παιδευτικὴν δύναμιν τοῦ Ζαπείου. Ταύτην δ' εὐρίσκει ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπροσδοκῆτως ἀνωτέραν τῶν ἐλπίδων τῆς μὴ ἀποκρύπτουσα τὸν ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτου τούτου προσγενόμενον αὐτῇ θαυμασμόν καὶ ὁμολογοῦσα τὴν εὐρωστίαν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου φητωρίου.

ΠΕΡΙ ΚΟΣΜΗΤΡΙΩΝ

Ἐν τῇ λογοδοσίᾳ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀγγέλλοντες τὴν ἄρτι γενομένην ἐκλογὴν ὡς κοσμητριῶν τῶν κυριῶν Μαρίας Στ. Μουσούρου καὶ Ἑλένης Καλέργη, ἐξεδηλοῦμεν συνάμα τὴν πεποίθησιν ὅτι καλὴν ἐπικουρίαν θὰ προσέφερον εἰς τὰς ἀρχαιοτέρας συναδέλφους αὐτῶν κυρίας Ἀρτεμ. Νικολοπούλου καὶ Ἀργ. Καλβοκορέση.

Ἦδη δυνάμεθα ἐκ τῶν πραγμάτων κρίνοντες νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἡ ἐπικουρία ἦτο ἀρίστη καὶ τελεσφόρος. Τοιοῦτον ἐνδιαφέρον ὁσημέραι ζωηρότερον ἐπεδείξαντο πρὸς βελτίωσιν τῆς διαίτης καὶ ἀγωγῆς

τῶν Ζαπιδῶν, πρὸς διόρθωσιν πάσης ἐλλείψεως, ἣν τὸ βλέμμα μόνον ἀληθοῦς οἰκοδεσποίνης γνωρίζει ν' ἀνεύρη, καὶ πρὸς αὕξησιν τοῦ γοήτρου τοῦ Ζαπείου, ὥστε ἔχωμεν νέαν εὐάρεστον ἀπόδειξιν ὅτι ὅσον περισσότερο γνωρίζεται τὸ Ζάππειον τόσον περισσότερο ἀγαπᾶται.

Ὁμοίαν ἀφοσίωσιν καὶ προθυμίαν θέλει ἐπιδείξει, ὡς εἴμεθα βέβαιοι, καὶ ἡ κυρία Ἑλένη Στ. Μπαλίλη ἐκλεγεῖσα κοσμήτρια κατ' ἀπόφασιν ὁμόθυμον τοῦ τε Συμβουλίου καὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κοσμητριῶν, ἀντὶ τῆς Δ^{δος} Σοφίας Μπαλτατζῆ, ἣτις ἀπεχώρησε κληθεῖσα εἰς ἐκτέλεσιν ὑψηλῶν καθηκόντων ἐν τῇ αὐλῇ Ἀθηνῶν καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπενείμαμεν δικαίας εὐχαριστίας.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Ζαπείου, ἣτις ἰδρύθη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, προσετέθησαν ἐκ δωρεῶν τοῦ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου καὶ τοῦ κ. Ἀλεξ. Σπανδωνῆ, δικηγόρου, ἱκανὰ βιβλία. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι καὶ ἄλλοι δωρηταὶ θέλουσι φιλοτιμηθῇ πρὸς αὕξησιν αὐτῆς, ὅπως καταστῇ ἀξία τοῦ καταστήματος.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Τῆς λογοδοσίας ἡμῶν γενομένης πάντοτε κατὰ Ἰουνίον, κατεδείχθη ἡ ἀνάγκη ἰσολογισμοῦ κεκλεισμένου τὴν 31^{ην} Μαΐου, καὶ ἐπομένως τῆς μεταβολῆς τοῦ οἰκονομικοῦ ἡμῶν ἔτους ἀρχομένου τούντεῦθεν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰουνίου καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῆς 1^{ης} Σεπτεμβρίου ὡς ἦτο ἀπὸ τινος καιροῦ. Διότι κατὰ τὸ τέως κρατοῦν σύστημα, περὶ τῶν ἐξόδων τῶν τριῶν μελλον-

τικῶν μηνῶν Ἰουνίου, Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου ἐγίνετο λόγος ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, οὐχὶ κατ' ἀκρίβειαν, ἣν δείκνυσι μόνος ὁ κεκλεισμένος ἰσολογισμός, ἀλλὰ κατὰ πιθανότητα.

Διὸ ληφθείσης παρὰ τοῦ ἡμετέρου Συμβουλίου τῆς ἀποφάσεως περὶ ἐνάρξεως τοῦ οἰκονομολογικοῦ ἡμῶν ἔτους ἀπὸ τῆς 1^{ης} Ἰουνίου τοῦ τρέχοντος μηνὸς ὁ ἰσολογισμὸς τῆς χρήσεως τοῦ 27^{ου} ἔτους τοῦ Ζαπείου περιλαμβάνει κατ' ἀνάγκην 9 μῆνας μόνον.

Ἐπίσης ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις ὅπως τὰ περισσεύοντα χρήματα κατατίθενται παρὰ τῇ Τραπεζῇ Μιτυλήνης ἐπὶ τόκῳ 3^ο/_ο εἰς τρεχούμενον λ/σμόν.

Τὰ ἐξοδα κατὰ τὸ ἐννεάμηνον τοῦτο διάστημα ἀνῆλθον εἰς Λ. Τ. 3.416,06, ἅπαντα ἀνήκοντα εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τούτου, ἐκτὸς λιρῶν 15 διὰ μισθοῦς καὶ λιρῶν 20 διὰ χρῆς παλαιῶν χρήσεων τοῦ 1893 καὶ 1896—7.

Τὰ δὲ ἔσοδα ἀνῆλθον εἰς Λ. Τ. 3.999,82, ἡ ἀφαιρέσει τοῦ ἐκ λιρῶν 328,61 ὑπολοίπου τῆς χρήσεως τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐκ Λ. Τ. 3.671,21.

Ὑπόλοιπον ἐν τῇ Τραπεζῇ Μιτυλήνης ἔχομεν λίρας Τ. 584,76.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐν Ἀθήναις Ζάππειος Ἐπιτροπὴ ὀφείλει ἡμῖν τὴν β' ἑξαμηνίαν τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους ἥτοι 600 λίρας, ἔπεται ὅτι ἔχομεν Λ. Τ. 1.184,76 πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων τῶν τριῶν μηνῶν Ἰουνίου, Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου καὶ ἀπόκτησιν ὑπολοίπου, οἷον περίπου ἦτο τὸ πέρυσι καταληφθὲν ἥτοι περίπου Λ. Τ. 300.

Αἱ ἐκ διδάκτρων καὶ τροφείων εἰσπράξεις τοῦ ἔτους τούτου ἀνέρχονται εἰς Λ. Τ. 3.034,79, ὑπολείπονται δὲ τῶν τοῦ περυσينوῦ ἔτους κατὰ λίρας 202,90, διότι ὥς

ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκθέσεως ἡμῶν εἴρηται, εἴχομεν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 13 μαθητρίας ὀλιγωτέρας ἐκ τῶν ἐπὶ διδάκτροις ἥτοι 9 ἐσωτερικὰς καὶ 4 ἐξωτερικὰς.

Μεθ' ὅλην τὴν μικρὰν ταύτην μείωσιν τὴν ἐκ τῶν διδάκτρων, ἡ οἰκονομικὴ τοῦ ἔτους τούτου διαχείρισις δὲν παρουσιάζει ἔλλειμμα.

Τελευτῶντες ἐκφράζομεν θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς τὴν Α. Θ. Π. εὐαρεστηθεῖσαν νὰ προεδρεύσῃ τῆς τελετῆς ταύτης, πρὸς τὸν κ. ἐπιτετραμμένον τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως, πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Σεβ. κυβερνήσεως, πρὸς τοὺς Σεβ. μητροπολίτας καὶ ἀντιπροσώπους Ἐκκλησιῶν, Σχολῶν καὶ Σωματείων καὶ τοὺς δημοσιογράφους, ἐπιδείξαντας διὰ τῆς ἐνταῦθα παρουσίας ὅτι διατηροῦσιν ἀκμαῖον τὸ πρὸς τὸ Ζάππειον εὖλογον αὐτῶν ἐνδιαφέρον.

Γ'

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΠΙΤΤΑΚΙΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ

Αριθ. Πρωτοκ. 4275

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Βάρνης, ὑπέρτιμε καὶ ἐξαρχε Μαύρης Θαλάσσης, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Πολύκαρπε, Πρόεδρε τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἑθνικοῦ Ζαω-
πειοῦ Παρθεμαγωγείου, χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήμῃ παρὰ Θεοῦ. Πέρικλειστον ἐν τῷ ἡμετέρῳ τῷδε Πα-
τριαρχικῷ Πιττακίῳ διαβιβάζομετες ἐπὶ ἐπιστροφῇ τὴν ἐκ-
θεσιν, ἥν ἡ τριμελὲς τῶν Πατριαρχείων ἐξεταστικὴ ἐπι-
τροπὴ ὑπέβαλεν ἡμῖν μετὰ τὴν προσωπικὴν αὐτῆς παρά-
στασιν ἐν τῇ γενομένῃ δοκιμασίᾳ τῶν ἀποφοίτων τοῦ
Διδασκαλείου, ἃσμεροι προαγόμεθα ἀρακοιρώσασθαι ἥν
ἐσχομεν ἀγαλλίασιν ἐπὶ τῇ ἐκφερομένῃ μετὰ θερμοῦ ἐπαί-
ρου γνώμῃ κριτῶν ἀρμοδίων, ἅμα δ' αὖστηρῶν καὶ δικαίων,
ὥς πεποιθήμεν, περὶ τῆς ἐν τῷ διαρρεύσαρτι σχολικῷ ἔτει
καλλικάρπου ἐργασίας τῶν τε ἀρτυόμενων τὰ τῆς παιδείας
μάματα καὶ τῶν μεταδιδόντων αὐτά. Εἴτα δὲ τὴν πλήρη
τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διαδηλοῦμεν εὐαρέσκειαν καὶ τὰς

— 129 —

εὐχαριστίας τῇ τε ἐλλογίμῳ Διευθυρίᾳ καὶ ταῖς βοηθοῖς
αὐτοῖς, πᾶσί τε τοῖς ἐν αὐτῷ διδάσκουσι καὶ ἰδίᾳ τοῖς
ἀφειδῶς τὸν χρόνον δαπαρῶσι καὶ ἐπιμόχθους φροντίδας
καταβάλλουσιν ἐν τῷ ἐντίμῳ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ καὶ ἐν
τῇ φιλοκάλῳ ἐπιτροπῇ τῶν κοσμητριῶν κυριῶν περὶ τῆς
ἐν πᾶσι εὐπρεπείας καὶ εἰσόδωσσεως καταστήματος, ὅπερ,
κατὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ ἀοιδίου Ἰδρυτοῦ καὶ Ἑθνικοῦ
Εὐεργέτου, τοῖς ἐν εἰλογίαις ἀείποτε ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας
καὶ τοῦ Γένους μνημορευομένου, προώρισται εἰς περιωπὴν
προτίπου φυτωρίου τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τῶν
παρθένων διαπλάσεως. Μετὰ τῶν εὐχαριστιῶν δὲ καὶ τῶν
συγχαρητηρίων συμμενούμεν καὶ τὰς πατρικὰς ἡμῶν εἰχὰς
ὑπὲρ πάντων τῶν ὁπωσδήποτε συμβαλλόντων εἰς τὴν
πνευματικὴν ἅμα καὶ ὑλικὴν εὐπραγίαν τοῦ ἰδρύματος αἰ-
τούμενοι ἅμα τῇ αὐτῆς Ἱερότητι τὴν θείαν χάριν καὶ τὸ
ἄπειρον ἔλεος.

ἀαβ' Ἰουνίου κβ'.

Ὁ Κορυσταρτιμωπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ ευχέτης.

Δ'

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ

ΤΟΥ 1901—1902

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα,

Διὰ σεπτοῦ πιπτακίου τῆς ἡμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ὑπ' ἀριθμὸν πρωτοκ. 3216 καὶ ἡμερομηνίαν 14 Μαΐου αἰρεθέντες οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀντιπροσωπεῦσαι τὸ σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν τοῖς ἀπολυτηρίοις ἐξετάσεσι τῶν κατὰ τὸ λῆγον σχολικὸν ἔτος ἀποφοιτουσῶν μαθητριῶν τοῦ διδασκαλείου τοῦ ἀνωτάτου παρ' ἡμῖν Ζαπλείου Παρθεναγωγείου, οὗ τὴν ἄμεσον ἐμπείαν ὁ μεγαλεπήβουλος καὶ διορατικὸς νοῦς τοῦ ἀοιδίου ἰδρυτοῦ τῇ μητρικῇ προνοίᾳ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας περιεφρούρησε, προφρόνως πάννυ ἀπεδεξάμεθα τὴν ἀνατεθεῖσαν ἡμῖν ὑψηλὴν ἐντολήν.

Τῶν ἐξετάσεων τοίνυν τούτων ἀρξαμένων τῇ 27 καὶ ληξασὼν τῇ 31 Μαΐου, οὐκ ἐπανσάμεθα ἅπαντες συντόνῳ προσοχῇ συνεπόμενοι τοῖς ἐξεταζομένοις μαθήμασι

— 131 —

καὶ λεγομένοις ὑπὸ τε τῶν ἐξεταζόντων καὶ ἐξεταζομένων τὸν νοῦν προσέχοντες, ὅπως ὀρθὴν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον πορισάμενοι γνῶσιν τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τῶν ἀπολυομένων μαθητριῶν, ἐξ ἧς γ' ἂν τις καὶ περὶ τῆς ὅλης δράσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Παρθεναγωγείου κρίνειν, ἀποδῶμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι λόγον περὶ τῆς ἀνατεθείσης ἡμῖν ὑψηλῆς ἐντολῆς.

Καίτοι μὲν ἡ διανοητικὴ πρόοδος τῶν ἐξετασθεισῶν ἐκ τῶν βαθμῶν τῆς τε ἐπιμελείας καὶ ἱκανότητος ἐκάστης αὐτῶν πασίδηλος γενήσεται, οὐκ ἄσκοπον μέντοι ἡγούμεθα καὶ γενικὴν τινα εἰκόνα τῆς πνευματικῆς καταστάσεως καὶ φιλοπονίας δυοῖν ἔνεκα παρασχεῖν· πρῶτον μὲν, ὅπως μὴ φανῶμεν ὀκνοῦντες τῶν καλῶν γενέσθαι ἐπαινέτας, εἶτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων, οὐ μόνον ἐν τῷδε, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις παρ' ἡμῖν ἐκπαιδευτηρίοις διδασκομένων τὸ φιλόπονον καὶ φιλότιμον παροτρύνωμεν. Καὶ δὴ, Παναγιώτατε Δέσποτα, αἱ τῶν Μουσῶν ἰσάριθμοι καὶ ἄλλαι ἄλλαις πνευματικαῖς χάρισι κεκοσμημέναι αὗται Ζαπλίδες, καὶ τὴν προαίρεσιν οὐκ ἠνέσχοντο ἥττους ἀλλήλων ἀναδείξασθαι, ὥς δῆλον ἐγένετο καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις μὲν τῶν μαθημάτων, μάλιστα δὲ ἐν τῷ θέματι τῆς ἐκθέσεως, γενομένῳ ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ αὐστηρὰν ἡμῶν ἐπίβλεψιν, ἐν ᾧ ποικίλη διήκει χάρις, καὶ πρωτοπείροις ἱκανὴ συνθετικὴ καὶ ῥητορικὴ δύναμις καὶ ἐπιχειρημάτων καὶ νοημάτων ἰσχυρὰ φαντασία. Τὸ δὴ μάλιστα χαρακτηρίζον τὴν ἀμίλλαν καὶ φιλοτιμίαν αὐτῶν ἐστὶ τὸ πόντη ἀνόμοιον καὶ ὅλως ὑποκειμενικὸν τῆς ἐπεξ-

εργασίας ἐκάστης τῶν συνθέσεων αὐτῶν. Ἀλλὰ τί ἂν τις εἶποι καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ διδάσκειν ἀσκήσεως; Καίτοι μὲν οὐκ ἴση μοίρα ἅπασαι κρίνονται, οὐδεμία μέντοι τοῦ σκοπομένου ἡμαρτεν, ἀλλ' ἐκάστη τῶν ἄλλων κρείττων φανῆναι ἠγωνίσαστο καὶ ἅπασαι τοῦ ἄθλου ὀρεγόμεναι εἰς ἀπορίαν τοὺς ἐλλανοδίκας κατέστησαν. Μικρὸν δ' ὑφεμένου τοῦ ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτου τῶν ἐλπίδων θαυμασμοῦ, τέσσαρας αὐτῶν, (ὧν τὰ ὀνόματα τό γε νῦν παραλιπεῖν ἄξιον), τῆς δάφνης ἠξίωσαν, μηδόλως τῆς τῶν ἄλλων ἀξίας μειουμένης. Ἀπασαι γὰρ κατὰ τὸ δυνατόν οὐκ ἄμοιροι τυγχάνουσι τῶν προσόντων διδασκάλου ἀγαθῆς καὶ πεπειραμένης· οἷον τοῦ σθένους, τῆς σαφηνείας, τῆς παραστάσεως, τῆς ἀκριβείας καὶ τῶν ἀναγκαίων, ὡς ἀπλῶς εἶπεῖν, ἐφοδίων πρὸς τὸν μελετώμενον τῆς διδασκαλίας πλοῦν οὐκ ἀποστέρονται. Διὸ δὴ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἀπάσαις ἀμέριστον τὸν ἔπαινον ἐπιδαφιλεύει.

Σαφῆ οὖν γνῶσιν ἔχοντες, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἥς ἀνελάβομεν βαρείας ἐντολῆς, προαγόμεθα διὰ τῆς παρούσης ἐκθέσεως διαβεβαιῶσαι τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν Ἀγ. καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, ὅτι ἐν τῷ ἐθνικῷ τούτῳ φντωρίῳ τῶν γραμμάτων ἐν κρείττονι μοίρα τίθεται καὶ διὰ πασῶν, ὡς φαίνεται, τῶν βαθμίδων διήκει τὸ εὐμέθοδον τῆς διδασκαλίας καὶ τὸ τοῖς παιδαγωγικοῖς νόμοις συμπαρομαρτοῦν σύστημα, οὔπερ ἀπόρροιά ἐστιν ἡ παγίωσις τῶν γνώσεων καὶ ἡ γονιμότης τῆς διδασκαλίας. Ἀλλ' ἴσως ἂν τις ἐρωτήσῃ, ποῦ ἄρα ἔγκειται ἡ εὐρωστία καὶ εὐθάλεια

αὕτη τοῦ ἐθνικοῦ τούτου φντωρίου; Ἐν τῇ ἀγρόπῳ καὶ σθεναρᾷ ἐπιστάσει τῆς εὐμαθοῦς καὶ τὰ παιδαγωγικὰ ἀρίστης τῶν παρ' ἡμῖν διευθυντρίας, τῆς Εὐθαλίας Ἀδάμ, τοῦ πνευματικοῦ τούτου ἀναστήματος τοῦ Ζαπείου, τοῦ πρὸς τῇ εὐσεβείᾳ καὶ πολλαῖς ἄλλαις τῶν ἀρετῶν κεκοσμημένου καὶ ἐν τῇ εὐπαιδευσίᾳ καὶ καθαρᾷ συναισθήσει τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῶν καθήκοντος πάντων τῶν ἐν αὐτῷ διδασκόντων. Οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ἀληθῆς θρησκευτικὴ ἀγωγή καὶ μητρικὴ στοργὴ καὶ ἐλλόγῳ αὐστηρότητι συγκεκραμένη πρόνοια ὑπὲρ τῆς τῶν ἡθῶν χρηστότητος καὶ τῆς ἐμπρεπούσης τῇ γυναικὶ σεμνότητος ἀριδῆλως καταφανῆ εἰσιν ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ ἰσχύοντα· ἐφ' οἷς γε πᾶσιν ἐξεῖναι ἠγούμεθα τοῖς τοιοῦτον κεκτημένοις καθίδρυμα ἐπαξίως σεμνύνεσθαι.

Ἐπιτραπήτω δ' ἡμῖν, Παναγιώτατε Δέσποτα, μὴ παραδραμεῖν καὶ τὸν ἕτερον, κατὰ γε τὴν ἡμετέραν κρίσιν, τῶν παραγόντων τῆς τοῦ Παρθεναγωγείου εὐρωστίας. Ἡ σπανία ἐν ὁμοτέχνιοις καὶ μάλιστα ἐν γυναιξὶ πρωτοφανῆς, οὕτως εἶπεῖν, σύμπνοια καὶ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἀρμονικὴ συνεργασία τῆς διευθύνσεως καὶ τῆς συναδέλφου αὐτῆς τῆς δεσποινίδος Στρούβαλη ἐστὶν ὁ ἕτερος τῶν παραγόντων τῆς τοῦ Παρθεναγωγείου ἀκμῆς. Ἡ ἀδελφικὴ αὕτη συνεργασία μέγιστόν ἐστι μαρτύριον τῆς ἀρετῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως συναμφοτέρων. Ταύτην δὲ ἡ ἐπιτροπὴ θαρρύντως τῆς προνοίας ὑπὲρ τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου δῶρον ἀποκαλεῖ. Ἐν τούτοις, Παναγιώτατε Δέσποτα, εὐτόλμως προαγόμεθα καθικετεῦσαι

τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Κορυφὴν ἐπιδαφιλεύσασθαι
μὲν τὰς θεοπειθεῖς Αὐτῆς καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας
εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῇ τε ἐλλογίμῳ Διευθυντρίᾳ, τῇ ἀτρο-
μήτως ἐγκαρτερούσῃ ἐν τῷ πολυμόχθῳ ἀγῶνι τῆς ἀρετῆς
ἐκπαιδεύσεως καὶ χριστιανικῆς μορφώσεως τῶν τοῦ γέ-
νους ἡμῶν θυγατέρων καὶ πᾶσι τοῖς νῦν αὐτῇ φιλοτίμως
ἐν αὐτῷ καὶ εὐστόχως πονοῦσι, μὴ παύσασθαι δὲ τὴν τοῦ
Χριστοῦ Ἀγίαν Ἐκκλησίαν τὰς ἱκετηρίους αὐτῆς δεή-
σεις εἰς αἰῶνας πρὸς Κύριον ἀναπέμπουσιν ὑπὲρ τῆς
ἀγῆρω μακαριότητος τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνεπίληπτον ἐν εὐ-
ποιΐαις τὴν μνήμην καταλιπόντος ἀοιδίμου ἰδρυτοῦ τοῦ
ὑψηρεφοῦς τούτου τεμένους τῶν Μουσῶν Κωνσταντίνου
τοῦ Ζάππα, διατελοῦμεν δὲ

τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
ταπεινὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
καὶ προθυμότατοι θεράποντες

Ἐν Φαναρίῳ τῇ 17ῃ Ἰουνίου 1902

† Ο ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Β. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ

Ι. ΒΑΣΜΑΤΖΙΔΗΣ

Ε'

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 23 ΙΟΥΝΙΟΥ 1902 ΗΜΕΡΑΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΩΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ Κ. ΕΥΘΑΛΙΑΣ ΑΔΑΜ

Φίλιπποι Ζαππίδες,

Ὁ παντοδύναμος Θεός, Θεὸς ὁ ἅγιος, Θεὸς ὁ φιλάν-
θρωπος ἡξίωσεν ἡμᾶς ἵνα καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐορτά-
σωμεν τὴν μεγάλην ταύτην τοῦ Ζαπείου ἡμέραν, τὴν ἐπι-
σφραγίζουσιν οὕτω πανηγυρικῶς τοὺς ἐνιαυσίους ἡμῶν
σχολικοὺς ἀγῶνας καὶ μόχθους· εὐλογημένον ἔστω τὸ
πανάγιον Αὐτοῦ ὄνομα!

Ἴδου ἡμεῖς καὶ πάλιν, ἀγαπηταί, ἐνώπιον τοῦ τρισεβά-
στου καὶ σεπτοῦ ἡμῶν πρωθιεράρχου, πατρικῶς εὐλογοῦν-
τος καὶ τὰ ἡμέτερα ἔργα ἀγιάζοντος τῇ πανσθενεῖ χάριτι
τοῦ ἐπουρανίου Πατρός· ἐνώπιον τῆς σεβασμίας χορείας
τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἐν ταῖς χερσὶ
τῶν ὁποίων ἀλώβητον ἀπ' αἰώνων καὶ ἀγρύπνως φρου-
ρούμενον κεῖται τὸ παλλάδιον τῆς θρησκείας ἡμῶν καὶ
πατρῴας παιδείας· εὐλογητὸν ἔσται καὶ δεδοξασμένον τὸ
ὄνομα τοῦ Παναγὰθου Θεοῦ!

Ἴδου καὶ πάλιν ἡμεῖς ἐν μέσῳ τῆς σεβαστῆς καὶ φιλοκά-
λου ὁμηγύρεως, ἣν λαμπρύνουσι διὰ τῆς παρουσίας αὐτῶν
τοσαῦτα ἐπίλεκτα τῆς κοινωνίας μέλη, εὐμενῶς ἐνθαρρύν-
οντα τὸ Ζαπείον μας ἐν τῷ ἐθνωφελεῖ αὐτοῦ ἀγῶνι, ἐπ'
ἀγαθαῖς δὲ ταῖς ἐλπίσι τὰς ἀγαπητὰς αὐτοῦ θυγατέρας
προπέμποντα εἰς τοῦ πρακτικοῦ βίου τὸ πολὺπλαγκτον

στάδιον· ἀγαστή ἀντιπροσωπεία τῆς πολιτείας ὑπὸ τὴν κραταιὰν προστασίαν τῆς ὁποίας ἀπροσκόπτως λειτουργεῖ ἡ ἡμετέρα σχολή, εὐόρκως ἐκτελοῦσα τὸ ἀνθρωπιστικὸν αὐτῆς ἔργον κατὰ τὰς βουλὰς τοῦ φιλοπροόδου ἡμῶν ἀνακτος, εὐγενεῖς ἀντιπρόσωποι τῆς Βασιλικῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, αἱ σεβασταὶ τοῦ Ζαπείου ἀρχαὶ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ἡγεσίαν τῶν ὁποίων τὸ καθίδρυμα τοῦτο καὶ ἐν μέσῳ καιρῶν χαλεπῶν ἀμείωτον διατηρεῖ τὴν ἐν τῷ Ἐθνει εὐεργετικὴν αὐτοῦ δράσιν, γονεῖς φιλόστοργοι, ἀγαλλόμενοι ἐπὶ ταῖς μαθητικαῖς τῶν πεφιλημένων αὐτῶν τέκνων δάφναις, ἀδελφαὶ προσφιλεῖς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐκπαιδεύσεως ἐνθουσιώδεις ἐργάτιδες, χριστιανικῶν οἰκων μητέρες εὐσεβεῖς ἐν ἀγάπῃ περιπτυσσόμεναι τὰς νεωτέρας αὐτῶν ἀδελφάς, πάντες, φίλταται, ὁμοφώνῳ εὐχῇ καὶ ἱερᾷ στοργῇ χαιρετίζουσιν ὑμᾶς σήμερον πρὸ τῆς κονίστρας, ἐν ἣ μετ' οὐ πολὺ μέλλετε νὰ δράσητε ἐπ' ὠφελείᾳ ζωτικωτάτων τοῦ οἴκου καὶ τῆς κοινωνίας συμφερόντων. Εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Θεοῦ!

Ἐν μέσῳ τοιαύτης ὁμηγύρεως, ἀγαπηταί, φωνὴ ἱερά, ἡ φωνὴ τῆς ἀγίας ἡμῶν Μητρὸς Ἐκκλησίας καλεῖ ὑμᾶς εἰς τὴν σεμνὴν φάλαγγα τῶν ἀφανῶν, ἀλλὰ τελεσιουργῶν ἐργατῶν τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς ἡμῶν μορφώσεως. Ἐν τῇ τοιαύτῃ πανδήμῳ ἡμέρᾳ ἡ σεπτὴ χεὶρ τοῦ Οἴκου μενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου καὶ πατρὸς κοσμεῖ τὸ μέτωπον ὑμῶν τῷ τιμαλφεῖ στεφάνῳ τῶν εὐχῶν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐν εὐλογίαις προβιβάζουσα ὑμᾶς εἰς τὴν ὑψηλὴν τῆς παιδαγωγοῦ καὶ διδασκάλου διακονίαν. Ὅποσον ἱερὸν τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ καὶ πόσον μέγала καὶ δυσχερὴ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέοντα καθήκοντα, πόσον μεγάλη ἡ εὐθύνη ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων!

Ἡ ὀρθὴ τῶν παίδων ἀγωγή καὶ παιδεία, ἣν οἱ ἀρχαῖοι σοφοὶ «οὐσίαν εὐδαιμονίας καὶ αἰτίαν εὐβουλίας» ὀνομάζουσιν ἦν ἀπ' αἰώνων καὶ ἐστὶ τὸ ἀδιάσειστον ἔρεισμα τοῦ πνευματικοῦ, τοῦ κοινωτικοῦ καὶ ἠθικοῦ καταρτισμοῦ τῶν ἐθνῶν. Ὅπως ἡ πρὸς ἀνέγερσιν στερεοῦ οἰκοδομήματος φροντίς ἄσκοπος ἀποβαίνει καὶ ματαία, ἂν ἐλλείπῃ ἡ

δέουσα περὶ ἀσφαλοῦς θεμελιώσεως ἐπιμέλεια, οὕτως ἄσκοπος ἀποβαίνει ὁ ζῆλος καὶ ἀνωφελεῖς αἱ προσπάθειαι ἔθνους τινὸς ἀγωνιζομένου νὰ μορφώσῃ καὶ καταρτίσῃ ἑαυτὸ ἂν σαθραὶ καὶ ἀκροσφαλεῖς τυγχάνωσιν αἱ βάσεις, ἂν μὴ τοῦτο βαίνει στηριζόμενον ἐπὶ τῶν ἀρραγῶν θεμελίων τῆς τῶν νέων ὑγιoῦς μορφώσεως. Ἡ εὐεργετικὴ αὕτη ἀλήθεια, ἣν δεόντως ἐκτιμήσαντα τὰ μεγάλα ἔθνη τοσαῦτα ἠρύσθησαν καὶ ἀρύονται ἀγαθὰ, οὐδέποτε διέλαθε τὴν προσοχὴν τοῦ ἡμετέρου γένους· κληρονόμος τῶν περιδοξοτάτων ἐν τῷ κόσμῳ ἀναμνήσεων, βαθὺ τρέφον τὸ αἶσθημα τῆς λατρείας πρὸς τὸ μέγα παρελθὸν ἠδυνήθη νὰ διατηρήσῃ ἄσβεστον ἐν τῷ στήθει αὐτοῦ τὸν **Ἑρωτα** πρὸς τὴν Παιδείαν, τὴν **πίστιν καὶ τιμὴν** πρὸς τὰ ἐξ αὐτῆς πηγάζοντα ἠθικὰ καὶ κοινωνικὰ ὠφελήματα. «Οὐκ ἔστι περὶ ὅτου θειοτέρου ἂν ἄνθρωπος βουλευσάιτο ἢ περὶ παιδείας καὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἑαυτοῦ οἰκείων», ἐδίδαξεν ὁ θεῖος Πλάτων, ἡ δὲ φωνὴ τοῦ μεγάλου φιλοσόφου ὡς μουσικὴ οὐράνιος ἤχοῦσα δονεῖ πάντοτε τὰς εὐαισθητοτέρας χορδὰς τῆς ἐλληνικῆς καρδίας καὶ ἀναδεικνύει ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις τοὺς ἱεροφάντας τῆς ἐπιστήμης, τοὺς ὀρηροὺς τῆς παιδείας προστάτας, τοὺς μεγάλους τοὺς ἔθνους εὐεργέτας, οἵτινες πρόθυμοι πάντοτε ἐν στερήσεσι πολλάκις τὸν βίον διάγοντες ἐν εὐγενεῖ καὶ ζηλωτῇ ἀμίλλῃ συναγωνίζονται ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῆς παιδείας καὶ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ ἔθνους αὐτῶν ἀγῶνι. Στρέψατε, φίλοι μαθήτριά, τὸ ὄμμα ὑμῶν εἰς τὴν προσφιλεῖ εἰκόνα τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα ἵνα ἴδητε τὴν περιφανεστέραν ἐνσάρκωσιν τῆς μεγάλης ταύτης τοῦ Ἑλλήνος ἀρετῆς· ἢ μᾶλλον ἀκούσατε τὴν εὐγνώμονα φωνὴν τῆς ὑμετέρας καρδίας, καθ' ἣν στιγμὴν μέλλετε νὰ καταλίπητε τὸ ἀγαπητὸν Ζάππειον, ἀναμνήσθητε ἐν τῇ ᾠρᾷ ταύτῃ τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα ἐδωρήσατο ὑμῖν ἡ ἔνθεος φιλογένεια τοῦ ἀοιδίμου ἱδρυτοῦ τοῦ τεμένους τούτου καὶ φωνήσατε μετ' ἐμοῦ «Ζάππα, αἰωνία σου ἡ μνήμη ἐπὶ τῆς γῆς, αἰωνία σου ἡ δόξα ἐν Οὐρανοῖς!»

Τέκνα τοιοῦτου πατρὸς ἐν τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ καὶ τῇ λατρείᾳ τῶν ἱδανικῶν τοῦ ἔθνους ἀνατραφέντα, τὰ ἱερά

τοῦ Εὐαγγελίου διδάγματα καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ὑγιοῦς παι-
δαγωγίας ἐνστερνισθέντα, ἔμβλημα τοῦ βίου ἔχοντα τὴν
ἐργασίαν καὶ τὴν ἀρετὴν καλεῖσθε, φίλταται, εἰς τὸν πρα-
κτικὸν βίον, ὅπως πραγματοποιήσητε τὰ εὐσεβῆ ὄνειρα καὶ
τοὺς ἐνθέρμους ὑπὲρ τῆς μορφώσεως τῶν θυγατέρων τοῦ
γένους πόθους τοῦ μακαρίου ἐκείνου ἀνδρός. Πορεύεσθε,
εὐέλπιδες κόραι, ἀπόστολοι τῶν ἀνθρωπιστικῶν τοῦ Ζαπ-
πειοῦ ιδεῶν! Ἡ φιλανθρωπία, ὁ οἰκογενειακὸς βίος, ἡ
ἐθνικὴ παιδεία εὐρὺ διανοίγουσιν ὑμῖν στάδιον κοινωφε-
λοῦς καὶ εὐλογητῆς ἐνεργείας.

Ἡ κοινωνία σήμερον μεγάλην καὶ λυσιτελεστάτην ἀνα-
μένει ὑπηρεσίαν παρὰ τῆς γυναικός, εἰς ἣν ὁ Θεάνθρωπος
ἔδωκεν ἠθικὸν φρόνημα καὶ τὸ ἀναγκαῖον κοινωνικὸν
κῦρος, ὅπως καὶ αὕτη ἐξ ἴσου μετὰ τοῦ ἀνδρός ἀγωνίζεται
ἐν τῷ ἐκπολιτιστικῷ τῆς ἀνθρωπότητος ἔργῳ. Συγκινεῖ
αὐτὴν ἀκόμη ἡ γυνὴ τοῦ Ὁμήρου, προκαλεῖ ἔτι τὸν σεβα-
σμὸν αὐτῆς ἡ γυνὴ τοῦ Σολομώντος, ἀλλὰ τὰ τετιμημένα
ταῦτα ἀγάλματα τῆς ἀρετῆς μεμακρυσμένων καιρῶν δὲν
εἶναι τὸ τέλειον ιδεῶδες τῶν συγχρόνων ἡμῶν. Ἡ νεω-
τέρα κοινωνία δὲν θέλει τὴν γυναῖκα ξένην πρὸς τὰ συμ-
φέροντα καὶ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς, κινουμένην ἐν τῇ στενῇ
σφαίρᾳ τῶν ἰδίων μόνον συμφερόντων καὶ οὐδεμίαν ἔχου-
σαν συνείδησιν τῶν ἀνθρωπίνων αὐτῆς καθηκόντων, ἀλλὰ
προσωπικότητα πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν πρὸς τῇ εὐαισθη-
σίᾳ τῆς καρδίας καὶ κοσμιότητι τοῦ ἡθους ἔχουσιν νοῦν
καὶ θέλησιν, ἐνθουσιῶσαν πρὸς πᾶν καλόν, δυναμένην νὰ
βελτιοῖ καὶ προάγῃ τὸν τε ἰδιωτικὸν καὶ κοινωνικὸν βίον,
νὰ αὐξάνῃ τὴν εὐημερίαν τοῦ οἴκου καὶ νὰ ἐργάζεται ὑπὲρ
τῆς εὐδαιμονίας τοῦ πλησίον. «Καὶ αἱ γυναῖκες ὀφείλουσι
νὰ συμβάλλωσιν εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς κοινωνίας διὰ
τῶν ἐξαιρέτων δυνάμεων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας,
διὰ τῆς ἡμερότητος τῶν ἡθῶν, τῆς χάριτος, τῆς λεπιότητος,
τῆς διαρκοῦς ὠθήσεως πρὸς τὰς εὐγενεῖς πράξεις καὶ με-
γάλας ιδέας» λέγει ὁ σοφὸς Jules Simon, ὁ ἐμβριθέστατος
οὗτος ἐκτιμητῆς τῆς δυνάμεως τῆς γυναικὸς καὶ τῶν ἀρε-
τῶν αὐτῆς ἐνθερμος ὑμνητής. Ἡ ὑπὸ τοιούτων ἀναγκῶν

πιεζομένη κοινωνία ἡμῶν δὲν θέλει ἐπίσης τὴν γυναῖκα
ἀβροδίατον, φίλαυτον, πλαγγόνα, χαρίεσσαν καὶ αἰσθημα-
τικὴν, τρεφομένην ὑπὸ ποιητικῶν χιμαῖρων καὶ καταναλι-
σκομένην εἰς φαντασιώδεις ῥεμβασμοὺς ἢ παρασυρομένην
ὑπὸ τοῦ ρεύματος τῶν μωρῶν καὶ παραδόξων περὶ χειρα-
φετήσεως ιδεῶν, ἀλλὰ σύντροφον τοῦ ἀνδρός ἀχώριστον
«ἐν ταῖς δυστυχίαις, ἐν τοῖς διωγμοῖς, ἐν ταῖς εὐπραγίαις»
οἰκοδέσποιναν ἐργατικὴν, σθεναράν, δυναμένην νὰ ἀντι-
μετωπίσῃ θυέλλας καὶ καταιγίδας ἐν μέσῳ τῶν περιπε-
τειῶν τῆς ζωῆς, κοινωνὸν νοήμονα τῶν ιδεῶν καὶ αἰσθη-
μάτων αὐτοῦ, θεοσεβῆ, φιλάνθρωπον, ἐμπνεομένην ὑπὸ
τῆς ἀγάπης τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἀνυψώσεως τὸν ἄνθρωπον
μέχρις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸ ἅγιον τοῦ Ἰωάννου ῥῆμα
«ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν».

Ἡ ἀγάπη, ἣν εὐηγγελίσατο ὁ Χριστὸς καὶ ἐδίδαξαν οἱ
Ἀπόστολοι, ἡ ἀγάπη, ὁ σύνδεσμος τῆς τελειότητος, ἡ
ἀγάπη, ἡ τὸ ιδεῶδες τῆς ἀνθρωπίνης ἀδελφότητος πραγμα-
τοποιοῦσα, ἡ ἀγάπη, ἡ φωτίζουσα καὶ τὰ πάντα ἁγιάζουσα
καθιστᾷ τὴν γυναῖκα εὐεργετικωτάτην καὶ ἰσχυροτάτην ἐν
τῷ κόσμῳ δύναμιν. Ἡ ἀγάπη αὕτη ἐκτείνει τὴν δρᾶσιν
αὐτῆς καὶ πέραν τῶν ὁρίων τοῦ οἰκιακοῦ βίου· φέρει αὐ-
τὴν ὑπὸ τὴν στέγην τῶν ὀρφανῶν, οἷς παρέχει θωπείας
καὶ μητρικὴν ἀγκάλην, παρὰ τὴν κλίνην τοῦ πάσχοντος,
ὃν καταβιβρώσκουσιν οἱ πόνοι καὶ αἱ στερήσεις· διὰ τῆς
ἀγάπης ἡ χριστιανὴ γυνὴ ἀπομάσσει τὰ δάκρυα, θερμαίνει
τὸν ῥηγοῦντα γέροντα, παραμυθεῖ τὴν ἀπέλπιδα χήραν,
στηρίζει τὴν ἀποτεθαρρημένην ἐργάτιδα, περιφρουρεῖ τὴν
κινδυνεύουσαν ἀρετὴν, καταπραΰνει τοὺς θρήνους καὶ τὰς
οἰμωγὰς, δίδει ἄρτον εἰς τὸν πεινῶντα, παρηγορίαν εἰς
τὸν τεθλιμμένον, ἐνθαρρύνει, ἀνακουφίζει, εἶναι ἡ χαρὰ
καὶ ἡ εὐλογία, ὁ ἄγγελος τῆς θείας Προνοίας ἐπὶ τῆς γῆς.
Τὴν φιλανθρωπίαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀσκοῦσα οὐχὶ ὡς χάριν,
ἀλλ' ὡς καθῆκον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπιβεβλημένον αὐτῇ,
χαίρει μετὰ χαιρόντων καὶ κλαίει μετὰ κλαιόντων πιστῶς
τηροῦσα τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου διδάσκοντος ἵνα «μὴ
ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ».

Τί δὲ ζητεῖ ἡ κοινωνία ἡμῶν παρὰ τῆς χριστιανῆς οἰκοδεσποίνης, παρὰ τῆς Ἑλληνίδος μητρός; Ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς καρδίας ἀκούομεν τὴν μελαγχολικὴν, οὐχ ἥττον δὲ ἐπιτακτικὴν φωνὴν τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν μητέρων, ἐντελλομένων ταῖς θυγατράσι τὰ καθήκοντα τοῦ ἀγνοῦ, τοῦ ἐθνοπρεποῦς, τοῦ εὐδαίμονος οἰκογενειακοῦ βίου· ἐντελλομένων αὐταῖς ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ συναίσθησιν τῶν ἱερῶν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν οἶκον ὑποχρεώσεων, πίστιν ἀσάλευτον εἰς τὸν ὄρκον, ὃν οἱ πατέρες ἡμῶν ὤμοσαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἀροσίωσιν εἰς τὰ πάτρια ἥθη, ἀγάπην πρὸς τὴν ἐθνικὴν μας γλῶσσαν, τιμὴν εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ ἔθνους. Ὁ οἶκός ἐστιν ἡ ἱερὰ κολυμβήθρα, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ παῖς λαμβάνει τὸ πρῶτον βάπτισμα τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς νοητικῆς ἀναπτύξεως. Ἐν αὐτῷ τρέφεται καὶ αὐξάνει οὗτος σωματικῶς τε καὶ πνευματικῶς ὑπὸ τῆς ἀγιωτάτης μητρικῆς στοργῆς χειραγωγούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ παραδείγματος αὐτῆς «τὸ μῖσος πρὸς ἃ χρὴ μισεῖν καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς ἃ χρὴ στέργειν» διδασκόμενος. Θεὸς αὐτοῦ εἶναι ὁ Θεὸς τῆς μητρός του, ἡ γλῶσσα, ἣν μανθάνει νὰ λαλῇ εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς μητρός του, ἡ ἀπαγόρευσις αὐτῆς εἶναι ὁ νόμος του, ἡ ἀμοιβή καὶ ἡ ἐπιδοκιμασία αὐτῆς· ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀλήθεια· νοεῖ οὗτος αἰσθάνεται καὶ ἐνεργεῖ ὡς ὑπ' αὐτῆς ἐθίζεται, αἱ δὲ ἐκ τῆς ἡλικίας ταύτης ἐντυπώσεις καὶ ἔξεις ριζοῦμεναι διέπουν τὸν ὅλον βίον τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀποτελοῦσι τὸ ἀναγκαῖον θεμέλιον πάσης περαιτέρω μορφώσεως. Ὡς μητέρες ἔχετε πάντοτε ἐν νῷ, ἀγαπηταί, ὅτι «οὐ μικρὸν διαφέρει τὸ οὕτως ἢ οὕτως εὐθὺς ἐκ νέων ἐθίζεσθαι, ἀλλὰ ἀμπολυ, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν».

Σήμερον δὲ ὅτε ὑπὸ τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Πατριάρχου, ἀναγορεύεσθε παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι τῆς τρυφερᾶς νεότητος, εἰσέλθετε μετ' ἐμοῦ νοερῶς ἐντὸς τοῦ Σχολείου, οὗτινος τὴν διοίκησιν ἐμπιστευθήσεται ὑμῖν ἡ κοινότης, ἡ πόλις, ὁ Θεός. Ἰδετε περὶ ἡμᾶς τὰ μικρὰ παιδιά πλήρη ζωντανότητος καὶ θελκτικῆς ἀφελείας διὰ τῶν ὑμετέρων ὀφθαλμῶν ζητοῦντα νὰ θαυμάσωσι τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος, δι' ὑμῶν νὰ ἴδωσι τὸ φῶς τῆς ζωῆς, καὶ ἀναλογίσθητε τὸ

μέγεθος τῆς εὐθύνης καὶ τὴν σοβαρότητα τῶν καθηκόντων, ἅτινα παρομαρτοῦσι τῷ σεμνῷ διδασκαλικῷ ἀξιώματι. Τὸ σχολεῖον εἶναι συμπλήρωμα τοῦ οἴκου, ὁ δὲ σχολικὸς βίος δέον ἐν εὐρυτέρῳ κύκλῳ νὰ εἶναι συνέχεια καὶ ἐφαρμογὴ τῶν ἔξεων καὶ διδαγμάτων τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, οἰκοδομῶν ἐπὶ τῶν θεμελίων ἐκείνου, ἃν καλῶς ταῦτα καὶ ἀσφαλῶς ἐτέθησαν, ἀναπληρῶν δὲ αὐτὸν ἐν ἀνάγκῃ, ἐν τῷ σπουδαιοτάτῳ τούτῳ καθήκοντι, ἵνα οὕτω μορφωθῇ ὁ αὐτεξούσιος, ὁ εὖ ἡγμένος ἄνθρωπος, ὁ δυνάμενος νὰ παιδαγωγῇ ἑαυτὸν ὅταν οἱ ἄλλοι παύσωσι νὰ τὸν παιδαγωγῶσι, νὰ διευθύνῃ ἑαυτὸν ὅταν οἱ ἄλλοι παύσωσι νὰ κηδεμονεύωσιν αὐτόν. Ὁ προορισμὸς τοῦ Σχολείου ἐν πάσῃ πεπολιτισμένῃ κοινωνίᾳ, μάλιστα δὲ παρὰ τῇ ἡμετέρᾳ τῇ ἀμοιρούσῃ τόσων ἄλλων παραγόντων μορφωτικῶν, εἶναι νὰ ἐξυψοῖ καὶ ἐξευγενίσῃ τὸν παῖδα διὰ τοῦ πνευματικοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς περιβαλλούσης αὐτὸν κοσμίας καὶ κατὰ πάντα ἡθικῆς ἀτμοσφαίρας, νὰ ἐπιμελῇται μετὰ νοημοσύνης καὶ στοργῆς τοῦ τε σώματος καὶ τοῦ πνεύματος τὴν κανονικὴν ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν ὁξύνον τὸν νοῦν, ἐρματίζον τὴν ψυχὴν, μορφῶνον τὸ ἦθος, νὰ καλλιεργῇ τὴν καλὴν καὶ ἀληθῆ παιδείαν, ἥτις κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὑγιоῦς παιδαγωγίας ἀναπτύσσει ἀρμονικῶς τὸν ὅλον ἄνθρωπον, νὰ ἐμπνέῃ τῷ μαθητῇ ἀληθῆ θρησκευτικότητα, φρόνημα ἡθικὸν καὶ βαθὺ τὸ αἶσθημα τοῦ καθήκοντος, νὰ παρέχῃ αὐτῷ γνώσεις ἀναλόγους πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας, εἰς ἣν ἀνήκει, καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ζῇ, νὰ παρασκευάζῃ αὐτῷ ἰκανότητα, ἥς παρὰ πάντων ὁ βίος σήμερον ἀπαιτεῖ, ἀλλ' οὐδέποτε ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς κακῶς ἐννοουμένης πρακτικότητος ἐλαυνόμενον, ὡς ὑψιστον αὐτοῦ σκοπὸν νὰ θεωρῇ τὸν πορισμὸν καὶ τὴν εὐζωΐαν, ἥτις ἄγει εἰς βίον ἀπολαυστικὸν καὶ κλείει διὰ παντὸς τὴν πηγὴν τῶν ὑψηλοτέρων ἰδανικῶν. Ἐργαστήριον κοινωνικῆς μορφώσεως τυγχάνον τὸ Σχολεῖον δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι ὅπως τὰ ἄτομα, οὕτω καὶ τὰ ἔθνη ὀφείλουσι νὰ ἐργάζωνται καὶ πρὸς μελλούσας ἀνάγκας καὶ ἀπαιτήσεις συμφώνως πρὸς τὴν συμβουλὴν τοῦ φιλοσόφου «οἱ παῖδες

πρέπει νὰ παιδωγῶνται συμμέτρως οὐχὶ πρὸς τὴν παροῦσαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐν τῷ μέλλοντι πιθανῶς βελτίονα κατάστασιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, δηλ. πρὸς τὰς ιδέας τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ ὅλου προορισμοῦ αὐτῆς».

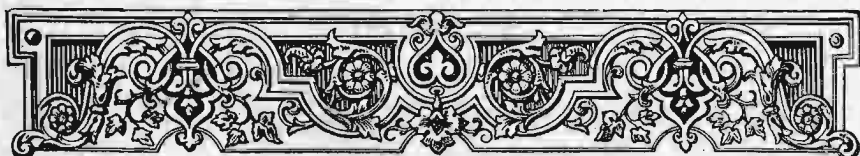
Ἡ ὑψηλὴ αὕτη τοῦ Σχολείου ἀποστολή, ἀγαπηταί, καθιστᾷ τὸν διδάσκαλον ἓνα τῶν κυριωτέρων καὶ ἐκλεκτοτέρων παραγόντων τῆς εὐδαιμονίας τῶν κοινωνιῶν μεγάλα μὲν παρέχουσα αὐτῷ δικαιώματα ἐπὶ τῆς τιμῆς καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν, πάμπολλα δὲ παρ' αὐτοῦ, καὶ δικαίως, ἀπαιτοῦσα προσόντα πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ καὶ ὑψιστα ἐπιβάλλουσα αὐτῷ καθήκοντα. Ὁ διδάσκαλος εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ Σχολείου, ἡ αἰτία τῆς ζωῆς καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Τὸ ἱερὸν οὗτος ἀναλαμβάνων καθήκον δέον πρὸ πάντων, ὡς πάνυ προσφυνῶς λέγει ἀείμνηστος τοῦ γένους διδάσκαλος, πολλὰ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς παδεύσεως μοχθήσας «νὰ φλέγηται ὑπὸ τῆς θείας μανίας ἵνα ἐν ἐπιγνώσει γένηται ὁ ἀσφαλὴς ὁδηγὸς τοῦ ἔθνους εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ». Καὶ ὄντως, φίλταται, ἐὰν δὲν ἐγεννήθη διδάσκαλος, ἐὰν δὲν αἰσθάνηται ἀγάπην ἀπεριόριστον πρὸς τὰ παιδιά, ἐὰν δὲν ἔχη ζῆλον καὶ ἐνθουσιασμὸν πρὸς τὸ ἔργον, ἐὰν δὲν δύναται νὰ ἀφιέρωσιν εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ὅλην τὴν εὐσυνειδησίαν καὶ ὅλην τὴν ἀφοσίωσιν τῆς καρδίας του, ἀπάσας τὰς δυνάμεις τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ἐὰν δὲν βλέπῃ ὑπεράνω αὐτοῦ ἀκοίμητον τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Θεοῦ, ἐὰν δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ ἐν πλήρει αὐταπαρνησίᾳ, εἰς τὰς στερήσεις, τοὺς κόπους, τὰς δυσχερείας καὶ τὰς πικρὰς ἀπαγοητεύσεις, ἃς συνεπάγεται ὁ διδασκαλικὸς βίος, ἐὰν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ δὲν ὁμιλῇ εἰς τὴν καρδίαν τῶν παιδῶν καὶ δὲν προσελκύῃ αὐτοὺς αὐθορμήτως εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀρετῆς, ἐὰν δὲν ἔχη τὴν δύναμιν νὰ γίνηται τοῖς μαθηταῖς σεβαστὸς ἄμα καὶ ἀγαπητὸς, ἐὰν οἱ λόγοι αὐτοῦ, οἱ τρόποι, ὁ βίος ὁλόκληρος δὲν ἀποπνέωσι τὸ ἄρωμα τῆς ἀξιοπρεπείας, τῆς μεγαλοφροσύνης, τῆς ἐπιμελείας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς πραότητος καὶ τῆς ἀγάπης, ὅσῃν καὶ ἂν ἔχη σοφίαν, ὅσον πλοῦτον

παιδαγωγικῶν γνώσεων, δὲν θὰ εἶναι ὁ ἀληθὴς διδάσκαλος. Ὁ τοιοῦτος δύναται νὰ διδάσκῃ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ παιδαγωγῇ. Δύναται νὰ ἀντλήῃ ἐκ τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ θησαυροῦ ἄφθονον διὰ τοὺς μαθητὰς του τροφήν, ἀλλ' ἡ τροφή αὕτη δὲν θὰ παρέχῃ αὐτοῖς τὴν ποθητὴν εὐρωστίαν. Ἡ ἐπιστημονικὴ κατάρτισις τοῦ διδασκάλου, ἡ δι' ἀόκνου μελέτης τελειοποίησις αὐτοῦ, ἡ παιδαγωγικὴ ἀσκήσις καὶ πείρα εἶναι ὁ εἷς τῶν ὄρων τοῦ διδασκαλικοῦ ἀξιώματος, ὁ ἕτερός ἐστὶν ἡ θεία μανία, ἡ ἐντελὴς ἀφοσίωσις, ὁ χρηστός, ὁ τῇ ἱερᾷ διακονίᾳ ἐμπρέπων ἐνάρετος καὶ ἀνεπίληπτος βίος. Οἱ παῖδες δὲν εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀντιληφθῶσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς ἀφηρημένας ἠθικὰς ιδέας, ἀνάγκη νὰ ἐνσαρκωθῶσιν αὗται ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ παιδαγωγούντος διδασκάλου, ὅπως ἀποκτήσωσι τὸ ἀναγκαῖον κύρος, ὥστε νὰ ἀποτρέπωνται οὗτοι ἄνευ ἐπιπόνου προσπαθείας ἀπὸ τοῦ κακοῦ, νὰ προτρέπωνται δὲ πρὸς τὸ καλὸν διὰ τῆς γοητείας, ἣν ἐξασκεῖ ἐπὶ τοῦ παιδαγωγουμένου ἡ δύναμις τοῦ ἀληθοῦς παιδαγωγοῦ.

Τὸ ἰδεῶδες ἡμῶν, ἀγαπηταί, δὲν εἶναι ἀνέφικτον ἡ ἱστορία τοῦ ἡμετέρου γένους ἢ τε ἀρχαία καὶ ἡ νεωτέρα ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ πρότυπα τοιούτων εὐσεβῶν καὶ μεγαλουργῶν διδασκάλων, οἵτινες ἐκλείσαν αὐτὸ καταλιπόντες εἰς τὸν κόσμον μνήμην ἀθάνατον. Αἱ σκιαὶ τῶν θερμοουργῶν ἐκείνων τῆς παιδείας ἐργατῶν ὑπηγόρευσαν ἡμῖν ὅσα περὶ τῶν καθηκόντων καὶ τῶν προσόντων τοῦ διδασκάλου ἠκούσατε κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμήν τοῦ ἀποχωρισμοῦ ὑμῶν ἀπὸ τῆς Σχολῆς. Αἱ ἱεραὶ ἐκείνων σκιαὶ φέρουσιν εἰς τὰ χεῖλη μου ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ, καθ' ἣν καλοῦμαι τὸ «χαῖρε» νὰ προσφωνήσω ὑμῖν ἐξ ὀνόματος τοῦ Ζαπείου, τὴν βαρυσήμαντον τοῦ ἥρωος πατρὸς εὐχήν:

... «Δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
παῖδ' ἐμόν, ὡς καὶ ἐγὼ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,
ᾧδε βίην τ' ἀγαθὸν καὶ Ἰλίου ἱπὶ ἀνάσσειν»
καὶ ποτὲ τις εἴπῃσι πατρός γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων.

1902—1903

Α΄

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΤΡΙΑΙ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1902—1903

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Μητρ. Βάρνης Πολύκαρπος,
» Σερβίων καὶ Κοζάνης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ } πρόεδροι
ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ Γ., γεν. γραμματεὺς
ΔΕΣΙΡΗΣ Β.
ΗΛΙΑΣΚΟΣ ΙΩ. ταμίας
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΝΟΥΛΗΣ Γ.
ΠΑΝΤΖΕΙΡΗΣ ΑΛ.

ΚΟΣΜΗΤΡΙΑΙ

ΜΙΝΑ Κ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ, ἐπίτιμος πρόεδρος
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΓΥΡΩ ΚΑΛΒΟΚΟΡΕΣΗ
ΕΛΕΝΗ ΜΠΑΛΙΔΗ.
ΜΑΡΙΑ ΦΟΥΡΤΟΥΝΙΑΔΟΥ
ΕΥΑΝΘΙΑ ΦΩΤΙΑΔΟΥ

Β΄

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΚΗ' ΕΤΟΥΣ (1902-3)

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ, ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

τὴν 22 Ἰουνίου 1903

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ζαππείου ὑποβάλλει κατὰ καθήκον τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ διανυθὲν 28^{ον} ἔτος ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ ἀνωτάτου τούτου Ἐθνικοῦ Παρθεναγωγείου.

Ἡ ἔκθεσις ἡμῶν πρέπει νὰ ᾖ σύντομος· διότι τὸ Ζάππειον, παγιωθὲν καὶ ἀκολουθοῦν ἄνευ ταλαντεύσεων τὴν τροχίαν του, λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς κυρίας Εὐθαλίας Ἀδάμ μετὰ τοσαύτης τάξεως καὶ ἀκριβείας, ὥστε οὔτε πράγματα παρέχει εἰς τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον οὔτε ὕλην ἑκτακτον διὰ τὴν σύνταξιν τῆς τακτικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως.

Αἱ μακραὶ ἐκθέσεις τῶν ἐφορειῶν, ὅταν δὲν προέρχονται ἐκ τῆς περισσῆς στωμυλίας τοῦ ἐφόρου, μαρτυροῦσι πάντως τὴν ὑπαρξιν ἀνωμαλιῶν καὶ ἀταξιῶν

ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς σχολῆς. Ὁ δεχόμενος ὁρθὸν τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐξάγει ὡς ἀσφαλὲς συμπέρασμα ὅτι σιωπηλὸν ἀλλ' ἐκφραστικώτατον ἔπαινον καλοῦ διευθυντοῦ ἢ καλῆς διευθυντρίας σχολῆς ἀποτελεῖ αὐτὴ καὶ μόνῃ ἢ συντομίᾳ τῆς λογοδοσίας τοῦ ἐφόρου.

Ἐνεγράφησαν ἐν τῷ Μητρώῳ μαθήτραι 300 ἦτοι 16 πλείονες ἢ πέρυσι. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγραφῶν κατελθὼν κατὰ τὸ 1897-8 εἰς 207, ἔκτοτε βαθμηδὸν αὐξάνει σταθερῶς. Ἐντὸς ἐξαετίας ἡ αὐξησης ἐγένετο κατὰ 50 % περίπου. Καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν τροφίμων, ἦτοι τῶν ἐπὶ διδάκτορις ἐσωτερικῶν, ηὔξηθη κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν· διότι σήμερον εἶναι 59, ἐνῶ πρὸ ἑξ ἐτῶν ἦσαν 41. Αἱ ἡμιτρόφιμοι εἶναι 20, αἱ ἐξωτερικαὶ ἐπὶ διδάκτορις 124, αἱ δὲ δωρεὰν ἐξωτερικαὶ 78, πληρόνουςαι μικρὸν τι δικαίωμα εἰσιτηρίου.

Θεωροῦμεν ἀναγκαίαν τὴν ἀναγραφὴν τῶν 59 τούτων τροφίμων κατὰ πατρίδα διότι ἐντεῦθεν γινώσκεται τίνων χωρῶν καὶ πόλεων οἱ εὐποροὶ οἰκογενειάρχαι πέμπουσι τὰς θυγατέρας των εἰς τὸ Ζάππειον πρὸς ἀρτίαν μόρφωσιν, ἣν παρέχει τὸ ἐν τῷ ἀνωτάτῳ τούτῳ παρθεναγωγείῳ τμήμα τῶν γυμνασιακῶν σπουδῶν.

Καὶ λοιπὸν ἐκ μὲν Κων/πόλεως καὶ τῶν προαστείων ἦλθον 12, ἐκ τῶν πόλεων Ἀμισοῦ, Ἰνεπόλεως, Τραπεζοῦντος, Κερασοῦντος, Κασταμονῆς, Καισαρείας Ἀγκύρας καὶ Νέας Ἐφέσου 13, προστιθεμένων δὲ καὶ 7 ἐτέρων ἐκ Κίου, Πανόρμου καὶ Δαρδανελλίων ἦλθον ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐν ὅλῳ 22, ἐκ τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς Νοτίου Ρωσίας 13, ἐκ Θράκης (Καλλιπόλεως, Περιστάσεως καὶ Δελλιονῶν) 3, ἐξ Ἡπείρου 2, ἐξ Ἰερουσαλήμ, Κρήτης καὶ Ἀλεξανδρίας 3, ἐκ Βουλγαρίας 1, ἐκ Ρουμανίας 2 καὶ ἐκ Γαλλίας 1.

Υποτρόφους ἔχομεν 19, ἐξ ὧν 2 μόναι συμπληρῶσαι τὰς ἐν τῷ Λιδασκαλείῳ σπουδὰς καὶ λαμβάνουσαι τὸ πτυχίον ἐξέρχονται. Ταύτας ἀντικατεστήσαμεν διὰ δύο ἐτέρων ἐκ τῶν πολυαρίθμων ὑποψηφίων ὑποτρόφων.

Εἰς τὴν ἐκλογὴν ταύτην προέβημεν ἐπόμενοι τῷ Κανονισμῷ, ὅστις ὀρίζει τὴν ἀναλογίαν τῶν κατὰ χώρας προσληπτέων ὑποτρόφων ὡς ἔπεται: $\frac{1}{4}$ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Θράκης, $\frac{2}{4}$ ἐκ Μακεδονίας καὶ Ἡπείρου καὶ $\frac{1}{4}$ ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν νήσων. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἀποφοίτων ἡ μία εἶναι ἐξ Ἡπείρου καὶ ἡ ἑτέρα ἐκ Κων/πόλεως, κατ' ἀνάγκην ἡ ἀντικατάστασις ἐγένετο ἐκ τῶν ὑποψηφίων τῶν καταγομένων ἐκ τῶν αὐτῶν χωρῶν, ἵνα μὴ μεταβληθῇ ἡ κατὰ τὸν Κανονισμὸν τηρηθεῖσα ἀναλογία ἐν τῷ πίνακι τῶν ὑποτρόφων.

Λυπούμεθα ἀφίνοντες πολλὰς αἰτήσεις ὑποτροφίῶν ἐκ πολλῶν ἐπαρχιῶν ἀνεκτελέστους καὶ μὴ ἱκανοποιοῦντες πολλὰς συστάσεις σχετικὰς πολλῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων οὐδεμία ὑποχρέωσις ἢ εὐθύνη γεννᾶται. Καὶ πενταπλάσιος ἂν ἦτο ὁ προσληπτέος ἀριθμὸς ὑποτρόφων, ἢ προσφορὰ ὑποψηφίων θὰ ἠὔξανε κατὰ μείζονα λόγον, τὰ δὲ παρὰ τὰς θὰ ἦσαν ἔτι πλείονα.

Τοῦ Συμβουλίου αἱ προσπάθειαι τείνουσιν, ὅπως αἱ προσλαμβανόμεναι ὧσιν ὡς οἷόν τε καλῶς παρεσκευασμένοι καὶ προτιμῶνται αἱ ἔχουσαι δυνάμεις διὰ τὴν 7^{ην} τάξιν (1^{ην} Γυμνασίου). Οὕτω μετὰ πενταετῇ φοίτησιν εἶναι δυνατὴ ἡ κατ' ἔτος ἀνανέωσις 4 ὑποτρόφων. Ὁ ἱερὸς σκοπὸς τοῦ ἴδρυτοῦ ἐκτελεῖται τότε κάλλιον καὶ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἔχομεν μείζονα

ἀριθμὸν ὑποτρόφων διδασκαλισσῶν, δαπάνην ἐλάσσονα δι' ἐκάστην καὶ ἀφ' ἑτέρου ταχύτερον ἐκπληροῦνται οἱ πόθοι καὶ αἱ ἀνάγκαι τῶν ἐπαρχιῶν.

Ἀπολυτήρια Γυμνασίου λαμβάνουν 15 μαθήτριά τῆς 9ης τάξεως, ἐνδεικτικὰ Νηπιαγωγῶν 3, καὶ πτυχία πρωτοβαθμίων διδασκαλισσῶν 11 ἀπόφοιτοι τοῦ διδασκαλείου, ἐν αἷς περιλαμβάνονται αἱ δύο ἐξερχόμεναι ὑπότροφοι.

Περὶ τῆς παιδευτικῆς δυνάμεως τοῦ Ζαπείου καὶ περὶ τῆς ἐφαρμοζομένης ἐν αὐτῷ μεθόδου διδασκαλίας σοφώτατα προϋνόησεν ὁ ἡμέτερος κανονισμὸς ἀναθεὶς τὸν περὶ τούτων ἔλεγχον εἰς τριμελῆ ἀντιπροσωπείαν ἣ ἐπιτροπὴν τῶν Πατριαρχείων. Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τούτων διεξάγονται αἱ προφορικαὶ καὶ γραπταὶ ἐξετάσεις τῶν ἀποφοίτων τοῦ Διδασκαλείου, γίνονται αἱ πρακτικαὶ ἀσκήσεις, ὁρίζονται τὰ θέματα τῶν ἐκθέσεων, αἵτινες γράφονται ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ παραλαμβάνονται παρ' αὐτῆς τέλος ἀπονέμονται οἱ βαθμοί.

Ἡ πρακτικὴ ἀσκησις τῆς διδασκαλίας εἶναι ἡ λυδία λίθος, δι' ἧς δοκιμάζεται ἡ ἐν τῷ Ζαπείῳ ἀσκουμένη μέθοδος. Ἐνταῦθα ἡ ἐξεταζομένη δὲν ἀπαντᾷ ἄλλ' ἐρωτᾷ, καὶ διὰ τοῦ τρόπου τῶν ἐρωτήσεων καὶ τῆς ἀλληλουχίας αὐτῶν ἐλέγχεται ἡ διδακτικὴ ἀξία καὶ ἡ ἐν τῇ πράξει νοημοσύνη ἐκάστης. Τὸ ἐρωτᾶν εἶναι δυσκολώτερον τοῦ ἀποκρίνεσθαι. Ὁ γνωρίζων τὴν τέχνην τοῦ ἐρωτᾶν εἰσῆλθεν ἤδη εἰς τὸν περίβολον τῆς σοφίας. Ὁ Σωκράτης ὠνομάσθη ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατος, διότι ἦτο τὸ μεγαλείτερον ἐρωτηματικὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐν τοῖς γυμναστηρίοις τῶν Ἀθηναίων.

Ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἢ παραστᾶσα εἰς τὰς πρα-

κτικὰς ἀσκήσεις τῶν ἀποφοίτων τοῦ Διδασκαλείου καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ὑπομονῆς ἀνωτέρας τῆς τῶν ἐξεταζομένων διευθύνασα πάσας τὰς ἄλλας δοκιμασίας, συνέκειτο ἐκ τῆς Α. Σ. τοῦ μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Βασιλείου, τοῦ πανοσιολγ. ἀρχιμ. κ. Γρ. Κωνσταντινίδου, Μεγ. ἱεροκέρυκος τῶν Πατριαρχείων, καὶ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κ. Δημοσθένους Οἰκονομίδου.

Πατριαρχικὸν πιπτάκιον διεβίβασεν ἡμῖν τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἣν ἀναγινώσκω, ὅπως γνωσθῇ πᾶσι πῶς κρίνει αὕτη καὶ ἐκτιμᾷ τὴν ἐν τῷ Ζαπείῳ διδασκαλίαν καὶ μέθοδον.¹

Ὁ θεσμὸς οὗτος τοῦ ἐτησίου ἐλέγχου τῆς ἐν τῷ Ζαπείῳ ἐργασίας δι' ἐπιτροπῆς ἐκλεγομένης ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων τὰς παραμονὰς τῶν ἐξετάσεων καὶ συγκειμένης ἐκ προσώπων διακεκριμένων ἐπὶ παιδείᾳ ἄλλοτε ἄλλων, ἀπεδείχθη ἄριστος καὶ εὐεργετικώτατος. Σοβαρώτερος ἔλεγχος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξευρεθῇ. Διὰ τοῦ θερμοῦ τούτου ἀπηλλάγη τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον νὰ ἐκφέρῃ ἰδίαν ἐκάστοτε κρίσιν περὶ τῆς παιδευτικῆς δυνάμεως τοῦ Ζαπείου, συγχρόνως δὲ ἀπηλλάγη καὶ τὸ δημόσιον τῆς δυσπίστου καὶ εἰρωνικῆς κᾶπως διαθέσεως, ἣν δεικνύει, ὅσας τὸνίζονται ἔπαινοι καὶ ἐγκώμια περὶ ἀντικειμένου διαφεύγοντος ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ὁμιλοῦντος ὑποκειμένου, ἐφόρου δηλαδὴ ἢ συμβούλου.

Ἡ ἐτησία αὕτη ἐπικοινωνία κριτῶν ἀρμοδίων μετὰ τοῦ κρινομένου Ζαπείου προσκομίζει νέους ἐκάστοτε φίλους εἰς τὸ ἴδρυμα. Φαίνεται ὅτι τὸ Ζαπτεῖον κερ-

1. Παρατίθεται κατωτέρω.

δίξει γνωριζόμενον, καὶ ὅσον περισσότερον γνωρίζεται, τόσον αὐξάνει ἡ ἐκτίμησις, ἡ σταθερότης καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν φίλων. Ἡ ἐν πᾶσι διήκουσα μετριοφροσύνη παρεκώλυσεν εὐτυχῶς ἄχρι τοῦδε τὴν ὑπόληψιν καὶ φήμην τοῦ καταστήματος νὰ ἀρθῇ ὑπὲρ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν καὶ ὑπὲρ τὰ πραγματικὰ προσόντα αὐτοῦ. Ἐπομένως τὸ Ζάππειον δὲν κινδυνεύει νὰ ἴδῃ ἐλαττουμένην ἢ ἀραιουμένην τὴν φάλαγγα τῶν φίλων, ὥς συμβαίνει εἰς τοὺς ἀποκτῶντας δι' ἐπιδείξεων καὶ τεχνικοῦ θορύβου φήμην ἀνωτέραν τῆς ἀξίας των, καὶ βλέποντας ταχέως προκύπτουσιν εἰς μέσον φάλαγγα ἐχθρικὴν στρατολογηθεῖσαν ἐξ αὐτῶν τῶν τέως φίλων ἢ θαυμαστῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τοῦ Ζαπείου τὴν ἐκ τοῦ οἰκοτροφείου προερχομένην, ταύτην ὀφείλομεν νὰ ἐξάρωμεν ἢ στοργή, ἢ μέριμνα καὶ αἱ σχέσεις ἀπλότητος καὶ οἰκειότητος, ὡς δεικνύουσιν αἱ διδασκάλισσαι πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τὰς μαθητρίας καὶ ἡ κυρία διευθύντρια μετὰ τῆς ὑποδιευθυντρίας πρὸς ἀπάσας, προσδίδουσι χαρακτῆρα ὅλως οἰκογενειακόν. Ἡ ἀνατροφή καὶ ἡ ἀγωγή συντελοῦνται διὰ τῆς ἐκτελέσεως καὶ γνώσεως τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων, διὰ τῆς τάξεως καὶ καθαριότητος, διὰ τῆς ἀποβολῆς πάσης ἀδιορθώτου μαθητρίας, ὅταν καθίσταται ἐπιζήμιος εἰς τὴν εὐκοσμίαν τοῦ καταστήματος καὶ διὰ τοῦ καθημερινοῦ παραδείγματος τῶν ἀνωτέρων καὶ δὴ τῆς κυρίας διευθυντρίας, πρὸς ἣν εὐλόγως τρέφουσιν ἅπασαι ἀγάπην ἀπεριόριστον καὶ σεβασμόν.

Πάντα ταῦτα γεννῶσι δεσμοὺς ἀλησμονήτους μετὰ τῶν μαθητριῶν καὶ τῆς Ζαπείου οἰκογενείας καὶ οἱ δεσμοὶ οὗτοι διατηροῦνται στερεοὶ ἢ, κατὰ τινα

πλατωνικὴν ἔκφρασιν, ἀδαμάντινοι, οὐ μόνον ὅταν αἱ Ζαπίδες ἐπιστρέφωσιν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀποκατασταθεῖσαι διὰ τοῦ γάμου συμπήξωσι νέον οἶκον. Καὶ ἤδη ἔχομεν δευτέραν γενεὰν ἐκκολλαστομένην, τέκνα πρόην Ζαπιδῶν ὡς τροφίμους μαθητρίας. Οὕτω βαθμηδὸν οὐ μόνον ἡ ἐκπαιδευτικὴ, ἀλλ' ὅπερ σπουδαιότερον, ἡ διὰ τῆς ἀγωγῆς μορφωτικὴ δύναμις τῆς Ζαπείου οἰκογενείας εὐρύνεται ὁσημέραι εἰς κύκλον μεγεθυνόμενον. Διὰ τῆς δυνάμεως ταύτης, ἥς ἡ ἐνέργεια οὐδένα πλέον λανθάνει, τὸ Ζάππειον κατέστη ἱκανὸν νὰ πραγματοποιῇ τὸν σπουδαιότατον σκοπὸν αὐτοῦ, τὸν ἀναγραφέντα ἐν τῷ 1ῳ ἄρθρῳ τοῦ Κανονισμοῦ, ὅστις εἶναι ἡ ἐθνικὴ διαπαιδαγώγησις τοῦ γυναικείου φύλου ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Ἀξία μνείας καὶ ἀναγραφῆς εἶναι ἡ ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐνταῦθα καθιερωθεῖσα συνήθεια τῆς παραστάσεως ἀρχαίων δραμάτων ὑπὸ τῶν μαθητριῶν τῶν ἀνωτέρων τάξεων ἐν μεταφράσει, ὡς καὶ μικρῶν γαλλικῶν μονολόγων καταλλήλων διὰ τὰ σχολεῖα. Πέρυσι παρεστάθη ἡ Ἡλέκτρα τοῦ Σοφοκλέους, ἐφέτος ἡ Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἡμετέρου καθηγητοῦ κ. Ἀσπριώτου καὶ ἄλλοτε ἡ Ἀντιγόνη καὶ ὁ Φιλοκτήτης τοῦ Σοφοκλέους.

Διὰ τοιούτων ἐορτῶν συμπληροῦται ἡ ἀπὸ τῆς ἑδρας διδασκαλία τῶν ἀρχαίων τραγικῶν διότι αἱ μαθήτραι βλέπουσι σύσσωμον τὸ ἀρχαῖον καλλιτέχνημα λαμβάνον, ὡς τὸ ἄγαλμα τῆς Γαλατείας, ζωὴν, θερμότητα καὶ κίνησιν, ἐννοοῦσιν ἕνεκα τῆς ζωντανῆς γλώσσης καὶ τῆς δράσεως κάλλιον τὰ ἀδρὰ νοήματα καὶ τὸ κάλλος τῶν ἐννοιῶν καὶ ἐν ἐπιγνώσει πλέον καὶ οὐχὶ κατὰ συνθήκην ἢ ἐκ κωμικῆς μιμήσεως δύνανται νὰ

εἴπωσιν ὅτι ὄντως ἄξιοι μελέτης καὶ θαυμασμοῦ εἶναι οἱ τραγικοί, τοὺς ὁποίους διδάσκονται. Καλλιεργεῖται δὲ οὕτω ἄριστα καὶ πολυμόρφως τὸ τοῦ καλοῦ αἶσθημα, ὅπερ ἀπαιτεῖται δι' εὐπρόσωπον παρασκευὴν καὶ ἐκτέλεσιν τῆς παραστάσεως καὶ εἰς τὸ ὁποῖον πεπειραμένην καὶ ἔμμουσον ὁδηγὸν ἔχουσιν αἱ Ζαππίδες τὴν ὑποδιευθύντριάν των δεσποινίδα Στρούβαλη. Εἶναι πραγματικὴ ἀπόλαυσις ἅμα καὶ διδασκαλία ἡ ἀκρόασις τοιούτων παραστάσεων, καθ' ἃς νομίζει τις ὅτι εἰσπνέουν ὅλοι οἱ παριστάμενοι τὸν ῥωστικὸν ἀέρα τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τοῦ Ἑλικῶνος τὸν ἀφυπνίζοντα πᾶσαν γενναίαν ὁρμὴν τῆς καρδίας καὶ ὀξύνοντα τὸν νοῦν, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ στερεῖται καρδίας ἢ νοὸς ὁ ἀκροατής.

Περὶ τῆς εὐδοκίμησης τῶν πτυχιούχων Ζαππίδων διδασκαλιστῶν, ἀρμόδιοι πρὸς γνωμοδότησιν εἶναι αἱ κοινότητες. Ἡμεῖς βεβαιούμεν μόνον τὸ γεγονὸς ὅτι οὐδεμία ἐξ αὐτῶν θέλουσα νὰ χρησιμοποίησῃ τὸ πτυχίον της μένει ἀτοποθέτητος. Πρὸς τὸ παρὸν ὑπάρχουν θέσεις πολλαὶ ἀκόμη ἄνευ Ζαππίδων, ἀλλὰ Ζαππὶς διδασκάλισσα ἄνευ θέσεως δὲν ὑπάρχει. Ὅσαι δὲ ἔκλεισαν τὸ στάδιον τοῦτο διὰ τοῦ γάμου, διαπρέπουσιν ὡς καλαὶ οἰκοδέσποιναί. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐγνώσθη ὅτι ἀφῆρπασεν ἐπὶ Ζαππίδας ὁ Ὑμέναιος.

Εἰς τὴν ἀρτιπαγῇ *Βιβλιοθήκῃ* τοῦ Ζαππείου προσηνέχθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πλὴν τῶν βιβλίων τῆς Μαρασλίου ἐκδόσεως, δύο τόμοι πολυτελῶς δεδεμένοι τοῦ Dante μεταφρασθέντος ὑπὸ τοῦ ἀοιδίου Κωνστ. Μουσούρου δωρηθέντος ὑπὸ τῆς τέως κοσμητρίας κ. Μαρίας Στ. Μουσούρου, ἡ ΙΘ' ἑκατονταετηρὶς Ἐπ. Κυριακίδου χρυσόδετος ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλ. Σπανδωνῆ,

μικρά τινα ποσὰ ὑπὸ τῶν ἀποφοίτων καὶ ἤδη ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διδασκουσῶν Σοφ. Παπαριστείδου καὶ Σαπφοῦς Θείου καὶ μικρόν τι ἐκ λαχείου προῖόν ὑπὸ τῶν μαθητριῶν. Μνεῖαν τούτου ποιούμεθα, ὅπως γνωσθῇ ὅτι εὐγνωμόνως δέχεται τὸ Ζάππειον δωρεὰς ὑπὲρ τοῦ πλουτισμοῦ τῆς βιβλιοθήκης του.

Ὁ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Συμβουλίου πρὸ 2 ἐτῶν ὑποβληθεὶς ἐν σχεδίῳ Κανονισμὸς Συντάξεως ἐπεκυρώθη μετὰ τινὰς τροποποιήσεις ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1902, ἀπεφασίσθη δὲ νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τοῦ ἤδη ἀρχομένου οἰκονομικοῦ ἔτους ἥτοι ἀπὸ τῆς 1 Ἰουνίου ἐ. ἔ.

Ἐκ τῆς Κοσμητείας τοῦ Ζαππείου ἀπεχώρησαν αἱ κυραὶ Μαρία Στ. Μουσούρου καὶ Ἑλ. Καλέργη ἔνεκα τῆς ἐγκσταστάσεως τῆς μὲν ἐν Λονδίῳ τῆς δὲ ἐν Ἀθήναις. Ἀντὶ τῶν διακεκριμένων τούτων δεσποινῶν, ἃς μετὰ λύπης εἶδομεν ἀπελθούσας, ἐξελέγησαν αἱ κυραὶ Εὐανθία Ν. Φωτιάδου καὶ Μαρία Φουρτουνιαδου, αἵτινες μετὰ πολλοῦ ζήλου ἐπελήφθησαν τῶν νέων αὐτῶν καθηκόντων. Πολλὰς χάριτας καὶ θερμὰς εὐχαριστίας ὀφείλομεν εἰς τε τὰς ἀπελθούσας ἀλλὰ καὶ μακρόθεν εὐμενῶς ἐνθυμουμένας τὸ ἀγαπηθὲν παρ' αὐτῶν κατὰστημα, καὶ εἰς τὰς ἐμμενούσας φιλοστόργως ἐν τῇ ἐκτελέσει σπουδαίας ἀρωγῆς πρὸς αὐτὸ καὶ κεκτημένας δικαιώματα εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Παρθενωγαγείου καὶ τῆς διευθύνσεως, ἥτοι εἰς τὴν ἐπίτιμον πρόεδρον τῆς Κοσμητείας καὶ σεβαστὴν δέσποιναν κυρίαν Μίναν Μπαλτατζῆ καὶ εἰς τὰς κυρίας Ἀρτεμισίαν Κ. Νικολοπούλου καὶ Ἀργυρῶ Καλβοκορέση, μεθ' ὧν ἀπὸ ἔτους φιλοτιμότητα συνεργάζεται καὶ ἡ κυρία Ἑλένη Σ. Μπαλίλη.

Μεταβολαὶ μελῶν ἐν τῷ Συμβουλίῳ ἐγένοντο δύο περὶ τὰ τέλη τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Οἱ ἐν αὐτῷ ἐκπροσωποῦντες τὴν Α. καὶ Ι. Σύνοδον καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, σεβ. μητροπολίτης Βάρνης κ. Πολύκαρπος καὶ ὁ κ. Ἀλ. Γάγκος ἀπεχώρησαν σενεπείᾳ λήξεως τῆς περιόδου των, ἀποκομίζοντες τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τοῦ Συμβουλίου, ὁ μὲν ἅγιος Βάρνης διευθύνas ὡς πρόεδρος ἐπὶ διετίαν καὶ ἐπέκεινα τὰς ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου ἀόκνως, πρᾶος καὶ εὐμενῆς πάντοτε, ὁ δὲ κ. Γάγκος προσενεγκὼν νέας ὑπηρεσίας εἰς ἴδρυμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ πρότερον ἔδωκε δείγματα τῆς πείρας καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς του.

Τὸ Συμβούλιον συνήλθεν εἰς 14 συνεδρίας, καὶ ἐπεμελήθη πάντων τῶν ἀφορῶντων τὴν διοίκησιν, ἥτοι τὴν ἐξωτερικὴν κυρίως διεύθυνσιν τοῦ καταστήματος καὶ πάντων τῶν ὑπὸ τῆς ἐσωτερικῆς διευθύνσεως ὑποβληθέντων ζητημάτων.

*
* *

Προκειμένου περὶ τῶν οἰκονομικῶν, παρουσιάζομεν τὸν πρῶτον ἀκριβῆ «ἀπολογισμὸν χρήσεως κεκλεισμένης». Τοῦτο ἐγένετο συνεπείᾳ τῆς πέρυσι ληφθείσης ἀποφάσεως ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ταμίου ἡμῶν κ. Ι. Ἡλιάσκου ὑποστηρικθείσῃ ὑπὸ τοῦ ἐξοχ. Ἀλ. Παντζίκη βέη, ὅπως τὸ οἰκονομικὸν ἡμῶν ἔτος ἄρχηται τὴν 1 Ἰουνίου καὶ λήγῃ τὴν 31 Μαΐου, ἐνῶ τέως οἰκονομικὸν καὶ σχολικὸν ἔτος συνεταυτίζοντο ἀρχόμενα τὴν 1 Σεπτεμβρίου καὶ λήγοντα τὴν 31 Αὐγούστου. Διὰ τῆς καινοτομίας ταύτης ἀποφεύγομεν τὸν οἰκονομικὸν σολοικισμόν, εἰς ὃν περιεπίπτομεν ἄλλοτε παρουσιάζοντες ἀπολογισμὸν περιέχοντα κατὰ προσέγγι-

σιν τὰ ἔξοδα τριῶν μηνῶν μελλοντικῶν, Ἰουνίου δηλ. Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου.

Ὁ ἀπολογισμὸς 12μήνου πλήρους, λήξαντος τὴν 31^{ην} Μαΐου 1903, δεικνύει προσόδους μὲν λ. Τ. 4,518 65, δαπάνας δὲ λ. Τ. 4,397 καὶ περίσσευμα καθαρὸν λ. Τ. 121 35, μετὰ πληρωμὴν πάσης δαπάνης τῆς χρήσεως ταύτης.

Τὸ ἐκ διδάκτρων, τροφείων, εἰσιτηρίων καὶ ἐκ τινων ἄλλων δικαιωμάτων εἰσπραχθὲν παρὰ τῶν μαθητριῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ λ. Τ. 84.44 εἰσπραχθεισῶν ἐκ καθυστερήσεων τῆς προηγουμένης χρήσεως, ἀνέρχεται εἰς λ. Τ. 3,306.75 καὶ ὑπερτερεῖ καὶ αὐτὸ τὸ πρὸ διετίας (1900—1) ἐκ διδάκτρων καὶ τροφείων ποσὸν λ. Τ. 3,237.69, ὅτε αἱ τρόφιμοι ἦσαν περισσότεραι, 66 ἀντὶ τῶν 59 ἐφτερινῶν.

Καθυστερούμενα ἐκ τῆς χρήσεως ταύτης εἰσπρακτέα κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπολείπονται μεθ' ὅλην τὴν αὐστηρότητα τοῦ Συμβουλίου διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος λ. Τ. 75.40.

Εἰσεπράχθη τακτικῶς ἢ ἐκ λ. Τ. 1200 ἔτησίᾳ ἐπιχορήγησις ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ζαπείου Ἐπιτροπῆς.

Δαπάναι ἐγένοντο διὰ μισθοῦς λ. Τ. 2,299.25, διὰ τρόφιμα λ. Τ. 1,199.32, διὰ γενικὰ ἔξοδα λ. Τ. 317.81 εἰς τὰ Ἐθνικὰ Φ. Καταστήματα δι' ἐτήσιον κανόνα τοῦ γηπέδου, ἐφ' οὗ ἐκτίσθη τὸ Ζάππειον λ. Τ. 200 καὶ τὰ ὑπόλοιπα διὰ καύσιμον ὕλην, φωτισμόν, ὕδωρ, ἐπισκευάς, ἀνανέωσιν ἐπίπλων καὶ σκευῶν καὶ χρέος λ. Τ. 3.68 παλαιᾶς χρήσεως.

Οὐδεμίαν οἰκονομίαν ἐπηνέγκαμεν εἰς τὰς δαπάνας τῆς τροφῆς, ἥτις δίδεται πάντοτε ἄφθονος καὶ χορταστικῆ καὶ διὰ τὸν ὀφθαλμὸν ἀκόμη, ἵνα μὴ παραπονεθῶσιν ὅσαι τυχὸν ἔχουσιν, ὡς ἐνίοτε συμβαίνει, τὸν

ὀφθαλμὸν ἀδηφαγότερον τοῦ στομάχου. Ἰδιάζουσα ἐπιμέλεια καταβάλλεται διὰ τὴν ἐκλεκτὴν ποιότητα τῶν τροφίμων. Ἀμφότερα δὲ ταῦτα, ποιότης ἐκλεκτὴ καὶ ἀφθονία, ἐβεβαιώθησαν πολλάκις ὑπὸ τινων μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἐλθόντων ἐξαπίνης καὶ ἀπροσκλήτων καὶ μετασχόντων τοῦ συσσιτίου, ὅπερ οὐδόλως ἐλακύνει.

Τὸ προσεχὲς ἔτος αἱ δαπάναι ἡμῶν θ' αὐξήσωσι κατὰ λ. Τ. 100, διότι ἡ λειτουργία τοῦ ἐγκαινιζομένου Ταμείου Συντάξεων ἀπαιτεῖ ἐτησίως τακτικὴν χορηγίαν τοῦ ποσοῦ τούτου, λαμβανομένου ἐκ τῶν τακτικῶν εἰσπράξεών μας. Ἐὰν ἡ μέλλουσα χρῆσις γίνῃ ὁμοία τῆς ἤδη κλεισθείσης, δὲν θὰ παρουσιάσῃ πλέον περίσσευμα, οἷον τὸ σημερινόν.

*
* *

Ἀλλὰ προκειμένου περὶ διαχειρίσεως Ἐκπαιδευτηρίων, ἡ κυρία σκέψις δέον νὰ στραφῇ οὐχὶ εἰς τὴν πρόσκτησιν περισσευμάτων ἀλλὰ εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῶν ἐλλειμμάτων καὶ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἰσολογισμοῦ. Τὸ περίσσευμα καλεῖται κέρδος καὶ εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ ἐμπορίου καὶ παντὸς ἄλλου κερδοσκοπικοῦ ἐπαγγέλματος, ἡ δὲ συσσώρευσις καὶ ἀποταμίευσις πολλῶν κερδῶν ἀναδεικνύει τὸν νοήμονα βεβαίως καὶ εὐτυχῇ ἔμπορον. Ἡ ἔννοια ὅμως τοῦ κέρδους, προκειμένου περὶ παιδείας, εἶναι ὅλως διάφορος καὶ ἀντίθετος καὶ μάλιστα ἐχθρικῶς διάκειται πρὸς τὴν συσσώρευσιν τῶν ἐτησίων περισσευμάτων. Κέρδος διὰ τὰ σχολεῖα εἶναι πᾶσα βελτίωσις προσγενομένη εἰς αὐτά, πᾶσα δὲ βελτίωσις ἀπαιτεῖ δαπάνην χρήματος ὑπάρχοντος, ἄρα κατανάλωσιν τοῦ περισσεύματος ἀνευ ἀναβολῆς· διότι τὸ μὴ καταναλισκόμενον περίσσευμα εἰς οὐδὲν χρησι-

μεύει, καὶ ἐνδυόμενον εἰς χρεώγραφα ἀφίνει ἀσπλάγχως γυμνὰς τὰς σημερινὰς γνωστὰς ἀνάγκας τῆς σχολῆς, ἵνα χρησιμοποιηθῇ ἐν ἀπωτάτῳ μέλλοντι εἰς ἀγνώστους ἀνάγκας. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι οἱ ἔφοροι δύνανται νὰ εἶναι ζηλωταὶ καὶ μιμηταὶ τοῦ μύρμηκος ἐν τῷ ἰδίῳ ἑκαστος οἴκῳ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν γραμμάτων. Πᾶσα σχολὴ καλῶς ὀργανωμένη ἐκπέμπει ἐν εἵδει ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ποιάντινα δόσιν ἰδανικότητος, εἰς τοὺς διοικοῦντας αὐτήν· ὥς τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα εἶναι χρήσιμον ἐν τῇ θεραπείᾳ τῆς ἡμιπληγίας καὶ τῆς ἄλλης ἀναισθησίας ἢ ἀκίνησίας τῶν νεύρων, οὕτω καὶ ἡ ἰδανικότης καταπολεμεῖ τὴν ἀνάλογον ἀναισθησίαν ἢ ἀκίνησίαν καὶ ἀποπληκτικὴν διάθεσιν σχολῆς στασίμου καὶ μὴ κινουμένης πρὸς τὰ πρόσω. Πρέπει δὲ νὰ μεταδίδῃ ἡ σχολὴ πρὸ πάντων γενναίαν δόσιν πίστεως καὶ αἰσιοδοξίας διὰ τὸ μέλλον αὐτῆς. Σύμβολον τῆς πίστεως καὶ αἰσιοδοξίας ὑπῆρξεν ὁ τέττιξ, καὶ οἱ τεττιγοφοροῦντες Ἀθηναῖοι οἱ πιστεύσαντες τὸ πάλαι ἐν παναρχαίᾳ ἐποχῇ δικαίως εἰς τὸ λαμπρὸν αὐτῶν μέλλον, ὅπερ λαμπρότερον διατηρεῖται ὥς παρελθόν, ἐτίμησαν τὸν τέττιγα περισσότερον τοῦ μύρμηκος, διαφωνοῦντες κατὰ τοῦτο πρὸς τὸν Αἴσωπον. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἔγκλημα, ἐὰν οἱ ἔφοροι θελήσωσι νὰ μιμηθῶσιν ὀλίγον καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν τεττίγων ὥς πρὸς τὴν αἰσιοδοξίαν τοῦ μέλλοντος, ἀφ' οὗ τόσο πριστῶς τοὺς μιμούμεθα ὅλοι κατὰ πᾶσαν τοιαύτην ὥραν τοῦ θέρους, λογοδοτοῦντες ἀπὸ τοῦ βήματος τῶν σχολῶν, ὥς οἱ τέττιγες λαλαγοῦντες ἀπὸ τῶν κλάδων.

Τοιαῦτα, Παναγιώτατε, τὰ καθ' ἡμᾶς, μαρτυροῦντα, ἐὰν δὲν ἀπατώμεθα, ὅτι τὸ Ζάππειον ὑγιαίνει κατ' ἄμ-

φω, εκπαιδευτικῶς καὶ οἰκονομικῶς. Ἡ φιλοστοργία τῶν γονέων περιέπει τὰ νοσοῦντα τέκνα μετὰ μείζονος περιπαθείας καὶ πολλάκις ἐπὶ τῇ φυσικῇ ἄλλως ταύτη προτιμήσει, δυσχεραίνουν τὰ εὐεκτοῦντα, διαβλέποντα ἀτόπως ἀδικίαν τινὰ ἐπὶ τῇ ὑπερβαλλούσῃ προσοχῇ τῶν γονέων πρὸς τὰ πάσχοντα. Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία εἶναι δίκαιον καὶ φυσικὸν ἅμα, εὐφραينوμένη ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν ἀπροσκόπτως σταδιοδρομούντων νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὰ καὶ δὴ ἐν ἡμέρᾳ ἐορτῆς ἐπισήμου, γοργὸν μείδιαμα χαρᾶς καὶ ἐνθέρμους εὐχάς, καὶ νὰ σπεύδῃ ταχέως πρὸς τὰ δεόμενα μείζονος ἀρωγῆς καὶ περιθάλψεως.

Ἐὰν βάσκανος ὁφθαλμὸς δὲν ταράξῃ (καὶ εἴθε μηδέποτε ταράξει) τὴν ἁρμονικὴν λειτουργίαν τοῦ κατὰ στήματος τούτου, ἥ τε Μήτηρ Ἐκκλησία καὶ τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον, ὅπερ εἶναι προῖον τῶν βουλευμάτων ἐκείνης, θὰ βλέπωσιν ἀθορύβως καὶ διαρκῶς προκόπτον τὸ Ζάππειον, σεμνὸν πάντοτε καὶ μετριοφρον, παράγον πολλοὺς καὶ καλοὺς καρπούς, μὴ παρέχον πράγματα εἰς τὴν Μητέρα, μηδὲ προκαλοῦν τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐκείνην φιλοστοργίαν, ἧς ἡ αἰφνιδία ἐμφάνις θὰ ἦτο καὶ ἀπόδειξις ὅτι αἰφνιδίως ὑπὸ νόσου κατελήφθη τὸ τέκνον.

Γ'

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΠΙΤΤΑΚΙΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ

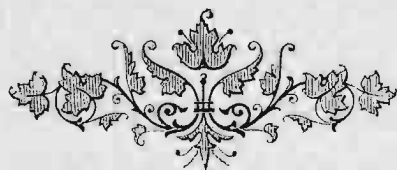
Λριθ. Πρωτοκ. 4131

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Σερβίωρ καὶ Κοζάνης καὶ ὑπερτίμῃς, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύρ Κορυστάρτιε, Πρόεδρε τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἑθνικοῦ Ζαπταίου Παρθενωγείου, χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήρῃ παρὰ Θεοῦ. Ἐκ τῆς ὑποβληθείσης ἡμῖν ἐκθέσεως τῆς διορισθείσης τετραμελοῦς ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ πλείστης ὁσῆς εὐαρεσκείας ἔγρωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν γραπτῶν τε καὶ προφορικῶν ἐξετάσεων τῶν ἀποφοίτων τοῦ Διδασκαλείου καὶ τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν ἐν γέμει πρόοδον κατὰ τὸ διαρρεῖσιν σχολικὸν ἔτος ἐν τῷ ἁμωτάτῳ τοιούτῳ Ἑθνικῷ Καθιδρύματι τῆς θηλείας μεότητος. Καὶ δὲ ἐπισυμάρτορες ἐπὶ ἐπιστροφῇ τὴν ἐκθεσιν ταύτην ἐν τῷ πρὸς τὴν αὐτῆς φιλίῃ Ἱερότητα ἀδελφικῶ τῷδε Πιττακίῳ πᾶμι εὐφροσύνῳς ἐπιλαμβαρόμεθα [καὶ μὴ τῆς περιστάσεως, ὅπως ἐν εἰγρωμοσίῃ καὶ μετ' εὐφημιῶν μνημορεύοις τοῦ ὁρόματος τοῦ ἀοιδίου ἱδρυτοῦ καὶ Ἑθνικοῦ Εὐεργύτου, κατα-

στέψωμεν δι' εὐλογιῶν καὶ ἐπαίμων τοῖς ἀτρίτους ἐγώ-
μας τῶν ὑπὲρ τοῖ σεμνοῦ τοῦτου φυτωρίου ἐργαζομένων
καὶ πρῶτιστα μὲν πάντων τοῦ Διοικητικοῦ αὐτοὶ Συμβου-
λίου καὶ τῆς εἴγεμους καὶ φιλοκάλου Ἑπιτροπῆς τῶν
κοσμητριῶν, εἶτα δὲ τῆς Ἑλλογίμου Διευθύσεως καὶ τοῦ
προσωπικοῦ τῶν διδασκόντων καὶ διδασκουσῶν, ἐξαιτούμε-
ροι τούτοις ἅπασι πλουσίᾳ τῇ ἁρωθεμ ἁμοιβῇ καὶ τῇ
εἰργετικῇ χάρι τοῦ Παραγίου Πνεύματος. Καὶ ταῦτα
μετ' εὐχῶν οἷδὲν ἔττοι ἐμθέρων καὶ ὑπὲρ τῶν οἰοδῆτιρι
τρόπῳ συμτελοῦντων εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν εὐημερίαν
τοῦ Ἑθνικοῦ τούτου ἰδρύματος· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ το
ἔωειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

ἀπὸ γ' Ἰουνίου κα'.

Ὁ Κομσταρτινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

Δ'

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ

ΤΟΥ 1902—1903

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα,

Οἱ εὐσεβᾶστως ὑποσημειούμενοι τῇ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ.
πρωτοκόλου 3309 καὶ ἡμερ. 24 Μαΐου ἐ. ἔ. σεπτοῦ Πι-
τακίου τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ἀνατε-
θείσῃ ἡμῖν ἐντολῇ ἁσμένως ὑπείκοντες, ἐπὶ ὁλόκληρον
ἐβδομάδα ταχυκώτατα παρηκολονθήσαμεν τὰς προφορι-
κὰς τε καὶ γραπτὰς ἐξετάσεις τῶν ἀποφοίτων τοῦ Διδα-
σκαλείου τοῦ Ἑθνικοῦ Παρθεναγωγείου Ζαπτείου καὶ
ἤδη, τὸ ἔργον ἡμῶν ἀποπερατώσαντες, καθήκον ἡμῶν
ἡγούμεθα, ὅπως γραπτῶς, ὥς εἴθισται, καθυποβάλωμεν
τὴν κρίσιν ἡμῶν ἐν συντόμῳ, ἔχουσιν ὧδε:

Ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπεία μεγίστην καὶ εἰλικρινῇ αἰ-
σθάνεται χαρὰν ἰδοῦσα, ὅτι ἄφθονοὶ καὶ ἀληθῶς ἀντάξιοι
τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ τοῦ ἀνωτάτου ἐθνικοῦ παρ' ἡμῖν
ἐκπαιδευτηρίου τῆς θηλείας νεότητος ἀποδίδονται οἱ καρ-

ποί, ὡς τρανῶς ἀπέδειξαν αἱ εὐστοχοὶ τῶν μαθητριῶν ἀπαντήσεις εἰς πάσας τὰς ἀποτεινομένας πρὸς αὐτὰς ἐν ἐκάστῳ μαθήματι ἐρωτήσεις καὶ τὸ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα τῆς θεματογραφίας ἐκ τοῦ ἀπλοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ ἀρχαῖον ὡς καὶ τοῦ θέματος τῆς συνθέσεως τοῦ αὐτοστιγμειῖ ὁρισθέντος αὐταῖς πρὸς πραγματείαν. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ μείζονα ἐνεποίησε πᾶσιν ἡμῖν ἐντύπωσιν, ὑπῆρξεν ἡ ἰδιαίτερα ἐκάστης αὐτῶν μεθοδικὴ ἐν τισι τῶν κατωτέρων τάξεων διδασκαλία μαθήματος ὑφ' ἡμῶν ὠρισμένου καὶ ἡ προφορικὴ αὐτῶν ἐξέτασις ἐπὶ ἀδιδάκτου προσέτι ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ κειμένου. Τὴν τελευταίαν ταύτην ἐπὶ ἀδιδάκτου ἀρχαίου κειμένου δοκιμασίαν τὸ πρῶτον ἡ ἡμετέρα ἐπιτροπεία ἐνεκαίνισεν, ἵνα ἀκριβεστέραν καὶ ἀσφαλεστέραν ἐξενέγκῃ τὴν κρίσιν αὐτῆς περὶ τε τοῦ συνόλου τῶν ἀποφοιτῶν καὶ περὶ μιᾶς ἐκάστης ἰδίας. Ἐπειδὴ δὲ πᾶσαι αἱ ἐξετάσεις μετὰ τῆς δεούσης διεξήχθησαν αὐστηρότητος καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν ὑπῆρξε λίαν εὐχάριστον, ἐκ τούτου καταδείκνυται, ὅτι εὐσυνείδητος καὶ σπουδαία τελεῖται ἐργασία ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος Παρθεναγωγείῳ, ἱκανῶς πληροῦσα καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τὰς προσδοκίας καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας τὰς ἀπαιτήσεις. Καὶ ἀξιέπαινοι μὲν ἀληθῶς αἱ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀποφοιτῶσαι ἑνδεκα τὸν ἀριθμὸν Ζαππίδες, ὅτι μετ' ἀόκνου ζήλου ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐν τῷ φυτωρίῳ τούτῳ ἐργασθεῖσαι, ἱκανὰ καὶ ἀναφαίρετα συναποκομίσουσιν ἤδη πνευματικὰ καὶ ἡθικὰ κεφάλαια, ὡς ἐφόδια τοῦ βίου αὐτῶν, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἀξιέπαινοι οἱ διὰ τῆς προση-

κούσης διδασκαλίας καταλλήλως αὐτὰς καταρτίσαντες ἐλλόγιμοι καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι, καὶ ἰδίως ἡ ἐλλογιμωτάτῃ τοῦ Ζαπείου Διευθύντρια κυρία Εὐθαλία Ἀδάμ, ἥτις ὡς ἄλλη φιλόστοργος μήτηρ πάντα μόχθον καὶ πᾶσαν θυσίαν ὑπὲρ τῆς τακτικῆς καὶ καρποφόρου τοῦ καθιδρύματος τούτου λειτουργίας μετ' αὐταπαρηγορίας ὑφισταμένη, πληρέστατα ἐκπληροῖ τὸν προορισμὸν αὐτῆς, ἐφ' ᾧ καὶ θερμῶν συγχαρητηρίων ἀξία τυγχάνει.

Ἐπὶ τούτοις, Παναγιώτατε Δέσποτα, μετὰ πολλοῦ τοῦ σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως τὴν ὑμετέραν παναγίαν δεξιὰν κατασπαζόμενοι, διατελοῦμεν προθυμότατοι.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 16 Ἰουνίου 1903.

Ἡ Ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπεία

† ΒΕΛΕΓΡΑΔΩΝ ΒΑΣΕΛΙΟΣ

Ἀρχιμ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Μέγας Ἱεροκῆρυξ τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Δ. Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

Ε'

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 22 ΙΟΥΝΙΟΥ 1903 ΗΜΕΡΑΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΩΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ Κ. ΕΥΘΑΛΙΑΣ ΑΔΑΜ

Παρήλθεν, αγαπηταὶ Ζαππίδες, καὶ τὸ σχολικὸν τοῦτο ἔτος καὶ ἰδοὺ πάρεσμεν ἐνώπιον τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Οἰκου-
μενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν περὶ Αὐτὸν σεβασμιωτάτων
Ἱεραρχῶν, ἐνώπιον τοῦ ἐξοχωτάτου τῆς Ἑλλάδος Πρε-
σβευτοῦ καὶ τῶν εὐγενῶν τῆς Πολιτείας ἀντιπροσώπων,
ἐνώπιον σεβαστῆς καὶ φιλοκάλου ὁμηγύρεως, ὅπως καὶ πάλιν
πανηγυρίσωμεν τὴν ἐτησίαν ἡμῶν ἑορτήν, δοξολογίαν
καὶ δεήσεις πρὸς τὸν οὐράνιον ἡμῶν πατέρα ἀναπέμπον-
τες. Παρήλθον ὡς παρέρχονται ἐν μετὰ τὸ ἄλλο εἰς τὴν
ἀτέρμονα τοῦ χρόνου πορείαν ὑπέκοντα τὰ ἔτη, τὸ δι-
πλοῦν αὐτῶν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀτόμων ἐκτε-
λοῦντα ἔργον, τῆς φθορᾶς καὶ τῆς δημιουργίας, τοῦ θανά-
του καὶ τῆς ζωῆς. Ἀπέπτη ὡς ἀφίπταται πάντοτε ὁ ταχύ-
πτερος χρόνος, ἀποσπῶν ἀπὸ τῶν κόλπων ἡμῶν ὑπάρξεις
προσφιλεῖς, ὧν ἡ ἀνάμνησις ἀρρήκτως συνδέει ἡμᾶς πρὸς τὸ
παρελθόν, ἐξαφανίζων ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου προσω-
πικότητας ἐπιφανεῖς, ἐκ τῶν εὐεργετημάτων τῶν ὁποίων
ζῶσι μεγαλυνόμενοι καὶ λαμπρυνόμενοι οἱ νεώτεροι, μα-
ραίνων τὴν φαιδρὰν νεότητα καὶ συμπαρασύρων τὰ χρυσᾶ
αὐτῆς ὄνειρα, τὰς ἐλπίδας καὶ χαρμονάς, σκορπίζων τὰ
πικρὰ δᾶρα τῆς σκέψεως καὶ τῆς πείρας, συναποφέρων ὅ,τι

ὁ ἄνθρωπος ἔχει προσφιλεῖς καὶ πολύτιμον, ἐκ δὲ τῆς βαθ-
μιδὸν ἐκλείπουσας δυνάμεως καὶ τῆς σθεννυμένης ζωῆς
ἀναδεικνύων τὴν νέαν γενεάν, τὸ χάρμα τοῦ παρόντος
καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος.

Τοιοῦτος ὁ ἀμετάτρεπτος νόμος ὁ διέπων τὰ ἀνθρώπινα
τοιαύτη, ἀγαπηταί, ἡ φωνὴ τῆς ἀψευδοῦς ἱστορίας, ἣν
ἀκούομεν ἐξερχομένην ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς καὶ ὡς
ἡχῶ μυστηριώδη ἐπαναλαμβανομένην διὰ μέσου τῶν
αἰώνων τοῦ παρελθόντος. Οὕτω κατὰ τὰς ἀνεξερευνητοὺς
βουλὰς τῆς πανσόφου Προνοίας πλέκεται τὸ νῆμα τοῦ βίου
τῆς ἀνθρωπότητος, συντελεῖται τὸ μέγα τῆς ἀνακαινίσεως
αὐτῆς ἔργον καὶ ἐγείρεται τὸ θεότευκτον οἰκοδόμημα τῆς
ἡμερώσεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Οὕτω βλέπουσιν οἱ ἄνθρω-
ποι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐνσαρκουμένην τὴν ἐπαγγελλο-
μένην αὐτῆς ἀθανασίαν καὶ παρατεινομένην τὴν ζωὴν αὐ-
τῶν διὰ τῶν τέκνων καὶ ἀπογόνων αὐτῶν, εἰς οὓς μετα-
βιβάζουσι τὰς ἐλπίδας των, τοὺς πόθους, τὰ φιλόδοξα ὄνει-
ρα, καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ ἀοράτου μέλλοντος βλέπουσιν
ἀναλάμποντα πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς ψυχῆς αὐτῶν τὸν
ιδεώδη κόσμον, ἐν ᾧ εὐδαίμονες μέλλουσι νὰ διαβιώσωσιν
ἐκεῖνοι.

Ἐπικαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ταύτης τὴν ὁμολο-
γίαν πάντων τῶν φιλοστόργων γονέων, παρὰ τὸ πλευρὸν
τῶν ὁποίων ἵσταται ἀφωσιωμένη θυγάτηρ καὶ εὐελπὺς
υἱός, μέλλοντες νὰ συνεχίσωσι καὶ διαφυλάξωσι τὰς ἀρχὰς
καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ οἴκου· τὴν μαρτυρίαν τῶν πατέ-
ρων τοῦ ἔθνους, οἵτινες οὐχὶ εἰς τὸ πεπερασμένον παρόν,
ἀλλ' εἰς τὸ ἀθάνατον μέλλον αὐτοῦ ἀποβλέποντες συνή-
γαγον καὶ ἐσκόρπισαν τὸν πλοῦτον μετὰ τῶν ἀτιμῆτων
θησαυρῶν τῆς καρδίας των· ἐπικαλούμεθα τὰς ὑπερανθρώ-
πους θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας πάντων τῶν μεγάλων τῆς
οἰκουμένης διδασκάλων καὶ εὐεργετῶν, οἵτινες ὑπερήφα-
νοι βαδίσαντες τὴν ἀπόκρημον τοῦ βίου ἀτραπὸν, πρόθυ-
μοι τὰς δυνάμεις αὐτῶν, τὸν σοφίαν, τὸν ἐνθουσιασμόν
τὸν ἅγιον ὑπὲρ τῶν νεωτέρων ἀφιέρωσαν, κατὰ τοῦ κα-
ταστρεπτικοῦ ἔργου τοῦ πανδαμάτορος χρόνου ἀντιπα-

λαίοντες· αὐτήν, ἀγαπηταὶ Ζαππίδες, τὴν ἀγίαν χαρὰν καὶ τὴν συγκίνησιν, ἣν αἰσθάνονται σήμερον οἱ ὑμέτεροι παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι ἀποχωριζόμενοι ὑμῶν, τὰς ὁποίας παιδία, **νήπια** ἀπὸ τῆς πατρικῆς καὶ μητρικῆς ἀγκάλης ἐν τῷ Ζαπείῳ παραλαβόντες καὶ ὡς ἴδια τέκνα ἐν ἱερᾷ στοργῇ ἐκθρέψαντες παραδίδωσιν ἤδη τῇ κοινωνίᾳ **νεάνιδας**, κληρονόμους τῶν ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν αὐτῶν, ἀποστόλους τῶν ὑπὲρ τοῦ οἴκου καὶ τῆς ἐθνικῆς παιδείας εὐγενῶν τοῦ Ζαπείου πόθων· ἐπικαλούμεθα ἔτι τὴν ὁμολογίαν ἀπάσης τῆς ἀγαστῆς ταύτης ὁμηγύρεως, ἥτις τόσον εὐγενῶς καὶ προφρόνως προσῆλθεν εἰς τὴν φαιδρὰν ταύτην τῆς νεότητος ἑορτὴν ὡς εἰς ἐθνικὴν πανήγυριν.

Καὶ εἶναι ὄντως ἑορταὶ τοῦ ἔθνους αἱ ἑορταὶ τῶν ἡμετέρων σχολῶν, ὑπομνησκουσαι τὰς σεμνὰς ἐκείνας πανηγύρεις τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων, ἐν αἷς ἐτιμᾶτο πανδήμως ἡ περὶ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀμιλλα καὶ ἐβραβεύοντο ἐνώπιον σύμπαντος τοῦ λαοῦ τὰ ἀφθαρτα καὶ αἰδία τῆς ἐλληνικῆς διανοίας ἔργα, ἐφ' οἷς σήμερον ἐγκαυχώμεθα ἡμεῖς οἱ νεώτεροι. Εἶναι ὄντως ἑορταὶ ἐθνικαὶ αἱ ἑορταὶ τῶν ἡμετέρων σχολείων, διότι ἐν αὐτοῖς λαξεύεται τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους καὶ ἡ εὐδαιμονία αὐτοῦ· ταῦτά εἰσι τὰ ἀγλαὰ τεμένη, ἐν οἷς διαφυλάσσονται ὑπὸ τὴν φιλόστοργον κηδεμονίαν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας τιμαλφέστατα τοῦ Γένους ἀγαθά.

Διαπρεπῆς πολιτευτὴς τῆς σοφῆς Γερμανίας ἐν συνεδρίῳ ἐκπαιδευτικῷ, συγκροτηθέντι ἐν Αὐγούστη, τῷ 1889, εἶπε. «Τὸ εὐγενέστατον δῶρον, ὅπερ ἡ Δημιουργία ἐδωρήσατο τῷ ἀνθρώπῳ, εἶναι ὁ νοῦς· δυνάμει τοῦ πνεύματος ἄρχει οὗτος τοῦ κόσμου· ἄδοξος καὶ κενὴ θὰ ἦτο ἡ ἱστορία τῆς γῆς, ἂν δὲν ἐπληροῦτο ὑπὸ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἔργων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἄλλ' ἵνα ὁ ἄνθρωπος ἐξεγείρῃ καὶ ὀξύνῃ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ἵνα ἐνισχύῃ αὐτὸ πρὸς ἐγκαρτέρησιν καὶ ἀποτροπὴν τῶν κατὰ τῆς δυνάμεως καὶ θελήσεως αὐτοῦ ἐναντιουμένων κωλυμάτων· ἵνα τὸν νοῦν καὶ τὰς πράξεις του διευθύνῃ εἰς ἠθικὴν τροχίαν δυναμένην νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν ἑαυτοῦ προορισμόν· ἵνα ἐν γένει

καταστήσῃ αὐτὸν ἱκανὸν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας προτεθέντων, δεῖται ἀγωγῆς καὶ παιδείας». Ἀλήθεια ἀναντίρρητος, ἀνομολογουμένη ὑπὸ τῆς ἱστορίας πάντων τῶν λαῶν· διότι μόνον ἀληθῶς οἱ λαοὶ ἐκείνοι, οἵτινες συνείδησιν λαβόντες τοῦ ἐξόχου τούτου προνομίου τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ τὸν θεῖον σπινθῆρα οὐχὶ ἐν κρύπταις, δίκην φιλαργύρων, ἐγκλείσαντες, ἀλλ' ἐντὸς ναῶν εὐλαβῶς τιμήσαντες, μόνον οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι διέφυγον τοὺς ὄνυχας τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, οἱ δὲ λοιποὶ ἤλθον καὶ παρῆλθον χαρὶς οὐδὲν ν' ἀφήσωσιν ἵχνος τῆς διαβάσεως αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Ναί, ὁ ἄνθρωπος δεῖται ἀγωγῆς καὶ παιδείας, ὅπως τὸν προορισμόν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐπιτελέσῃ· «ὅλοι γεννώμεθα δυνάμει σοφοί, δυνάμει δίκαιοι, δυνάμει ἐνάρετοι», ἀλλ' ἐνεργεῖα οὐδεὶς δύναται ν' ἀποβῇ σοφός, οὐδεὶς δίκαιος, καὶ ἐνάρετος, ἂν μὴ ἐγκαίρως τύχῃ τῆς δεούσης ἐπιμελείας καὶ τοῦ ἀναγκαίου φωτισμοῦ. Οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἐν χρόνοις βαρβαρότητος καὶ ἀμαθείας, ὅτε πενιχρότατος ἦν ὁ πνευματικὸς τῶν λαῶν θησαυρός, ἡ δὲ παιδεία ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν μερμημένων ὀλίγων δὲ ἐπέτρεπε τοῖς πολλοῖς νὰ ἴδωσι τοῦ ἡλίου τὸ φῶς, πρῶτοι διέγνωσαν ὅτι τὴν ἀληθῆ εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν πραγματικὴν δόξαν τῆς ἀνθρωπότητος ἀποτελεῖ ἡ ἠθικὴ δύναμις, ἡ ἐπὶ τῆς καθόλου παιδείσεως καὶ μορφώσεως ἐδραζομένη καὶ ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀπὸ ἀθανάτου πηγῆς, ἀπορρέουσα. «Παιδεία τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἐστὶν ἀθάνατον καὶ θεῖον.» Πρῶτοι αὐτοὶ τὴν παιδείαν ἐκήρυξαν οὐχὶ προνόμιον τῶν ὀλίγων, ἀλλὰ δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου, θεόθεν αὐτῷ δοθέν, καὶ διὰ τοῦτο ὡς ζωογόνον φῶς διέδωκαν αὐτὴν καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον· καὶ ἀφυπνίσθησαν οἱ λαοί, οἷς ἐν τῷ σκότει ἐκράτει ἡ ἀμαθία, ἡ δὲ ἀνθρωπότης, τῶν ἀγαθῶν τῆς παιδείας μεταλαβοῦσα, συνησθάνθη τὴν ἐν αὐτῇ ἐνυπάρχουσαν πνευματικὴν δύναμιν, τὴν ἀναδείξασαν τὸν ἄνθρωπον βασιλέα τοῦ κόσμου, τὴν ὑποδουλώσασαν αὐτῷ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, τὴν καταστήσασαν αὐτὸν ἀληθῆ εἰκόνα καὶ ὁμοίωμα τοῦ Θεοῦ. Τὴν στερρὰν δὲ ταύτην πίστιν εἰς τὰ εὐεργετή-

ματα τῆς παιδείας οὐδέποτε ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ἀπώλεσε τὸ ἡμέτερον ἔθνος ἀλλὰ μετὰ τῶν πατρῶων παραδόσεων ὡς τιμαλφεστάτην προγονικὴν κληρονομίαν εὐλαβῶς περιέθαλψε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀπὸ Χριστιανισμοῦ μακραίωνι αὐτοῦ ἱστορίᾳ· καὶ ἐν αὐτῇ ἡ θρησκεία καὶ ἡ παιδεία ὑπῆρξαν τὰ πρῶτιστα συστατικὰ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ ἐθνικοῦ αὐτοῦ βίου.

Εἰς τὴν κληρονομίαν ταύτην τῶν πατέρων ἀφωσιωμένη καὶ τὰ κακὰ τῆς ἀπαιδευσίας ἀποτροπιαζομένη ἡ φιλογενῆς καρδιά τοῦ αἰοδίου Κοραῆ, πόνου ῥήγνυσι κραυγὴν τὴν συνδρομὴν τῶν δυναμένων ὑπὲρ τῶν τέκνων τοῦ γένους ἐπικαλουμένη· «οὐδὲν ὠφελοῦσι, λέγει, οἱ πλούσιοι, ὅποταν, ἐν ἐρημίᾳ σχολείων καὶ βιβλιοθηκῶν οἰκοῦντες, φαντάζονται ὅτι ἐπιτελοῦσι τὸ πρὸς τὸν πλησίον καθήκον, κερμάτια διανέμοντες εἰς εὐαρίθμους πτωχοὺς. Εὐάρεστος τῷ Θεῷ ὑπάρχει μόνῃ ἡ μετὰ κρίσεως φιланθρωπία, μετὰ κρίσεως δὲ φιланθρωπία εἶναι οὐχὶ τὸ τρέφειν καὶ αὐξάνειν τὴν πτωχείαν διὰ τῆς ἀργίας· ἀλλὰ τὸ αἵρειν ἐκ τοῦ μέσου τῆς κοινωνίας αὐτὰ τῆς πτωχείας τὰ αἷτια· αἵρεται δὲ καὶ ἐξαφανίζεται ἡ πτωχεία, ὅταν ἐγείρωνται πανταχοῦ σχολεῖα καὶ φωτίζεται καὶ διαπλάττεται δεόντως ἡ κοινωνία». Ἡ φωνὴ αὕτη τοῦ κλεινοῦ διδασκάλου ἀντήχησεν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἔθνους του· καὶ εἶδεν ὁ κόσμος, καὶ βλέπει, καὶ ἐθαύμασε, καὶ θαυμάζει τὴν περίνοιαν καὶ τὰς ἡγεμονικὰς θυσίας τῶν μεγαλοφρόνων εὐεργετῶν ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τοῦ ἔθνους ἀναπλάσεως. (Πρόχειρος ἐπικύρωσις τῶν λεγομένων ὁ περίβλεπτος οὗτος οἶκος τοῦ Ζάππα). Καὶ ἰδρύθησαν σχολαὶ καὶ συνεκεντρώθησαν αἱ φροντίδες, ἡ προσοχὴ καὶ ἡ ἀγάπη πάντων εἰς τὰ ἱερὰ ταῦτα κέντρα τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, καὶ ἀνεπτύχθησαν ταῦτα χρησιμοποιήσαντα τὰ φῶτα καὶ τὴν πεῖραν τῶν ἐν τῷ πολιτισμῷ μᾶλλον προηγμένων λαῶν, καὶ ἐτελειοποιήθησαν καὶ τελειοποιοῦνται ὁσημέραι βαθύτερον συναισθανόμενα τὴν ἐν τῷ ἔθνει ἀποστολὴν αὐτῶν, καθ' ἣν ἐποχὴν τοῦτο περιλουόμενον ὑπὸ τοῦ θαμβωτικοῦ φωτὸς τῶν λαῶν τῆς Δύσεως

δὲν γνωρίζει οὔτε ἐκ τοῦ θάλπους ἐκείνου, οὔτε ἐκ τῆς λάμπσεως νὰ ἐπωφεληθῇ ἄνευ σοβαροῦ διὰ τὸν ὀργανισμόν του κινδύνου. Τὸ φῶς τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι αὐτῷ εὐεργετικώτατον, ἐὰν ἐγνώριζε λελογισμένως καὶ ἐν προσήκοντι μέτρῳ ν' ἀτενίζῃ εἰς αὐτό, ὅπως οἱ ἐν τῇ ἀλληγορίᾳ τοῦ Πλάτωνος κάτοικοι τοῦ σπηλαιώδους οἰκήματος, οἵτινες σκιᾶς μόνον τέως ἐν τῷ σκοτεινῷ βλέποντες, ἐκεῖθεν δ' αἴφνης ἀνελκόμενοι καὶ εἰς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας καὶ τὴν θέαν τοῦ ἀπεράντου ὀρίζοντος ἐκτιθέμενοι, ἵνα μὴ ὑπὸ τῆς λαμπρότητος τοῦ φωτὸς θαμβωθῶσιν, ὥρειλον ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν νὰ βλέπωσιν αὐτὸ προνοοῦντες περὶ τῶν ὀφθαλμῶν των. Ἀλλ' οἱ ἀπόγονοι τοῦ Πλάτωνος δὲν ἐκλείσθησαν ἐκ παίδων ἐν τῷ σκοτεινῷ σπηλαίῳ καὶ δὲν κατεδικάσθησαν νὰ βλέπωσι διηνεκῶς πρὸς τὰ ἔνδον αὐτοῦ· τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον, τὸ φῶς τῆς ἐλληνικῆς μεγαλοφυΐας δὲν ἔπαυσε θερμαῖνον τὰ μέλη αὐτῶν καὶ φωτίζον τοὺς ὀφθαλμούς των, καὶ ἠδύναντο οὗτοι ν' ἀποφύγῃ τὸν ἱλιγγόν· ἐν τούτοις δὲν ἀντέστημεν, ἐσκοτίσθημεν καὶ ἐπλανήθημεν ἐν τῇ πρὸ ἡμῶν διανοιχθείσῃ ἀχανεῖ ὁδῷ, ἣν οἱ σοφοὶ ἡμῶν ἡγέται διὰ λελογισμένης καὶ μακροχρονίου ἔταμον ἐργασίας καὶ εἰς τὴν ὁποίαν οὗτοι εἰσῆλθον βραδεῖ βήματι καὶ ὁδεύουσι στερρῷ τῷ ποδί.

Καὶ οὕτω, τοῦ οἰκείου ἐδάφους ἀπομακρυνθέντες, ὡς ἀσεβῇ καὶ ἄστοργα τέκνα ἐλησμονήσαμεν τὸ παρελθόν καὶ περιεφρονήσαμεν τελείως τὰς ἔξεις καὶ τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων μας. Περιφρονήσαντες τὴν ἀπλὴν, ἀλλὰ ῥωστικὴν τροφήν τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἐρρίφθημεν ἐπὶ τῆς πλουσίας τραπέζης, ἣν ἡτοίμασεν ὁ νεώτερος πολιτισμός, ἀκάθεκτοι λαμβάνοντες ἐξ αὐτῆς μετ' ἀπληστίας πᾶν ἔδεσμα ἀδιακρίτως. Τίς δὲ ὑπῆρξεν ἡ φυσικὴ συνέπεια τῆς ἀφροσύνης ἡμῶν ταύτης; ἡ ἐξασθένεισι τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, ἡ ἐγκατάλειψις τῶν πατρῶων ἡθῶν, ἡ βιαία καὶ ἀπότομος ἀλλοίωσις τῆς φυσιογνωμίας τῆς ἐλληνικῆς οἰκογενείας, ἡ ἀλλοίωσις τοῦ ὅλου κοινωνικοῦ ἡμῶν σώματος. Ἡ ἀλλοίωσις αὕτη παρετηρήθη καὶ παρατηρεῖται βεβαίως κατὰ τὰς μεταβατικὰς τῶν κοινωνιῶν ἐποχὰς εἰς πάντα τὰ

ἔθνη, διότι καὶ ταῦτα, ὅπως καὶ τὰ ἄτομα φιλοτιμοῦνται καὶ σπεύδουσι κατὰ τὸν νόμον τῆς προόδου νὰ προσαρμοσθῶσι πρὸς τὸ πνεῦμα, τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν χρόνων, ἐν οἷς ζῶσιν· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν αὕτη ἐπῆλθε μᾶλλον ἐσπευσμένη, ἐγκατελείφθη ταχέως τὸ παρελθὸν καὶ τὰ πάντα μετεβλήθησαν συγχρόνως: οἰκογενειακαὶ ἔξεις, ἡθὴ καὶ ἔθιμα, ἀγωγή καὶ παιδευσίς, τὰ πάντα προσέλαβον ξένην σφραγίδα, τὰ πάντα ἐκοσμήθησαν διὰ τῶν χρωμάτων τοῦ ξένου πολιτισμοῦ καὶ μόνον τὸ ἐθνικὸν χρῶμα ἐλησμονήθη. Ἡ δὲ πρὸς τοὺς πατέρας ἀνευλάβεια μέχρι τοσούτου ἀφίκετο, ὥστε καὶ αὕτη ἡ μητρικὴ ἡμῶν γλῶσσα ὡς ὄργανον ἀτελὲς παραγκωνισθεῖσα ν' ἀντικατασταθῇ καὶ ἐν ταῖς οἰκειοτέραις ἡμῶν σχέσεσι διὰ τῶν ξένων. Τὰς συνεπείας τῆς μετατροπῆς ταύτης πάντες ὑφιστάμενοι, ζητοῦμεν ἕκαστος νὰ ἐπιρρίψῃ τὴν εὐθύνην εἰς τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν παράγοντα τῆς κοινωνίας, πάντες συμβουλεύομεν ἵνα γίνηται λογικὴ χρῆσις τοῦ περιβάλλοντος ἡμᾶς πλούτου, ἀλλ' οὐδεὶς ἔχει τὴν δύναμιν ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὰ δηλητηριώδη ρεύματα τὰ ἐκ τῶν πεπολιτισμένων κέντρων ὀρμητικῶς εἰσρέοντα, πάντες ἀλγοῦμεν, ἀλλὰ καὶ πάντας παρασύρει ὁ ἀνεμοστρόβιλος.

Γνωρίζει ἡ φυλὴ ἡμῶν ἡ τόσον νοήμων καὶ τόσον φιλοπρόοδος ὅτι δὲν δύναται ἄνευ βλάβης τῶν συμφερόντων αὐτῆς ν' ἀποσπασθῇ ἀπὸ τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν ἐθνῶν, διότι ταῦτα σήμερον κρατοῦσι τὰ σκῆπτρα τοῦ πολιτισμοῦ· ἡγοῦνται καὶ ἀνάγκη νὰ ἐπώμεθα, ἀλλὰ νὰ ἐπώμεθα λογικῶς. Πολλὰ ὄντως δυνάμεθα νὰ προσλάβωμεν ἐκ τῶν μεγάλων κέντρων, ἐν οἷς συνεκεντρώθησαν ὅλα τὰ θαυμάσια τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως· πολλὰ ἔχουσιν οἱ ξένοι ἔξοχα ἀληθῶς καὶ ἀξιόμιμητα ἐν τοῖς τρόποις καὶ τοῖς ἡθεσιν, ἐν τῷ οἰκογενειακῷ καὶ τῷ κοινωνικῷ βίῳ, ἐν τῇ ἀνατροφῇ καὶ τῇ ἐκπαίδευσί τῶν νέων ἀρκεῖ νὰ ἔχωμεν ὀφθαλμούς, ἵνα βλέπωμεν καὶ νοῦν, ἵνα κρίνωμεν· καὶ ἀντὶ νὰ ἐλκυώμεθα ὑπὸ τῆς δελεαστικῆς μορφῆς ἐκείνων, τὰ ὅποια καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἰδίῳις θεωροῦνται ἀπόβλητα, ἐκλέγωμεν τὸ ἄριστον,

τὸ συνᾶδον πρὸς τὸν χαρακτῆρα μας τὸν ἐθνικόν, πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὰ συμφέροντα ἡμῶν.

Πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος ζητεῖ τὴν συνδρομὴν πάντων, ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, μικρῶν τε καὶ μεγάλων, πεπαιδευμένων καὶ ἀπαιδευτῶν, ὑπὲρ πάντα ὅμως καλεῖ τὴν ἡγέτιδα τάξιν τῆς κοινωνίας, ἐκείνην, πρὸς ἣν τοῦτο στρέφει τὰ ὄρματα εἰς πᾶσαν ἀνάγκην, ἐκείνην, τὴν ὁποίαν περιβάλλει διὰ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης του, τὴν ἰσχυρὰν καὶ πεφωτισμένην τάξιν, ἣτις δύναται ἐν πᾶσι νὰ ἐπιβληθῇ διὰ τοῦ κύρους καὶ τῆς αὐθεντείας αὐτῆς. Ζητεῖ τὴν συνδρομὴν τοῦ σχολείου, τὸ ὅποιον σήμερον ὁ πεπολιτισμένος κόσμος θεωρεῖ οὐχὶ μόνον ἐργαστήριον τῆς μορφώσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἀλλὰ καὶ μεγάλην δύναμιν ἐθνικῆς διαπαιδαγωγήσεως, μέσον προσφορώτατον πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ διατήρησιν ἐθνικῆς ἀτομικότητος. Ἴδου τί λέγει περὶ «ἐθνότητος καὶ σχολείου» ὁμιλῶν ἐν τῷ αὐτῷ ἐκπαιδευτικῷ συνεδρίῳ ἕτερος σοφός: «Ὑπῆρχε καιρὸς, καθ' ὃν μετὰ τοῦ Bousseau ἐθεωρεῖτο πρόοδος ἂν διεγράφετο ἐκ τοῦ λεξικοῦ αἱ λέξεις πολίτης καὶ πατρίς καὶ ἐνομιζέτο ὅτι ὁ οὐσιώδης σκοπὸς τῆς ἐκπαίδευσεως εἶναι ἡ μόρφωσις τοῦ ἀνθρώπου καθ' ἑαυτόν, ὅτι πᾶν τὸ ἰδιάζον εἶναι ἀμαύρωσις τῆς ὀρθῆς ιδεώδους ἐννοίας **ἀνθρωπότης** καὶ πᾶσα ἐξάρτησις ἀναξιοπρεπῆς δέσμευσις τοῦ ἀνθρώπου σήμερον δὲν ἀρκεῖ πλέον νὰ μορφώσῃ τις μόνον χρησίμους **ἀνθρώπους**, ἀπαιτεῖται νὰ συναισθάνηται ὁ ἐκπαιδευθεὶς ὅτι εἶναι μέλος τοῦ ἔθνους αὐτοῦ καὶ ὀφείλει νὰ μετέχῃ τῶν ιδεωδῶν αὐτοῦ. Ζητεῖ πρὸς τοῦτοις τὴν συνδρομὴν τοῦ οἴκου, ἔνθα οἱ παῖδες λαμβάνουσι τὴν πρώτην ἀντίληψιν τῶν ἱερωτέρων καὶ οἰκειοτέρων, ἔνθα οὗτοι ἀπτήνες νεοσσοί, αἰ κεχηνότες πρὸς τὸ στόμα τῆς μητρός, διὰ τῆς γλυκείας ἐκείνης λαλιᾶς, ἣν ὑπαγορεύει ἡ τρυφερότης καὶ ἡ στοργὴ διδάσκονται τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰ πάτρια, τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς πᾶν καλὸν καὶ ἀγαθόν»

Τὸ σχολεῖον λοιπόν, ἀγαπηταί, ἔνθα διδάσκεται ὁ λόγος

τοῦ Θεοῦ, ἐνθα ἐπιβάλλεται ἡ εὐπείθεια πρὸς τὸν νόμον, ἐνθα βάσις τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως ἐστὶν ἡ μητρικὴ γλῶσσα καὶ διὰ τῆς φωνῆς τῶν προγόνων εἰσάγεται εἰς τὴν ψυχὴν τῶν νέων πᾶσα ἰδέα τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ὁσίου, τοῦ ἀληθοῦς, τὸ σχολεῖον, ὅπερ ὑπῆρξε τὸ ἄσυλον παντός, ὅ,τι ἔχει τιμαλφές τὸ ἔθνος ἡμῶν, δύναται καὶ σήμερον νὰ ἀποβῇ αὐτῷ τὸ ἰσχυρότατον κατὰ τῆς ξενολατρείας ἀμυντήριον. Ἡ οἰκογενειακὴ ἐστία, ἡ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εὐλογηθεῖσα καὶ διὰ τοῦ ὄμματος τῆς μητρὸς τὸν Θεὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν παιδίων ἀποκαλύπτουσα, ἀποβάλλουσα πᾶν στοιχεῖον ξένον καὶ εἰς τὰ πάτρια ἐμμένουσα, δύναται νὰ δείξῃ ἡμῖν καὶ πάλιν τὴν ἀσφαλῆ ὁδὸν ἐν τῷ σοβαρωτάτῳ τῆς ἀνορθώσεως ἔργῳ. Διδάσκαλος καὶ μήτηρ, ἡνωμένοι ἐν κοινῷ αἰσθήματι ἀγάπης πρὸς τὴν νεότητα καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἔθνος, καλοῦνται ἵνα συμπράξωσι γενναίως πρὸς περιτρούρησιν τῶν πατρίων ἡθῶν. — Περὶ οἰκογενειακῆς ἐστίας καὶ μητρὸς λαλοῦσα, κυρίαί καὶ κύριοι, αἰσθάνομαι βαθύτατα, βλέπω δὲ καὶ εἰς τὰ ὄμματα πάντων τὴν ἱερὰν συγκίνησιν, τὴν ὁποῖαν καὶ μόνον τὸ ἅγιον αὐτῆς ὄνομα ἐξεγείρει εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας ἡμῶν ἀναμνησκόν τὸν κόσμον τῆς γαλήνης καὶ ἀγάπης, τὸν ἰδεώδη κόσμον τὸν φωτιζόμενον ὑπὸ οὐρανίων ἀκτίνων, αἵτινες δὲν φθάνουσι μέχρι τοῦ κόσμου τῶν παθῶν. —

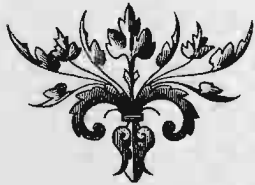
Εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο ἔργον καλεῖσθε σήμερον καὶ ὑμεῖς, ἀγαπηταί, τὰς ὁποίας ἐκ παιδίων τὸ Ζάππειον ἀνέθρεψε μὲ τὴν ἀγνοτέραν καὶ θερμότεραν ἀγάπην, μὲ ὅ,τι ἡ ἱερὰ ἡμῶν θρησκεία καὶ ἡ πατρῷα παιδεία παρέχουσι γενναῖον πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως καὶ μόρφωσιν τοῦ χαρακτιῆρος. Οὐδὲν ἔλειψεν ὑμῖν ἀγάπην πατρικὴν καὶ μητρικὴν μέριμναν φιλοστόργων ἐφόρων καὶ κοσμητριῶν, διδασκαλίαν ζωτικὴν καὶ διὰ ψυχῆς ἀκαμάτων διδασκάλων, νοουθεσίας, παραινέσεις, παραδείγματα χρηστὰ, πᾶν ὅ,τι ἡ καλῶς ἐννοουμένη παιδαγωγία ἀπαιτεῖ, ἀφθόνη παρέσχεν Ὑμῖν τὸ ἀγαπητὸν Ζάππειον. Ἑρμένετε εἰς ὅσα ἐνταῦθα ἐδιδάχθητε, ὅπως καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ ἀναδειχθῆτε ἀληθεῖ τέκνα τοῦ Ζαπείου. Τηρεῖτε τὰς ἐντολὰς τῆς Ὁρθοδόξου

ἡμῶν πίστεως, καλλιεργεῖτε τὴν ὡραίαν ἡμῶν γλῶσσαν καὶ δι' αὐτῆς τὴν μόρφωσιν τῶν νεωτέρων ἐπιδιώκετε· διὰ τῆς γυναικὸς κυρίως καὶ διὰ τῆς μητρὸς διατηρηθήσεται ἐπ' ἀγαθῷ ἡμῶν καὶ εἰς τὰς νεωτέρας γενεὰς μεταβιβασθήσεται ἡ πολύτιμος αὕτη παρακαταθήκη τῶν προγόνων, διότι οὐδὲν τῆς μητρὸς ἡδίων τοῖς τέκνοις, κατὰ τὸν Εὐριπίδην, ἐπομένως οὐδεμία αὐτῆς ἰσχυροτέρα ἐξουσία ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ χρόνος τῆς μαθητείας ὑμῶν, φίλοι, ἦτο χρόνος σποράς, ἤδη ἐφθασεν ἡ ὥρα τῆς συγκομιδῆς. Ἡ ἡμέρα αὕτη εἶναι τὸ τέρμα τοῦ μαθητικοῦ σας βίου· τὴν καρδίαν σας πληροῦσι πολλοὶ εὐφρόσυνοι καὶ ἀθῶαι ἀναμνήσεις, ἀλλὰ καὶ πλείονες θελκτικαὶ ἐλπίδες καὶ ὄνειρα. Προσέχετε, ἡ στιγμή εἶναι κρίσιμος, εἶναι στιγμή σοβαρᾶς δοκιμασίας. Προσέχετε, ἀπαιτεῖται πίστις ἀκράδαντος καὶ σθένος ψυχῆς ἀκατάβλητον, ὅπως τηρήσητε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοινωνικοῦ θορύβου καὶ τῆς ἀνεμοζάλης τὸν ὄρκον, ὃν ὠμόσατε πρὸς τὴν σχολήν. Δακρύουσα ἐπὶ τῷ ἀποχωρισμῷ, ἀλλὰ καὶ ἀγαλλομένη, φίλταται, ἡ σχολὴ ἐν ἡμέρᾳ πανηγυρικῇ τῇ σεμνῇ τῆς ἀρετῆς πανοπλίᾳ κεκοσμημένης παραδίδοσιν ὑμᾶς τῇ κοινωνίᾳ ἀναφωνοῦσα «τάσδε νεάνιδας μέχρι μὲν ἤβης ἐγὼ ἔτρεφον, νυνὶ δὲ καθοπλίσασα τῇδε τῇ πανοπλίᾳ ἀφίημι, ἀγαθῇ τύχῃ, τρέπεσθαι ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν». Ἴτε, εὐέλπιδες τοῦ Ζαπείου κόραι, εἰσέλθετε εἰς τὸν οἶκον· ἐκεῖ τιμᾶτε τὸ γῆρας, ἀγαπᾶτε τὴν νεότητα, ἐστὲ φύλακες εὐσεβεῖς τῶν ἱερῶν καὶ τῶν τιμίων! Εἰσέλθετε εἰς τὴν Σχολήν, ἐκεῖ διδάσκετε, ὡς ἐδιδάχθητε, ἀγαπᾶτε ὡς τὸ Ζάππειον ἡγάπησεν ὑμᾶς σκορπίζετε τοὺς θησαυροὺς τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ἀγάπης! Εἰσέλθετε εἰς τὸ στάδιον τῆς δράσεως· ὑπὸ δὲ τῆς συνειδήσεως τῆς μεγάλης ὑμῶν ἀποστολῆς κραταιοῦμεναι, ἐμπνέετε τὸν ἱερὸν ἐνθουσιασμὸν πρὸς πᾶν εὐγενές, ἀγνὸν καὶ ὑψηλόν. Εὐγνώμονες, ἐφ' οἷς ἐλάβετε, ἀγαπηταί, δότε εἰς τὴν μητέρα Σχολήν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν, ἣν τὰ καλὰ τέκνα παρέχουσι.

Θαρρῶτε! Ὑπάρχει διὰ τὰς ἀγνὰς ψυχὰς, ὑπάρχει καὶ ἐπὶ γῆς κόσμος ἀγνότερος καὶ θειότερος τοῦ ταπεινοῦ κόσμου τῶν ἀπατηλῶν θελγήτρων, τοῦ κόσμου τῆς ὕλης

καὶ τοῦ ἐγωΐσμοῦ! Ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῷ σταδίῳ τῆς δράσεως δάφναι διὰ τοὺς γενναίους στρατιώτας τοῦ καθήκοντος.

Καὶ ἤδη λάβετε ἀπὸ τῆς παναγίας χειρὸς τοῦ πεφιλημένου τῆς Ὁρθοδοξίας Πρωθιεράρχου τὸ ἔπαθλον τῶν μαθητικῶν ὑμῶν ἀγώνων· λάβετε τὸν στέφανον τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, καὶ πορεύεσθε ὅπου τὸ καθήκον σᾶς καλεῖ. Τιμήσατε τὰ πάτρια, ἀμύνεσθε πάντοτε ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὑπὲρ ὁσίων.

SI SMANOCGLIO
© MICCARO

ζ'

ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙ
ἔτους σχολικοῦ 1902/3

ΑΙΡΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ		ΑΙΡΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ		ΑΙΡΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ		ΑΙΡΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	
Μισθοὶ προσωπικοῦ.....	2299	25		534	76		
Γενικὰ ἔξοδα.....	336	59		12	—		
Φωτισμός.....	42	74		999	51		
Καύσιμος ὕλη.....	197	48		1621	85		
Πληρωμὴ χρεῶν παρελθ. χρήσ.	3	68		8	—		
Τρόφιμα.....	1196	20		378	50		
Ἀνανέωσις ἐπίπλων καὶ σκευῶν	63	47		114	—		
Γενικαὶ ἐπισκευαὶ.....	57	99		3	70		
Ἐμβατίκιον.....	200	—		30	—		
Ἐπιστροφὴ διδάκτρ. παλ. χρήσ.	15	—	40	15	75		
			4412	65	—		
			656	1200	—		
Ἰσολογισμὸς ἐξαγωγῆς.....			11	85	44	5068	51
						5068	51

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ι. Κ. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

1 Ιουνίου 1903

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ	ΛΗΡΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ		ΑΙΡΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	ΛΗΡΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ		ΑΙΡΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ
Περιουσία Ζαπτείου	30.000	—	Κτίριον Ζαπτείου	28.000	—	33.025
Ἑθνικά Φιλαθρ. Καταστήματα	550	—		2.000	—	
Ἑκκρεμῆς λ. σμὸς Ε. Φ. Κ.	1.000	—		500	—	
Πρόβλεψις δι' ἐπισφαλεῖς ἀπαι- τήσεις	356	36		1.356	36	
Διάφοροι πιστωταί	389	03		1.013	51	
Πρόσ. καὶ δαπάναι	656	11	Ταμείον	64	63	50
Καθυστεροῦσαι εἰσπράξεις	74	—	Διάφοροι χρεῶσται	17	—	
			Δίδακτρα εἰσπρακτέα	74	—	
						33.025
						50

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ι. Κ. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ

Α'	Τὸ Ζάππειον Ἑθνικὸν Παρθεναγωγεῖον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ	σελ. 5—12
Β'	Ἐκ τῶν ἐγκαινίων τῆς ἰδρύσεως. α') Λόγος Ἡρ. Βασιάδου, προεδρεύοντος ἀντιπροέδρου, ἀπαγγελθεὶς κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Παρθεναγωγείου. β') Λόγος πανηγυρικός Ε. Ζωγράφου, ἀντιπροέδρου. γ') Ἀπόσπασμα τῆς ἐκθέσεως τοῦ α' σχολικοῦ ἔτους, ἀναγνωσθείσης ὑπὸ τῆς διευθυντρίας κ. Καλλιόπης Κεχαγιᾶ	» 13—38
Γ'	Ἑγγραφα. α') αὐτοκρατορικὸν φερμάνιον τῆς οἰκοδομῆς. β') πατριαρχικὸν σιγίλλιον. γ') Ἀπόφαισις τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἑλλάδος	» 39—47
Δ'	Διοίξεις. α') Πρόεδροι τοῦ Δ. Συμβουλίου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως μέχρι τοῦ νῦν. β') Δ. Συμβούλιον καὶ κοσμήτραι τῆς Εἰκοσιπενταετηρίδος. γ') Μέλη τῶν ἐκάστοτε Δ. Συμβουλίων ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως χρονολογικῶς	» 48—50
Ε'	Ἑκθεσίς τοῦ Δ. Συμβουλίου τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1899—900 πεπραγμένων	» 51—67

Ζ' α') <i>Πατριαρχικὸν πιττάκιον</i> περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν τελειοφούτων τοῦ Διδασκαλείου κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1899—1900. β') Ἐκθεσις τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν Πατριαρχείων περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν τελειοφούτων τοῦ 1899—1900.....	σελ. 68—72
Ζ' <i>Προσφώνησις</i> κατὰ τὴν 25ην Ἰουνίου 1900, ἐπὶ τῇ ἐπιδόσει τῶν πτυχίων ὑπὸ τῆς διευθυντρίας κ. Εὐθαλίας Ἀδάμ.....	» 73—79
Η' <i>Κοσμήτριαι</i> ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως χρονολογικῶς.....	» 80
Θ' <i>Ζάππειος ὕμνος</i>	» 81
Ι' <i>Διευθύνον καὶ διδάσκον προσωπικὸν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως μέχρι τοῦ νῦν</i>	» 82—84
ΙΑ' <i>Πίναξ</i> τῶν κατ' ἔτος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως φοιτησασῶν μαθητριῶν	» 85

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΠΕΤΗΡΙΔΕΣ 1900—1903

1900—1901

Α' Δ. Συμβούλιον καὶ κοσμήτριαι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1900—1901.....	σελ. 89
Β' Ἐκθεσις τοῦ Δ. Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ΚΓ' ἔτους 1900—1901.....	» 90—102
Γ' <i>Πατριαρχικὸν πιττάκιον</i> περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν τελειοφούτων τοῦ Διδασκαλείου.....	» 103—104
Δ' Ἐκθεσις τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν Πατριαρχείων περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν τελειοφούτων τοῦ 1900—1901	» 104—106
Ε' <i>Προσφώνησις</i> κατὰ τὴν 24ην Ἰουνίου 1901, ἡμέραν ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων	» 107—115

1901—1902

Α' Δ. Συμβούλιον καὶ κοσμήτριαι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1901—902	σελ. 116
Β' Ἐκθεσις τοῦ Δ. Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ΚΖ' ἔτους 1901—902	» 117—127
Γ' <i>Πατριαρχικὸν πιττάκιον</i> περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν τελειοφούτων τοῦ Διδασκαλείου.....	» 128—129
Δ' Ἐκθεσις τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν Πατριαρχείων περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν τελειοφούτων τοῦ 1901—902..	» 130—134
Ε' <i>Προσφώνησις</i> κατὰ τὴν 23ην Ἰουνίου 1902, ἡμέραν ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων	» 135—143

1902—1903

Α' Δικτ. Σαμβούλιον καὶ κοσμήτριαι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1902—903	σελ. 144
Β' Ἐκθεσις τοῦ Δ. Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ΚΗ' ἔτους 1902—903.....	» 147—158
Γ' <i>Πατριαρχικὸν πιττάκιον</i> περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν τελειοφούτων τοῦ Διδασκαλείου	» 159—160
Δ' Ἐκθεσις τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν Πατριαρχείων περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν τελειοφούτων τοῦ 1902—903..	» 161—163
Ε' <i>Προσφώνησις</i> κατὰ τὴν 22αν Ἰουνίου 1903, ἡμέραν ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων	» 164—174
Ζ' <i>Πρόσοδοι καὶ Δαπάναι</i> ἔτους σχολικοῦ 1902—903	» 175
Ζ' <i>Ἰσολογισμὸς εἰσαγωγῆς</i> 1 Ἰουνίου 1903.....	» 176
<i>Πίναξ</i> τῶν περιεχομένων.....	» 177—179
<i>Οὐσιώδους</i> παροράματος διόρθωσις.....	» 179

ΕΙΚΟΝΕΣ

Κωνσταντῖνος Ζάππας.

Ζάππειον.

Οὐσιώδους παροράματος διόρθωσις. — Ἐν σελ. 12, στίχ. 18 ἀνάγνωθι ἀντὶ 81, 154.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΓΕΡΑΡΔΩΝ, ΠΕΡΑΝ, ΚΙΟΥΤΕΟΥΚ-ΧΕΝΔΕΚ, 29, 31 — (234)